

USKONTOTIETEELLINEN TUTKIMUSSARJA III

PEKKA ERVAST

IHMISEN SYNTY

CHRISTOSOPHIAN PERUSKYSYMYKSIÄ III

RUUSU-RISTI
HELSINKI 1950

K. J. Gummerus Osakeyhtiön
kirjapainossa Jyväskylässä 1950

ALKULAUSE

Tämä Pekka Ervastin uusi teos, niinkuin muutkin hänen kuolemansa jälkeen julkaistut uudet kirjat, on laadittu hänen vapaasti pitämistään pikakirjoitetuista esitelmistä. Vain välttämättömimmät kielelliset korjaukset on tehty ja joitakin toistoja jätetty pois.

Toimittajat ovat tietoiset siitä, että P. E. ei itse olisi päästänyt kirjojaan painosta näin puutteellisessa ja vähän siloitellussa asussa, mutta monesta syystä on pidetty parhaana ratkaisuna nyt käytettyä muotoa.

Toivomme ja uskomme kuitenkin, ettei P. E:n teosten nykyinenkään asu peloita aito totuudenetsijää, joka etsii asiaa — ja ymmärtää antaa anteeksi puutteellisenkin kirjallisen muodon.

Vierasperäiset sanat on kirjoitettu Otavan kustantaman v. 1948 ilmestyneen laajemman »Sivistyssanakirjan» mukaisesti. Kirjan loppuun on liitetty vierasperäisten sanojen selostus.

Nämä esitelmät on pidetty keväällä 1932 ja liittyvät sarjaan Christosophian peruskysymyksiä osana III, aikaisemmat osat olivat I. »Maailman svnty» ja osa II. »Jeesus Kristus, maailman vapahtaja».

Helsingissä helmikuussa 1950.

Toimittajat

SISÄLLYSLUETTELO

	Sivu
Alkulause.....	1
I Ihmisen käyttövälineet	2
II Ihmiskunnan menneisyys ja tulevaisuus	8
III Ruumiin kehityshistoria.....	14
IV Mistä ja mihin?.....	20
V Enkelien apu.....	28
VI Taistelu taivaassa.....	35
VII Ihminen maan päällä.....	43
VIII Ihmisen taistelu henkivaltoja vastaan	49
IX Tunne ja ajatusruumis	57
X Älyn taistelu.....	63
XI Eetteriruumis.....	71
XII Eetteriruumiin toiminta.....	79
XIII Fyysillinen ruumis.....	86
XIV Terveys ja sairaus.....	93
XV Sairauden syyt.....	100
XVI Terveiden ihanne.....	106
Vierasperäisten sanojen selitys.....	113

IHMISEN KÄYTTÖVÄLINEET

»Ihmisen ruumiit» olen antanut nimeksi sille aiheelle, jota aikomukseni on tässä nyt alkavassa sarjassa käsitellä. Tällainen monikkomuoto tuntuu käsittämättömältä sille, joka ei ole perehtynyt nykyaikaiseen teosofiseen ajatustapaan, mutta ne, jotka ovat tutustuneet joko teosofiaan, antroposofiaan, spiritismiin tai yliaistillisiin tutkimuksiin, tietävät, että niissä puhutaan todella useammasta ihmisen käyttövälineestä. Näissä kaikissa tutkimushaaroissa puhutaan milloin sieluruumiista milloin eetteriruumiista, milloin astraaliruumiista, mikä osoittaa, että on kysymyksessä toinen kuin tämä näkyvä, fyysillinen ruumis. Oikeastaan ei Madame Blavatsky puhunut niin monesta ruumiista. Hän saattoi kirjoituksissaan puhua eetteriruumiista ja astraaliruumiista, tai ei niin paljon eetteriruumiista kuin *linga sharirasta*. Näkyvää ruumista hän nimitti *sthula shariraksi* ja sitten hän puhui myöskin *kaama ruupasta*, himoruumiista, jota sittemmin nimitettiin astraaliruumiiksi. Madame Blavatsky ei mielellään käyttänyt sanaa »ruumis», vaan, niinkuin tiedämme, hän mieluummin puhui ihmisen prinsüpeistä ja sanoi, että ihmisellä on seitsemän prinsüppiä. Toisia näistä prinsüpeistä on myöhemmin ruvettu nimittämään ruumiiksi. Tri Annie Besant oli luultavasti ensimmäinen, joka rupesi käyttämään sanaa *body* – ruumis.

Meidän jokapäiväinen, materialistinen ymmärryksemme sanoo, ettei meillä ole muuta kuin yksi ainoa ruumis, josta me tiedämme ja jonka me tunnemme, ja se on tämä näkyvä ruumis. Ja meistä voi tuntua hullunkuriselta, että puhutaan toisista ruumiista. Ja jos katsomme kuolevaa ihmistä, niin näemme, kuinka hän nukkuu pois, tulee tajuttomaksi, ja sitten ei häntä enää ole olemassa. Jos hän on salaperäisenä sieluna olemassa, niin siitä meidän jokapäiväinen tajuntamme ei mitään tiedä. Ja meistä tuntuu luonnolliselta, että jos olisi olemassa jokin toinen ruumis, jossa hän elää vielä kuoltuaan, silloin ihmisellä olisi pitänyt olla tietoa siitä jo eläessään. Ja meistä tuntuu, että koko tuo oletamus muista ruumiista on problemaattinen, arvoituksellinen asia. – Siispä kysymme vain: onko ihminen olemassa kuoleman jälkeen? Hyvin monet meistä ovat kyllä vakuuttuneet siitä, että ihminen on olemassa kuoleman jälkeen, vaikkei siitä olisikaan varsinaista tietoa. Ja kun me niin luulemme, niin me emme mielellämme ajattele, että hän olisi vain jonkinlainen henki, joka ei ole toiselta puolen olemassa – vaan me kuin vaadimme, että hänen itsensä täytyy olla olemassa; jos hän itse, joka eli täällä, on edelleen olemassa, silloin hänellä täytyy olla jonkinlainen muoto, oli se minkäläinen tahansa, jossa hän tuntee olevansa oma itsensä, sillä meistä tuntuu, että ilman muotoa, aivan muodottomana ei ihminen voi olla olemassa. Me emme tiedä mistään olemassaolosta, joka ei ole muotoon puettu. Koko olemassaolo on muotoon puettu. Se on ilmennys; ja jos ei ole muotoa, silloin sitä ei ole olemassa. Jos on olemassa tajunta ilman muotoa, ilmennystä, silloin meidän täytyy nimittää sitä tajuntaa absoluuttiseksi tajunnaksi, joka on siis Jumala. Ja jos meidän kuolemamme on siis sitä, että me yhdymme Jumalaan, silloinhan meitä ei tavallaan ole olemassa. Jotta me olisimme olemassa tuntevina, ajattelevina, tahtovina, inhimillisinä olentoina kuten nyt, niin meidän täytyy olla olemassa muotoon pukeutuneena, meillä täytyy olla jonkinlainen ruumis kuoleman jälkeen tuossa Jumalassa. Me emme siis voi ajatella, että kokonaan häviäisimme Jumalaan. Jos Jumala on meri, meidän täytyy olla pisaroita. Me emme ole abstraktisuutta, vaan ilmenneitä olentoja yhä edelleen. Jos mikään on olemassa, meidän täytyy ajatella, että sillä on ilmennyt muoto.

Yleensä kaikissa uskonnoissa, meidän kristinuskossammekin, on puhuttu siitä, että ihmiset nukkuvat kuoleman uneen, joten he ovat olemassa enemmän tai vähemmän epämääräisellä tavalla. Samalla muistamme, että Vanhassa Testamentissa on puhuttu ainakin kahdesta henkilöstä, jotka »otettiin ylös Jumalan luo». He eivät kuolleet sillä tavallisella tavalla, jolla ihmiset yleensä kuolevat. Toinen oli patriarkka Heenok, josta sanotaan, että »hän oli otollinen Jumalalle ja otettiin Jumalan luo». Toinen oli Elias, joka oli niin pyhä mies, että hänen kuolemansa oli siinä, että Jumala otti hänet tulisissa vaunuissa luokseen. – On tietysti ajateltu, että Heenok ja Elias olivat merkillisiä olentoja, koska Jumala näin otti heidät luokseen. Ja

muistan lapsena nähneeni oikein kuvan Eliaksesta tulisissa vaunuissa. Tuollaiset kertomukset osoittavat, että ne olivat poikkeustapauksia, jollaista ei voinut tapahtua muille. — Uuden Testamentin mukaan myös Jeesus Kristus nousi elävänä taivaaseen. — Näin on Raamatussa mainittu kolme ihmistä, jotka eivät kuolleet tavallisella tavalla.

Me ymmärrämme, ettei ole kysymyksessä yliluonnollinen taivaaseen siirtyminen, että Jumala olisi lähettänyt vaunut Eliasta noutamaan, vaan että nämä kaksi henkilöä eivät kuolleet tajuttomuuteen, niinkuin ihmiset tavallisesti, vaan että he tietoisina, elävinä, täydessä tajunnassaan nousivat ylös omasta fyysisestä ruumiistaan ja nousivat suoraan taivaaseen. He kuolivat siis toisella tavalla kuin tavalliset ihmiset, mutta eivät sellaisella poikkeuksellisella tavalla, joka ei voisi tapahtua toisillekin ihmisille. Nämä tapaukset ovat esimerkkinä siitä, mikä kohtalo tulee joskus meidän jokaisen eteen. Jokainen meistä tulee ennemmin tai myöhemmin kuolemaan sillä tavalla, ettei hän kuollessaan kadota tajuntaansa. Hän on lähtevä ulos tästä näkyvästä ruumiista toisessa ruumiissa, sanokaamme vaikka astraaliruumiissa, joka on täysin organisoitu. Meillä ei vielä ole sellaista ruumista, joka olisi niin organisoitu, että voisimme astua ulos tästä näkyvästä ruumiista täysin tietoisina. Silloinhan meillä olisi kaksi ruumista, mikä merkitsisi, että kun me lähtisimme fyysisestä ruumiista ulos toisessa ruumiissa, niin tämä fyysillinen jäisi kuin koteloksi, jota me katselisimme ja sanoisimme: »Tuossa sinä kurja makaat» — ja me nousisimme toiseen maailmaan. Jos tämän osaamme tehdä, silloin meillä on kaksi ruumista ja silloin täydellä syyllä voimme otaksua, että kuollessamme tapahtuu tuo sama kahtia jako. Jokainen, joka tällaista on kokenut eläessään, tietää, mitä kuolema on. Me emme voi lähteä tästä fyysisestä ruumiista ulos, ellemme siinä kuole, vaikka elämme. Silloin me tiedämme, ettei kuolemaa ole, me jätämme vain tämän asunnon ja nousemme taivaaseen. Silloin voimme puhua kahdesta ruumiista, silloin me tunnemme ainakin kaksi ruumista. Mutta mieleni tekee sanoa, että teosofisessa kirjallisuudessa, varsinkin myöhemmässä, tuo tavallinen nimitys *ruumis* ei ole oikein asianmukainen ja tosiasioita vastaava. Sillä mikä on käsityksemme ruumiista? Se on juuri se, että se on jokin käyttöväline, jota hallitsemme, jota voimme käyttää, jossa elämme. Tässä näkyvässä maailmassa, jossa olemme, me olemme ruumiillisia olentoja, ja se merkitsee, että me voimme ajatella, tahtoa, tuntea ja tehdä, mitä haluamme; me voimme sulkea silmäme, jos emme tahdo nähdä, sulkeutua taloomme, jos tahdomme olla erossa muusta maailmasta jne. Meidän ruumiimme on ihmeellinen organismi, ja se on niin meitä itseämme, ettemme voi tehdä eroa itsemme ja ruumiin välillä. Me tuskin voimme kuvitella itseämme toisenlaisiksi olennoiksi, kuin mitä nyt tässä olemme. Puhe kaikista toisista ruumiista on meistä hyvin hämärä. Tämä ruumis on meille tuttu, ja me sitä jonkin verran hallitsemme. Ja tosiasia on se, ettei meillä ole muuta tämänlaista organisoitua ruumista. Sen tietää ainakin ihminen, jolla on kokemusta useammanlaisista ruumiista, joka tietää, että hänellä on toinenkin organisoitu ruumis, kuten Heenokilla ja Eliaksella.

Kuitenkaan ihmisillä ei yleensä ole muuta varsinaista ruumista kuin tämä näkyvä. Mitä muita heillä on, on epämääräistä, jota tuskin vielä voi nimittää ruumiiksi.

Kun katselee ihmistä kuoleman jälkeen — emme silloin ota lukuun aivan ensimmäisiä aikoja kuoleman jälkeen — hänen ollessaan *purgatoriossa*, kiirastulessa, tuonelassa — niin huomaa kyllä, että hänellä on ruumis; mutta ei tarvita paljontaan huomiokykyä havaitakseen, ettei se ole sellainen organismi kuin tämä fyysillinen ruumis; hän ei ole siinä yhtä vapaa; hän ei hallitse sen elämän lakeja samalla tavalla, kuin me hallitsemme tämän elämän luonnonlakeja. Eräs merkillinen seikka on, ettei hänen mieleensä siellä tuonelassa juolahda mitään merkillisiä asioita; hän on vain muistojensa vaikutuksen alainen. Ympäristö oli hänen itsensä luoma tämän fyysisen elämän aikana, ja hän on sen suggestion alainen. Vaikka hänellä on näennäisesti ruumis ja vaikka hänen elämänsä on erinomaisen onnellinen, suurenmoinen, kun hän nousee taivaaseen, niin kuitenkin huomaamme, että häneltä puuttuu aloitekyky. Kuoleman jälkeen hän vain kasvattaa niitä siemeniä, mitkä hän on laskenut sielunsa maaperään tämän näkyvän elämän aikana. Siellä hän ei voi kylvää uusia siemeniä. Hän ei ole niin vapaa olento siellä, kuin mitä me käsitämme ruumiillisella olenolla tässä elämässä. Kun harjaantumaton selvänäkijä katselee taivaaseen, niin hänestä se elämä on paljon ihanampaa, vapaampaa, suurenmoisempaa kuin maanpäällinen elämä, ja sitä se onkin; se on kuin kultaa verrattuna mustaan rautaan. On suuri ero sekä kvaliteetissa, laadussa, että kvantiteetissa, paljoudessa, kvantiteetti on

paljon suurempi, mutta se vapaus, minkä tunnemme omistavamme tässä näkyvässä elämässä, on siellä poissa. »Nyt on otollinen aika», niinkuin Jeesus sanoo, »nyt on se aika, jolloin sinun pitää solmia hyvät välit Jumalan kanssa, jolloin sinun on ylennettävä Jumalan Poika. Nyt on se otollinen aika, jolloin sinun tulee toteuttaa ihminen, ihmisyys. Tee itsesi täällä ihmiseksi, sillä nyt sinulla on siihen mahdollisuus, – kuoleman jälkeen sinä kuljet ainoastaan sitä latua, minkä täällä panet alulle ja kuljet hyvin pitkälle, mutta olet yhä se sama olento, mikä olit täällä eläessäsi, et monipuolisempi. Siellä sinä et keksi mitään uutta hyvää, vaan kehität sitä, mitä sinulla täällä oli hyvää.»

Sentähden tämä nykyinen olemismuoto on niin tärkeä. Kaikki viisaat, uskontojen opettajat, ovat aina teroittaneet meille tämän maanpäällisen elämän tärkeyttä. Sehän olisi turhaa puhetta, jos olisi niin, että kun heitämme tämän ruumiin, niin vielä vapaammin voimme jatkaa kehitystä. Silloinhan tämä näkyvä elämä olisi vain kuin pieni hetki elämän sarjassa. Ranskalainen Camille Flammarion, joka tutki yliaistillisia asioita, kuvitteli, että ihminen kuoleman jälkeen lentää tähdestä tähteen yhä suurempaan ihanuuteen. Se olisi suurenmoista. Elämä ei kiellä meitä fantisoimasta – kuvittelemasta, mutta totuus on se, että tämä on otollinen aika, nyt on tehtävä parannus. Mitä tarvittaisiin kaikkien viisaitten puheita moraalista, jos meidän elämämme olisi kuin satua, kulkua yhä suurempaan kauneuteen ilman mitään ponnistusta. Mutta elämä ei vie meitä henkisesti eteenpäin, ellemme yhdistä omaa tahtoamme elämän suureen tahtoon. Henkistä elämää ei muuten ole, moraalialia ei muuten ole. Moraali ei ole sitä, että noudatamme määrättyjä tapoja. Moraali aikaa silloin, kun ihminen herää tahtovaksi olennoksi, joka tahtoo kasvattaa itseään ihmiseksi. Sentähden kaikkien suurten profettojen puhe moraalista ja kasvatuksesta: tämä elämä on tärkeä sentähden, että niin on elämän tosiseikkojen mukaan. Tämä on otollinen aika sentähden, että meillä on täällä kaikki mahdollisuudet. Elämä on kyllä niin hyvä, että se lähettää meidät tänne takaisin, kunnes meissä herää eetillinen minuus, joka tahtoo tulla ihmiseksi. Jokaisen huomio on, että meissä on paljon eläintä, kuonaa, jota ei tarvitse olla kullassa. Silloin ihminen tulee ihmiseksi, kun hän päättää olla moraalinen olento, mennä eteenpäin Ihmisen Poikaa, Jumalan Poikaa kohti. Ja luonto itse on asiat niin järjestänyt, toisin sanoen Jumala.

Materialistit tietenkin sanovat: »Kaikki puheet Heenokista ja Eliaasta ja heidän taivaaseen nousemisestaan ja ihmisten unelmat kuolemanjälkeisestä elämästä ja taivaasta ja jälleensyntymisestä ovat mielikuvitusta. Ei siitä paljon viisastu, jos tuon Ervastinkin luentoja kuuntelee. Tietenkin, jos uskoo lapsellisesti, niin ehkä siitä saa lohdutusta, mutta jos säilyttää loogillisen järkensä, niin ei siitä paljon kehity.» – Sentähden materialistit ovat menneinä aikoina polttaneet ja ristiinnaulinneet niitä ihmisiä, jotka toisin ajattelivat. Materialismi on niin loogillista: »Minä syön ja juon, – ja jos en saa unta yöllä, on elämä kurjaa; mutta kun oikein hyvin järjestää elämänsä, niin kyllä täällä tulee toimeen.» – Ja he nauravat, jos heille puhutaan sielusta ja toisista ruumiista. Mutta oikeastaan on niin, että tällainen materialistinen kanta, joka piilee niin kauan ihmisen sielussa, ennenkuin hän on jotakin kokenut, kuuluu menneisyyteen, ja sen voi heittää romukoppaan. Ei se ole enää tiedemiestenkään kanta. Eivät ne tutkijat, jotka tahtovat pysyä aikansa tasalla, tyydy siihen. He ovat huomanneet, että on hyvin paljon ilmiöitä elämässä, joita ei voi ainakaan vanhalla materialistisella tavalla selittää. Jos ajattelee sellaista ilmiötä kuin *telepatiaa*, kaukovaikutusta, niin kuinka se on materialistisesti selitettävissä? Kahden henkilön kesken, jotka ovat kaukana toisistaan, eri kaupungeissa, sovitaan jostakin hetkestä, ja sitten määrätään toiselle koehenkilölle esimerkiksi: ajattele kolmiota. Hän ajattelee, ja toisella paikkakunnalla oleva henkilö piirtää kynällä paperille kolmion. Tai sanotaan: ajattele nyt kukkoa. Ja koehenkilö kuvittelee sitä edessään, ja toinen siellä kaukana piirtää kukon kuvan. Ja sitten sanotaan: ajattele kirkkoa tai sanaa, ja toinen kirjoittaa sen sanan paperille. Sattumateoria ei enää pidä paikkaansa, kun joka kerta saadaan oikea tulos. Aina tämä ei tietysti onnistu. Joskus kolmiosta ei tule muuta kuin kulma, kukosta tulee vain pää ja pitkät jalat. Mutta se todistaa vielä paremmin, kuin jos koe täydellisesti onnistuisi. Näin ovat monet tiedemiehet tulleet vakuuttuneiksi siitä, että ajatuksensiertoa on olemassa.

Viime vuosisadalla, niinkuin tiedämme, koettivat kaikki suuret saksalaiset materialistit teroittaa, että ihmisen sielua ei ole olemassa, ihmisen ajatukset ja tunteet ovat ainoastaan ruumiillisia ilmiöitä. Ajatukset

ovat kemiallisia tai sähköilmiöitä aivoissa. Mutta kun kysyttiin, mitä ajatukset ovat, ovathan ne jotakin tajuntaa? – niin he vastasivat: ne ovat noiden prosessien subjektiivinen puoli. Ajatus on erään kemiallisen reaktion subjektiivinen puoli. Mutta mikä tajunta on, sitä he eivät osanneet sanoa, ennenkuin Haeckel keksi, että ajatus on kaikkialla. Mutta jos tajunta on olemassa sellaisenaan, ettei se ole vain subjektiivinen puoli aineessa, vaan että se on jo ilmiö, joka on olemassa, silloinhan kaikki saa toisen luonteen. Sen voimme ymmärtää ja hyväksyä. Mutta materialistit sanovat: »Meidän ajatuksemme ja tunteemme ovat meidän oman organismimme tiettyjen muutoksien jonkinlaisia paralleelleja, rinnakkaisilmiöitä. Tajunnan ilmiöitä ei itse asiassa ole olemassa. Tajuntaa on kai tässä maailmankaikkeudessa, mutta yksilöllisessä minässä ilmenevät tajunnan ilmiöt kulkevat aina käsi kädessä aineellisten reaktioiden kanssa. Ei mitään sielua, henkeä, ole, ainoastaan nämä aineelliset ilmiöt, jotka samalla ovat tajunnallisia, mutta tajunta häviää samalla, kuin aine häviää. Kun ruumis kuolee, niin sen kaikki atomit yhtyvät maahan, elementteihin. Tajunnan ilmiöt kuolevat ja haihtuvat olemattomuuteen, koska tajunta kuolee, yhtyvät ehkä Jumalaan, mutta ei yksilöllisinä ilmiöinä.» Näin ajattelevat nuo materialistiset filosofit.

Mutta kun ajattelempa telepaattisia ilmiöitä, silloin voimme kysyä: kuinka ajatus voi kulkea äärettömällä nopeudella ihmisestä toiseen, jos kysymyksessä ei olisi mitään muuta kuin pieni muutos ihmisen kemiallisessa kokoonpanossa? Kuinka ajatus voi siirtyä ihmisestä toiseen? Mikä se siirtyy, jos ajatus ei ole millään tavalla objektiivinen vaan ainoastaan subjektiivinen? Miten toinen ihminen voi tietää minun ajatukseni? Siinä on pätkinä materialisteille. – Vielä suurempi pätkinä on selvänäkö. Moni ihminen on unessa nähnyt tulevia tapahtumia. Mikä ihmeellinen subjektiivinen aineen muutos saa aikaan sen, että etukäteen saa tietää, mitä tulee tapahtumaan? Se jää pätkinä herroille materialisteille. Hyvin monen ihmisen kokemus on, että joskus saa etukäteen tietää asioita; ja jos se ei heillä ole ollut aivan selvänä tietona, on se voinut olla aavistuksena. Kuinka ihminen voisi etukäteen tietää, mikä sattuma häntä kohtaa, jos hän ei olisi muuta kuin fyysillinen organismi, jos kaikki hänen ajatuksensa ja tunteensa olisivat vain subjektiivisia reaktioita fyysisissä organismeissa? Meidän aikamme, jolloin meillä on radio ja muita ihmeellisiä kapineita, myöntää, että taitaa olla enemmän taivaan ja maan välillä, kuin mitä meidän filosofimme uneksivat. Kun istun radion ääreen ja kuuntelen, mitä esim. italialainen professori puhuu Italiasta, en osaa muuta kuin sanoa: on se ihmeellistä. – Jos tällaisia kojeita olisi ollut keskiajalla, niin sellaisten keksijät olisi poltettu. Kerrotaanhan Francis Baconista, joka oli keksijä, että eräs syy, miksi hän joutui epäsuosioon, oli se, että hän näytti kuninkaalle, joka tuli hänen luokseen, jonkin ihmeellisen koneen, jonka hän pani käyntiin ja joka sitten vähän nousi ilmaan. Kuningas ei kyllä sanonut mitään eikä erikoisesti kostanut, mutta ajatteli, että: »Voi sentään, kun se Bacon on mennyt liittoon paholaisen kanssa». Ja Leonardo da Vinci keksi myös lentokoneen, vaikkei hän sitä saanutkaan valmiiksi; mutta jos tämä hänen keksintönsä olisi tullut julkisuuteen, olisi hänet varmaan poltettu. Kirkko hallitsi, ja oli jumalallisen viisauden ovenvartija, eikä päästänyt sisään muita.

Meidän aikamme osoittaa jo vapaamielisyyttä ja innostusta, ja nyt tehdään suuria keksintöjä. Ja kun emme rajoitu ajattelemaan ainoastaan meitä jokapäiväisiä ihmisiä, vaan niitä suuria neroja tieteen ja taiteen alalla, jotka ovat jotakin suurta luoneet, varsinkin niitä, jotka ovat luoneet suuria taideteoksia, sävellyksiä, ihmeellisiä runoja, niin me tiedämme, että he ovat luomishetkellään olleet merkillisen inspiraation vallassa, aivan kuin kuumeessa; he eivät ole olleet oikein tajuissaan, ja muiden ihmisten mielestä he ovat voineet käyttäytyä aivan hullujen tavalla. Sellaisessa tilassa he ovat luoneet ihmeellisiä teoksia. Ja kun kysymme miten se on ymmärrettävissä, niin materialistit sanovat, että heidän kokoonpanossaan on jotakin sairaalloista. Mutta meidän mielestämme se on sitä jumalallista hulluutta, joka luo kauneutta. Onhan sellaisiakin neroja, jotka käyttäytyvät kuten muutkin ihmiset, mutta hekin voivat sanoa, ettei se ole heidän jokapäiväinen tajuntansa, joka luo. Silloin materialistit sanovat, että se on inspiraatiota. Mutta mikä on inspiraatio? Joko se on sitä, että ihmisen sisässä piilee tajunta, jota hän ei päivätajunnassaan tunne ja joka voi hänet nostaa sellaiseen tilaan, että hän tulee aivan toiseksi olennoksi, taikka sitten, jos hän saa inspiraation ylhäältä, niinkuin tavallisesti sanotaan, siis jostakin salaperäisestä näkymättömästä, niin silloin olemme myöntäneet, että salaperäinen näkymättömyys on olemassa meidän ulkopuolellamme. Silloin tämä näkyvä maailma ei ratkaise ihmisen arvoitusta, vaan meidän on myönnettävä, että täytyy olla jotakin perää

puheessa sielusta ja hengestä. Jos ajattelemme ihmistä, joka on kokenut uskonnollisen uudestisyntymisen, niinkuin aina yksi ja toinen ihminen kokee, niin silloin näemme edessämme ihmisen, joka on vakuuttunut siitä, että hän on sielu, jolla on ruumis. Hän tuntee selvästi, että hän on vähän yläpuolella tätä tavallista elämellistä viettielämää. Hän tuntee olevansa moraalinen olento, ihminen, jolla on tahto, jolla on valta ja voima itsensä yli ja sen vuoksi vielä luonnonvoimien yli. Hän tuntee, että hänessä on jotakin, joka ei ole samaa kuin fyysillinen organismi. Se todistaa ainakin asianomaiselle itselleen, että hän on muuta kuin tämä pelkkä näkyvä ruumis.

Sentähden me voimme aivan rauhallisesti ja hyvällä omallatunnolla aloittaa siitä, että ihmisen tajunnallinen elämä ei ole sama kuin hänen fyysillinen elämänsä. Tämä ei edellytä sitä, etteikö hänen asuessaan fyysisessä ruumiissa, hänen tajunnallinen elämänsä kulkisi rinnan fyysisen kanssa. En minä mene kieltämään kemiallisia ja sähköilmiöitä aivoissa, mutta ne ovat rinnakkaistekijöitä, joiden nojalla erilaiset tajunnan tilat ilmenevät tässä fyysisessä ruumiissa. Mutta ihminen itsessään on kuitenkin jotakin, joka on tämän takana. Hän on sielu, henkiolento. Koska hän on tätä, niin me voimme aavistaa ja ymmärtää, että hänellä saattaa olla muunkinlaisia käyttövälineitä ja ilmennysmahdollisuuksia kuin tämä näkyvä ruumis, vaikka nuo näkymättömät käyttövälineet, tajunnan ilmenemisvälineet, ovat vielä organisoimattomia, vaikka niitä nimitetäänkin sellaisilla nimillä kuin ajatus, tunteet, himo jne. Silloin voimme ymmärtää, että ne ovat jotakin objektiivista, muotoja, elämää, eivätkä ainoastaan kemiallisia ja sähköreaktioita aivoissa. Ne ovat objektiivisia, koska on olemassa telepatia- ja selvännäköisyysilmiöitä, jotka samalla ovat ilmiöitä ruumiin ulkopuolella. Tämän me voimme ymmärtää heti aloittaessamme tutkimuksemme niistä erilaisista, näkymättömistä »muodoista», joiden avulla ihminen ilmentää itseään.

II

IHMISKUNNAN MENNEISYYS JA TULEVAISUUS

Puhuessamme ihmisen eri ruumiista tulimme siihen johtopäätökseen, että oikeastaan ei voi puhua monesta eri ruumiista, jos ruumiilla tarkoitamme sellaista hyvin järjestettyä organismia, kuin on meidän fyysillinen, näkyvä ruumiimme, sillä sellaisia ruumiita ihmisellä ei ole useampia. Mutta kun me puhumme näistä ruumiista vähän toisenlaisessa merkityksessä, ilmenemismuotoina, käyttövälineinä, niin silloin voimme sanoa, että näitä ilmenemismuotoja on ihmisellä useita. Olemme tottuneet puhumaan ihmisen sielunelämästä, mutta kun tarkemmin sitä tutkimme, niin huomaamme, että se perustuu erilaisiin käyttövälineisiin. Monet ilmiöt, joista oli puhetta, eivät olisi selitettävissä, jos emme käsittäisi ja edellyttäisi, että ihmisen sielunelämällä on tällaisia »muodollisia» ilmenemismuotoja. Jos palautamme mieleemme, mitä opetettiin vanhassa Intiassa, – sillä koko tämä ihmisen psykologia ja fysiologia on ikivanhaa tietoa – niin huomaamme, kuinka jo silloin oltiin tietoisia tästä erosta fyysisen ruumiin ja muiden käyttövälineiden välillä. Esimerkiksi *vedanta-filosofia* ei puhu erilaisista ruumiista, vaan erilaisista, verhoista *koosha*, ja puhutaan useasta tällaisesta ihmisen kooshasta eli verhosta. Nimenomaan okkultismia harjoittava *taaraka-joogafilosofia* käyttää erästä toista sanaa, joka pikemminkin viittaa ruumiiseen, *upaadhi*. Tässä taaraka-joogassa, joka itse asiassa on käytännöllinen laadultaan, puhutaan kolmesta upaadhistä, ja sillä tarkoitetaan tässä tapauksessa, että ne eivät ole vain verhoja, vaan joogin valmiiksi organisoituja ruumiita. Niitä, kuten jo viime kerralla puhuimme, ei ole muilla kuin joogeilla tai okkultisteilla. Muilla on ainoastaan verhoja. – Mutta onko ihminen siis kokoonpantu ainoastaan tällaisista verhoista? Mikä hänessä on itse varsinainen ihminen? Onko ihminen ainoastaan niinkuin sipulikasvi, joka on koottu useista kuorista, ja josta ei jää mitään jäljelle, kun se kuoritaan? Silloin huomaamme, kun menemme ajassa taaksepäin, että ihmisessä ei ole mitään muuta todellista kuin jokin sellainen prinsippi, jota nimitetään itseksi eli hengeksi. Niinpä vanhassa intialaisessa filosofiassa puhutaan *aatmaasta*. Se on ainoa todellinen ihmisessä, ja se on olemassa aivan kuin ihmisen yläpäässä. Jos ajatteleme, että fyysillinen ruumis on alapäässä, niin aatmaa eli henki, ihmisen itse, on yläpäässä, ja sitten kaikki muut prinsipit ovat aatmaan verhoja. Okkultistilla on aatmaa »ylhäällä», ja sitten kolme eri organisoitua ruumista. Mikä on tuo aatmaa eli itse, mikä on se, jota nimitämme ihmisen minuudeksi? Jos syvennymme vanhaan aasialaiseen psykologiseen esitykseen, niin tuntuu siltä, että minuutta ei varsinaisessa merkityksessä ole olemassa. Voimme sanoa, että ihmisessä on prinsippi, jota sanotaan nimellä *ahamkaara*, so. minuuden tekijä, ja sitä ei pidetä minään todellisuutena. Päinvastoin, käytännöllisessä joogassa sanotaan, että ihmisen täytyy voittaa ahamkaara, joka estää häntä yhtymästä Jumalaan, jos käytämme kristillistä nimitystä, tai intialaisittain, yhtymästä Parabrahmaan. Tämä ahamkaara on siis vain este. Vanhoissa joogajärjestelmissä on ainoastaan itse, henki eli aatmaa todellinen, ja se, jota nimitämme minuudeksi, on vain jonkinlainen harha eli verho, josta ihmisen täytyy luopua. Minuus, vaikka siinä olisi jotakin pysyvää, ei tältä vanhalta intialaiselta kannalta katsoen ole mitään itsessään olevaa, vaan ainoastaan aatmaan eli hengen ilmenemismuoto. Sentähden huomaamme, kuinka kaikki vanhat uskonnot kehoittavat voittamaan tämän minän. Ihmiselle opetetaan, että hänen täytyy uhrata itsensä, luopua minästään, jotta hän voisi yhtyä henkeen, Jumalaan. Tämä on tietenkin eräältä kannalta totta, niinkuin nyt sanoisimme teosofeina, mikäli se koskee ihmisen persoonallista minää, jonka meidän eurooppalaiset psykologimme yhtäläistävät sielun sisällön kanssa, sillä kaikki eurooppalaiset psykologit eivät usko mihinkään pysyvään minään. He eivät usko, että minuus elää kuoleman jälkeen. Heidän mielestään minuus on vain jonkinlainen ihmisen sielunelämän koossapitävä voima, joka itsessään ei ole mitään. – Asia on sama, jos me ajatteleme, niinkuin Buddha mainitsi vertauskuvana vaunut: vaunuissa on pyörät, akselit, kori jne., jotka kaikki voimme luetella; mutta jos kysymme, ovatko vaunut sama kuin pyörät, akseli jne., niin vastaamme, että vaunu on kaikki nuo yhteensä. Mutta jos otamme pyörät pois, niin silloin se ei ole enää

vaunu. Samoin on, sanoi Buddha, myös ihmisen sielun eli minuuden laita, sillä jos hajoitamme sen alkuosiinsa, niin ei jää jäljelle mitään, jota voisimme sanoa sieluksi. – Eurooppalaiset psykologit ovat taipuvaisia selittämään, että ihmisen sielu on kokoonpantu ajatuksista, aistimuksista jne., mutta kun se hajoitetaan, niin ei jää enää mitään. Siten ei voi uskoa mihinkään pysyvään minään, ja jos he uskovat, että ihminen on olemassa kuoleman jälkeen, niin kuoleman jälkeen on olemassa vain hän tunteensa ja ajatuksensa, mutta kun nekin haihtuvat, niin haihtuu hänen minänsäkin; ja silloin ei ole jäljellä mitään erikoista minuutta.

Jos siis minuus on hengen ilmenemismuoto, niin se voi hävitä, ja sentähden huomaamme, kuinka vanhoissa järjestelmissä pyritään pääsemään kiinni jostakin pysyvästä. Kun ei uskota, että ihmisen minä on todellinen, niin pyritään pääsemään kiinni hengestä, joka on yhtä kaikkeuden, Jumalan kanssa. Jos ihminen saa kiinni itse aatmaasta, hän saa kiinni omasta kuolemattomuudestaan. – Mutta me olemme havainneet, että ihmiskunnassa on näinä viimeksi kuluneina vuosituhansina syntynyt kuin uusi minuuskäsite, joka on kasvanut yhä voimakkaammaksi. Ihminen ei voi enää tuntea, niinkuin vanhassa Intiassa, olevansa vain jokin olento, joka on yhtä luonnon kanssa ja joka voi haihtua. Ihminen ei enää tunne sillä tavalla. Hän on viimeisinä vuosituhansina oppinut voimakkaasti tuntemaan itsensä todelliseksi, eristetyksi olennoiksi. Joskin tämä eristys olisi harhaa, niin asia on kuitenkin niin. Tämä eristys, harha, minuus on niin voimakas, että se on itsessään jotakin arvokasta. Me olemme saaneet oppia teosofeina, että tämä minuus on niin arvokas, että se itse asiassa elää läpi aikakausien. Se on itsessään jotakin, vaikka se ei olekaan iankaikkinen ja tulee siis mahdollisesti katoamaan ajassa. Se on siksi arvokas, että siitä voi pitää kiinni. Se täytyy asettaa aivankuin perustaksi. Ja ymmärrämme asian henkiseltä kannalta siten, että Kristuksen jälkeen, tässä uudessa liitossa, minuutemme on erikoisen tärkeä. Uudessa Testamentissa sanotaan, että ihmisen sielu on kalliisti lunastettu. Meidän minuutemme on niin arvokas, että sen tulee säilyä ja kehittyä, ja ilman sitä ei mikään henkinen kehitys käykään päinsä. Tämän olivat muuttamat kokeneet jo ennen Kristusta. Jos ihmisellä ei ole mitään omaa itsenäisyyttä, jollei hän ole eristetty olento, hän ei voi pyrkiä henkisesti, ei voi nousta korkeuksiin. Jos hänen vain täytyisi kadottaa, unohtaa itsensä, hän ei voisi kehittyä. Se minuus oli ennen vaikeammin löydettävissä kuin nyt. Vaadittiin pitkäaikainen valmistava kehitys, ennenkuin vanhassa liitossa saatettiin löytää minuus, mutta kun se löydettiin, niin päästiin eteenpäin. Se oli näkymättömässä maailmassa, verhon takana. Ihminen tässä näkyvässä maailmassa sai luopua persoonallisesta minästään, mutta toisessa maailmassa hän löysi minänsä. – Nyt asiat ovat muuttuneet. Me tunnemme tässä persoonallisessa tajunnassamme minuuden arvon. Minuus on arvokas, niinkuin Jeesuskin sanoi: »Nyt on otollinen aika.» Nyt on pyrittävä ylöspäin. Meidän täytyy ottaa oma minämme käsimme näkyvässä maailmassa ja asetettava se perustaksi, mistä pyrkiä ylöspäin. Kun ajattelemme ihmistä ja hänen kokoonpanoan, niin ymmärrämme, että käyttövälineitten lisäksi tuo hänen toinen olemuspuolensa, hänen minuutensa on yhtä tärkeä, ja yhtä tärkeä tuo kolmas, hänen henkensä, se, johon tuo minuus pyrkii, se, jota me myös voimme eräässä merkityksessä nimittää Kosmilliseksi Kristukseksi. Tältä kannalta katsoen saamme kolme ihmisen polveutumishistoriaa, mistä

1. hänen henkensä,
2. hänen minuutensa,
3. nämä kaikki hänen eri ruumiinsa ovat tulleet.

Koska tarkoituksemme on kiinnittää huomiota etupäässä ihmisen verhoihin ja niitten ruumiiksi muodostumiseen, niin emme voi tässä uhrata kovin paljon aikaa ihmisen hengen ja minuuden historialle. Kuitenkin meidän täytyy ikäänkuin ohimennen kertoa, mistä henki ja minuus ovat tulleet.

Sisäisin henkemme on Jumalasta. Se on Isän helmassa syntynyt. Se on, niinkuin voisimme sanoa, Kristuksesta syntynyt, aivankuin osa Kosmillisesta Kristuksesta. Siten me sisässämme, alkuperältämme olemme yhtä Kristuksen eli Jumalan pojan kanssa, ja meissä siis on Jumalan poika. Olemme Isästä syntyneet. Ja Jumalan poika on myös se, jonka kautta kaikki on syntynyt, mikä on syntynyt. Ja meidän henkemme on siis se, joka on syntyisin ei ajasta, vaan iankaikkisuudesta. – Ihmisen minä on syntynyt ajassa,

ilmennyksessä, ja pysyväisin ja arvokkain tässä ajassa. Kaikki ilmennys on ajassa, mutta ihmisen minä on ilmennyksessä pysyväinen, niinkuin voisimme sanoa käytännöllisesti, iankaikkinen täällä ajassa. Se on meidän minuutemme. Meidän verhomme ovat vähemmän pysyviä, ohimeneviä, mutta silti ne voivat olla hyvin vanhoja. Tahtoisin kertoa vertauksen: Henki on kuin taivas ja ruumiimme kuin maa; minuutemme on syntynyt taivaasta ja maasta; se on taivaan ja maan lapsi; se on taivaan ja maan välillä, se, joka liittyy yhteen taivaan ja maan; minuus on taivaasta tullut, ja sen tehtävä on tehdä maa taivaaksi.

Kääntäkäämme nyt huomiomme noihin ihmisen verhoihin eli ruumiisiin. Muistamme, kuinka viime vuosisadan lopulta lähtien, varsinkin madame Blavatskyn kuoleman jälkeen on ollut tapana puhua ihmisen ruumiista eli verhoista jotakuinkin materialistisella tavalla, kuten voisimme sanoa. Sanotaan, että fyysillinen, näkyvä ruumis, on tiheä ruumis ja eetteri-, astraali- ja mentaaliruumis ovat ikäänkuin hienompaa ainetta. Mitä sillä sitten tarkoitetaan, jätettäköön jokaisen kirjoittajan asiaksi. Tätä muuten eräs ranskalainen kirjailija, joka käänsi ensimmäisiä teosofisia kirjoja ranskaksi, nimitti hindulaiseksi positivismiksi, koska hän näki siinä hienostunutta materialismia. Mutta se, että jokin aine tulisi yhä hienommaksi ja hienommaksi, on tietysti hyvin vaikea käsittää. Tämä käsityshän tulee aivan mauttomaksi, kun ajatellaan, mitä esimerkiksi tämä fyysillinen aine on. Jo viime vuosisadan loppupuolella puhuttiin siitä, että fyysillinen aine ei ollut »tiheä», vaan siinä oli alkuolentoja, atomeja, joita ympäröi paljon suurempi tiheys, kuin mitä ne itse olivat. Siis aineellisuus on aivan kerrassaan harhaa, läpinäkyvää. Jos vain olisi kyllin vahva mikroskooppi, niin aina voitaisiin havaita eläviä pisteitä. Sen tähden sanottiin, että aine on samanlainen kuin avaruus, jossa näemme tähtiä ja aurinkoja, ja joka on fyysillinen aineellisuus, jossa on paljon enemmän tyhjää kuin todella olevaista. Niinhän ajateltiin viime vuosisadan loppupuolella. Eräs teosofinen kirjailija puhuu tästä eräässä kirjoituksessaan. Ja sen tähden jo silloin minusta tuntui hyvin oudolta ajatella näistä muista aineen ilmenemismuodoista, esimerkiksi astraaliaineesta, että se olisi »hienompaa». Mikä siinä voisi olla hienompaa, kun jo fyysillinen ainekin oli niin hienoa. Silloinhan se olisi ollut aivan samaa kuin ei mitään. — Mutta eihän asia olekaan siten. — Meidän vuosisadallamme fysiikka on ottanut pitkiä askeleita eteenpäin, ja sen käsitys aineesta on kerrassaan muuttunut. Nyt ei ole enää olemassa sellaisia jakamattomia atomeja, joihin uskottiin viime vuosisadalla, sillä atomihan merkitsee sellaista, jota ei enää voi särkeä, hajoittaa. Nyt on huomattu, että atomit ovat jaollisia. Ne on kokoonpantu elektrooneista ja protooneista, joista ensin mainittu on negatiivinen ja jälkimmäinen positiivinen. Jokainen atomi on siis kokoonpantu näistä pienistä elävistä sähköolioista. Tämä merkitsee nykyaikaisen fysiikantutkijan mielestä, että aineellisuus ei ole muuta kuin jokin sähköilmiö. — Mutta mitä sähkö sitten on? Sekin on aineellisuutta, ainetta. Mutta mitä tämä aine on, se on toinen kysymys. Se on jaollinen, mutta emme tiedä, mitä on sen takana. Saksalainen tutkija Ostwald esitti vuosisadatamme alkupuolella, että atomit ovat vain voimapisteitä, elävää voimaa. Ja mistä tuo voima tulee? Se on jotakin kaikkialla olevaa maailmankaikkeudessa. Ja nämä atomit ovat pisteitä, joissa tämä voimavirta ilmenee ja muodostaa ilmenneen maailman. Sillä tavalla oli koko maailmankaikkeus ja näkyvä olemassaolo muodostunut voiman ilmennykseksi. Se oli voimaa. Jo silloin, kun kirjoitin kirjan »Mitä on kuolema?» mainitsin, että kun kerran otetaan tämä askel ja tunnustetaan, että aine pohjimmaltaan ei ole muuta kuin voimaa, niin voimme ottaa seuraavan askeleen eteenpäin ja sanoa, että tämän voiman takana on ajatus; ja siis aine ei ole muuta kuin ajatusta eli järkeä. Ja silloin ilmennyt maailma ei ole muuta kuin näkyvää eli aistittavaa järki-ilmennystä eli ajatusta; ja kaiken takana on se suuri, johon aina on uskottu. Näin ajattelin ja kirjoitin v. 1904, silloin kuin kirja »Mitä on kuolema?» ilmestyi. Mutta nyt myöhemmin, aivan viime aikoina, olen huomannut, että osa tiedemiehistä on taipuvainen ajattelemaan samalla tavalla. Nyt me olemme tulleet siis siihen, että tämä maailmankaikkeus, koko aineellisuus, olemassaolo on vain aaltoilua, ja siinä on sitten kaksi, sanoisimmeko ilmenevää totuutta, kaksi ilmenevää voimaa. Toista silloin sanotaan aineeksi ja toista säteilyksi, radiatioksi. Viime vuosisadan lopulla tämä säteily huomattiin erikoiseksi ominaisuudeksi aineessa, ainakin muutamissa aineilmiöissä, kun keksittiin, että radium säteilee heliumia. Kun nämä havainnot tehtiin viime vuosisadan lopulla tai tämän vuosisadan alussa, niin huomattiin, että ns. alkuaineitten atomit eivät olleetkaan aineosiltaan erilaisia, vaan että niitä luultavasti oli vain yhtä lajia, että ne kaikki ovat kokoonpannut samasta tuntemattomasta atomista. Silloin aineen käsite sai muuttaa muotoaan. Sitten tuli Ostwaldin teoria. Ja nyt ollaan siis sitä mieltä, että aineellisuudessa on kaksi ilmiötä, aine ja säteily.

Aine säteilee ja säteily muuttuu aineeksi. Siis molemmat ovat yhtä ja samaa, mutta kuitenkin ne ovat erilaisia. Kaikki on värähtelyä, mutta on huomattava, että siinä on säteilyä, jonka seurauksena aine muuttuu toiseksi. Sen tähden sanoi eräs tunnettu englantilainen tiedemies, että kun tahdomme lyhyesti tuoda ilmi nykyisen käsityksen maailman kokoonpanosta ja maailman synnystä ja siitä, mitä tämä näkyvä olemassaolo on, niin voimme tyytyä tuohon vanhaan lauseeseen, mikä on olemassa Vanhan Testamentin Mooseksen kirjassa: »Tulkoon valkeus, ja valkeus tuli». Sillä, hän sanoo: »Tämä aine on kuin pimeyttä, ja sitten tämä säteily on kuin valkeutta.» – Sillä tavalla ainakin osa nykyajan fyysikoista ajattelee tämän maailman salaisuudesta. Se on jotakin vangittua valoa, joka on pimeyttä, tai sitten valoksi muuttunutta pimeyttä. Ja tuo vanha näkijä Mooseksen kirjassa osasi ilmaista yksinkertaisella tavalla tuon teosofisen johtopäätöksen, johon on tultu, niinkuin Blavatsky on koettanut selittää Salaisessa Opissaan. Sen tähden huomaamme iloksemme, kuinka tieteellinen tutkimus lähenee spiritualistista maailmankäsitystä. Sen on täytyntä luopua materialistisesta kannastaan, sillä ainetta ei ole tuossa vanhassa merkityksessä. On ainoastaan ilmennystä, ja aineellisuus on itsessään voimaa ja ajatusta. Se, mikä on kaiken takana, on jumalallinen elämä, Jumala, ja kaikki on Jumalan, jumalallisen elämän ajatusta. Niin pitkälle ovat meidän aikamme tieteelliset tutkijat tulleet. Siinä he ovat siis lähestyneet sitä vanhaa, viisasta okkultista käsitystä, jota madame Blavatsky esitti jo 1880-luvulla Salaisessa Opissaan, ja josta hän sanoo, että 20:s vuosisata tulee vähitellen ymmärtämään sitä.

Kun olemme tulleet siihen, että koko maailmankaikkeus on kuin Jumalan ajatusta, niin huomiomme kiintyy kysymykseen, mikä on Jumala? Voimmeko antaa Jumalasta tarkkaa määritelmää? Uskonnot ovat koettaneet antaa, ei filosofisessa vaan eksoteerisessa muodossa, niin tarkan määritelmän kuin mahdollista, ja uskontojen tunnustajain mielestä on suuri ansio juuri siinä, että voidaan tarkasti määritellä Jumala. Asia on kuitenkin aivan päinvastoin. Kuta viisaammiksi ja tietävämmiksi tulemme, sitä enemmän arkailemme määritellä sitä salaisuutta, joka on kaiken takana. Siis itse jumaluudesta abstraktisessa merkityksessä emme tahdo emmekä osaa antaa mitään määritelmää. Jos osaisimme sen tehdä, niin olisimme suurempia kuin Jumala; jos yrittäisän määritellä elämän salaisuutta, niin minun pitäisi olla viisaampi elämää, osata asettua sen ylä- ja ulkopuolelle. Kun vanhassa Intiassa kysyttiin, minkälainen on absoluuttinen Parabrahma, onko se niin ja niin, vastattiin: »Se ei ole niin eikä niin», – emme osaa sitä selittää, sillä siihen uppoutuvat kaikki vastakohtat, kaikki ovat vain mitättömiä ilmennyksiä sen rinnalla; ei ole muuta kuin yksi ainoa ehdoton, ja kaikki muu on sen ilmennystä. Tuo ehdoton on niin suuri, ettemme voi sitä määritellä. – Jotakin me kuitenkin voimme ymmärtää, jotakin ovat filosofit ja okkultistit aina ymmärtäneet tästä jumaluudesta, ja se jokin on jo siksi suurta ja ihmeellistä, että se jo hyvin meitä tyydyttää. Ymmärrämme, että tässä ehdottomuudessa, Absoluutissa, josta voimme tietää vain ilmennyksen perusteella, on ikuinen ja ääretön mahdollisuus ilmetä. Tätä mahdollisuutta ilmetä, manifestoitua, voimme nimittää Isäksi. Isä on tuossa Alkujuuressa, alku-Absoluutissa oleva ilmenemismahdollisuus, ilmenemistahto, ja se Isä on iankaikkinen, ääretön, yhtä Absoluutin kanssa. Ja se Isä ei ole mitään ilman Poikaa. Sen tähden voimme Isä-sanana asemasta käyttää myös sanaa Äiti, tai kuten Salaisessa Opissa sanotaan kaiken olemassaolon Isä-Äiti. Jotkut voivat loukkaantua siitä, että Jumalasta käytetään maskuliinista sanaa Isä, mutta mielestäni ei kannata siitä loukkaantua, koska Jeesus Kristuskin käytti sitä nimitystä. Intiassa on ollut viisaita, jotka eivät ole osanneet käyttää maskuliinista isä-sanaa, vaan yksinomaan äiti-nimitystä. Sellainen viisas oli esimerkiksi Raama Krishna. – Jos asetumme vähänkin runollisiksi, niin äiti on kauniimpi nimitys kuin isä. Joka tapauksessa tämä ensimmäinen ilmenemismahdollisuus on kaiken olemassaolon Isä-Äiti, mutta Isä-Äiti ei ole mitään ilman lasta, poikaa, Jumalan Poikaa, jota myös sanomme Kosmilliseksi Kristukseksi. Jumalan poika on sitten tämän Isä-Äidin elävä täydellisyyssajatus eli ilmennyksen mahdollinen kuva. Mutta meille on käsittämätöntä, minkälainen se kuva on. Sitähän nimitetään myös taivaalliseksi ihmiseksi. Se astuu ensimmäiseen ilmennykseen Absoluutista, mutta emme tiedä, onko se täydellisyyssajatus muuttumaton, vai muuttuuko se. Joka tapauksessa ymmärrämme, että tuollainen Jumalan lapsi, tytär, poika, on olemassa tässä Isä-Äidin tajunnassa. Se on Kosmillinen Kristus. Ja voimme viitata niihin sanoihin, joilla Johanneksen evankeliumi alkaa: »Alussa oli Sana, ja Sana oli Jumalan tykönä, ja Jumala oli se Sana.» Silloin *Sana* tässä Johanneksen evankeliumissa voi tarkoittaa sekä Isä-Äitiä että Poikaa tai vain Poikaa. Voisimme sanoa, että se tarkoittaa Poikaa, sillä siten olemme käsittäneet kristillisessä teologiassa: alussa oli Logos. Silloin *alussa* on sama kuin Isä, sillä hän on alku, iankaikkinen, ääretön. Isässä oli Sana ja se oli Jumalan tykönä. Se merkitsee

siis, että alussa oli Kosmillinen Kristus, joka oli Jumalan, Absoluutin tykönä. Se merkitsee siis, ettemme voi käsittää muuta Absoluutista kuin Logoksen, Pojan. Kaikki muu Jumalasta jää meille aivan käsittämättömäksi. Kosmillisen Kristuksen, joka on olemassaolon täydellisyyskuva, ja jonka kautta kaikki ilmenee, voimme käsittää. Ei mitään ole luotu, ei mitään tehty muutoin kuin tämän Logoksen, tämän suuren ajatuksen, täydellisyyskuvan avulla. Siis ei ole olemassa mitään pahaa eikä huonoa, sillä paha on ohimenevää, harhaa. Ei ole muuta iankaikkista kuin tämä Logos, Jumalan poika, Kristus, joka on täydellisyiden täydellisyys. Se on maailmankaikkeuden sisäisin mittapuu, alkukuva. Kaikki on tehty hänen kauttaan. Kaikki on hyvin tehty ja loppuu hyvin, koska kaiken takana on Logos. Siihen kaikki pyrki; siihen kaikki tulee uppoutumaan. Sentähden ei ole mitään hätää. Me, jotka elämme ajassa, pienellä maapallolla, pienessä aurinkokunnassa, suuressa maailmankaikkeudessa, puhumme omista ristiriidoistamme, pahasta ja hyvästä – pienellä tomuhiukkasella avaruudessa. Ne eivät merkitse mitään verrattuna siihen Kristukseen, Jumalan täydellisyyskuvaan, joka on kaiken takana ja eläyttää kaikkea. – Ei mitään olisi olemassa ilman elävää Jumalan henkeä, elävää täydellisyyttä, sen voimaa, joka on kaiken takana, ja joka lopulta vie täydellisyyteen. Sentähden kaikki ristiriidat häipyvät ja haihtuvat. Ja me tulemme huomaamaan, kun lähdemme tarkastamaan ihmisen eri ruumiita ja niiden historiaa sekä ihmiskunnan historiaa, että se kaikki vaatii taustaksi juuri sen edellytyksen, että kaikki on ajatusta, järkeä. Sillä me elämme tässä voimien ilmennyksen maailmassa, ja meidän pitää niitä asioita tutkia. Mutta se kaikki on kuitenkin pientä verrattuna siihen suureen todellisuuteen, joka on kaiken takana. On aivan kuin lohdutuksena, että mekin tulemme kerran pääsemään siihen suureen todellisuuteen.

III

RUUMIIN KEHITYSHISTORIA

Ihminen on kolmiyhteinen olento, kuten olemme koettaneet osoittaa. Hänen henkensä on Jumalasta, hänen ruumiinsa on, niinkuin usein sanotaan, maan tomusta, ja hänen sielunsa on syntynyt Jumalan eli taivaan ja maan yhtymisestä. Hänen henkensä on siis Isän, Jumalan iankaikkisesti synnyttämä; toisin sanoen sillä ei ole alkua eikä loppua. Sitä hänen henkeänsä toisinaan nimitetään teosofisessa kirjallisuudessa *monadiksi*. Ja voimme sanoa, että monadi on aivan kuin atomi tai molekyyli taivaallisen ihmisen eli Kosmillisen Kristuksen ruumiissa. Tuo elävä täydellisyysajatus Isän jumaltajunnassa, Kristus, Poika, on kokoonpantu niin sanoaksemme muodollisesti äärettömästä määrästä monadeja, jotka kaikki ovat kuin osia tässä Kristuksen ruumiissa. Nämä elävät monadit ovat siis yhtä Kristuksen, Jumalan Pojan kanssa ja Isästä iankaikkisesti syntyneitä. Sentähden on ihminen jumalallinen olento. Mutta ihminen, sellaisena kuin hän nyt on, ei ole vielä tietoisesti henkeä, hän ei ole itsetietoinen monadi, vaan on tuon hengen pohjalla syntynyt sielu ja ruumis. Sielu on hänen ajatteleva minänsä, järkensä, hänen ihmisyytensä, sillä ihmisen varsinainen olemus on tämä ajatteleva, tunteva ja tahtova järkiminä. — Kun sitten kysymme, minkä tähden kaikki on olemassa, saamme vastauksen juuri tältä järkiminältä, sillä järkiminähän on se, joka kysyy syitä ja osaa myöskin vastata. Henki ja aine, jotka ovat ilmenemisen kaksi olemuspuolta, eivät saata toimia yhdessä, jollei ole siltaa, joka ne yhdistää. Ainehan on jotakin aivan muuta, kuin mitä ennen luultiin. Ainehan on voimaa, ja — niinkuin viisaimmat filosofiset ajattelijat voivat sanoa: aine on myöskin järkeä, ajatusta. Mutta aine on kuitenkin vielä paremmin sanottuna, kun tahdomme tehdä eron hengen ja aineen välillä — niinkuin vanhat intialaiset sanovat — *maajaa*, harha, illuusio, siis taikavoima, niinkuin myöskin sanotaan intialaisessa kirjallisuudessa. Aine on tajunnan taikavoima, kyky ilmentää itseään. Mutta se taikavoima ei ole silloin tajunnalla sellaisena, kuin me käsitämme tajunnan, vaan se taikavoima on olemassa siinä salaisuudessa, siinä elämän Absoluutissa, olemisessa, mikä on hengen ja aineen takana, siis itse jumaluudessa. Mutta tätä taikavoimaa käyttää tajunta eli henki. Kun henki ilmentää itseään, se käyttää tätä taikavoimaa, mikä piilee Absoluutissa, ja se on hengelle kuin vapauttava voima, jota henki ei ilman muuta hallitse. Mikä se oppii tätä taikavoimaa hallitsemaan? Se on hengen ja taikavoiman yhteisvaikutuksesta syntynyt järki eli ajatus, joka on yhdistävä voima, joka luo, kun tajunnassa on syntynyt järki eli minuus. Tämä järki eli ajatus voi oppia hallitsemaan ainetta eli taikavoimaa, joka piilee Absoluutissa. Kun kysymme, minkä tähden ihminen on ollenkaan olemassa, sanomme: kaikki on olemassa sitä varten, että tajunta ilmenisi. Sillä itse elämän salaisuus, Absoluutti, on jollakin tavoin olemassa, silloin kun sen oma olemuspuoli ilmenee. Muulla tavalla Absoluutti nähtävästi ei voi ilmentää itseään. Sitä varten kaikki on olemassa, että tajunta ilmenisi aineessa, harhassa, illuusiossa — joka ei ole illuusiota muuten kuin Absoluutin kannalta. Tavallaan aine on harhaa myöskin tajunnan kannalta, mutta se on sikäli todellista, että se on tajunnan ilmenemistä. Ja kun ajattelemme ihmistä, se merkitsee, koska ihminen itsessään on tajunta, että tuo Jumalasta syntynyt tajunta, monadi, tahtoo ilmentää itseään. Se ei osaa sitä tehdä ilman muuta. Me emme voi mennä äärettömän kauas taaksepäin olettamuksissa, — emme tiedä koska ensimmäinen tajunta syntyi; sellaista ajankohtaa ei luultavasti ole, — mutta me voimme katsoa oman itsemme historiaa ja nähdä, kuinka monadi ei voi ilmentää itseään aineessa ilman järkeä. Tämä merkitsee, että toisten järkiolentojen meidän järkimonadimme ulkopuolella täytyy auttaa sitä, kunnes se on synnyttänyt sellaisen ilmennysmuodon, jossa on järkiminä eli minä. Silloin se muuttuu siten, että tuo ihmisessä muodostunut ilmennyt järki eli minuus ottaa luovan voiman käteensä. Ihminen olisi pysähtynyt kehityksessään, jos hän olisi tyytynyt vain luonnonvoimien apuun ja siten päässyt ajattelevaksi ihmiseksi. Siihen hänen kehityksensä olisi päättynyt, jollei hänen oma minänsä — meidän ei pidä painostaa erityisesti järkipuolta — jatkaisi elämää ja kehitystä, jatkaisi hengen ilmenemistä aineessa. Jokaisen ihmisen historiassa tulee sellainen kohta, jolloin hänen minuutensa herää tietoiseksi siitä, että sen on nyt jatkettava jumalien työtä, otettava ohjokset käsiinsä ja kehitettävä tätä taikamaailmaa, joka ilmentää

monadia eli henkeä. Sillä kaikki on olemassa sitä varten, että monadi, joka ei ole tietoinen itsestään, oppisi ilmentämään itseään. Se merkitsee toisin sanoen – jos tahdomme puhua käytännöllisesti, – että monadi ei olisi ilman sitä itsetietoisesti autuas, niinkuin koko oleminen todellisuudessa on yhtä ainoata autuutta. Monadi ei sitä ole, ennen kuin se on oman minuutensa välityksellä tullut tietoiseksi omasta tehtävästään ja saavuttanut oman täydellisyytensä. Ennen sitä ei monadi olisi rikastuttanut omalla autuudellaan avaruuden autuutta. Sillä kaikki on olemassa autuutta varten – en käytä arkipäiväisiä sanoja, – onnea varten. Asiaa ei siis pidä käsittää liian materialistisesti, persoonallisesti, itsekkäästi, kun sanon, että kaikki on olemassa autuutta varten. Kaikki on olemassa suurta, ihmeellistä, taivaallista ihanuutta varten. Ja se on hyvin pitkän ajan tulos meidän ajassamme luettuna – mittaamattomien, miljoonien vuosien tulos. Sitä varten henki tahtoo ilmentää itseään aineen taikavoimalla. Ja se käy päinsä minuuden, järjen avulla.

Olemme koettaneet selittää, mikä ruumis on. Ruumissanahan on silloin paljon sisältörikkaampi, kuin mitä siitä tavallisesti ajatellaan. Sillä meidän täytyy silloin käsittää, että ruumiissa on sekä organisoituja puolia, joita jo nyt käytämme välikappaleina, että vielä organisoimattomia puolia. Olemme sentähden puhuneet erilaisista verhoista, käyttövälineistä – välistä erilaisista ruumiista. Kun pidämme mielessämme, että koko ruumiillinen ilmennys on juuri tuon aineen taikavoiman avulla tapahtunut, niin ymmärrämme, että meidän ruumiillisessa olemuksessa voi olla useampia olemuspuolia. Tavallisesti silloin erotamme paitsi fyysillisen, jo organisoidun ruumiin, myöskin ajatus- ja tunneruumiin, jota tavallisesti nimitetään »persoonalliseksi minäksi», joka kuitenkin ei ole hyvä nimitys, sillä persoonallinen minä ei tyhjenny ruumiskäsitteeseen. Persoonallinen minä on enemmän, sillä se sisältää samalla sekä tajunnan että sen ilmennyksen. Sentähden on tavallaan *ajatusruumis* parempi, kunhan vain muistamme, että ajatusruumis ei sinään tyhjennä sielukäsitettä; sillä sielussa täytyy olla sekä minä että ajatteleva henki, ja sen ilmennyksenä on sielun sisältö eli ajatus- ja tunneruumis, – oikeastaan yksi ruumis, jota voimme nimittää astraalis-mentaaliseksi ruumiiksi; usein nimitämme sitä lyhyesti vain astraaliruumiiksi. Tämä astraalis-mentaalinen ruumis ei ole silloin mikään organisoitu ruumis. Emme osaa sitä vielä käyttää samalla tavalla kuin tätä fyysillistä ruumista. Vaikka ihminen osaa ajatella paljon enemmän, kuin hän osaa toteuttaa tässä näkyvässä maailmassa, niin tämä ajatteleva ja tunteminen, vaikkakin paljon elävämpää kuin meidän oma fyysillinen olemuksemme, sittenkin on vielä vain organisoimatonta elämää, sillä ihminen ei vielä hallitse ajatustaan ja tunnettaan. Me olemme sentään jonkin verran fyysillisen ruumiimme herroja; määräämme mitä tahdomme tehdä. Ruumis ilmoittaa luonnolliset, välttämättömät tarpeensa: nyt täytyy levätä, syödä, juoda. Mutta me voimme määrätä, mitä sille annamme. Sieluruumiimme emme ole samassa suhteessa. Me emme osaa sitä pakottaa: ajattele näin, tee tuo, älä tee tuota. Täytyy kehittyä sangen pitkälle joogassa, ennenkuin kykenee saamaan sieluruumiinsa ajattelemaan ja tuntemaan, mitä haluaa. Ajatukset tulevat ja menevät. Sieluruumis on vielä aivan organisoimaton käyttöväline. Se ei ole niin paljon hänen hallussaan kuin tämä näkyvä ruumis. Sentähden voimme sanoa, että muut ruumiit ovat ainoastaan *auroja*, verhoja, käyttövälineitä. Kun sitten kysymme, minkälaisia ne ovat aineellisesti, tuon taika-aineen kannalta, niin emme saa ajatella siten, kuin usein kuvataan, että ne ovat jotakin fyysillistä hienompaa ainetta – hyvin hienoa. Ne eivät ole kvalitatiivisesti, laadullisesti, samanlaista taikavoimaa kuin tämä meidän fyysillinen ruumiimme, vaikka sielullisia ilmiöitä voi kyllä havaita. Selvänäkijä voi nähdä ihmisestä, että hänellä on sellaisia ja sellaisia ajatuksia ja tunteita sielussaan, päivätajunnassaan. Ja hän myös havaitsee niitä ajatuksia ja tunteita, jotka ovat hänessä pysyviä. Moni on epäilemättä tehnyt tällaisen äkkinäisen havainnon. Hän näkee kuin toisen ihmisen päältä, mitä tämä ajattelee ja tuntee; eikä ehkä osaa selittää, millä tavalla.

Toisen ihmisen tunteet ja ajatukset tulevat toisen ihmisen »sisään». Jos hän olisi tätä ominaisuutta enemmän kehittänyt, tai jos hänessä olisi enemmän kehittynyt tämä äkkiähavaitsemiskyky, kyky havaita sielullisia ilmiöitä fyysillisen maailman takana, silloin hän ensinnäkin havaitsisi väri-ilmiöitä. Niitä ei voi nimittää muiksi kuin väri-ilmiöiksi. Hän näkee kuin värejä toisen aurassa: jonkun aurassa on punaista, jonkun toisen aurassa sinistä. Ja sellaisiakin värejä hän voi nähdä, joilla ei ole nimeä kielessä. Tarkemmin kysymme sitten, mitä ne värit ovat. – Kun sanon, että tämä seinä on vaaleanruskea, se merkitsee, että auringonsäteet ovat taittuneet ja tulevat ruskeana ilmi; auringonsäteet ovat jakautuneet, ja jonkin osan auringon säteissä olevista väreistä seinä heijastaa ja sen näemme silmillämme. Sillä lailla on meidän

ymmärrettävä värit tässä näkyvässä maailmassa. — Jos sitten kysymme selvänäkijältä: mikä se aurassa on punaista ja sinistä? — hän sanoo: se on tietysti se tunne ja ajatus. — No, mikä sitten on ajatus? — Se ajatus on tietysti salaista, sillä tuo väri on sen ilmennys. — No, onko se ajatus jotakin ihmisessä olevaa, josta sininen väri heijastuu? — Ei, se on vain sinistä väriä ilman mitään kappaletta. Sitä kappaletta ei näe, se on salassa, mutta minä näen värin, ja se heijastuu minuun niin, että minä tunnen tietyn tunteen tai saan tietyn ajatuksen. Sillä tavalla se vaikuttaa minuun. — Hän ei osaa sitä muuten selittää, mutta hän on varma siitä, että kun hän näkee jollakin aistilla jotakin hyvin punaista, tulipunaista, hän, sanoo, että tämä herättää hänessä suuttumuksen ja vihan tunteen tai suuren rakastumisen tunteen. Silloin hän on varma, että tuo ihminen on rakastunut, tuntee hyvin voimakkaita rakkaustunteita. Selvänäkijä, voi sillä tavalla selittää. — Silloin kuulijan täytyy olla arvostelukykyinen, sillä tuo näkeminen on hyvin subjektiivinen asia. Toinen voi sanoa näkevänsä punaista, toinen sinistä. Ei ole ehdottomasti luotettava selvänäkijäin väriaistimuksiin. Enemmän voi luottaa, kun osaa kysyä selvänäkijältä, minkä tunteen tuo väri hänessä herättää. Silloin useimmat kuvaavat samanlaista tunnetta, sillä se on tunne, joka kyseenalaisessa ihmisessä on se todellisuus, joka on ilmiön takana. Ilmiö on aurassa oleva väri, joka voi yhdestä näyttää punaiselta ja toisesta muun väriseltä. Sentähden on tuo psykologinen momentti luotettavampi. Ja vielä voin sanoa, että sekään ei ole aina luotettava; he voivat itse värittää ilmiöitä omalla sielunelämällään. Ja jos tarkemmin kehoittaisimme heitä erittelemään näitä tunteita, he kuvailisivat hyvin erilaisia vivahteita. Sielunelämä pukeutuu väri-ilmiöihin. Sen aineellisuus on aineettomissa väri-ilmiöissä. Se ei ole ainetta missään käsin koskettavassa merkityksessä niinkuin aine tässä fyysisessä maailmassa. Kun nousemme tunteista puhtaisiin ajatuksiin, aatteisiin, ja muuhun sellaiseen ja sanomme: koeta tutkia tuota ihmistä vielä syvemmin, — hän sanoo: en pääse irti väri-ilmiöistä. Mutta jos hän on päässyt asioihin syvemmälle, hän sanoo asioista näin: on merkillistä, että minä alan kuulla ääniä, ikäänkuin värit kuiskaisivat minulle; minä kuulen noita ajatuksia. Ne puhuvat yhä selvemmin ja selvemmin. Hän tulee lopulta kuin musikaaliseen maailmaan. Ja se on korkeampaa aistihavaintoa, tai syvempää, miten tahtoo sanoa. — Jos me tarkastamme jonkun ihmisen kehitystä näissä asioissa, voimme havaita, että ensin hänessä kehittyy jonkinlainen selvätunne. Hänestä voi välistä tuntua, niinkuin hän törmäisi toisen ihmisen auran tunteita vastaan, tai tullessaan huoneeseen ikäänkuin leikkaisi jotakin tunnelmaa. Kun tuo astraalinen elämä alkaa nousta tuolla tavalla hänen tajunnassaan, se tulee kuin epämääräisenä tuntemisena. Hän saattaa esim. istua hiljaa ja sielussaan aavistaa, että se ja se ihminen tulee sinne — ja niin tapahtuukin. Hän on epämääräisellä tavalla, *telepaattisesti*, tullut tietoiseksi toisen saapumisesta. Sillä astraalimaailmassa ei ole etäisyyttä ja aikaa samassa merkityksessä kuin fyysisessä maailmassa. Telepatiakaan ei ole meistä niin vaikea käsittää, sillä ihmisen sielu elää maailmassa, jossa ei ole aikaa eikä paikkaa. Sentähden äiti, vaikka on kaukana lapsistaan, saattaa tuntea heidän läsnäolonsa, seurata heidän elämäänsä, tietää heidän tilansa. Ja jos joku lapsista ajattelee häntä, hän voi sen aavistaa. Mutta ei ole aina sanottu, että hänen seuraamisensa sattuu paikalleen, jos hän ei ole selvänäköinen.

Meidän on siis ymmärrettävä, että meidän ruumiillinen olemuksemme on kokoonpantu *sieluruumiista* ja fyysisestä ruumiista ja tämän kaksoispuolesta, niin sanotusta *eetteriruumiista*. — Mikä on eetteriruumis? On sanottu, että se on fyysisen ruumiin toinen puoli ja jokseenkin samalla tavalla aineellinen, niin kuin osaamme ainetta käsittää. Kun koetamme ymmärtää, millainen eetteriruumis on, niin meidän pitää muistaa, millaiseksi muinaiset kansat ajattelivat tätä maailmaa. He jakoivat tämän näkyvän maailman, niinkuin mekin, elementteihin. On olemassa neljä elementtiä:

1. maa — kiinteä elementti,
2. vesi — juokseva elementti,
3. ilma — kaasumainen, tavallaan näkymätön elementti,
4. tuli — harvemmin näkyvä elementti.

Näistä neljästä elementistä kansat ovat aina puhuneet. Ja kaikki nämä elementit ovat antaneet osansa ihmisruumiille. Luustomme, lihaksemme ja janteemme ovat maata. Veri ja kaikki nesteet, mitkä ruumiissa virtaavat, vastaavat vesielementtiä. Sitten on meissä ilmaa, ja se on meille niin tärkeää, että jos emme saa sitä

ruumiisemme, niin kuolemme. Meidän täytyy hengittää; sentähden ilmaa on sanottu hengeksi. Me emme näe ilmaa tässä huoneessa muulloin kuin sattumalta, silloin, kun aurinko paistaa huoneeseen, jossa on tomua, silloin ne tomuhiukkaset heijastavat auringon valoa, ja me ikäänkuin näemme ilman. Ilma eli kaasu on enimmäkseen näkymätöntä. Se on kuitenkin vankka, aineellinen todellisuus. Sitten on neljäs elementti, tuli. Sitä emme näe. Näemme vain ilmiön. Jos tuli tulisi ulos meidän suustamme, silloin tietäisimme, että asiamme ovat erittäin huonosti; silloin sanottaisiin, että me palamme. Kuulin lapsena kerrottavan kapteenista, joka kuoli siihen, että sprii paloi hänen vatsassaan ja tulta tuli ulos hänen suustaan. Mutta tiedämme, että ruumiissa tapahtuu jatkuva palamisilmiö. Koko meidän ruumiimme ravintotalous on kemiallinen prosessi. Olemme tiedemiehiltä kuulleet, että se tuli, jonka näemme, ei ole varsinainen tuli. He ovat opettaneet tekemään eron ilmiön eli fenomeenin ja todellisuuden välillä. Se tuli, jonka näemme, on ainoastaan ilmiö; takana on kemiallinen prosessi, jossa on kova kuumuus, jossa jokin palaa. Se aiheuttaa näkyvän ilmiön. Se elementti, jonka käsissä kaikki palaa, on hirvittävä voima. Ja kuitenkin tiedämme, että se tuli ei ole ainoastaan kuluttavaa tulta: jos sytytämme puutalon, tiedämme, että se palaa. Mutta tuli on myös sellainen voima, joka pitää meidät jatkuvasti pystyssä. Jos tuo palamisprosessi ei olisi käynnissä eikä puhdistaisi ruumistamme, emme ollenkaan hengittäisi emmekä eläisi. Meissä täytyy olla tulta; tulesta on elämä ja kuolema. Niin sanoo meidän jokapäiväinen järkemme. Jo vanhoista ajoista saakka on sanottu niin. – Kun tahdomme tehdä eron fyysisen ja sen eetterisen kaksoispuolen välillä, sanomme, että tuli on ensimmäinen eetterivoima, alin puoli eetteriruumiissa. Ja jos olemme selvänäköisiä ja katselemme ihmisen fyysisistä ruumiista, näemme, kuinka koko näkyvä fyysillinen ruumis on kuin tulen eli valoilmion sisällä. Meidän eetteriruumiimme on siis alimmalta puoleltaan jonkinlainen tuli-ilmiö. Eetteriruumiin oma väri ei ole sama kuin tuon ilmiön. Siinä voi näkyä punaista ja sinistä ja voi olla kuin violetilta vaikuttavaa tai myös vivahtaa hopealle, kuunvalolle. Eetteriruumis ei ole muodostunut ainoastaan tulesta eli kemiallisesta eetteristä, vaan siinä on muitakin voimia. Elementtejä on oikeastaan – niinkuin vanhat viisaat sanovat – seitsemän. Yleisesti tunnemme niistä vain neljä, vaikka siitä neljännestä, tulestakaan, emme näe muuta kuin sen harhailmennyksen, rinnakkaisilmiön; emme näe sitä elementtiä yhtä vähän kuin ilmaakaan, jonka vain tunnemme, jos tuulee. Niitä kolmea elementtiä, jotka ovat meiltä kätöksessä, tahtoisin jollakin tavoin lyhyesti kuvailla. Jos siis kohdistamme huomionsamme tuohon viidenteen elementtiin, toiseen eetteriin alhaalta lukien, niin tulemme tekemisiin niiden voimien kanssa, joita nimitämme sähkömagneettisiksi voimiksi, – usein myös valoilmennyksiksi – niinkuin tulikin on: valoilmio. Viides elementti on ihmeellinen magneettinen voima, puoleensavetävä ja poistyöntävä, polaarisuus, – kaksi polariteettia –, ja myöskin luova voima. – Ainakin yksi puoli sen toiminnasta meidän ruumiissamme on sukupuolivoima, sukua jatkava, lempeä, rakkautta herättävä – ikäänkuin ensimmäinen loistava voima. Ihmisessä se on ikäänkuin tulen loisto – jos kemiallinen eetteri on enemmän tulen kuumuutta, niin magneettinen eetteri on tulen loistoa. – Ihminen nuoruudessaan rakastuu ja herättää toisessa rakkauden, ihmeellisen lemmen voiman. Mutta mikä se voima on? Se on ilmiöllinen eetteriruumiin kannalta, eetteriruumiin valovoima, ja tietty ihminen on herkkä juuri sille valolle. Sen ihmisen, joka kehittyy adeptiksi, eetteriruumis loistaa niin voimakkaasti, että kaikki ihmiset, jotka joutuvat hänen piiriinsä, rakastuvat häneen – vaikka ei sukupuolisesti. Mutta kun hän on nuorempi, niin silloin tämä voima loistaa niin, että se herättää toisissa myöskin sukupuolista rakkautta.

Se on se sisäinen charmi, joka säteilee ulospäin; aineen taika pyrki vapauteen. Se, joka on herkkä sille tietylle vivahdukselle, ja jolta ehkä puuttuu sitä, mitä tällä toisella on, ikäänkuin imee sitä sisäänsä, ja siten syntyy merkillinen viehätys noiden kahden ihmisen välille. Se viehätys ei – ikävä kyllä – aina pysy, sentähden, että siinä piilee merkillinen salaisuus. Jos nuo ihmiset menevät keskenään naimisiin ja ottavat sitä eetteriruumiin loistoa tähän karkeaan aineelliseen maailmaan, se voi heiltä kadota. Se pimenee ja viehätysvoima katoaa, ja ihmiset, jotka olivat hyvin rakastuneita, voivat kerrassaan väsyä toisiinsa. Tämä eetteri on siis hyvin monimutkainen asia, ja omiansa vetämään meitä ihmisiä nenästä. – Minun selitykseni on kömpelö, vajavainen ja yksipuolinen. – Viidenteen elementtiin sisältyy paljon enemmän; tahdoin painostaa vain erästä puolta. Mitään varsinaista nimeä sille elementille ei ole vielä keksitty.

Siirrymme sitten kuudenteen elementtiin, yhtä astetta ylempään. Silloin tulemme voimaan, joka on ääntä, ja se on voima, joka on sanassa. Ilman sitä eetteriä emme osaisi esimerkiksi puhua, emmekä kuulisi

mitään tässä maailmassa. Meidän korvamme, niin hieno elin kuin se onkin, ei sinään antaisi meidän mitään kuulla, ellei siinä olisi juuri sitä ääntämisen ja kuulemisen, äänessä ilmenevän eetterin voimaa, mitä on ihmisessä. Se on elävä voima koko tämän ilmiömaailman takana. Sentähden tämän maailman ilmiöt eivät tyhjenny vibraatioihin, väreilyihin. Kun kalvo väreilee, se ei sinänsä merkitse mitään. Siinä on oltava jotakin takana, joka ikäänkuin tulee meidän tajuntaamme. Se on itsessään kuin ääntämisen ja kuulemisen voima ja kyky. Sentähden tuo kuudes elementti on kuin jokin kaikueetteri, kaikuelementti, se ääni, se elävä sana, joka on kaikessa, ja jonka kantaja ihminenkin on. »Alussa oli Sana.»

Kun sitten nousemme korkeampaan eli seitsemänteen elementtiin, niin tulemme siihen ihmeelliseen voimaan, jota emme voi nimittää muuksi kuin elämäksi. Se on refleksi- eli heijastuseetteri, joka muistaa kaiken. Ilman sitä voimaa tässä fyysisessä olemuksessamme ei olisi mitään muistia. Muistamisen ja ajattelemisen kyky ilmenee juuri korkeimmassa eetterissä; sen välityksellä me muistamme ja ajattelemme.

Eetterinen kaksoispuolemme on kokoonpantu neljästä eetteristä ja näkyvä kolmesta näkyvästä elementistä. Kaikki nämä seitsemän yhdessä muodostavat meidän organisoidun ruumiimme eli käyttövälineemme. Tässä osaamme tuntea, syödä, juoda, jatkaa sukua, sentähden, että siinä ovat kaikki nämä elementit yhdessä. – Kun siis tahdomme katsella ihmisruumiin kehityshistoriaa, se merkitsee, että meidän täytyy tarkastaa tätä hänen fyysillistä ruumistaan ensin ja sitten sen eetteristä kaksoispuolta. Senjälkeen täytyy myöskin tarkastaa hänen sielukäyttövälineittensä kehitystä. Mutta koska ne ovat vielä organisoimattomia, niin tulemme kohdistamaan huomiomme etupäässä juuri tähän fyysillis-eetteriseen ruumiiseen ja sen ihmeellisiin salaisuuksiin, sillä eetteriruumis on ennen kaikkea erinomaisen kiinnostava tutkimusaihe.

IV

MISTÄ JA MIHIN?

Muinainen esoteerinen viisaus ja okkultinen tieto antavat paljon laajemman ja yksityiskohtaisemman kuvan ihmisen kehityshistoriasta kuin konsanaan mitkään tieteelliset, filosofiset tai uskonnolliset teoriat. Sillä tavalliset uskonnolliset ja filosofiset teoriat perustuvat uskoon ja olettamukseen, tavalliset tieteelliset teoriat tosin objektiivisiin, tieteellisiin havaintoihin, mutta havaintoihin, jotka kuitenkin vielä ovat vaillinaisia ja jotka päivä päivältä saattavat muuttua, kun tehdään enemmän tutkimuksia. Nuo muinaiset okkultiset näköalat ovat minun ymmärtääkseni kaikista loogillisimmat ja luotettavimmat. Ne on saatu tutkimusten perusteella, mutta ei lyhytaikaisten eikä rajoitettujen tutkimusten, vaan miljoonia vuosia kestäneiden tutkimusten ja havaintojen perusteella.

Olemme jo edellisissä luvuissa koettaneet tarkastaa muutamia kohtia tästä ihmisen ja ihmiskunnan pitkästä historiasta, mutta emme ole vielä yksityiskohtaisesti ja suorastaan historiallisesti tarkastaneet asioita. Olemme tahtoneet saada muutamia periaatteita selviksi, ennenkuin ryhdymme tarkastamaan yksityiskohtaisemmin ihmiskunnan kehityshistoriaa. Nämä periaatteet muodostavat ikäänkuin ihmiskunnan historian taustan, ja sentähden ne on aina pidettävä mielessä. Niitä ei tule unohtaa. Ja vieläkin tekee mieleni muistuttaa kahdesta seikasta, jotta sitten paremmin ymmärtäisimme sitä ihmiskunnan kehityshistorian esitystä, jonka salaiset tiedot antavat.

Toinen seikka on se, että *abstraktinen tajunta* sinään, joka on toinen puoli ikuisesta jumaluudesta, ikuisesta elämästä, ilmetessään ilmenee aina ilmenneiden olentojen tajuntana; toisin sanoen abstraktinen tajunta ei ilmene sellaisenaan, vaan yksilöllisen tajunnan välityksellä. Sentähden sanotaan tästä suuresta kosmoksista, että se tajunnan kannalta on suuri pantheoni, ääretön joukko tajunnallisia olentoja. Okkultiset tieteet ovat aina painostaneet sitä seikkaa, että me elävät olennot täällä maan päällä, ihmiset, eläimet ja kasvit, olemme mitättömän pieni osa luonnon suuresta olentojoukosta. Koko tämä avaruus, joka meistä tuntuu melkein olemattomalla tai tyhjältä, on täpösen täynnä tajuntoja, eri asteilla olevia tajunnallisia olentoja, joilla ei ole tällaista näkyvää fyysillistä ruumista, vaan joiden ilmenemismuodot ovat aivan toisenlaisia ja meidän fyysilliselle silmällemme miltei käsittämättömiä. Salaiset tieteet ovat erikoisesti tahtoneet painostaa sitä seikkaa, ettemme saa käsittää väärin puhetta Logoksesta tai Logoksista. Kun sanotaan, että Logos eli Sana oli Jumalan luona, niin sillä tarkoitetaan silloin sitä ensimmäistä ilmennyksen itua tai ilmennyksen mahdollisuutta, jota voimme myöskin nimittää Isäksi, ja joka piilee itse jumaluudessa, itse äärettömässä elämässä, ja sitten myöskin sen ilmennystä, sen ensimmäistä ilmenemätöntä ilmennystä omassa Pojassaan, jota me nimitämme Kosmilliseksi Kristukseksi. Mutta sitten kun puhutaan: Logoksista, niin tarkoitetaan sillä, että tämä maailmankaikkeus eri aurinkosysteemeineen on eri Logoksien ilmennystä. Mutta nämä maailmankaikkeuden Logokset eivät ole sama kuin tuo ilmenemätön Kosmillinen Kristus eli Jumalan Poika, vaan ikäänkuin Jumalan Pojan ilmennyksiä. Kaikki nämä näkymättömät olennot tässä maailman avaruudessa kantavat sisässään Kosmillista Kristusta. Tämä meidän aurinkokuntamme Logos ei ole yksilöllinen tajunta. Sitähän usein käsitetään väärin. Voimme teosofisestakin kirjallisuudesta lukea, että meidän Logoksemme on meidän aurinkokuntamme luoja ja persoonallinen Jumala. Tämä perustuu väärinkäsitykseen, joka tulee oikaistuksi, kun luemme H. P. B:tä. Hän teroitti Salaisessa Opissa, että Logos ei ole yksilöllinen tajunta, vaan suunnattoman suuri joukko kuvaamattoman korkealle kehittyneitä eläviä olentoja. He yhdessä muodostavat meidän aurinkokuntamme Logoksen, ja heidän kollektiivi- eli yhteistajuntaansa voimme nimittää Logokseksi yksilöllisessä mielessä. Tämä Logos ei siis ole mikään persoonallinen olento, vaan joukkotajunta, suuri joukko eläviä olentoja, jotka ovat tämän meidän aurinkokuntamme korkeimpana instanssina, korkeimpana luoja.

Tämä on hyvin tärkeä näkökohta. Se on tärkeä sentähden, että me sen pohjalta voimme ymmärtää, mikä ihminen on. Ihmisetkin ovat, niinkuin olemme koettaneet selittää, suunnattoman suuri joukko *monadeja*, Jumalasta syntyneitä henkiolentoja. Ymmärrämme siis, että ihmisetkin ovat samassa asemassa kuin nuo Logokset ovat olleet. Ihmissäkin henkiolentoina, ihmisen monadissa, meidän kaikkien monadeisamme on se suuri Kosmillinen Kristus, me olemme molekyylijä, atomeja Kosmillisen Kristuksen ruumissa. Nämä Logokset, jotka ovat luovia jumalia meihin verraten, ovat kuitenkin samassa asemassa absoluuttisen Jumalan edessä kuin mekin. Ihmisten Jumalaa nimitetään myöskin Neitseellisten Henkien Jumalaksi; ja kun ihminen siis valmistuu, kehittyä täydelliseksi, tämä ei tapahdu välittömästi Logoksen avulla, vaan ainoastaan välillisesti. Se tapahtuu Kosmillisen Kristuksen avulla. Kosmillinen Kristus vie meidät Isän luo ja tekee meidät täydellisiksi, niinkuin se on tehnyt kaikki tajunnat maailman avaruudessa täydellisiksi, niin Logokset kuin jumalatkkin. Sentähden ihminen on yhtä merkillinen olento kuin Logokset taivaissa. Sentähden sanotaan siellä täällä Salaisessa Opissa, että ihminen on korkeampi enkeleitä, tai ainakin, että ihminen on ensimmäinen enkeleistä tässä meidän kehitysjärjestelmässämme. Tämä on siis ensimmäinen näkökohta, joka on pidettävä mielessä.

Toinen näkökohta koskee aineellisuutta. Meidän täytyy käsittää, että tämä maailma, jota sanotaan fyysilliseksi, aineelliseksi maailmaksi, on todella ilmennyksen maailma. On muita, korkeampia tasoja, jotka myös ovat ilmennyksen maailmoita, mutta tämä fyysillinen maailma on sentään kaiken ilmennyksen *conditio sine qua non* – ehdoton ehto. Mitään uutta ei voi syntyä, ellei se ilmennyä fyysillisesti. Ilmennys ei saa olla pelkkää ajatusta, pelkkää tunnetta ja tahtoa. Sen täytyy myös olla tahdon, tunteen ja ajatuksen kiteytymä, jäykistynyt muoto, jumaluudessa pülevän taikavoiman vapaaksi päässyt muoto. Sillä jos Absoluutissa ei olisi olemassa tuota taikavoimaa, joka tekee mahdolliseksi, että tajunta joutuu aineen kahleisiin, niin ei voisi olla mitään kehitystä. Mutta kehityksen tekee mahdolliseksi juuri tämä aineellisuus, joka ei ole muuta kuin Absoluutin taikavoimaa. Tätä taikavoimaa kyllä Logokset hallitsevat, mutta eivät yksilölliset tajunnat, ennenkuin ne ovat taistelleet itsensä vapaiksi tuosta taikavoiman vallasta.

Kun me katselemme tätä suurta *manifestaatiota*, ilmennystä, kehityksen suurta draamaa, niin me näemme, että ihminen on siinä kehityksessä keskipisteessä. Sillä ennen ihmistä tajunta on aineen vallassa, ja jos niin tahdomme sanoa, pakotettu tottelemaan luonnon lakeja. Se merkitsee toisin sanoen, että kaikki tajuntamuodot, kaikki elävät olennot ihmisen alapuolella, olivat pakotetut palvelemaan. Heidän täytyy luonnon pakosta palvella maailman kehitystä, ja aina antaa oma elämänsä vastustamatta, pakosta. – Joku voi huomauttaa, että onhan luonnossa petoja ja villejä eläimiä, jotka eivät suinkaan ilman muuta alistu palvelemaan, jotka eivät ole tottelevaisia niinkuin kesyt kotieläimet, joilla on jokin julma himo ja tahto, ja jotka kyllä panevat vastaan. Jos näin sanomme, emme tunne näiden villien petojen syntyhistoriaa, joka on tekemisissä kehityksen kanssa. Petoeläimet ovat ihmisten jälkeläisiä, ja sentähden niissä on ihmisten pahuutta. Ne muodostavat poikkeuksen, joka vahvistaa säännön, sillä ne eivät ole suoraan luonnosta syntynyt kehitysjärjestelmä. – Ihminen on sillä kohdalla kehityksessä, että hänen tulee valita, tahtooko hän palvella vapaaehtoisesti, vai tahtooko hän vastustaa. Hän ei voisi tulla persoonalliseksi ja itsenäiseksi olennoiksi, ellei hän panisi vastaan, ellei hän saisi tehdä myös pahaa. Ihminen tahtoo itse määrätä, ja hänellä on omat mielikuvansa vapaudesta. Hänen kehitykselleen tämä on välttämätöntä. Mutta lopulta hän oppii, lopulta hänen järkensä tulee valaistuksi ja hän huomaa, ettei saa olla hengen lakia vastaan. Hengen laki on se, että vapaaehtoisesti palvelee, että antaa henkensä vapaaehtoisesti, rakastaa. Kun ihminen tämän oppii, silloin hän astuu tämän kehityksen keskuskohtaan toiselle puolelle, niiden joukkoon, jotka antavat itsensä vapaaehtoisesti, jotka palvelevat vapaaehtoisesti. Se on ihmisen läksy. Ihminen on kehityksen kriittinen kohta, mutta kun ihminen on oppinut palvelemaan, silloin hän astuu hengen valtakuntaan, ja silloin hänestä kehittyä henkinen ja jumalallinen olento. Logos-olennot tässä meidän aurinkokunnassamme ovat niitä, jotka ovat läksynsä oppineet ja nyt palvelevat.

Kun katselemme kehitystä, niin näemme, että ennenkuin ihminen oli syntynyt, niin kaikki nämä ylemmät olennot, jotka palvelevat vapaaehtoisesti, vapaaehtoisesti auttoivat tätä syntyvää kehitysjärjestelmää

ja tätä syntyvää ihmiskuntaa, näitä vähitellen kehittyviä yksilöitä. Muu luonto auttoi luonnon pakosta, luonnon lakeja totellen palveli heitä. Sitten myöhemmin, kun tämä ihmiskunta on syntynyt, kun on syntynyt yksilöitä ja ihminen sitten voittanut itsensä ja oppinut tietämään mitä elämä on, alkaa sen palvelustyö. Uusi ihmiskunta taas puolestaan vapaaehtoisesti palvelee ja antaa itsensä toisille, sillä tavalla auttaa myöhemmin syntyviä ihmiskuntia, jos niin tahdomme sanoa. Tämä on suurenmoinen näköala koko luomakunnasta, jota emme saa kadottaa näkyvistämme.

Vanhat salaiset opit avaavat paljon avarampia ja suurenmoisempia näköaloja kuin mitkään teoriat. Kun tieteellisesti esimerkiksi puhutaan, että ihminen on kehityksen tulos, niinkuin kaikki tässä näkyvässä kosmoksessa, niin muistamme, kuinka Darwinista lähtien viime vuosisadalla ruvettiin etsimään ns. puuttuvaa rengasta, joka liitti ihmisen eläinkuntaan. Silloin oli vallalla teoria, että apinat olivat korkeimpia eläimiä, joista ihminen on polveutunut. Nyt on tuo teoria hyljätty. Nyt ei sanota enää, että ihminen on polveutunut apinasta, yhtä vähän kuin voidaan sanoa, että apina on polveutunut ihmisestä. Mutta saattaa ollakin niin, että apina ja ihminen ovat polveutuneet yhteisestä kantaisästä. Mutta siinäkin tarvittaisiin tuo puuttuva rengas, joka yhdistäisi ihmisen ja apinan eläinkuntaan, sillä sieltähän me olemme alunperin tulleet. – Kun katselemme eläinkuntaa sen kaikissa muodoissa, niin jäämme ihmettelemään, mistä muodosta ihminen on tullut. Apina tuntuu läheiseltä, mutta se teoriahan on hyljätty. Täytyy ymmärtää, että on ollut puuttuva rengas apinan ja ihmisen takana. Todella täytyy olla ihmeellinen tuo puuttuva rengas, joka vie meidät eläinkuntaan, sillä niin erilainen on eläinkunta kuin ihmiskunta. Jos apinat vielä luemme eläinkuntaan, niin kuitenkin ero on suuri apinan ja ihmisen välillä. Missä ovat nuo välimuodot? Miksikä muutamat eläimet, muutamat apinat kehittyvät ihmisiksi? Miksikä kaikki apinat eivät tulleet ihmisiksi? Teologialle tämä jää avoimeksi kysymykseksi. Niin se myös jäi entisajan uskonnonopettajille. Kyllä kai luonnontutkijat olisivat osanneet sen selittää jollakin tavoin. Minusta on vaikeampaa selittää, millä tavalla kehitys on niin ihmeellisesti käynyt eteenpäin tälläkin planeetalla, miten kaikki nuo eri luonnonvaltakunnat ovat syntyneet, kivi-, kasvi- ja eläinkunta ja viimeksi ihminen. Kuinka kauan on tämän pallon täytynyt olla olemassa, että kaikki nämä eri luonnonvaltakunnat ovat syntyneet? Kaivauksien perusteella on päästy selville, että ihminen on ollut olemassa ainakin miljoona vuotta. Jos siis ihminen on ollut olemassa tällä pallolla miljoona vuotta, niin kuinka kauan on sitten eläinkunta ollut olemassa ja milloin se syntyi; kuinka kauan kasvikunta on ollut olemassa? Riittääkö tälle planeetalle aikaa niin merkillisiin vaiheisiin? Mikä siinä on ollut ohjaamassa, että nuo toiset luonnonvaltakunnat ovat jääneet jäljelle; on kasvikunta, on eläinkunta ja nyt on vielä ihmismaailmakin? Se on hyvin mutkikas juttu, sillä ei tälläkään maapallolla voi olla aikaa äärettömiin. Kyllä tälläkin maapallolla on ollut alku, ja sen loppu tulee myös. Kyllä senkin aika on rajoitettu.

Koko tämän gordioninsolmun tuo vanha okkultinen tieto lyö yhdellä kertaa auki. Se sanoo: on todella mahdotonta ja epäloogillista ajatella, että nämä luonnonvaltakunnat täällä maan päällä olisivat syntyneet täällä ja näissä oloissa, yhtäaikaan tämän maapallon kehittyessä. On todella mahdotonta ajatella, että nämä luonnon eri valtakunnat olisivat kehittyneet toinen toisistaan ja sitten jääneet olemaan. Niin kauan tämä maapallo ei ole voinut olla olemassa. Asiahan on niin, että tämä maapallo, niinkuin kaikki taivaankappaleet maailmankaikkeudessa, on sellainen olento tai olentojoukko, joka syntyy ja kuolee, tai jos tahtoisimme sanoa asian toisin, elää ja toimii päivällä ja nukkuu yöllä ja sitten taas elää elämänsä ja kuolee ja on näkyväisesti poissa ja palaa taas takaisin näkyvään elämään. Niinhän on kaikki elämä. Luontokin nukkuu talvella untansa ja herää uudelleen elämään keväällä. Kaikki on tällaista vuorottelua. Meidän maapallomme on saman lain alainen. Ja koska kaikki luonnossa on noin järjestetty, ettei ole aivan määrättömästi aikaa, eikä myös epäsäännöllisiä jaksoja, niin maapallollakin on seitsemän erilaista jälleensyntymää, joita voidaan nimittää luomispäiviksi. Nämä seitsemän jälleensyntymää – luomispäivää kuuluvat yhteen kehitysjaksoon. Sitten taas seuraa maapallon kuolema, minkä jälkeen voi olla sen jälleensyntymä aivan toisella tavalla.

Kun sitten kysymme, millä tavalla nämä maapallon jälleensyntymät tapahtuvat, tapahtuvatko ne kaikki tässä näkyvässä maailmassa ja samalla tavalla, niin vastaamme: ne kaikki tapahtuvat tässä näkyvässä, fyysillis-etterisessä maailmassa. Mutta ne eivät ole aivan samanlaisia. Ne eivät tapahdu aivan samassa muodossa, vaan ne tapahtuvat niinkuin voimme paremmin sanoa, eri alatasoilla. Näitä alatasoja on

fyysisessä maailmassa seitsemän, jotka vastaavat ihmisen seitsemää elementtiä. Meillä on ensin refleksi- eli heijastuseetteri, muistieetteri. Sitten on meillä tuo toinen prinsippi ja toinen alataso, kaikueetteri. Sitten on kolmas, magneettinen eetteri, jota voisimme myös nimittää aistimuseetteriksi. Sitten tulee neljäs prinsippi ja eetteri, ensimmäinen meidän tunnetuista elementeistämme, tuli. Viides prinsippi on ilmaelementti, kuudes vesi, ja seitsemäs se, jota nimitämme maaelementiksi, siis aineen kaasumainen juokseva ja kiinteä muoto. Kemiallinen prosessi, jonka näkyvä ilmennys on tuli, on tavallaan lämpöeetteriä. Sitä voisimme myös nimittää kemialliseksi eetteriksi. — Ihmisruumiin ja maapallon alatasot selviävät siv. 24 olevasta kuviosta.

1

Piirroksessa on maapallo merkitty ympyrällä. Nyt olemme neljännessä manvantarassa tässä kehitysjärjestelmässä. Edellinen kulki veden merkeissä, sitä edellinen ilman ja sitä edellinen tulen merkeissä. Vielä on merkitty viides, kuudes ja seitsemäs manvantara.

Kun ihminen kuolee, niin eetteriruumis erkanee tästä fyysisestä kaksoispuolesta. Se merkitsee silloin, että nuo neljä ylempää elementtiä, jotka muodostavat eetterisen kaksoispuolen, erkanevat kolmesta alemmasta siten, että keskimäinen eli tulieetteri, joka on yhdyssiteenä ylemmän ja alemman välillä, ensinnä poistuu ruumiista. Jaloista alkaen se nousee ylöspäin. Silloin kemiallinen prosessi ruumiissa pysähtyy. — Ihminen voi vielä ymmärtää, kuiskata, jopa puhua, vaikka hänen ruumiinsa on tullut kylmäksi. Eetteri nousee jaloista, kantapäistä päälle. Päässä on kauimmin muistieetteriä, ja se siinä sillä tavalla vapautuu, että ihmisen koko mennyt fyysillinen elämä kuvastuu hänelle jonkinlaisena kuva-, filmisarjana. Ihminen itse tajuntana jää kuin ulkopuolelle katselemaan tätä elämänsä kuvakirjaa. Ihmisen ruumis voi tuntua aivan kuolleelta, mutta hänen aivoissaan elää vielä tajunta, ja sentähden on aina kaikissa teosofisissa ja okkultisissa kirjoissa sanottu, että kuolevan lähellä pitää olla hiljaa, ei häiritä häntä nyhkytyksillä, itkulla ja voivotuksilla. Kuolleen pitää antaa hiljaisuudessa miettiä mennyttä elämäänsä ja katsella sen kuvasarjaa.

Seitsemästä elementistä on tämä eetteris-fyysillinen ruumiimme rakennettu samoin kuin tämä meille tunnettu maailmamme. Kun ihminen siis ruumiillisesti on maaemon lapsi, niin hänen kehityksensäkin on sellainen kuin maaemon olosuhteet edellyttävät. Meidän fyysillinen ruumiimme on kerrassaan riippuvainen maapallosta; se seuraa kehityksessäänkin maapallomme historiaa. Maapallon jälleensyntymät tapahtuvat kyllä aina tässä näkyvässä fyysisessä maailmassa, mutta sen eri alatasoilla. Maapallon kehitys askel askeleelta aivan kuin voittaa aina uuden alatason. Kun me nyt olemme maapallon kehityksessä siinä kohden, jolloin meillä on kaikki nämä seitsemän prinsippiä omassa ruumiissamme ja kun maapallonkin kehityksessä nämä seitsemän eetteris-fyysillistä alatasoa on saavutettu, niin me voimme ymmärtää loogillisesti, että maapallo kussakin edellisessä jälleensyntymässään, jotka kuuluvat tähän nykyiseen maapallon seitsenkertaiseen kehitysjaksoon, on voittanut aina yhden näistä alatasoista. Me olemme nyt neljännessä luomispäivässä, niinkuin tiedämme, ja tässä neljännessä luomispäivässä olemme nyt saavuttaneet kiinteän aineen, maan. Mutta tämä merkitsee, että edellisessä luomispäivässä maapallo ei ollut vielä saavuttanut tätä maaelementtiä, vaan vasta vesielementin. Sitä edellisessä se oli saavuttanut ilmaelementin ja sitä edellisessä tulielementin, joka oli silloin ensimmäinen tässä sarjassa, koska yhdessä sarjassa on aina seitsemän luomispäivää. — Me nimitämme tätä neljättä luomispäivää, jossa nyt olemme, *maapäiväksi* eli intialaisella nimellä *maamamvantaraksi*. Oheiseen piirroksen on merkitty vielä viides, kuudes ja seitsemäs manvantara. Nyt on muistettava eräs tärkeä seikka. En ole tarkoittanut, ettei maapallolla olisi ylempiä prinsippejä. Maapallolla on kaikki ylemmät prinsipit; astraalinen käyttöväline, mentaalinen käyttöväline, persoonallinen minä ja vielä henki sen yläpuolella. Nämä ovat myös maapallolla, sillä maapallo on suuren henkijoukon ilmennystä, ja maapallolla on kaikki nämä korkeammat prinsipit. Maapallolla on siis jo nyt paitsi tätä fyysillistä tasoa, näitä seitsemän elementtiä, myös niiden yläpuolella maapallon astraalinen —, mentaalinen ja minä aura, sekä korkeammat hengen tasot.

Millä tavalla ihmisen kehitys suhtautuu näihin eri tasoihin? Niinkuin ennen jo olemme huomauttaneet, on ihmisen fyysillis-etterinen ruumis kaikista vanhin. Se merkitsee, että fyysillinen ruumiimme alkoi kehittyä ensimmäisessä manvantarassa. Etterinen kaksoispuoli liittyi siihen toisessa manvantarassa. Kolmannessa manvantarassa tuli lisäksi astraalinen käyttövälineemme ja neljännessä manvantarassa tällä karkealla maapallolla syntyi mentaalinen käyttövälineemme, minuutemme. – Jos sitten ajattelemme elämää eteenpäin, tulevaa kehitystä, niin voimme sanoa, että viidennessä manvantarassa tapahtuu minämme todellinen astuminen fyysilliseen muotoon, järjen täydellinen kehitys ja manas-prinsiipin täydellinen ilmeneminen. Nykyisessä neljännessä manvantarassa manaksemme ei ole täydellisesti ilmenneenä, vaan ainoastaan persoonallinen minä, joka tässä nykyisessä neljännessä manvantarassa pääsee kukkaansa, jollei ihminen itse jouduta omaa kehitystään. Kuudennessa manvantarassa kehittyy ihmisen rakkauskyky, hänen buddhinen prinssiipinsä täyteen kukkaan, ja seitsemännessä kehittyy hänen sisin henkensä eli aatmaa.

Olemme siis nyt neljännessä manvantarassa. Fyysillinen ruumiimme syntyi, sen siemen laskettiin ensimmäisessä manvantarassa tuli- eli lämpöetterissä. Se oli todella sangen ihmeellinen aika, sillä maapallolla ei ollut ilmaa, vettä eikä maata, vaan ainoastaan tulta. Sitä ei siis lainkaan näkynyt avaruudessa. Koko tämä maaketjumme oli näkymättömissä, ja meidän fyysillinen ruumiimme ei ollut muuta kuin lämpöilmiöitä. Meitä oli auttamassa näissä edellisissä manvantaroissa korkeammat olennot. Kaikenlaiset enkelijoukot ovat myöskin säännönmukaisesti auttamassa, sillä niinkuin H. P. B. sanoo Salaisessa Opissa, jokainen maan jälleensyntymä synnyttää aina oman ihmiskuntansa. Sentähden tämä ensimmäinenkin manvantara synnytti oman ihmiskuntansa, toinen omansa, kolmas samoin, samoin kuin neljäs, johon me kuulumme. Koska olosuhteet noissa aikaisemmissa manvantaroissa olivat aivan toisenlaiset kuin nyt, ihmiskunnatkin olivat aivan toisenlaisia kuin me. Ne ovat tietysti aina tuloksia joistakin edellisistä kausista. Koko meidän maaketjumme ja koko tämä meidän ihmiskuntamme on peräisin jostakin kaukaisesta muinaisuudesta. Se luonnonvaltakunta, joka tulee ihmiskunnaksi kolmannessa manvantarassa, oli eläinkuntana toisessa ja kasvikuntana ensimmäisessä, sen kivikunta-aste oli jossakin hyvin kaukaisessa menneisyydessä. Nykyisen kivikuntamme takana on vielä kolme luonnonvaltakuntaa, mutta nämä elementtikunnat eivät ole ollenkaan näkyviä luonnonvaltakuntia, ja meidän ihmisten elementaalinen esihistoria lankeaa johonkin muinaisuuteen, josta tässä järjestelmässä emme tiedä mitään, koska meidän fyysillinen ruumiimme syntyi tämän järjestelmän ensimmäisessä manvantarassa.

Nämä manvantarat eli maapallon jälleensyntymät ovat täällä länsimailla rosenkreutziläisessä järjestelmässä saaneet meille tutut nimet. Niitähän nimitetään nimisarjalla, josta meillä on selvä muisto viikonpäivissä. Siksihän niitä nimitetäänkin luomispäiviksi. Viikon päivät ovat siinä järjestyksessä, kuin manvantarat ovat olleet. Meidän täytyy vain silloin aloittaa sabbatista eli lauantaista. Suomalainen nimi lauantai on varmaankin tullut ruotsalaisesta nimestä *lördag*. Ehkä se puolestaan on johtunut sanasta *Loke*, *Lokes dag*, sillä Loke vastasi Saturnusta. Silloin voimme jo asian ymmärtää, sillä lauantaihan on aina ollut pyhitettynä Saturnukselle, latinaksi *Saturni dies*. Siksi se on englanninkielellä *Saturday* ja ranskaksi *samedi*. Seuraava päivä on omistettu auringolle, latinaksi *Solis dies*. Siitä on johtunut englantilainen *Sunday*, ranskalainen *dimanche*, ruotsalainen *söndag* ja suomalainen sunnuntai. Kaikki ne ovat johtuneet samasta sanasta. Tämä ranskalainen sana *dimanche* on tullut sanasta *domenica* eli *domeni dies*, mutta se tarkoittaa samaa kuin aurinko, aurinko eli herra. *Sol est dominus meus*, sanoo David – aurinko on minun herrani. Aurinko ja herra oli sama. Sentähden on ranskalainen sana *dimanche* sama kuin tämä *Solis dies* eli *söndag* jne. Seuraava päivä on maanantai. Se on omistettu *Lunalle* eli kuulle, latinaksi *Lunae dies*. Englanniksi se on *Monday*, ranskaksi *lundi*, saksaksi *Montag*, ruotsiksi *måndag*, ja siitä on tullut suomalainen maanantai. Seuraava päivä on omistettu sodanjumalalle Marsille, latinaksi *Martis dies*. Ranskaksi se on *mardi*, englanniksi *Tuesday*, ruotsiksi *tisdag*, suomen tiistai. Sitten on seuraava päivä omistettu Merkuriukselle. Englanniksi se on *Wednesday*, ranskaksi *mercredi*, ruotsiksi *onsdag*, joka on omistettu *Odinille*. Odin vastasi Merkuriusta. Seuraava päivä on omistettu *Juppiterille*, latinaksi *Jovis dies*, ranskaksi *jeudi*, englanniksi *Thursday*, ruotsiksi *torsdag*. *Torsdag* oli omistettu *Torille*, joka vastaa Juppiteria. Perjantai on omistettu *Venukselle*, latinaksi *Veneris dies*, ranskaksi *vendredi*, englanniksi *Friday*, ruotsiksi *fredag*, omistettu *Frejalle*. Suomenkielessä se on vääntynyt perjantaiksi. Näistä johtuvat manvantaroiden nimet. – Manvantara johtuu muuten sanoista manu

ja antara. Antara merkitsee väli. Manvantara merkitsee siis kahden manun välillä. – *Ensimmäinen manvantara* on omistettu Saturnukselle; se on *saturnusmanvantara*. *Toinen manvantara* on omistettu auringolle; se on *aurinkomanvantara*. *Kolmas manvantara* on *kuumanvantara*. *Neljäs manvantara* on sitten tämä nykyinen *maamanvantara*, mutta se käsittää kaksi päivää, Marsin ja Merkuriuksen, sillä maapallo käy nykyisessä kehityksessä läpi marskauden ja merkuriuskauden. *Viidentenä* on *juppiermanvantara* ja *kuudentena* *venusmanvantara*. *Seitsemäs* siis puuttuu. Sitä nimitetään usein rosenkreuziläisissä järjestelmissä *Vulkanusmanvantaraksi*. Viikon päivät ovat tällä tavalla omistetut näille vanhoille kehityskausille.

Vielä tekisi mieleni mainita ihmiskuntien nimet näissä manvantaroissa. Sanokaamme nykyistä ihmiskuntaa vain *ihmiskunnaksi*. Se on siis neljännessä manvantarassa. *Kuumamanvantarassa* oli ihmiskunnan nimenä Salaisen Opin mukaan *kuupitrit*, tai *barhishad*. *Aurinkomanvantarassa* oli ihmiskunnan nimenä *agnishvatta pitrit* ja *saturnusmanvantarassa* nimenä *asurat*. Nämä nimet on hyvä muistaa, sillä ne tulevat esille vielä myöhemmin. Myöskin nimitetään *kolmannen manvantaran* ihmiskuntaa *lunaariseksi* ihmiskunnaksi, *toista solaariseksi*, mutta *ensimmäisestä* käytetään vain nimeä *asurat*.

Koettakaamme hieman kuvitella, minkälaista oli ensimmäisessä manvantarassa. Silloinhan meidän maapallomme alin prinsippi oli laskeutunut tähän fyysilliseen maailmaan aina tulelementtiin saakka. Siellä nuo barhishad eli kuupitrit olivat kasvikuntana, koska me olimme kivikuntana. Eläinkuntana olivat aurinkopitrit ja asurat ihmiskuntana. Minkälainen oli tuo kivi-, kasvi- ja eläinkunta? Ottakaamme huomioon, ettei silloin ollut ilmaa, vettä eikä maata. Oli olemassa ainoastaan nuo *kemialliset lämpöilmöt*, jotakin, joka ei palanut, koska ei ollut mitään fyysillistä ainetta, joka olisi voinut palaa. Ei siis näkynyt mitään, ei ollut mitään tuli-ilmiötä. Oli ainoastaan *etteri-ilmiötä*, lämpöä, vaihtelevia kylmiä ja lämpimiä virtauksia. Ne ihmiset, jotka siellä asuivat, käyttivät kivikuntaa sillä tavalla, että ne rakensivat ruumiinsa »kivistä», siis meidän »ruumiistamme». »Huoneita» ja muita suojia he rakensivat lämpövirroista. Ajatelkaamme vain, että planeettojen ja aurinkojen välillä on aina suuri avaruus, ja se on äärettömän kylmä. Ilmennys onkin juuri siinä, että kehittyi lämpöä. Ihmiset, eläimet ja kasvit tarvitsivat ensimmäisessä manvantarassa juuri lämpöä. Ja millainen oli kasvikunta siellä, jota ehkä käytettiin, ja tietystikin käytettiin ravintona? Se oli sähkö- ja magneettivirtoja. Mitä eläimet olivat? Ne olivat vain ääniä; niiden elämä oli vain äänissä ja huudoissa, jotka kaikuivat avaruudessa, mutta ne eivät tietystikään olisi olleet fyysisesti kuultavissa. Ne kaikuivat vain kaikueetterissä. Ihmiset, jotka siellä oppivat hillitsemään alempia luonnonvoimia, käyttivät näitä ääniä musikaalisesti. Ihmiset opettivat niitä musikaalisesti »laulamaan» ja »soittamaan». Me voimme siis pikemmin mielessämme kuvitella kuin sanoin selittää, millaista se elämä oli. – Sitä ensimmäistä manvantaraa nimitetään myös pimeäksi manvantaraksi, mustaksi päiväksi sentähden, että jos olisimme siellä liikkuneet näine aisteinemme, niin emme olisi nähneet mitään. Olisimme vain yht'äkkiä tulleet lämpösfääriihin; näkymätön lämpö olisi meitä ympäröinyt. Mutta jos olisimme olleet selvänäköisiä ja -kuuloisia, olisimme voineet kuulla laulua ja soittoa, joka siellä aina kaikui.

Seuraavassa manvantarassa tuli sitten lisäksi ilma, kaasu ja valo. Valo alkoi loistaa avaruudessa. Oli kuin jonkinlainen nebulosa olisi alkanut loistaa.

ENKELIEN APU

Enkelien apua meidän inhimillisessä syntyhistoriassamme on tarkoituksemme nyt tutkia. Tässä ehkä ohimennen täytyy mainita ajatus, joka voi tulla ihmisen mieleen, kun hän kuulee puhuttavan enkeleistä: onko näitä enkeleitä olemassa? – Oikeastaan meidän protestanttinen kristinuskomme ei puhu enkeleistä. Se ei tahdo tietää mitään sellaisista olennoista, jotka ovat ihmisen ja Jumalan välillä. Moni kristitty uskoo, että kun ihminen kuolee, hän makaa sitten tiedottomana, ja ehkä ilman elämää, viimeiseen tuomiopäivään asti, jolloin hänet herätetään; ja sitten hänestä tulee enkeli. Katolisessa kirkossa puhutaan enkeleistä, mutta Luther on ne asiat hyljännyt. Opettajani koulussa sanoi, ettei tuo asia ole sillä ratkaistu; ehkä Luther oli liian kiivas ja liian äkkiä ratkaisi sen kysymyksen. Protestanttisessa kristikunnassa monet ajattelevat ja syvästi uskovaiset ihmiset ajattelevat, että henkimaailma on sentään olemassa ja että siellä voi olla enkeleitä. Ja luulen, että on harvassa niitä äitejä, jotka eivät opeta taivaan enkeleistä lapsilleen. Ja missä on satuja, joissa ei puhuttaisi hyvistä ja pahoista enkeleistä? Ja jos ajattelemme suurta runoilijaamme Z. Topeliusta, joka aina muisti lapsia tuotannossaan, niin tiedämme, että hän oli sydäimestään vakuuttunut kaikista salaperäisistä asioista, enkeleistä ja muista, ja vaikka hän, koska oli jo niin vanha, ei hyväksynyt teosofiaa – hän oli siitä kyllä kuullut –, niin hän kuitenkin oli mystikko. Hän kokoili itse kertomuksia enkelien avusta jokapäiväisessä elämässä. Kaikkialla Suomessa on tavattu kertomuksia lasten ihmeellisistä pelastumisista enkelien avulla. Lapset ovat voineet olla päiväkausia eksyksissä metsässä, ja kun heidät on sitten löydetty, he ovat kertoneet, kuinka heidän luonaan on ollut hyvä täti tai setä, eikä heidän ole tarvinnut kärsiä nälkää, janoa eikä kylmää. Topelius oli vakuuttunut, että enkeleitä oli olemassa.

Onko siis enkeleitä olemassa? Jokainen voi tutkia omasta elämästään, onko hänellä niistä kokemuksia. Jos uskotaan henkimaailmaan, niin tietenkin ihmiset voivat uskoa, että vainajat ovat enkeleitä. Ainakin, jos ajattelemme äitiä, joka on kuollut ja jolta on jäänyt pieniä lapsia, niin hän on enkelin asemassa lapsiinsa nähden joitakuuta vuosia. Mutta meillä on kokemuksia ja tietoa siitä, että varsinaisia enkeleitä on olemassa, enkeleitä, jotka eivät ole meidän ihmiskuntamme vainajia, vaan kuuluvat aivan omaan kehitysjärjestelmäänsä. Kaikki uskonnot, ainakin uskonnolliset esoteeriset opit ovat puhuneet enkeleistä. Meidän ei tarvitse tutkia ainoatakaan maailmanuskontoa löytämättä siitä tietoa olennoista, jotka eivät kuulu meidän ihmiskuntaamme, vaan ovat omalatauisia olentoja. Eri uskonnoissa näitä olentoja nimitetään eri nimillä. Ja koska näitä olentoja on monta lajia, niin on luonnollista, että eri uskontojärjestelmissä on annettu erilaisia nimiä ja myöskin on niitä luokiteltu eri tavalla. Jos tutkimme hindulaisia pyhiä kirjoja esim. lukemalla madame Blavatskyn Salaista Oppia, niin huomaamme, kuinka itämaalaisissa järjestelmissä puhutaan erinomaisen korkeista enkeliolennoista, joita nimitetään *dhyantshoobaneiksi*, viisauden herroiksi. Sitten voi olla suuri joukko olentoja, joita nimitetään *deevoiniksi*, ja jotka ovat dhyantshoohanien alapuolella. Sitten on luonnonhenkiä, jotka ovat deevojen ja myöskin ihmisen alapuolella, mutta joita eivät ihmiset silti hallitse.

Emme nyt tahdo ruveta tekemään vertailuja eri järjestelmien välillä, vaan tahdomme kiinnittää huomiomme yhteen, ainoaan järjestelmään, joka on meille kaikista lähin, koska se kuuluu esoteeriseen kristinuskoon ja koska rosenkreutziläiset ovat sitä aina opettaneet. Tämä enkelijärjestelmä tavataan nyt uudenaikaisissa ruusuristiläis-teosofisissa kirjoissa. Te voitte lukea tästä järjestelmästä esim. *Heindelin* kirjasta »*Rosenkreutziläinen maailmankatsomus*». Tässä kirjassa ovat eri enkelijärjestöt lueteltu.

Suoranainen apu korkeampien olentojen puolelta on ollut ja on vieläkin aivan välttämätön meidän inhimilliselle syntyhistoriallemme ja kehityksellemme. Siitä on meillä vertauskuvia jokapäiväisessä elämässä.

Jos ajattelemme lasta, joka syntyy maailmaan, niin hän ei mihinkään kykenisi, jollei hänellä olisi vanhempia, jotka pitävät hänestä huolta. Hän olisi pieni avuton olento, jolleivät vanhemmat auttaisi häntä. Ja hukassa me ihmiset olisimme, jos eivät vanhemmat auttaisi nuorempia. Sentähden kehittyneiden apu on välttämätön vähemmän kehittyneille. Koulu on välttämätön lapsille, ja koulua ei voisi olla olemassa ilman opettajia.

Sentähden meidän ei pidä lainkaan hämmästyä sitä ajatusta, että tässä maailmankaikkeudessa on suuria joukkoja näkymättömiä enkeliolentoja, eri asteisia jumalallisia olentoja, jotka auttavat nuorempia, yhtä paljon ja enemmänkin vielä kuin vanhemmat auttavat lapsia. Tämä on luonnollinen ja järkiperäinen ajatus. Tämä meidän täytyy ymmärtää. Ja silloin meidän ei myöskään tarvitse hämmästyä sitä, että todella on ollut ihmisiä ja yhä vielä on, jotka tietävät näistä asioista, joilla on niistä tarkempaa tietoa kuin mitä ihmisillä yleensä, vaikka olisivatkin vähän jotakin kokeneet. On ollut tietäjiä, jotka ovat perin pohjin päässeet selville näistä asioista. Siksi ei myöskään pidä hämmästyä, jos vanhoissa uskonnollisissa järjestöissä on enkeleitä luokiteltu. Se perustuu aivan todellisiin tietoihin, havaintoihin ja kokemuksiin.

Meidän on paras aloittaa mainitsemalla nämä eri enkelijärjestöt. Kristikunnassa on tavallisesti puhuttu kolmesta suuresta enkelijärjestöstä, mutta niissä kussakin on vielä kolme eri luokkaa, joten saadaan yhdeksän enkelijärjestöä. Se, joka näistä puhuu, on eräs mies, josta meidän eksoteerinen tieteellinen tutkimuksemme ei ole selvillä, mutta esoteerisesti tiedämme, että hän oli Paavalin opetuslapsi. Paavali kyllä itsekin puhuu kirjeissään silloin tällöin enkelijärjestöistä, herroista ja valloista jne. Tämä hänen opetuslapsensa oli *Dionysios Areopagita*, joka Ateenassa perusti esoteerisen koulun. Kirjoituksissaan, jotka kulkevat hänen nimellään, ns. »*Pseudo-Dionysios Areopagitan kirjoitukset*», luettelee hän nämä kolme enkelijärjestöä ja niihin kuuluvat luokat. Niitä on siis kaikkiaan yhdeksän.

Nämä yhdeksän enkelijärjestöä mainitaan kristillisessä esoterismissa ja myöskin rosenkreutziläisissä piireissä. Jos olette lukeneet Heindelin »Rosenkreutziläisen maailmankatsomuksen», niin muistanette, että siinä luetellaan nämä yhdeksän enkelien luokkaa, mutta siten, että niitä oikeastaan on kaksitoista. Kaksi ensimmäistä on tuntematonta, sitten seuraa yhdeksän, ja viimeiseksi Heindel asettaa sen enkelijärjestön, joka on meidän ihmiskuntamme ja jota hän tavallisella rosenkreutziläisellä nimityksellä nimittää »neitseelliset henget». Nämä enkelijärjestöt ovat seuraavat:

tuntemattomat

tuntemattomat

serafim — rakkauden herrat (tuntevat täydellisen rakkauden)

keberubim — harmonian herrat

thronoi — valtaistuimet

kyriotetes — herraudet

dynameis — mahdit — hyveet

eksousiai — vallat

arkbai — ruhtinaat — alkujuuret

arkhangeloi — arkkienkelit

angeloi — enkelit — jumalalliset sanansaattajat

neitseelliset henget

Minusta tuntuu, että jos »neitseelliset henget» pannaan viimeiseksi, niinkuin Heindel tekee, niin se ei vastaa salaista okkultista tietoa. Onhan kyllä nöyrää ja kohteliasta muita enkelijärjestöjä kohtaan, jos ajattelemme, että me tulemme ihmisiksi vasta tässä maan päällä. Mutta kaikki salaiset traditiot ovat puhuneet siitä, että ihminen nousee kaikkien enkeleiden yläpuolelle, kuten mm. Salaisessa Opissa kerrotaan. Ja se tarkoittaa sitä yksinkertaista tosiasiaa, että ne olennot, jotka nyt tässä kaikista fyysisimmässä ja alimmassa maapallon inkarnaatiossa, lihaantumisessa tulevat ihmisiksi, laskeutuvat kaikista syvimmälle aineeseen. Sentähden he myöskin voivat nousta kaikkein korkeimmalle. Se, että he voivat laskeutua näin

syvälle, osoittaa, että heidän syntyperänsä on äärettömän korkealla, kaikkien enkelijärjestöjen yläpuolella. Kaikkien henkilentojen täytyy tulla ennemmin tai myöhemmin ihmisiksi, mutta se ei ole ikuista uudistumista aina samanlaisena. Kaikki ne enkelijärjestöt, jotka ovat meidän yläpuolellamme, ovat aikanaan olleet ihmisiä, mutta se ei merkitse, että ne olisivat tulleet ihmisiksi tällaisella maapallolla ja tällaisessa kehitysketjussa. Kolme viimeistä enkelijärjestöä on tullut ihmisiksi meidän maapalloomme aikaisemmissa inkarnaatioissa, kaikki muut paljon aikaisemmin, silloin kun meidän maapalloomme ei vielä ollut olemassa. Tätä erikoisesti teroitetaan Salaisessa Opissa ja kaikissa vanhoissa traditioissa. Ne enkeliolennot, jotka ennen ovat olleet ihmisiä, eivät ole olleet samanlaisia ihmisiä kuin me. Tässä nykyisessä kehitysjärjestelmässä meillä, jotka menemme kaikista syvimmälle aineeseen, on tilaisuus enemmän kokea kuin niillä, jotka aikaisemmin tulivat ihmisiksi. Meidän kokemuksemme ovat kaikin tavoin syvempiä, pitkäaikaisempia ja merkityksellisempiä. Juuri sen tähden me tämän järjestelmän ihmiskuntana kehittyessämme ylöspäin tulemme nousemaan kaikkien enkelijärjestöjen yläpuolelle. – Kaikissa enkelijärjestöissä on Kristus, Jumalan Poika, mutta Kristus, Jumalan Poika ilmenee aina yhä uudella tavalla. Ja sanotaan, että me ihmiset olemme varsinaisesti syntyneet Kosmisesta Kristuksesta nyt tässä meidän järjestelmässämme, tässä nykyisessä kehitysketjussa. Meidän syntymisemme on tapahtunut tässä kehitysjärjestelmässä. Ja me olemme noiden kahden kaikista korkeimman, tuntemattoman enkelijärjestön keskellä, – keskellä korkeinta kolminaisuutta. Me olemme atomeja Kristuksen ruumiissa, kuten Paavali sanoisi. Siten saamme, kun nostamme ihmisen sisimmän itsen ylös Logoksen luo, nuo korkeimmat, tuntemattomat enkelijärjestöt seuraaviksi:

---	Isä
neitseelliset henget –	Poika – Kristus
---	Pyhä Henki

Edellisessä luvussa kuvattiin meidän maapalloomme, meidän maaketjumme jälleensyntyisiä. Ensimmäinen oli se, jolloin maapallo saturnusmanvantarassa oli tullut tulen elementtiin, toisessa, aurinkomanvantarassa maapallo tuli ilman elementtiin, kolmannessa, kuumanvantarassa veden elementtiin ja nyt neljännessä manvantarassa maelementtiin. Ensimmäisenä luomispäivänä tuli se enkelijärjestö, jota kutsutaan alkujuuriksi, *arkhai*, ihmisiksi, toisena luomispäivänä *arkhangeloi* eli arkkienkelit, ja kolmantena *angeloit* eli enkelit. Nehän eivät silloin olleet enkeleitä, vaan tulivat silloin ihmisiksi, niin että ne nyt maamanvantaran aikana ovat enkeleitä. Ne, jotka saturnusmanvantarassa olivat ihmisinä, ovat nyt *arkhai*. – Kerron nyt vain niistä, jotka täydellisesti menestyivät kehityksessään. – Me olemme tässä maamanvantarassa ihmiskuntana, ja se merkitsee, että ne meistä, jotka menestyvät kehityksessä, tulevat olemaan seuraavassa, jupitermanvantarassa, jolloin maapallo ei ole enää kiinteässä elementissä, enkelikuntana siellä. Seuraavassa manvantarassa me olemme arkkienkeleitä, ja ne, jotka jupitermanvantarassa ovat ihmiskuntana, tulevat enkelien asemaan seuraavassa. Viimeisessä, vulkanusmanvantarassa, tulevat ne, jotka ovat kasvikuntana jupitermanvantarassa, olemaan ihmisiä. Ne, jotka nyt ovat eläimiä, tulevat siellä olemaan arkkienkeleitä, ja me tulemme olemaan alkujuuria, *arkhai*.

Kun katsellemme omaa kehitystämme eteenpäin, emme tavallisesti puhu, että meistä tulee enkeleitä ja arkkienkeleitä, vaan niin, että meidän on otettava vihkimyksiä. Kun yritämme kulkea nopeammin kuin ihmiset yleensä henkisellä tiellä, meidän täytyy täällä ihmiskunnassa käydä tiettyjen vihkimysten läpi – tullaksemme enkeleiksi. Meidän täytyy, jos ajattelemme vanhan liiton järjestelmää, *buddhalaista* ja *hindulaista*, käydä neljän suuren vihkimyksen läpi, ennenkuin meistä voi tulla enkeleitä; ja arkkienkeleitä meistä ei tule, ennenkuin olemme suorittaneet ainakin mestarivihkimyksen ja siitä alamme kulkea eteenpäin. Nämä enkelikunnat ovat korkeita asioita, ja meidän ihmisten kehittyessämme on otettava suuria askeleita, jotka tulevat otetuiksi osaksi itsestään, vaikka ei kuitenkaan niin, että vihkimykset tulisivat yksilöille itsestään. Ihmisen kehitys on siinä, että on tullut ihmiseksi, saavuttanut persoonallisuuden ja yksilöllisyyden. Mutta hän ei enää kehity, jollei hän itse tahdo ja pyri. Saattaa kulua satojatuhansia vuosia, ennenkuin ihminen herää ja huomaa, että hänen kohtalonsa on hänen omissa käsissään. Jollei hän tule uudeksi ihmiseksi,

hyväksi ja viisaaksi, niin hänen ihmisenä olemisestaan ei ole mitään iloa. Mutta kun hän herää, silloin alkaa hänen itsekasvatuksensa, ja se vie hänet vihkimyksien kautta noihin uusiin luonnonvaltakuntiin.

Kun sitten käänämme katseemme taaksepäin, niin huomaamme, kuinka nämä erilaiset enkelijärjestöt ovat olleet työssä ja puuhassa ihmiskunnan kehityshistoriassa. Ensimmäisessä, saturnusmanvantarassa ihmisen ruumis synnytetään tai laskettiin häneen aivankuin siemen. Fyysillinen ruumis on käyttövälineistämme vanhin. Ne auttavat, jotka tuohon kuumuuteen eli tuliplaneettaan laskivat meidän fyysillisen ruumiimme siemenen, kuuluivat thronoi-valtaistuimet-enkelijärjestöön. Ketkään muut eivät olisi pystyneet antamaan meille fyysillisen ruumiin siementä. He hallitsivat täydellisesti fyysillisen aineen, fyysillisen ruumiin, siinä määrin, että he kykenivät antamaan sitä ainetta myös toisille. Tuo korkea enkelijärjestö aivan kuin hikoili itsestään sitä fyysillistä siementä. Kukaan meistä ei siihen olisi pystynyt. – Jos meille sanottaisiin, että meidän on pantava ihmisen ruumis alulle jossakin planeetassa, jossa ei ole mitään fyysillistä ainetta, ainoastaan kuumuutta, jonka fyysillisuus on vain lämmössä, jossa ei ole mitään mikä tulena palaa, vaan ainoastaan kuin lämpökupla avaruudessa, niin ei se olisi sitä, että me nyt kahtena sukupuolena menisimme sinne ja sanoisimme: perustetaan perhe. – Nämä samat *thronoi*, jos eivät juuri samalla hetkellä, kuin he antoivat fyysillisyyden siemenen planeettaan, niin ainakin tuhannenmiljoonan vuoden perästä, jos laskemme ajassa, aivan kuin antoivat jonkinlaisen inspiration tai herätyksen meidän neitseellisille hengillemme sillä tavalla, että meidän monadimme ikäänkuin ravistettiin hereille. Ne eivät olleet missään suhteessa niihin fyysillisen ruumiin siemeniin, jotka laskettiin saturnusmanvantarassa, vaan thronoi ikäänkuin huusivat niille: herätkää jo unesta! Ja silloin aatmaa, ilmennyksen tahto heräsi näissä monadeissa. Meitä ei ollut olemassa tällaisina, ja oikeastaan emme paljonkaan voi kertoa omasta aatmaastamme.

2Tuossa ensimmäisessä manvantarassa siis laskettiin fyysillisen ruumiin siemen ja samalla herätettiin aatmaa itse monadissa sillä tavalla, ettei oikeastaan ollut mitään yhteyttä aatmaan ja fyysillisen ruumiin siemenen välillä. Jos saturnusmanvantaran loppupuolella oli jotakin yhteyttä niiden välillä, niin sanoisin, että mahdollisesti neitsythenget huomasivat itsessään tahdon ilmetä ja ehkä tajusivat jotakin lämpöä siinä elämän tahdossa. Ja samalla tavalla, kuin neitsythenget muodostivat siellä Jumalan helmassa, aatmassa, kuin suuren yhtenäisen joukon, autuuden tahdon, samoin nuo siemenet muodostivat aivan kuin yhtenäisen fyysillisen kokonaisuuden. Me emme siis voi sanoa, että meidän monadimme olisivat olleet mitään yksilöllisesti tai, että ne olisivat varsinaisesti olleet suhteessa noihin siemeniin. Jos jotakin yhteyttä oli olemassa, niinkuin tietysti oli, niin se oli sellaista, jota emme voi sanoa kuvata.

Saturnusmanvantarassa nämä neitseelliset henget olivat siis herätetty toimintaan, ja heillä oli kehitys edessään. Sentähden tuli toinen, aurinkomanvantara, jossa meidän maapallomme laskeutui siihen elementtiin, jota nimitämme ilmaksi. Se merkitsee, että kuumuus, lämpö, alkoi loistaa. Ja enkelien työ sai sen aikaan. *Kyriotetes*-herraudet, olivat ne jotka silloin antoivat, jos niin voisimme sanoa, eetteriruumiin siemenen tuossa aurinkomanvantarassa; se tapahtui valona ja loistona. Ja samalla, kun eetteriruumiin siemen laskettiin maahan, stimuloitiin meidän monadissamme eli neitsythengessä se puoli, jota nimitetään buddhiksi. Siihen eivät kykene kyriotetes eli herraudet. Ne eivät kykene stimuloimaan buddhia, herättämään buddhin mahdollisuuksia meidän monadissamme, vaan siihen tuli apu *kherubimeilta*-harmonian herroilta, – siis kaksi astetta korkeammalla olevilta enkeleiltä. He saivat herätetyksi buddhin tuossa meidän monadissamme eli oikeastaan vain kuin buddhin mahdollisuuden aiheen, sillä varsinainen buddhi ei ollut vielä muodostunut. Se kuitenkin merkitsi, että monadi, joka thronoilta sai fyysillisen ruumiin siemenen ja aatmaan *impulsin*, herätteen, heräsi autuuden tahtoon ja tunsii saatuaan kherubimeilta buddhin impulsin ja kyriotetes-herrauksilta eetteriruumiin siemenen, tätä autuutta äärettömänä rakkautena, joka ei kohdistunut mihinkään.

Ihminen sai siis fyysillisen ruumiin saturnusmanvantarassa ja eetteriruumiin aurinkomanvantarassa. Me olimme *saturnusmanvantarassa* jonkinlaisena *kivikuntana*, ja *aurinkomanvantarassa* *kasvikuntana*. Arkhai olivat ihmisinä saturnusmanvantarassa, ja he rakensivat meistä asuntoja itselleen. Me olimme kivikuntana, mutta

ei tämmöisenä tellus-maan kivikuntana. Aurinkomanvantarassa olimme kasvikuntana, ja se merkitsee, että elämänvoima, aistimuksen kyky alkoi herätä. Kasvikuntahan tajuaa ei ainoastaan lämpöä, niinkuin kivikunta, vaan myöskin valoa, elämää. Meidän täytyy kuitenkin muistaa, ettei kasvikunta siellä aurinkomanvantarassa ollut samanlainen kuin tellus-kasvikunta. Kasvikunnalla on nytkin eetteriruumis. Sillä on aistimuksia, tuntemuksia. Se kääntyy valoon päin, se on herkkä rakkaudelle ja hyvyydelle. Sellaisessa tajunnantilassa me olimme aurinkomanvantarassa.

Kuumanvantarassa saimme astraaliruumiin, ja se merkitsee, että *dynamis*, eli mahdit antoivat itsestään astraalisiemenen astraalivoimia, (ei tunto- vaan) tunnekyvyn, kaiken sen, mitä me sanomme astraalipuoleksemme. Sentähden sanotaan, että me olimme kuumanvantarassa eläinkuntana. Emme kuitenkaan saa käsittää asiaa siten, kuin olen nähnyt joissakin teosofisissa kirjoissa käsitettävän, että siellä me olisimme olleet aineellisia eläimiä niinkuin nykyinen eläinkunta. Siellä ei ollut vielä mitään kiinteää ainetta. Meidän ruumiimmekin olivat vettä, eikä meillä ollut mitään pysyvää kontuuri- eli muotoruumista. Me elimme vesielementissä, mutta se vesi ei ollut aivan samanlaista kuin tellus-vesi, vaan ainetta yleensä juoksevassa tilassa. Mutta samalla tapahtui eräs stimulaatio, heräte, meidän monadissamme. Siinä *herätettiin* ajatus eli järki, *manas*. Ja sen tekivät nuo kaikista korkeimmat serafim-rakkaudenherrat. He vaikuttivat meidän monadiimme siten, että siinä heräsi ajatus. Ja jollei tämä serafien järjen alun herättäminen olisi tapahtunut monadissa, mikään minuuden herääminen ei olisi voinut tapahtua tässä nykyisessä neljännessä maamanvantarassa – osaksi myös jo kuumanvantarassa. Täytyi olla minätajunnan mahdollisuus kaiken takana olevassa monadissa. Se monadi on silloin se taivas, joka yhtyy maahan, ruumiiseen. Ja näiden kahden taivaan ja maan yhtymisestä syntyy ihmisminä. – Sentähden näemme, kuinka nämä viisi korkeampaa enkelijärjestöä olivat suuressa puuhassa ja toimessa noiden varhaisempien manvantaroiden aikana, jotta tuleva ihmiskunta voitaisiin panna alulle.

TAISTELU TAIVAISSA

Kolmisenkymmentä vuotta sitten eräs, nyt aikoja sitten kuollut ystäväni, joka oli ollut, voisin sanoa, harras teosofi, tai ainakin paljon teosofiaa lukenut ja miettinyt, sanoi minulle kerran: »Kyllä minun sentään täytyy tulla takaisin kristityksi lapsuuteni uskoon sentähden, että tämä teosofia ei ota pahaa vakavalta kannalta, ei oikein usko pahaan. Se aivankuin pyyhkäisee pahan pois ja sanoo, että paha on vain jotakin tilapäistä ja ohimenevää. Sillä minä tunnen kristittynä, että paha on jotakin niin todellista, että sitä ei voi halveksia eikä millään yliolkaisella tavalla sysätä syrjään. Sitä vastaan täytyy taistella verensä koko voimalla.» – Minä ajattelin itsekseni silloin vähän noin, että ehkäpä ei olekaan hyvä ottaa pahaa niin juhlalliselta ja ylen vakavalta kannalta, vaan hieman humoristisemmin. Ehkäpä silloin paljon keskinäistä pahaa poistuisi keskuudestamme ja ehkä me paremmin voisimme kantaa ristiämme. – Näin ajattelin itsekseni, mutta tuolle ystävälleni koetin kyllä todistella, että eihän teosofienkaan elämänyymmärrys suhtaudu pahaan mitenkään välinpitämättömästi. Kyllähän se myöntää pahan olemassaolon. – Huomasin kuitenkin heti, etten voinut ystäväni mielipiteisiin vaikuttaa mitään. Minusta oli jotakin sympaattista hänen sanoissaan ja hänen vakaumuksessaan, sillä minusta oli väärin ottaa paha liian kevyeltä kannalta ja sanoa, ettei pahaa ole olemassa. Sentähden myönsinkin, että hänen sanoissaan hänen kannaltaan oli jotakin aivan oikeata, eikä se mielestäni ollut mitenkään teosofian vastaista, kun oikein ymmärsi asioita. – Kuta enemmän ihminen kokee, kuta enemmän hän vanhenee, ja jos niin uskallamme sanoa, viisastuu, sitä vakavammaksi nousee hänen eteensä juuri pahan ongelma. Paha on todella olemassa. Sitä on aivan turha kieltää.

Pahaa on kahta lajia. Se on ensiksikin kärsimystä, ja kuka menisi sanomaan, etteikö olemassaolossa, maailmassa, olisi kärsimystä. Jos joku niin sanoisi nuorena, elämästä nauttiessaan, niin ensimmäinen vaikea tauti, vaikei se ole muuta kuin hammassarcky, saa hänet vakuuttuneeksi siitä, että kärsimys on olemassa. Sentähden on epäilemättä paljon teosofeja, jotka eivät suorastaan tahdo ottaa omia kärsimyksiään liian vakavalta kannalta. Mitä se hyödyttää, että istumme voivottelemaan, että huudamme koko maailmalle, kuinka hirmuiset vammat meillä on ja kuinka hirmuisesti me kärsimme. Jos uppoudumme siihen uskoon, että kärsimyksiä on liikaa elämässä, niin niitä silloin todellakin on. Me tunnemme aivan luissamme ja ytimissämme, kuinka hirveästi me kärsimme. Meidän täytyy oppia sanomaan itsellemme, että on aivan turha sillä tavalla kärsiä. Ihminen ei ole luotu sillä tavalla kärsimään, eikä missään tapauksessa luettelemaan omia kärsimyksiään ja siten niitä lisäämään. – Ihminen voi sanoa itselleen: Hiljaa nyt, sinä kärsimys, minä en aijo turhan päiten kärsiä. Ja me tiedämme kokemuksesta, että ihminen voi *suggeroida* pois omia vaivojaan ja kärsimyksiään, joten ihminen ei ole aivan pääsemättömissä kärsimyksistä, mikäli ne ovat omassa ruumiissamme. – Jos kärsimyksemme johtuvat siitä, että olemme ylen köyhiä ja huonossa asemassa, niin ei suinkaan sekään kärsimys poistu sillä, että alamme voivotella. Se poistuu vain siten, että alamme tehdä työtä kaksin verroin.

Usko kärsimykseen aivan jokapäiväisellä luonnollisella tavalla on turha. Amerikassa on syntynyt »*New Thought*», uusi ajatusliike, jossa on myös Mrs. *Baker Eddy*n perustama haara »*The Christian Science*», ja jossa uskotaan ajatuksen voivan poistaa kärsimyksiä. Jos keskustelee amerikkalaisten kanssa, jotka ovat olleet kauan mukana tässä *New Thought*-liikkeessä, niin huomaa pian, että he ovat saavuttaneet sisäisen rauhan ja vallan itsensä yli. He eivät ole niin suuressa määrin kuin ihmiset yleensä ruumiinsa eivätkä olosuhteiden orjia. Todelliset *New Thought*- ja *Christian Science*-ihmiset eivät ole aivan tavallisia ihmisiä. He uskovat, ettei pahalla ole kovin suurta valtaa maailmassa. Kärsimys on aina pois suggeroitavissa. He ovat itse asiassa onnellisempia, iloisempia ja rauhallisempia kuin ihmiset yleensä. »Minkä tähden minä pelkäisin vetoa», sanoi kerran minulle eräs *New Thought*-ihminen, »jos minä saan vetoa, niin se johtuu siitä, että olen sitä pelännyt.

Mutta minä sanon itselleni, että veto ei voi minulle mitään, ja sitten istuudun keskelle ristivetoa, eikä minulle tule siitä mitään vaivaa». – Ajattelin silloin, kun tämän kuulin, että kyllä kai se voi monesti pitää paikkansa, mutta ehkei sentään aina. Muistin, kuinka eräs henkilö oli sanonut, että hän kävelee paljain jaloin monta peninkulmaa vaikeata tietä. Hän sanoi itselleen: »Kivet ja kuumuus ja tämä vaikea, vaivalloinen tie ja nämä monet, monet peninkulmat eivät vaikuta minuun mitään. Minun jalkani eivät mene verille.» – Tällä tavalla hän suggeroi itseään, mutta kun hän illalla pääsi perille, niin hänen jalkansa olivat hirmuisen kipeät ja rasittuneet. Hänen suggestionsa ei ollut siis vaikuttanut mitään, ei hänen jalkoihinsa enemmän kuin tien kiviinkään. Suggestio ei siis ainakaan siinä tapauksessa voinut poistaa ulkonaisia vammoja. Hän sitten päätteli itsekseen: »Suggestio oli kuitenkin tehnyt sen, että jotenkuten jaksoin raahata itseni loppuun saakka.» – Hän ei yhtämittaa ajatellut jalkojensa vammoja ja verta juoksevia haavoja, ja siten hän jaksoi kulkea matkan. Mutta luonto oli tehnyt tehtävänsä. Se ei totellut hänen ajatustaan. Hän ei siis voinut suggeroida pois itse pahaa, itse sitä kärsimyksen aiheuttajaa, mikä syntyi hänen kävellessään, vaikka hän aina silloin tällöin unohti itse kärsimyksen. Ymmärrämme siis, että suggestioillakin on rajansa, sillä tavallinen ihminen ei ole suinkaan vielä noussut aineellisen maailman herraksi. Se voi korkeintaan vaikuttaa ihmisen omaan olemukseen, mutta luonnolle se ei voi mitään. Kun siis ulkonaiset olosuhteet aiheuttavat vammoja ja kärsimyksiä, niin emme niille voi mitään, vaikka kuinka ajattelisimme vastakkaiseen suuntaan. On siis olemassa aivan objektiivisia, ulkokohtaisia kärsimyksiä; ne eivät ole ainoastaan subjektiivisia, sisäkohtaisia asioita. Kärsimyksen tunteminen on subjektiivinen asia, mutta sitäkin emme jaksata ajatuksella poistaa aivan rajattomasti. Luonto huomauttaa olemassaolostaan.

Pahan käsitteellä on toinenkin puoli. Se on kaikissa suhteissa vakavampi asia. Mitä siitä, jos emme kärsikään, kun meissä on kuitenkin itsekkyytemme, häijyytemme, ilkeytemme. Kärsimykseen me sentään voimme tyytyäkin, mutta se, että me, ja jos emme me, niin ainakin toiset ovat pahoja, häijyjä ja itsekkäitä. Se on todella asia, joka on vaikeammin ratkaistavissa. – Vakavasti puhuen ei meillä ole oikeutta puhua toisten pahuudesta, tai edes nähdä toisissa olevaa pahaa, koska emme voi tietää, onko se pahuutta, joka meidän silmissämme näyttää pahalta. Kaikki viisaat ovat opettaneet, että emme ole oikeutetut toisiamme tuomitsemaan. Olemme aina niin kovin valmiit näkemään malan toisen silmässä, vaikka se onkin vaan rikka. Jos aina koetamme tarkastella ympärillämme olevaa pahuutta ja nähdä, kuinka ilkeitä ja itsekkäitä toiset ihmiset ovat, niin me sillä laskemme ikäänkuin verhon silmiemme eteen, niin ettemme näe ollenkaan malkaa omassa silmässämme. Ihmisinä me kuitenkin olemme oikeutetut näkemään pahan omassa itsessämme. Ja se paha, joka on meissä itsessämme, on itsekkyytys, ilkeys ja julmuus. Se on todellista, se on oleva meille vakava kysymys. Kun ihminen tutkii itseään ja huomaa, että hänessä on itsekkyyttä ja häijyyttä, hän tulee vakavaksi; silloin paha esiintyy hänelle todellisuutena. Joskin me helpommin näemme tämän ihmisten itsekkyyden ulkopuolella itseämme, toisissa, niin sen vain pitäisi opettaa meitä kääntämään silmämme omaan itseemme ja näkemaän, että meissäkin on pahaa. Sen pahan olemassaoloa ei voi kieltää.

Tätä tarkoitti ystäväni silloin, noin 30 vuotta sitten. Hän sanoi, että jos teosofit ottavat sen pahan, mikä on meissä itsessämme, liian kevyeltä kannalta, silloin me olemme pahalla tiellä, menossa väärään suuntaan. Hän sanoi, että hän saattoi nähdä teosofeissa paljon itsevanhurskautta, tyytyväisyyttä omaan itseensä: »Minähän olen sentään erinomaisen kiltti, hyvä ja erinomainen olento!» – Ja voihan sen ymmärtää. Sillä jos me olemme kasvatetut, niinkuin olemme, aina ajattelemaan huonouttamme, aina näkemään itseemme maan matosina, niin me melkein suggeroimme itseemme siihen, että emme usko olevamme ihmisiä, vaan vieläpä huonompia kuin madot. Me emme tiedä, mitä merkitsee olla ihminen. »Me olemme kehittymättömiä olentoja, synnissä sinneet ja syntyneet, perisynnin vaivaamia. Olemme siveellisinä olentoina aivan hukassa. Meistä ei ole mihinkään.» – Jos me olemme aina näin ajatelleet, on siksi kuin terveellinen kylpy, että alamme ajatella päinvastaiseen suuntaan, että olemme ihmisiä, emme aivan vihoviimeisiä kadotuksen lapsia. Ja täytyyhän meidän nähdä toisissakin ihminen, heissäkin kaikenlaista hyvää. Olisihan hirveätä, jos näkisimme toisissamme vain pahaa. Jos ajattelemme ystäviämme, veljiämme, sisariamme ja vanhempiamme, niin ajattelemme heistä vain hyvää. Hehän ovat täynnä rakkautta ja anteeksiantoa, täynnä inhimillisiä hyveitä, jotka eivät voi olla ihmisen ulkopuolella. Hekö olisivat kadotuksen lapsia? Olisiko pahalla niin

mahdottoman suuri valta heihin? – On todella kuin virkistävä kylpy, kun ihminen alkaa uskoa, että hänessä on hyvääkin.

Hyvään uskominen ei ole kielletty roomalaiskatolisessa kirkossa. Se on kielletty tässä luterilaisessa kristillisessä kirkossa. Ei saa uskoa Jumalaan, vaan täytyy uskoa perkeleeseen, sillä kun tuntee itsessään vain pahaa, niin ei voi uskoa muuhun kuin perkeleeseen. Sellainen vahva usko on protestanttisella kristityllä, vähän leikillisesti puhuen. Sentähden on ylen virkistävä, että saamme takaisin uskon hyvään. Me emme silti kiellä pahaa. Kyllä me tunnustamme moraalisen pahan ja tunnemme, että ihmeellinen on pahan probleemi ihmisessä, koska hän voi olla itseks, julma, ja petollinen.

Kun tulivuori purkautuu kaupungin yli ja tappaa tuhansia ihmisiä laavallaan, niin me sanomme sitä kauheaksi onnettomuudeksi, kauheiksi niitä tuskia, joita ihmiset siinä saavat kärsiä, mutta me emme jää kuin kysymysmerkeiksi. Me olemme jo tottuneet niin paljon ajattelemaan, että me sanomme: »Eihän se tulivuori ollut paha; se vain noudatti omaa luontoaan. Sen luontoon kuuluu, että se joskus purkaa laavaa itsestään. Miksikä ihmiset ovat niin ajattele mattomia ja tyhmiä, että rakentavat talonsa juuri tulivuoren juurelle?» – Sillä tavalla me lohdutamme itseämme. Ja me useammin syytämme niitä ihmisiä, jotka tuossa onnettomuudessa kuolivat, emmekä tulivuorta. Me syytämme noiden kuolleiden ihmisten esi-isiä, jotka rakensivat talonsa tuohon kauheaan paikkaan. – Mutta jos me näemme suuren ja voimakkaan kansan sortavan toista pienempää kansaa, taikka näemme jossakin maassa jonkin kansalaisryhmän panevan toimeen vallankumouksen ja hirmuhallituksen ja sortavan toisia, mestauttavan satoja ja tuhansia ihmisiä vuodessa, niin silloin me hengessämme nousemme kapinaan: »Tuo julmuus, itsekkyytys ja pahuus on hirveätä; kuinka se on mahdollista?» – Silloin emme osaa olla syyttämättä. Ja joskaan emme suorastaan osaa syyttää noita ihmisiä, sillä me ymmärrämme, että he ovat vain tavallisia häijyjä ihmisiä taikka sitten tavallisia, hyvää tarkoittavia ihmisiä, jotka olojen pakosta joutuvat sillä tavalla käyttäytymään kansaihmissään kohtaan, niin me sanomme: »Kuinka jumalat, taikka, jos me olemme nykyajan kristityitä, kuinka Jumala voi sietää ja kärsiä, että ihmiset saavat olla noin hirveitä toisilleen?» – Silloin jo vetoamme henkimaailmaan, emme tyydy tähän näkyvään maailmaan ja sen ihmisiin. Silloin meidän mielestämme paha nousee aivan ylimmilleen. Vaikka me olisimme materialistejä emmekä uskoisi mihinkään, niin silloinkin me aivan alamme epäillä tämän elämän hyvää järjestystä. »Piruko on tämän kaiken takana?» – Jos uskomme Jumalaan, niin meidän uskomme voi alkaa horjua, varsinkin, jos uskomme sellaiseen persoonalliseen Jumalaan, joka pitää kaikesta huolta ja seuraa maanpäällisiä asioita. Näin monet kysyivät maailmansodan aikana, ja sillä tavalla hyvin monet ajattelivat myös maailmansodan jälkeen. Monet ovat sanoneet sekä maailmansodan aikana että sen jälkeen: »Eikö sinunkin ajatuksesi mukaan ole olemassa mestareita, hyviä olentoja, jotka johtavat tämän maailman järjestystä? Kuinka he sallivat ja sietävät tällaista pahaa? Minä en ainakaan voi uskoa mestareihin.» – Minä en silloin vastannut muuta kuin: »Muistakaamme, etteivät mestarit enemmän kuin mitkään muutkaan jumalat itse tee mitään väkivaltaa. He eivät suinkaan väkivallalla estä meitä tekemästä pahaa. He ovat antaneet meille ohjeet, miten elää maan päällä. Jumalat eivät enää sekaannu meidän toimenpiteisiimme täällä. Mestarit ovat tuolla kaukana ja odottavat vain yksilöiden tuloa luokseen. He eivät sekaannu jokapäiväisiin asioihin.» – Tällä olen tahtonut lausua puolittaisen tosiasian. Me ihmiset olemme saaneet vallan käsiimme täällä maan päällä, ja meidän on se valta vapaaehtoisesti luovutettava Kristukselle, Jumalan Pojalle. Mutta Kristus ei ota väkivallalla sitä valtaa itselleen. Vaikka Jeesus Kristus kyllä itse sanoo jossakin evankeliumissa, että hänelle on annettu kaikki valta taivaissa ja maan päällä, niin se ei merkitse, että hänellä jo nyt olisi kaikki valta. Meidän mielestämme se kaikki valta olisi silloin irvikuva. Hän tarkoittaa sanoillaan, että hänelle, Kristukselle, on kyllä annettu kaikki valta, mutta meidän on se luovutettava vapaaehtoisesti hänelle. Kristus on jo saanut vallan hyvin suuressa määrin, miltei kokonaan, näkymättömässä maailmassa, mutta tässä näkyvässä maailmassa Kristuksella ei ole vielä valtaa. Valta on vielä meillä, meidän itsekkyydellämme, taikka niinkuin voisimme sanoa, pahalla hengellä, perkeleellä, saatanalla. Sillä on vielä valtaa tässä näkyvässä maailmassa hyvin suuressa määrin. Ainoastaan siinä määrin, kuin me ihmiset emme anna sille valtaa, ainoastaan siinä määrin, kuin me itse annamme vallan hänelle, Kristukselle, ainoastaan siinä määrin Jeesus Kristus hallitsee tässä näkyvässä maailmassa. Hän on kuin kuningas, joka odottaa, että hänen kansansa luovuttaisi hänelle valtaistuimen. Itse hän ei sille nouse.

Tämä pahan olemassaolo sekä kärsimyksenä että pahuutena panee jokaisen ajattelevan ihmisen kysymään: onko paha jotakin satunnaista, vai kuuluuko kärsimys ja itsekkyyts jollakin tavoin, niinkuin voisimme sanoa, jumalalliseen maailman suunnitelmaan? Tuo ensin mainittu otaksuma, että paha on vain jokin luonnosta aiheutuva, satunnainen ilmennys, tuntuu ihmisestä ensin luonnollisemmalta. Hän ajattelee silloin *evoluutiota*, kehitystä, miten ihmiskunta on kehittynyt. Hän tutkii ihmiskunnan alkumuotoja esim. menemällä jonkin alkukantaisen kansan luo. Hän tutkii sen syntyä, tapoja ja kehitystä. Hän huomaa, kuinka kehitystä on aina kaikkialla havaittavissa ja kuinka kärsimykset ovat vähitellen tulleet esille. Ja hänestä tuntuu, että paha on jotakin järjetöntä taikka sellaista, joka kuuluu luontoon, olemassaoloon sinänsä. Paha puhkeaa näkyviin, kun sillä on siihen tilaisuus. Samoin hyvä on myöskin luonnossa itsessään. Sitten vähitellen ihmiskunnan kehittyessä hyvä voittaa pahan.

Tämä kaikki on oikein ja totta. Sentähden monet ihmiset lohduttavat itseään sillä ja tyytyvät siihen ratkaisuun, kun mennään pahan alkujuuriin saakka, että pahan synty – *genesis* piilee itse aineessa, ilmennyksessä, rajoituksessa ja rajoituksen mahdollisuudessa. Sillä koska aine on rajoitusta, muotoa, voi olla olemassa myöskin pahaa ja itsekkyyttä keskitettynä johonkin muotoon. Tietyssä muodossa eläminen synnyttää luonnollisen elämisen halun, elossa pysymisen halun, ja siitä halusta kehittyy paha aivan luonnollisella tavalla. Pahan kehto on siis tämä aineellisuus. Ja tiedämme, kuinka vanhoissa mytologioissa ja filosofioissa sanotaan, että aine on paha, mutta henki on hyvä. Vielä nykyäänkin usein mennään siihen, sanoisinko äärimmäisyyteen, että sanotaan hengen olevan positiivista, aktiivista eli miehelistä ja aineen passiivista, negatiivista eli feminiinistä, naisellista, niin että henki edustaa hyvää ja aine pahaa. Vielä voidaan mennä sellaiseenkin äärimmäisyyteen kuin kristityt teologit keskiajalla, että sanotaan: miehet siis ovat oikeita ihmisiä ja edustavat hyvää, ja naiset ovat epäilyttäviä olentoja edustaen ainetta ja pahaa. Tällaisia aivan hulluja ja väärä johtopäätöksiä lähellä on se, että pidämme kiinni tästä jaosta ja kuvaamme näitä kahta olemassaolon napaa tällaisilla, kuvaavilla nimityksillä kylläkin, joilla ei kuitenkaan ole mitään tekemistä meidän ihmiskunnassamme elävien miesten ja naisten kanssa. Se on aiheuttanut hyvin paljon pahaa, turhaa kärsimystä ja ilkeyttä. Esimerkiksi keskiajalla sanottiin naisen olevan pahan alkusyy. Pantiin toimeen inkvisioita ja noitien polttoja jne. – sillä noidathan olivat tavallisesti naisia. Hehän muka ratsastavat itse pahan luo luudalla yms. Heidät oli tietysti tapettava. Munkit ja papit saattoivat sanoa, että nainen oli kaiken pahan alkusyy. Eevahan tarjosi omenan Aatamille, ja siksi nainen on arveluttava olento. – On siis pidettävä tarkoin mielessä, että näillä jaoituksilla ei ole mitään tekemistä ihmiskunnan miehen ja naisen kanssa. Mehän voimme jälleensyntyvinä olentoina olla vuoroin naisen ja vuoroin miehen ruumiissa. Kun katolilaiset papit, jesuiitat ja teologit mielikuvituksessaan panivat kaiken pahan naisen syyksi, niin sillähän he syyttivät itseään ja valmistivat itselleen vaikeuksia seuraavaan ruumistukseen, sillä täytyihän heidänkin syntyä joskus naisiksi. Mieshän myöntää ilman muuta, että nainen, joskin hänessä voisi olla vähän itsekkyyttäkin, on ennen kaikkea hyvä. Ja miehet olisivat enemmän kuin hukassa, jos ei olisi olemassa naisia, jotka heitä auttavat tällä elämän tiellä. – Toivon siis, ettei kukaan meistä erehtyisi siihen väärään käsitykseen, että, kun puhutaan filosofisista asioista ja filosofisista nimityksistä, uskoisi niillä tarkoitettavan jotakin elävää todellisuutta tässä ihmiskunnassa.

Onko siis, paha ja kärsimys vain luonnosta satunnaisesti aiheutuva? Meidän täytyy heti ilman muuta myöntää, ettei pahaa kärsimyksenä ja pahuutena olisi olemassa, jollei olisi henkeä. Sillä emmehän me sillä ratkaise asiaa, että sanomme pahan mahdollisuuden piilevän aineessa. Ei olisi mitään pahaa, jollei tajunta olisi mukana tuntemassa, että se ja se on paha. Me voisimme aivan yhtä hyvin sanoa, että aine on kaiken hyvän alku, ja henki on paha. Jos sanomme, että ilmennys, joka pohjautuu aineeseen, on pahan syntymisen ehto, niin on muistettava, ettei olisi ilmennystä eikä pahaa, ellei aineen ohella olisi henkeä eli tajuntaa. Sillä hengen ja aineen yhtymisestä syntyy sekä kärsimys että paha. – Kun siis kysymme: onko tämä aivan sattuman varaista? – niin tiedämme viisaiden tietäjien aina vastanneen: »Ei suinkaan. Tehän itse näette, että paha kuuluu olemassaoloon, mutta pahan edellytyksenä ei ole ainoastaan aine, se taikavoima, joka piilee jumaluudessa, vaan myöskin henki eli tajunta.» – Voimme siis ymmärtää, mitä kaikki viisaat ja tietäjät ovat aina sanoneet: »Paha ei itsessään ole tietenkään satunnaista, vaan se kuuluu jumalalliseen suunnitelmaan.» – Tämä on ajatus, joka loukkaa niitä, sanoisinko, uskovaisia, jotka tahtovat, että paha on saanut alkunsa

perkeleestä. Eivät he sitten niin tarkasti filosofoi, mistä perkele sai alkunsa. »Jumala on tietysti hyvä, siveellinen olento; Hän on luotettava. Mutta se pahahenki, se perkele, on viekottelemassa ja kulkee ympäri kuin kiljuva jalopeura». Pahaahenkeä syytetään, hänen päällensä sälytetään kaikki paha. Sillä uskovaiset kristityt lohduttavat ja rauhoittavat itseään. Sentähden he kauhistuvat, kun saavat kuulla teosofilta itseltään, ettei perkelettä ole olemassa varsinaisena olentona. – Paha aiheutuu olemassaolosta itsestään. Sekin on saanut alkunsa Jumalasta. Se kuuluu jumalalliseen suunnitelmaan. Paha on Jumalan asettama. – Tämä tuntuu monesta suorastaan loukkaavalta ja hirveältä. »Kuinka on mahdollista ajatella, että paha on saanut alkunsa Jumalasta?» Ja me kysymme puolestamme: onko mahdollista ajatella muuta, kuin että on olemassa yksi ainoa jumaluus, suuri salaisuus kaiken takana, se suuri tuntematon, josta emme muuta tiedä, kuin että kaikki vastakohtat siihen uppoutuvat. – Pahan mahdollisuus on siis olemassa itse olemassaolon Isässä eli alkujuuressa, jumaluudessa. Tämä ajatus on monen vaikea sulattaa. Mihinkä sitten joudumme, jos paha kuuluu jumalalliseen suunnitelmaan? Jumalako siis sallisi ja tahtoisi, että on olemassa kärsimystä, julmuutta ja itsekkyyttä? – Eikö Jeesuskin muuten sanonut: »Me vastaamme, että Isän tahdotta ei varpunenkaan putoa maahan». – Missä on pahan alkujuuuri? Kuka se on, joka pahaa suvaitsee? Kuka se on, joka pahan luo?

Tämä on todella salaisuus, ennenkuin sen ymmärrämme vanhan viisauden valossa. Silloin ymmärrämme samalla kaikkien uskontojen mytologiat. Meidänkin juutalaiskristillisissä mytologioissamme kerrotaan langenneista enkeleistä. Myös Aatami ja Eeva lankesivat. Nuo taruthan ovat järjettömiä, jollemme ymmärrä niiden sisäistä puolta. Ymmärrämme niitä, jos huomaamme niiden filosofisen pohjan ja missä muodossa ja järjestyksessä ne ovat tapahtuneet. Vanha aikojen viisaus tuo ratkaisun näihinkin problemeihin, ja meidän täytyy todella silloin nöyrinä kumartaen sanoa, että niin sen täytyy olla. Paha on episodi, ohimenevä ilmiö, joka kuuluu kehitykseen. Paha on kyllä aina mahdollisuutena olemassa, mutta, sanoo vanha viisaus, kun elävä olento, sanokaamme ihminen, voittaa pahan tahdon, voittaa itsekkyyden, voittaa synnin, voittaa julmuuden ja petollisuuden, silloin hän myös on todellisesti, iankaikkisesti voittanut kaiken kärsimyksen. Hän kyllä tietää, että kärsimys täytyy olla olemassa, ja että kärsimys on tarpeen, mutta hän tietää myös, että kärsimyksen vastakohtakin on tarpeen – nautinto. Kaikessa kehittyvässä elämässä on tällä hetkellä olemassa kärsimyksen vastakohtana nautinto, surun vastakohtana ilo. Nämä molemmat kulkevat rinnatusten. Se olisi väärä filosofia, joka kieltäisi kaiken hyvän maailmasta ja sanoisi, että meidän täytyy olla askeetteja siinä mielessä, ettemme usko mihinkään muuhun kuin kärsimykseen ja pahaan. Sellainen filosofia ei vastaa jumalallista todellisuutta. Kärsimys ja nautinto, ilo ja suru kulkevat elämässä aina yhdessä. Ihminen kärsii ja taas iloitsee, suree, ja tulee lohdutetuksi. Kärsimyksen ja surun arvoitukseen liittyy nautinnon ja ilon arvoitus. Ihminen, joka on voittanut pahan tahdon itsessään, voittaa siten sekä kärsimyksen että nautinnon, sekä surun että ilon. Silti hän voi iloita, kärsiä ja surra, ehkä surra enemmänkin kuin muut. Jeesus Kristuskin itki, suri ja kantoi toisten kärsimyksiä harteillaan. Mutta hän ei nauranut. Kuitenkin hän oli autuutta ja onnea täynnä. Jokainen, joka tuli hänen luokseen, tunsu vapautuvansa pahasta, tunsu itsensä onnelliseksi uudella, ihmeellisellä tavalla. Jeesus oli onni ja autuus ruumistuneena. Hän levitti autuutta ympärilleen. Mutta se autuus oli niin sisäistä, henkistä ja sielullista, ettei siinä tarvittu naurua. Hän korkeintaan ehkä hymyili. Epäilemättä hän hymyili lapsille, kun he tulivat hänen luokseen. Epäilemättä hän hymyili, kun hän pani kätensä heidän päälleen ja sanoi: »Antakaa lasten tulla minun luokseni, sillä he kuuluvat taivaan valtakuntaan.» Epäilemättä hän hymyili, sillä jos hän ei olisi sitä tehnyt, niin lapset olisivat pelänneet häntä. – Epäilemättä hän hymyili myös silloin, kun Maria Magdalena oli hänen edessään polvillaan ja kaatoi öljyä hänen jaloilleen ja itki. Epäilemättä hän hymyili, kun joku opetuslapsista huomautti, että tuhlattiin liian paljon kallista öljyä hänen jalkojensa voitelemiseen. – Epäilemättä hän hymyili, kun hän sanoi, että köyhät ovat aina luonanne, mutta minä en ole aina, autuuden ja rakkauden herra. Mutta hän ei luultavastikaan nauranut ääneen. – Kaikki suuret tuntevat siis kärsimyksen, mutta myös ilon. Mutta he eivät itse elä niissä. He elävät suurenmoisemmassa, vielä korkeammassa tajunnassa, jossa kärsimys ja nautinto, ilo ja suru ovat yhtyneet yhdeksi, täysin inhimilliseksi, rajattomaksi, ikuisesti pulppuavaksi rakkaudeksi ja myötätunnoksi.

Muistelkaamme nyt lyhyesti, kuinka tuo aikojen salainen viisaus ymmärtää pahan probleemin. – Kaiken takana on se suuri Jumaluus, johon henki ja aine uppoutuvat. Aine on tässä Jumaluudessa piilevä

ilmenemisvoima, taikavoima, jota tajunta käyttää. Ja se, joka tuon Jumaluuden kanssa on yhtä, on se Sana, jota Johanneksen evankeliumi sanoo Logokseksi, se ilmennyksen mahdollisuus, jota me nimitämme Isäksi. Voisihan myöskin nimittää tuota suurta Jumaluutta Isäksi, mutta se ei tule meille niin käsitettäväksi kuin se, että sanomme: tuo Jumaluudessa piilevä ilmennyksen mahdollisuus on Isä, joka ilmenee. Sekin on jo meille hyvin käsittämätöntä. Siinä Isässä on silloin, voisimme sanoa, henki ja aine yhtä, ja voisimme lisätä, myös hyvä ja paha. Sitten tapahtuu, että tässä ilmennyksessä, tässä Isässä syntyy Jumalan Poika, Kosmillinen Kristus, ei mikään ajatuskuva, ei mikään kuollut kuva, vaan elävä täydellisyys, Isän kuva, maailman eli ilmennyksen täydellisyydestä, valmiudesta. Se on Kosmillinen Kristus, ja se on kokonaan henkeä, hyvää ääretöntä rakkautta. Sentähden Jeesus Kristuskin sanoo Johanneksen evankeliumissa: »Niin rakasti Jumala maailmaa, että antoi ainosyntyisen poikansa.» Se tarkoittaa juuri tätä Kosmillista Kristusta, joka on kaiken ilmennyksen takana, joka on sen henki, johon ei mikään risti riitä eikä ylety, johon ei mikään paha voi koskaan tulla. Se on se rakkauden Jumala, se rakkaus, joka on todellisuutena kaiken takana, tuo toinen Logos. – Kolmas Logos on se Pyhä Henki, joka luo maailmoita. Tämä käy selvemmäksi, jos ajatlemme jotakin konkreettista maailmaa, esimerkiksi omaa aurinkokuntaamme. Meidän aurinkokunnassamme on Isä, Isä Logos, eli olentojoukko, joka on saanut aivan kuin Isän tehtävän tässä aurinkokunnassa. Nämä olennot, jotka muodostavat meidän aurinkokuntamme Isän, ottavat tajunnassaan vastaan Jumalan Pojan ja antavat konkreettisen muodon tätä luotavaa maailmaa varten. Se on Kosmillinen Kristus eli toinen Logos, Poika, tässä meidän aurinkokunnassamme. Tässä Pojassa on sitten elävänä todellisuutena kaikkien meidän nykyisten ihmisten *neitseelliset henget*, monadit. He muodostavat tämän meidän aurinkokuntamme toisen Logoksen, Jumalan Pojan ruumiin, joka edustaa henkeä. – Sitten on Pyhää Henkeä edustamassa tässä meidän aurinkokuntamme luomisessa suunnattomat joukot enkeleitä, joita me olemme tottuneet nimitämään rosenkreutziläisillä nimillä. Kaikki nämä enkelijärjestöt edustavat ikäänkuin Pyhää Henkeä. Ne ovat ikäänkuin luovia voimia, luovia olentoja tässä maailmankaikkeudessa ja siis tavallaan edustavat ainetta. – Isän tajunnassa oleva Poika, eli toinen Logos edustaa henkeä, ja Pyhää Henkeä edustaa aine.

Jos nyt pidämme kiinni siitä, että henki edustaa hyvää ja aine edustaa pahaa, niin me sanomme: tässä meidän aurinkokunnassamme siis me, jotka muodostamme toisen Logoksen eli Kristuksen ruumiin ja muodostamme samalla Kristuksen, elävän Kristuksen, täydellisen ihmisen, me edustamme henkeä. Ja enkelijoukoista ainakin seitsemän edustaa ainetta ja pahaa. Kaksi ylempää, nuo serafit ja kerubit, voidaan lukea meidän joukkoomme tietyistä syistä. Serafeja ja kerubeja on esimerkiksi maalaustaiteessa aina kuvattu lapsienkeleiksi, siivekkäiksi olennoiksi. Ne tuovat mieleen aina jotakin ylimaallista. – Nuo seitsemän alempaa enkelijoukkoa ovat nimeltään kuten muistamme:

1. valtaistuimet – *thronoi*
2. herraudet – *kyriotetes*
3. mahdit – *dynameis*
4. vallat – *eksousiai*
5. hallitukset – *arkhai*
6. arkkienkelit – *arkhangeloi*
7. jumalalliset sanansaattajat – *angeloi*

Noissa nimissäkin on jo jotakin hallitsevaa ja maallista. Sitä seikkaa tulemme vielä myöhemmin selittämään. Lainaan tähän vielä erään jakeen Paavalin kirjeistä efesolaisille, jossa hän sanoo tämän totuuden:

»Pukekaat yllenne Jumalan koko sota-asu, voidaksenne kestää perkeleen kavalat hyökkäykset, sillä meidän taistelumme ei ole taistelua verta ja lihaa vastaan, vaan hallituksia ja valtoja vastaan, tässä pimeydessä hallitsevia maailmanhallitsijoita vastaan, pahuuden henkiolentoja vastaan.»

Tästä suomalaisesta käännöksestä voisi joku päätellä, että tässä puhutaan tämän maailman hallitsijoista, jotka tietenkin kyllä elävät pimeydessä. Mutta se johtuu siitä, että käännös on huono. Me taistelemme, niinkuin kreikaksi sanotaan, *arkhas* ja *eksousias* jne. vastaan, siis juuri noita mainittuja enkelivaltoja vastaan.

Meidän taistelumme on juuri näitä kaikkia henkijärjestöjä vastaan, mutta se taistelu ei ole taistelua aseita, lihaa ja verta vastaan, vaan se on kehitystä, kehityshistoriaa.

VII

IHMINEN MAAN PÄÄLLÄ

Paavali, jolta edellisen luvun lopulla toistimme erään säkeen Efesolaiskirjeestä, missä hän puhuu parista enkelijärjestöstä, on kirjeessään kolossalaisille myöskin kosketellut tätä samaa kysymystä enkelijärjestöistä. Niissä jakeissa hän sanoo seuraavasti:

»Ilolla kiittäen Isää, joka on tehnyt teidät soveliaiksi olemaan osalliset pyhien perinnöstä valossa, ja joka on pelastanut meidät pimeyden vallasta ja siirtänyt meidät rakastetun poikansa valtakuntaan. Hänessä meillä on lunastus, syntien anteeksi saaminen, ja hän on näkymättömän Jumalan kuva, esikoinen ennen kaikkea luomakuntaa syntynyt. Sillä hänessä luotiin kaikki, mikä on taivaassa ja mikä maan päällä, näkyväiset ja näkymättömät, olivatpa ne valtaistuimia tai herrauksia, hallituksia tai valtoja, kaikki on luotu hänen kauttaan ja häneen; ja hän on ennen kaikkea ja hänessä pysyy kaikki voimassa».

Kol. 1: 12–17.

Nämä ovat sangen sisältörikkaita jakeita. Niissä kuvastuu se käsitys enkelijärjestöistä ja Jumalasta, Logoksesta, jota olemme koettaneet esittää, ja minun tekee mieleni vielä lyhyesti esittää kantani ja tehdä selkoa näkemyksestäni näistä enkelijärjestöistä ja myöskin Logoksesta aivan Absoluutista lähtien. Absoluutiksi nimitämme sitä Jumaluutta, sitä elämän alkua, mikä on kaiken takana ja mistä emme voi päästä selville sen enemmän, kuin mitä ymmärrämme ilmennyttä; tiedämme vain, että siihen uppoutuvat kaikki vastakohtat, että se on se ainoa elämä, joka on kaiken takana. Hyvä ja paha — kaikki ne uppoutuvat tähän äärettömyyteen, jota voimme nimittää Jumalaksi, kunhan vain muistamme, että me emme ole Jumalaa suurempia ja emme voi määritellä sitä. On varovaisinta käyttää tästä Absoluutista pronominia »Se», sillä näin ovat viisaat aina tehneet. Sillä jos nimitämme sitä suvullisella nimityksellä Hän, se on jo määritelmä, ja siis väärinkäsitys. Mutta jos nyt ajatlemme tätä Absoluuttia kaiken ilmennyksen takana olevana, niin sitten on meidän muistettava, että tämän Absoluutin ensimmäisenä ja ikuisena ilmennyksenä on se, jota H. P. B. Salaisessa Opissa nimittää ensimmäiseksi *universaaliseksi* eli yleismaailmalliseksi Logokseksi. Usein sanotaan Jumaluutta kaiken syvyyden syvyydeksi, tyhjyydeksi, josta valo nousee; samoin kuin voimme ajatella Jumaluutta kaikista korkeimmaksi ja sellaiseksi ilmennykseksi, joka laskeutuu alaspäin. Kaikki nämä ovat asioita, jotka antavat vain symbolisen kuvan. Jos Absoluutti on ympyrä, aloitamme silloin ensimmäisestä Logoksesta. Sitä me tavallisesti nimitämme Isäksi. Myöskin voimme nimittää sitä Isä-Äidiksi. Se sisällyttää itseensä kaikki vastakohtat, on kaiken olemisen alkujuuri, ikuinen ilmenemisen mahdollisuus, mikä on Absoluutissa olemassa. Se on hengen ja aineen vielä ilmenemätön yhteys, Isä-Äiti, henki-aine ja yleensä kaikkien vastakohtien mahdollisuudet. Tätä maailmankaikkeuden ensimmäistä suurta Logosta käsittääkseen voimme nimittää Isäksi tai Äidiksi. Joka tapauksessa, kun Jeesus Kristus puhui Isästä, hän tarkoitti tätä ääretöntä elämän alkua. — Toinen Logos on Poika. — Jos tahtoo, voi sanoa, Poika-Tytär; mutta Poika on selvyuden vuoksi parempi ja sitä käytetään yleensä, sillä jos tahdomme tehdä eron hengen ja aineen välillä ja ajatella henkeä tajuntana ja ainetta tämän tajunnan käytettävänä olevana taikavoimana, joka piilee Absoluutissa ja on ensimmäisen Logoksen toinen puoli, niin silloin me voimme nimittää tajuntaa maskuliinisella nimityksellä ja sitä ihmeellistä taikavoimaa, jota nimitämme Äidiksi, maajaaksi, materiaksi, voimme ajatella feminiiniseksi. Tavallisesti on niin tehty kaikissa teologioissa ja mytologioissa. Sentähden on toisen Logoksen nimityksenä Poika. — Kolmannen Logoksen nimityksenä on Pyhä Henki, josta H. P. B. sanoo Salaisessa Opissa, että sitä on sanottu feminiiniseksi, koska se »koskettaa» ainetta. Isä-Äiti on ilmenemätön henki-aine. Tällä Pyhän Hengen nimityksellä on tahdottu sanoa, että se aine ei ole mitään halveksittavaa. Se aine, joka piilee Jumaluudessa, on Pyhä Henki, ihmeellinen taikavoima, jota ilman ei mitään voi syntyä. — Mutta se, jonka kautta kaikki syntyy ja joka kaikki ylläpitää, on tämä Poika, tajunta eli varsinainen henki. Ja mikä on tämä Poika? Nyt Paavali sanoo lainaamassamme jakeessa: »Poika on näkymätön Jumalan kuva, *imago Dei invisibilis*», niinkuin Versio Vulgatassa sanotaan. Ja me olemme myös

aina koettaneet selittää, että Poika, jota myöskin nimitämme Kosmilliseksi Kristukseksi, on Isä-Äidissä piilevä täydellisyyskuva, kuva itse Isä-Äidin täydellisyydestä. Ja Poika eli täydellisyyskuva on iankaikkista olemista, jonka kautta kaikki syntyy ja on olemassa. Se on se kuva, joka pitää kaiken koossa ja antaa normin ja mallin. – Kun ajattelemme esimerkiksi maalaria, joka maalaa, ei maisemaa luonnon mukaan, vaan kuvaa, jonka hän hengessään näkee, hän on kuin Isän asemassa tähän kuvaan; ja sitten alkaa hänen Pyhän Hengen toimintansa, kun hän alkaa maalata sitä kankaalle. Tämä on heikko vertauskuva siitä, miten on maailman kaikkeudessa, – Pyhä Henki on luova toiminta, ja sentähden Pyhä Henki käsittää itse ilmenneessä maailmassa kaikki nuo luovat enkelijärjestöt. Ne ovat menneisyydessä kehittyneet, ja kun uusi maailma syntyy, silloin kaikki tulevat mukaan ja suorittavat Pyhän Hengen osan tässä maailman näyttämöllä. – Mutta me emme tiedä, kuinka pitkä matka on meidän aurinkokuntamme Logoksesta tuohon universaaliin Logokseen. On liian uskallettua määritellä, kuinka pitkä matka on *manifestaatiosta*, ilmennyksestä, itse ensimmäiseen universaaliin Logokseen ja Absoluuttiin. Tärkeämpää on tietää, että kaikki elävät voimat, kaikki enkelit meidänkin aurinkokuntassamme ovat joka tapauksessa suoranaissessa, sanoisinko *inspiration yhteydessä* universaaliin Logokseen. Sillä ihminenkin, niinkuin Jeesus Kristus, voi kääntää katseensa tähän universaaliin Logokseen saakka ja aavistaa Absoluutin olevan sen takana; vaikka ei tietenkään voi astua siihen ilman muuta kaikkien meidän aurinkokuntamme yläpuolella olevien järjestöjen läpi. Ihminen voi hengessään aavistaa ja olla yhteydessä suuren maailmankaikkeuden Jumalan kanssa, sillä jokainen ihminen, niinkuin kaikki elävät olennot, niinkuin kaikki enkelit, on Isästä Jumalasta, tästä ensimmäisestä Logos-mysteristä, ensimmäisestä universaalisesta Logoksesta, Isä-Äidistä, syntynyt Jumalan Poika. Sillä tässä universaalisessa Logoksessa on Poika sama kuin Kosmillinen Kristus. Ja se merkitsee toiselta puolen, se säteilevä hohtava täydellisyyskuva, mikä on Isä-Äidin tajunnassa ja joka on elävä Jumala. Kosmillinen Kristus on toiselta puolen tämä säteilevän hohtava synteettinen kuva, jolla ei ole mitään muotoa, ja toiselta puolen myöskin kaikki syntyneet ja syntymättömät, iankaikkisuudessa yhä syntyvät monadit, siis yksilölliset henget, meidän ihmisten sisimmät henget, jokaisessa meissä oleva Jumalan Poika. Jokaisen ihmisen, enkelin, sisin itse on monadi eli yksiö tässä Kosmillisessa Kristuksessa. Sillä tavalla meillä on juuremme Jumalassa. Jos joku sanoisi, että se on tämä meidän aurinkokuntamme Logos, joka on synnyttänyt meidät, ja käsittäisi sen jollakin persoonallisella tavalla, se olisi erehdyttävää. Emme ole syntyneet mistään alemmasta voimasta tässä luomakunnassa. Olemme syntyneet, niinkuin kaikki elävät olennot, itse äärettömän Isä-Äidin helmasta. Siitä on meidän henkemme syntynyt, ja se tekee meidät veljiksi, sisariksi, kaikkien elävien olentojen, enkelienkin kanssa. Ei ole niin korkeata olentoa universaaliin Logoksen alapuolella, joka ei olisi meidän vertaisemme. Hän voi olla äärettömän paljon vanhempi kuin me, mutta ei lue itseään meidän luojaksemme. Kaikki ilmenneet jumalat ovat veljiämme ja vertaisiamme, sillä Yksi on kaikkien takana. Kaikilla on sama ihmeellinen Isä-Äiti Jumalassa. – Siis voimme sanoa tämän Kosmillisen Kristuksen olevan kaikkien elävien olentojen monadin. Ja meidän täytyy ymmärtää, että nämä monadit eivät ole kerta kaikkiaan luodut, vaan että ne ovat ikuisesti syntymässä. Siinä universaalisessa Isä-Äidissä ei luominen ole koskaan alkanut eikä synnyttäminen milloinkaan loppu. Ikuisesti luultavasti syntyy uusia monadeja, tai, koska aikaa ei ole olemassa, voimme sanoa, että ikuisesti on olemassa ääretön määrä monadeja. Emme voi Isä-Äitiäkään ymmärtää. Se on se »*Sana, joka on Jumalan luona ja joka on Jumala.*» Se on ikuinen luominen ja syntyminen ja joka luo täydellisyyskuvan, Pojan, jonka maajaamuoto, taikavoimainen muoto on ikuisuudessa ja äärettömyydessä alati syntyvät monadit. Se ylittää meidän matemaattisen järkemme.

Meidän omassa aurinkokuntassamme on siis ensin Logos – meidän aurinkokuntamme Logos, Isä-Äiti, suuri olentojoukko. Emme voi sanoa, kuinka monta eri joukkoa siinä on, mutta se on – niinkuin H. P. B. sanoo – kollektiivinen olentojoukko, jotka ovat niin korkeita, että ne voivat tässä meidän aurinkokuntassamme muodostaa Logoksen. – Toisena Logoksena tässä meidän aurinkokuntassamme on se kuva siitä täydellisyydestä, Universaalisesta, Kosmillisesta Kristuksesta, mikä meidän Isä-Äiti-Logoksellamme saattaa olla. Me emme ole välittömästi tekemisissä sen kanssa, mikä ei merkitse sitä, etteikö tämä meidän kosmillinen Kristuksemme olisi yhteydessä tuohon Universaaliin Kristukseen. Se on kuin jokin puoli tuosta Universaalisesta, Kosmillisesta Kristuksesta, ja se on tehty meidän maailmankaikkeutemme Jumalan kuvaksi. Sanomme, että meidän kosmillinen Kristuksemme on *Adam*

Kadmon, ensimmäinen ihminen, niinkuin Jeesus Kristus sanoo – esikoinen monista veljistä. Ja se sopii tavallaan itse meidän aurinkokuntamme Logokseenkin. Hän on täydellinen ihminen. – Tämä meidän aurinkokuntamme luo siis täydellisen ihmisen. Mutta emme voi tietää, miten on laita noissa toisissa aurinkokunnissa. Kun näemme Linnunradan ja äärettömästi kiintotähtiä, ymmärrämme, että nuo kiintotähdet ovat aurinkoja planeettoineen, joilla asustaa eläviä olentoja. Emme voi tietää, mikä on se suunnitelma, minkä mukaan tuo ja tuo vieras aurinkokunta toimii, mitä täyttämään se on luotu. On turhaa järkeillä siitä. Elämä tässä meidän maapallollamme on jo niin rikas ja moninainen, ettei elämän tarvitse käyttää samoja muotoja noissa toisissa aurinkokunnissa. Elämä voi käyttää mitä muotoja tahansa. – Joka tapauksessa voimme käsittää, että meidän aurinkokuntamme täydellisyysihanne on täydellinen ihminen, ja se täydellinen ihminen on se kuva tuosta Universaalisesta, Kosmillisesta Kristuksesta, mikä on meidän aurinkokuntamme Isä-Äidillä eli kosmillisella Kristuksella. – Ja sitten on Pyhä Henki. Se on siis kaikki vanha viisaus, totuuden tieto, kaikki vanha kyky, mikä meidän Isä-Äiti-Logoksella on mukaantuotuna, kaikki ne elävät olennot, jotka seuraavat meidän aurinkokuntamme Isä-Äitiä – Logosta. Kaikki korkeat enkelijärjestöt seuraavat meidän aurinkokuntamme Logosta astuessaan mukaan näyttämölle, kun meidän Isä-Äitimme on ensin tajunnassaan nähnyt sen täydellisyyskuvan, jota me nimitämme täydelliseksi ihmiseksi – Adam Kadmoniksi. Sillä kun kuuluu käsky herätä toimintaan, heräävät kaikki menneisyydestä tähän Logokseen kuuluvat järjestöt mukaan. Ja niitä, jotka silloin heräävät, nimitetään yhteisellä nimellä tämän aurinkokunnan Pyhäksi Hengeksi. – Me ihmiset olemme henkiolentoja Jumalan Poikina, Logoksina tässä Kosmillisessa Kristuksessa. Älkäämme ajatelko silloin, että me olisimme todellisuudessa syntymme puolesta parempia kuin nämä enkelijärjestöt. Meidän täytyy ymmärtää, että nämä enkelijärjestöt on kokoonpantu niistä joiden henki on Kosmillisesta Kristuksesta, mutta se ei tullut elämään tässä aurinkokunnassa eikä kuulu välttämättä tähän kosmilliseen Kristukseen; ne ovat tulleet jo tämän meidän Logoksemme edellisenä ilmennyksenä, tai jollei siinä, niin jonkin muun Logoksen mukana olleet kosmillisen Kristuksen ruumiina. Meidän on siis muistettava, enkelijärjestöt tietenkin ovat olentoja, joissa Kosminen Kristus on elävä ja vaikuttaa. Mutta tässä aurinkokunnassa ne ovat nyt toiminnassa ja ovat siis Pyhänä Henkenä. – Me ihmiset muodostamme tässä aurinkokunnassa kosmillisen Kristuksen ja olemme erikoisessa asemassa, sillä kaikki enkelijärjestöt auttavat ja palvelevat meitä kaikkia, niinkuin aina on asian laita, sillä kun jokin olento on kehittynyt minuutensa kautta enkeliksi, hän alkaa palvella niin sanottua alemmaa maailmaa, ja siten samalla itse kehittyä. Ennen kuin mekin tulimme ihmisiksi, olimme pakotetut palvelemaan, aivan kuin antamaan itsemme luonnonvoimien ja elävien olentojen käytettäväksi, niinkuin me ihmiset nyt syömme kasvikuntaa. Kaikki ihmisen alapuolella olevat olennot ovat pakotetut palvelemaan. Ihminen on siinä asemassa, että hän oppii palvelemaan. Niin kauan kuin me emme osaa palvella, olemme vasta puolitiessä inhimillisyydessä. Jos me emme tahdo palvella, olemme eläimiä. Vasta sitten, kun olemme oppineet palvelemaan, alkaa meidän inhimillinen kehityksemme täydellisyttä kohti. Ja kun sitten olemme tulleet enkeleiksi, saamme tulevissa ilmennyksissä palvella. Tietysti meidän elämämme ei ole enää silloin niin vaikeata, kuin inhimillinen elämämme nyt on; ei voi olla enää sellaisia hankaluuksia, ristiriitoja ja vaikeuksia; me palvelemme rakkautta. Osaamme kyllä surra ja kärsiä ja kantaa taakkoja, mutta samalla voimme valaa ikuista iloa ja rauhaa mukaan kaikkeen.

Siinä Paavalin Efesolaiskirjeen lauseessa, joka oli viime luvun lopussa, sanotaan nimenomaan, että » – *meidän taistelumme ei ole taistelua verta ja lihaa vastaan, vaan hallituksia ja valtoja vastaan, tässä pimeydessä hallitsevia maailmanhallitsijoita vastaan, pahuuden henkiolentoja vastaan taivaan avaruuksissa*». Ne tarkoittavat kaikki enkeleitä. Ei hän voi tarkoittaa maallisia hallituksia, kuninkaita ja presidenttejä, kun hän sanoo nimenomaan » – *meidän taistelumme ei ole taistelua verta ja lihaa vastaan*». Hän tarkoittaa, niin kuin hän seuraavissa sanoissa selittää, niitä hallitsijoita vastaan, jotka ovat avaruudessa, tässä näkymättömyydessä, ja hän nimenomaan mainitsee: »*hallituksia vastaan, valtoja vastaan*». Ne sanat, joita hän siinä käyttää, ovat kreikaksi juuri nuo sanat: *arkhai* ja *eksousiai*. Ja sitten hän jatkaa: »*pimeydessä hallitsevia maailmanhallitsijoita vastaan*», tämän pimeyden maailman mahtavia ja hallitsijoita vastaan, jotka vallitsevat ja ohjaavat oloja tässä pimeyden maailmassa. Tällä Paavali tarkoittaa niitä ilmanvallen hallitsijoita, joista hän muualla puhuu, niitä, jotka vielä pitävät valtaa käsissään meidän planeetallamme. Ja nimenomaan hän vielä sanoo: »*pahuuden henkiolentoja vastaan taivaan avaruuksissa*».

Tämä Paavalin lause on sangen kiintoisa ja hyvin sisältörikas sentähden, että siinä myöskin kuvastuu ruusu-ristiläinen elämänyymmärrys. Meille, jotka tahdomme kulkea Jeesus Kristuksen jäljessä, ei kuulu taistelu lihaa ja verta vastaan; me emme voi ryhtyä mihinkään veritekoihin. Meille, jotka tahdomme seurata Jeesus Kristusta, kuuluu kärsiminen; me kärsimme maailman pahuutta; jos meidät ripustetaan ristille, se kuuluu meille. — Mutta meille kuuluu taistelu näitä enkeliolentoja vastaan. Tämä on vaikea arvoitus meille. Pitääkö meidän taistella noita henkiolentoja vastaan, jotka juuri ovat meidän auttajiamme, jotka tekevät meidän elämämme, koko olemassaolon, mahdolliseksi? Ilman niiden suurta uhrityötä emme olisi olemassa. Niitäkö vastaan meidän pitää taistella? — Silloin meidän on ymmärrettävä, että niin se kuitenkin on. Vaikka, kun ei ole kysymyksessä taistelu verta ja lihaa vastaan, se taistelu ei voi olla silloin mitään verisen miekan heiluttamista, mitään väkivallan käyttämistä, vaan henkistä taistelua — henkistä voittamista. Sillä oikea henkinen taistelu on voittamista. Me ymmärrämme tämän, kun ajattelemme, että me ihmisinä tässä aurinkokunnassa edustamme Kosmillista Kristusta, Poikaa, olemme toisena Logoksena. Edustamme siis henkeä, tajuntaa, jonka tehtävänä on hallita ainetta, voittaa se ihmeellinen taikavoima, joka muuten — jos se ei ole meidän käsissämme — tekee meistä mitä vain. Se luova voima, joka meidän tulee voittaa, on juuri tämä Pyhä Henki, jotta voisimme sitten täydellisesti nousta ja toteuttaa Isä-Äidin tahtoa. Pyhä Henki on tässä meidän aurinkokunnassamme näiden kaikkien enkeliolentojen edustaja. He edustavat luovaa voimaa, aineen salaisuutta. Kyllä he ovat yhtä korkeita olentoja kuin mekin. Siitä ei ole kysymys. Vaan kysymys on siitä, että he palvellessaan meitä, herättääkseen meissä Pyhän Hengen voiman, auttavat meitä sillä tavalla, että edustavat luovaa voimaa tässä meidän aurinkokunnassamme. Salaisessa Opissa sanotaan yhtämittaa, että ihminen on enkelien yläpuolella, ja tämä merkitsee, että tässä meidän aurinkokunnassamme me olemme syntyneet Logoksesta, ja että meidän täytyy nousta kaikkien näiden Pyhän Hengen enkelien yläpuolelle, voittaa ne kaikki. He palvelevat meitä sillä tavalla, että asettuvat kaikkea ihmiskunnan ponnistusta vastaan, muodostavat meille sen aineen, antavat käytettäväksemme ne voimat, jotka meidän tulee voittaa, joiden yläpuolelle nousta.

Tämä antaa meille aivan uuden kuvan pahasta. Kun puhumme pahasta okkultisesti, sanomme, että paha ei ole siis sattumaa. Paha on olemassa itse Absoluutissa. Mutta mitä on paha? Se on kärsimystä, ja toiselta puolen paha tahtoa. — Kärsimys ei ole sinänsä mitään paha, vaan koulua, missä hyvä kasvaa esille. Paha tahto on ainoa todellinen paha. Jos joku tahtoo tulla oikein pahaksi, häijyksi, julmaksi — tahtoa vain paha —, se merkitsee, että hän antautuu aineen harhan valtaan — ja hänet lopulta voitetaan. Hän ei kestä taistelua noita enkelivoimia vastaan, jotka eivät ole kuin näennäisesti pahoja. He ovat hyviä, jotka antautuvat meidän opettajiksemme, kasvattajiksemme, holhoojiksemme, auttajiksemme, ja sentähden he kurittavat meitä ja asettavat esteitä tiellemme, niinkuin äidin ja isänkin täytyy kurittaa pientä lasta, kun sillä ei ole vielä mitään muuta ymmärrystä, kun sen täytyy yksinomaan kivun ja kärsimyksen avulla oppia, mitä ei saa tehdä. — Lapsi, joka on polttanut itsensä, pelkää tulta. Muistan omasta lapsuudestani, että vaikka olin kuullut sanottavan, että tuli polttaa, niin kuitenkin kerran ajattelin: koetanpa, onko se totta. Pistin sormeni tuleen ja huomasin, että se tosiaankin polttaa. Kas!, ajattelin, niinhän äiti sanoi, ja se on totta. — Me olemme kaikki lasten asemassa noihin enkeleihin verraten; he opettavat meille, mikä on elämän tahto, minkälaisia ovat elämän lait; ja se tapahtuu tässä kärsimysten koulussa. Ja jos me käymme pois siitä, meille käy huonosti. — Pahantahtoinen ja häijy ihminen nauttii kärsimyksistä — ei omistaan, vaan toisten. Hän voi iloita siitä, että saa repiä jäsenet eläimillä tai lyödä toista puukolla. Himomurhaaja murhatessaan tuntee elävänsä ja olevansa jumala, hallitsevansa olemassaoloa. Tuollaista julmuutta opetettiin ihmisraukoille keskiajalla inkvisitiossa täällä Euroopassa. Kaikki ne, jotka panivat toimeen noita kidutuksia, vaikka he ensin olivatkin kylmiä, vähitellen saattoivat kasvaa nauttimaan, iloitsemaan ja riemuitsemaan siitä, että ihmisiltä väännettiin jäseniä, kaadettiin sulaa lyijyä suuhun tai lävistettiin hehkuvalla raudalla. Siten opetti uskonto nauttimaan toisten kärsimyksistä. — Buddhan uskonnossa ei koskaan ole tehty siten; se on pyhä uskonto. — Toisissa uskonnoissa on ollut samanlaisia ilmiöitä kuin kristinuskossa. — Sentähden on meidän päivinämme himomurhaajia, jotka eivät saa rauhaa, ennenkuin ovat tehneet murhan. Kun sellaiselta murhaajalta kysytään, mikä hänet sai tekemään sellaista — kun hän muuten tuntuu aivan rauhalliselta — hän sanoo:

»Minuun tuli vastustamaton voima enkä saanut rauhaa, ennen kuin olin tehnyt tuolle toiselle väkivaltaa (kuristanut hänet tai leikellyt jonkun kappaleiksi).» Hän on ihminen, joka on astunut ensimmäisen askelen mustan magian tiellä. Jos se on jälleensyntymismuistia – joku kynnyksenvartija, hänessä syntynyt astraaliruumis tulee häneen, kun hän on ennen tehnyt tuollaisia tekoja toisten käskystä, – silloin ymmärrämme, että hän ei ole sisimmässään paha, vaan vapautuu joskus tuosta viasta. Mutta jos se on kehittynyt hänessä niin pitkälle, että hän haaveilee ja nauttii siitä, että saa piinata ja tuottaa toisille kärsimyksiä, silloin hän edustaa häijyyttä ja pahuutta, ja silloin hänellä ei voi olla armoa. Hän ei voi antaa anteeksi itselleen. Hän menee pitkälle häijyyden tiellä; hän menee kohti kuolemaa. Silloin nuo enkeliolennot pitävät huolen siitä, että hän ei kestä elämän Pyhän Hengen edessä, joka valvoo, että me menemme eteenpäin, ylöspäin, – ei alaspäin pahuuteen ja itsekkyyteen. Nuo kaikki enkeliolennot uhrautuvat edustaessaan juuri kaikkia luovia taikavoimia, siis kaikkia moraalisia ja epämoraalisia voimia. Itse uhrautuessaan he sillä tavalla kasvattavat meitä, sillä mehän emme kasvaisi, jos meillä ei olisi vastuksia voitettavanamme. Jos äitimme aina meitä kantaisi ja hoivaisi liiaksi eikä uskaltaisi laskea meitä lattialle kävelemään ajatellen, että lapsi kaatuu ja loukkaa itsensä, niin hän saisi kantaa meitä hautaan saakka. Mutta kun me kaadumme, saamme kuhmuja ja kärsimme, me opimme lopulta kävelemään. Samanlaisen palveluksen tekevät enkelit meille. He ovat kuin isä ja äiti näkymättömissä, mutta he eivät ole sentimentaalisia, eivät kannata meitä käsillään; he ovat viisaita rakkaudessaan; he opettavat meitä henkisesti kävelemään asettaen kaikenlaisia esteitä tiellemme. – Sentähden ei ole olemassa muuta paha, kuin tahto pahaan. Mutta se ei voi pitää puoliaan suuressa maailmankaikkeudessa, jossa rakkaus vallitsee. – Rakkauteen ei olisi mahdollisuutta, ellei olisi mahdollisuutta pahaan. Paha voi pitää puoliensa miljoonia, miljoonia vuosia tällä Tellus-planeetalla, mutta ei ikuisesti, sillä lopuksi sen täytyy alistua rakkauden alaiseksi. Paha ei siten ole olemassa todellisuudessa. Paha on harhaa, ohimenevää, ajallista, ei ikuista. Ainoastaan pahan mahdollisuus on ikuisuudessa olemassa. Sillä jos ei olisi pahan mahdollisuutta, ei olisi ilmennyttä hyvää.

VIII

IHMISEN TAISTELU HENKIVALTOJA VASTAAN

Pahan probleemia ei voida tyydyttävästi ratkaista muuten kuin okkultistien tavalla siten, että sanotaan: paha ei ole mikään sattuma maailmankaikkeudessa eikä mitään itsessään ehdottomasti olevaa, vaan paha on myöskin itsessään jumalallista ja kuuluu jumalalliseen suunnitelmaan. Paha kuuluu sen äärettömän järjen ja viisauden toimintatapoihin, joka on olemassaolon takana. Kuinka voisimme ymmärtää rakkauden Jumalaa, jos rakkauden Jumalan vieressä olisi jokin iankaikkinen, kaikkivaltias paha, toinen Jumala. Kuinka me voisimme ymmärtää Jumalaa hyvänä ja rakkautena, jos sattumalta sitten tämän Jumalan maailmankaikkeudessa voisi ilmetä paha kärsimyksenä ja pahana tahtona, ilkeytenä ja julmuutena. Emme voisi sitä ymmärtää, elleimme edellyttäisi, että pahakin kuuluu jumalalliseen suunnitelmaan, että Jumala itse ei ainoastaan sitä suvaitse, vaan myös panee sen alulle ja sitä käyttää. Silloin myös käsitämme ja ymmärrämme, että Jumala todellakin on ääretön, iankaikkinen rakkaus, niin suuri rakkaus, että hän käyttää myöskin kärsimystä ja tahdon vapautta, sitä, jota nimitämme pahaksi, itsekkääseen suuntaan olemassaolon suunnitelmassaan. Hänen täytyy todella äärettömästi rakastaa, sillä emme mekään uskalla tehdä mitään pahaa toisille, todellisina rakastavina ihmisinä, elleimme ole rakkaudessaamme niin pohjattomat, että sen uskallamme, ja viisautessaamme niin rajattomat, että sen osaamme. Sillä jos meidän viisautemme on liian pieni, emme osaa käyttää pahaa kasvattaessamme ja tahtoessamme hyvää ihmisille. Jos rakkautemme on liian pieni, emme ollenkaan osaisi käyttää mitään pahaa ihmisiä kasvattaessamme. Rakkautemme täytyy olla aivan ääretön ja viisautemme aivan saavuttamaton, jotta osaisimme ja uskaltaisimme käyttää pahaa kasvattajana. Ja kuitenkin meidän täytyy ymmärtää, että jumalallinen viisaus käyttää kärsimystä ja myöskin tahdon vapautta, kun se eläviä olentoja kasvattaa. Tämä olemassaolo on suuri kehityskausi, ja sen johto on äärettömän viisas. Kun ajattelemme sitä maailmankaikkeuden Logosta, joka on lähellä Absoluuttia, niin ymmärrämme, että sen kolminaisuudessa on: *Isässä* sanomaton rakkaus ja viisaus, *Pojassa* sanomaton kärsivällisyys ja kestävyys, toisin sanoen se sanomaton rakkaus, joka kestää, ja *Pyhässä Hengessä* sanomaton rakkaus, joka uskaltaa luoda. Tämä käy meille hieman selvemmäksi, kun menemme alaspäin asteikossa, astumme alas maailmankaikkeuden ensimmäisestä universaalista Logoksesta niihin hierarkioihin, jotka ovat tässä meidän aurinkokunnassamme, ja ajattelemme näitä asioita omalta inhimilliseltä kannaltamme, ja näiden hierarkioiden kannalta, tässä meidän aurinkokunnassamme. Tässä meidänkin aurinkokunnassamme on, kuten edellisessä luvussa koetimme esittää, kolmiyhteinen Logos: *Isä, Poika ja Pyhä Henki*. — *Isä* on joukko jumalolentoja, jotka osaavat sanomattomasti rakastaa, jotka uskaltavat käyttää ja osaavat käyttää myös kärsimystä ja kaikkea tahdon vapautta siinä elämän koulussa, jonka he kutsuvat esiin. Sitten siinä Logoksessa on *Poika*, johon me kaikki kuulumme, Jumalan kuva, Isän kuva täydellisestä ihmisestä, jossa meidän henkemme ovat aivankuin ruumiin atomeina, ja joka siis on rakkaudessa sanomattoman kestävä ja kärsivällinen. Ja sitten tässä Logoksessa on *Pyhä Henki*, suuri enkelijoukko, joka auttaa ja luo tässä meidän aurinkokunnassamme. Näitä hierarkioita, enkelijoukkoja on vanhan kristillisen ja rosenkruziläisen jaotuksen mukaan yhdeksän. Nämä enkelijoukot ryhmitellään kolmeen ryhmään, niin että siten tulee olemaan kolme kolmiyhteistä hierarkiaa:

I:en hierark. kuuluvat	:	serafim, kherubim, thronoi
II:en	»	» : kyriotetes, dynameis, eksousiai
III:en	»	» : arkhai, arkhangeli, angeli

Kun näitä ryhmiä on kolme, niin ymmärrämme ilman muuta, että tuo ensimmäinen ryhmä on suhteessa Isä-Logokseen, toinen ryhmä Poika-Logokseen ja kolmas ryhmä Pyhään Henkeen, vaikka siis kaikki nämä kolme ryhmää edustavat Pyhää Henkeä tässä meidän aurinkokunnassamme. Nämä hierarkiat,

jotka tällä tavalla jakautuvat kolmeen eri ryhmään, palvelevat kukin eri tavoin, voimme sanoa ikäänkuin hieman eri linjaa pitkin, aurinkokuntamme luomisen kehitystyötä. Voisimme sanoa, että Logos aurinkokunnassamme on niin syvällä sisällä, ettei se toimi välittömästi, vaan että nämä hierarkiat toimivat ja vastaavat Logoksen eri puolia. Kun ymmärrämme tämän asian, niin silloin on eräs seikka tärkeätä ymmärtää ja käsittää nimittäin, että nämä hierarkiat, jumalalliset enkelijoukot, eivät millään tavalla ole kehityksen ulkopuolella. Ne eivät suinkaan ainoastaan tee päivätyötä aurinkokunnassa, vaan ne itse samalla kehittyvät, ja kaikki on niille aivan kuin koulua ja siirtymistä luokalta luokalle. Ne eivät ole mitään paikallaan pysyviä joukkoja, vaan liikkuvia, joissa tapahtuu yhtämittäinen kehitys ja kasvu, samaan tapaan kuin me ihmiset olemme ennen olleet kuumanvantarassa eläinkuntana, ja nyt neljännessä manvantarassa olemme ihmiskuntana. Sillä tavalla myös nämä hierarkiat siirtyvät asteesta toiseen. Jos jokin hierarkia on enkelikuntana meille, niin se ei merkitse, että tämä hierarkia olisi koko ajan palvellut enkelikuntana, vaan tämä enkelikunta on kuumanvantarassa ollut ihmiskuntana. Arkkienkelit olivat enkeleitä kuumanvantarassa, ja sitä ennen, aurinkomanvantarassa, he olivat ihmiskuntana. Ja ne siis, jotka olivat ihmiskuntana ensimmäisessä luomispäivässä eli saturnusmanvantarassa, ovat nyt tällä hetkellä tässä neljännessä luomiskaudessa ruhtinaita eli arkhai, alkujuuria. Me, nykyinen ihmiskunta, olimme saturnusmanvantarassa kivikuntana muodostaen jonkinlaisen ruumiin eli talon silloisille ihmisille. Tällä tavalla käy kehitys, ja me ymmärrämme, jos vähän ajattelemme samaa suhdetta, että ne, jotka ensimmäisessä eli saturnusmanvantarassa olivat ruhtinaita, arkhai, ovat kohonneet asteikossa ensin valtoihin, eksousiai, ja sitten kolmannessa manvantarassa mahdeiksi, dynameis, ollen nyt neljännessä, meidän manvantarassamme kyriotetes eli herrauksia. Tämä on kuitenkin aivan skemaattista, kaavamaista puhetta, sillä kaikki ei ole luonnossa niin yhdenmukaista. Eläinkunnassa esimerkiksi on suuri ero eri eläinlajien välillä; on miljoonia eri vivahduksia ja aivan kuin suuria alaluokkia, ryhmiä ja rotuja. Sen tähden ymmärrämme, että nämä enkelijoukotkaan eivät ole aivan saman kaavan mukaan valettuja eikä samanlaisia, vaan heissä on suuria eroavaisuuksia, aivan kuin eri rotuja. Sen tähden voimme myös nähdä, kuinka käytännössä eli todellisuudessa on sillä tavalla, että tuo siirtyminen yhdestä suuresta ryhmästä toiseen ei tapahdu aivan kuin samalla kertaa nostamalla, vaan se tapahtuu yksitellen. Jos jotkut ovat kehittyneempiä, niin on aina sellaisia, jotka eivät pääse ollenkaan eteenpäin, vaan jäävät ikäänkuin luokalle. Tämä on otettava aina huomioon. Luonnossa ei siis kaikki käy aivan kuin öljyty kone, vaan erilaiset olentojoukot kehittyvät eri tavalla; aina on viivytyksiä ja hankaluuksia. Sen tähden sanomme, että luonnossa tapahtuu sellaista, jota nimitämme epäonnistumiseksi, jota ei ole otettu huomioon jumalallisessa suunnitelmassa. – Aivan samoinhan on laita esimerkiksi koulussa. Sen suunnitelmaan kuuluu, mitä on luettava ensimmäisellä, toisella jne. luokalla, ja sitten kun kahdeksas luokka on käyty, niin siirrytään yliopistoon. Todellisuudessa on kuitenkin kaikki hieman toisenlaista. Kaikkia ei voida siirtää luokalta luokalle säännöllisesti. Niinhän on meilläkin tässä pienessä peilielämässämme täällä maan päällä. Ja samaan suuntaan ymmärtääkseni käyvät asiat suuressa todellisuudessa, suuressa luonnossa, ja siitä syntyy kaikenlaisia komplikaatioita, vaikeuksia. Ne, jotka jäävät jälkeen ja voivat jatkaa seuraavalla kerralla samassa asteessa, ovat luonnollisesti etevämpiä kuin ne, jotka ovat siirtyneet siihen alemmasta asteesta. Siksi ne, jotka ovat jääneet luokalle, ovat karmallisesti määrättyt olemaan etevämpiä. Eihän kuitenkaan ole aina sanottu, että he ovat etevämpiä, kun tulee uusia oppilaita, vaan he voivat olla vieläkin laiskoja tai epäintelligenttejä, ja vasta kun he uudelleen jäävät luokalle, he voivat olla etevämpiä ja pääsevät eteenpäin. Heidän karmansa on kuitenkin, että he voisivat olla etevämpiä. Niin on asianlaita myös luonnon suuressa taloudessa, ja kun kaikki ovat eläviä olentoja, niin siinä on monivivahteisia mahdollisuuksia, joita ei ole voitu ottaa alussa lukuun, silloin kun »piirustukset» tehtiin, ja tämä tekee elämän jumalalliselta kannalta katsoen suureksi seikkailuksi. Meillähän on syntynyt filosofinen koulu, joka nimittää itseään pragmatismiksi, ja se perustaa kantansa todellisuuteen ollen elämä sen mielestä suuri seikkailu synteettisesti katsoen. Se oli kaunis johtopäätös, sillä elämä on eräältä kannalta katsoen suuri seikkailu. Sitähän Dantekin tarkoitti, kun hän nimitti elämää jumalalliseksi komediaksi, mutta se ei olisi seikkailu, jos se olisi ennen ulkoa opittu. Sen tähden se on suuri seikkailunäytelmä. Jumalallinen viisauts kyllä tietää ja näkee, että kaikenlaisia tällaisia asioita syntyy todellisuudessa, että syntyy luokalle jäämisiä, mahdollisia esteitä ja hankauksia. Mutta ymmärtääkseni, vaikkakaan emme sitä voi sanoa tarkalleen, se ei sittenkään näe, mitä yksityiskohdissa tulee tapahtumaan. Minusta tuntuu, että se on vähän Jumalankin viisaudelle seikkailua, ja se tekee koko elämän, olemassaolon sisältörikkaaksi.

Tämä asia on parasta esittää kaavamaisesti, graafisesti, jotta se jäisi paremmin mieleen. Sivulla 52.

3

Ylinnä on oman aurinkokuntamme Logos. Lisätkäämme silloin, että kaiken pyrkimyksenä täytyy kaikkialla aurinkokunnassamme olla palaaminen tuohon Logokseen. Se on kaiken pyrkimyksenä.

Me olimme ensimmäisessä eli saturnusmanvantarassa kivikuntana, solaris- eli aurinkomanvantarassa kasvikuntana, lunaris- eli kuumanvantarassa eläinkuntana ja nyt tellusmanvantarassa ihmiskuntana. Seuraavassa luomiskaudessa meistä tulee enkelikunta (angeli), sitä seuraavassa ylienkelikunta (arkhangeloi) ja sitten seuraavassa, seitsemännessä luomispäivässä ruhtinaita alimmassa eli Pyhän Hengen enkelijärjestössä, ja päämäärä olisi, että kaikki olisivat ruhtinas- eli arkhai-järjestössä. Sen korkeammalle ei ihmiskunta ole silloin vielä voinut päästä.

Katsellessamme niitä, jotka olivat esimerkiksi ihmisiä ensimmäisessä manvantarassa, huomaamme, että he olivat aurinkomanvantarassa enkeleitä ja kuumanvantarassa ylienkeleitä; ja nyt heistä on tullut tai tulee ruhtinaita (arkhai). He ovat sellaisessa korkeudessa, minkä me saavutamme vasta seitsemännessä luomispäivässä. Sitten he jatkavat eteenpäin siirtyen seuraavaan enkelijärjestöön, Poika-ryhmään. – He ovat käyneet läpi koko Pyhän Hengen ryhmän ja siirtyneet Poika-ryhmään. – Ne, jotka olivat enkeleitä ensimmäisessä manvantarassa, ovat siirtyneet Poika-ryhmän kautta Isä-ryhmään, korkeimpaan enkelijärjestöön. Samalla tavalla huomaamme, että ne, jotka olivat tässä Isä-ryhmässä, kulkevat kokonaan pois Logokseen jättäen kaikki tämän aurinkokunnan enkelijärjestöt. Serafim, kherubim ja thronoi ovat jo tässä neljännessä manvantarassa siirtyneet Logokseen.

Meillä ei ole tässä luomispäivässä jäljellä alkuperäisistä enkelijärjestöistä muita kun tuo alin ryhmä ja toinen ryhmä. Ensimmäinen, Isän ryhmä on jo siirtynyt pois, ja toinen ryhmä on siirtynyt Isän ryhmään ja alin Poika-ryhmään. Ne, jotka olivat enkeliryhmien alapuolella meidän pallomme historian alussa, siis ihmiset, eläimet ja kasvit, ovat siirtyneet alimpaan enkeliryhmään.

Tätä sanotaan elämän aaltoiluksi eli »elonaalloiksi», teosofisissa kirjoissa, ja se antaa, ei mitenkään yksityiskohtaista, vaan ylimalkaisen kuvan kehityksestä. Sitä tuskin huomaamme, vaan me etsimme yhä sitä puuttuvaa rengasta, mikä on ihmisen ja eläimen välillä.

Kun luonnontietemme on edistynyt jo siihen kohtaan, ettei se enää näe vain kuolleita pisteitä eikä kuollutta kohtaa elämässä, vaan näkee elämän kaikkialla, näkee, että on olemassa silta niin sanotun orgaanisen ja epäorgaanisen luonnon välillä, niin nyt varmasti tulemme löytämään Jumalan läsnäolon joka paikassa, ja käsityksemme luonnon kehityksestä laajenee ja syventyy. Alkemistit keskiajalla tahtoivat nähdä elimellisen luonnon syntyminen ns. elottomasta. Siihen ollaan menossa, ja sitä luonnontieteilijät tavoittelevat jo meidän päivinä.

Olemme sanoneet, että kaikki nämä enkelijärjestöt tässä meidän elämämme järjestelmässä vastaavat ja edustavat ainetta, sitä taikavoimaa, joka tekee olemassaolon mahdolliseksi, ja samalla pahaa sentähden, että ilman aineellisen taikavoiman rajoitusta ei voisi olla olemassa mitään pahaa. Nämä enkelijärjestöt, niinkuin sanomme, uhrautuvat valmistaakseen pahankin maaperää. Kun katselemme maailmankaikkeutta tältä okkultiselta kannalta, niin paha ei ole ainoastaan siinä, että voidaan kärsiä ja tehdä pahaa, vaan sen toinen puoli on uhrautumisen tahto. Koko paha olisi voimaton, ellei sen takana olisi suuri uhrautumisen tahto. Uudessa Testamentissa sanotaan, että Kristus on vapahtaja, esimerkiksi Johanneksen tavoin: »Niin rakasti Jumala maailmaa, että antoi yksisyntyisen poikansa maailmalle, niin että maailma pelastuisi ja jokainen, joka uskoo häneen, saisi iankaikkisen elämän.» Tämä on totta Kosmisen Kristuksen suhteen, sillä se on se positiivinen ja aktiivinen henkivoima, joka pelastaa. Siinä heijastuu Isän rakkaus. Jumala rakastaa niin paljon, että hän antaa Poikansa. Siinä heijastuu Logoksen rakkaus. Hän antaa oman täydellisyyskuvansa, että siinä olisi pelastus kaikille eläville olennoille. Se on se täydellisyys ihanne, joka täytyy saavuttaa, ja siinä on se hengen voima, joka tekee tuon saavuttamisen mahdolliseksi. Jotta tämä saavutettaisiin, tarvitaan

koko se Pyhän Hengen työ, joka näkyy hierarkioiden työssä. Se on luovaa työtä, ja se on samalla myös pahan valmistamista, pahan mahdollisuuksien esille kutsumista. Tältä kannalta katsoen Poika, Kosmillinen Kristus eli Jumalan Poika joutuu myös siihen toiseen asemaan, että hänestä sanotaan Uudessa Testamentissa: »Hän otti päällensä maailman kaikki synnit ja maailman kaiken taakan.» Sen kaiken Hän ottaa päällensä, jotta Hän voisi sen lunastaa. Tämä käsitetään kristillisessä teologiassa siten, että Jeesus Kristus otti kuollessaan maailman kaikki synnit päällensä. Jumala rakasti niin paljon maailmaa, että Hän lähetti Poikansa maapallollemme sovittaakseen syntimme. – Vaikka sanat lausutaan niin, ne ovat kuitenkin kaikki totta, mutta niitä ei saa käsittää rajoitetulla tavalla. Jumalan Poika, Kristus, on se ääretön rakkauden ilmennys, joka täydellisyytenä pelastaa, nostaa kaikki täydellisyyteen, kaikki elävät olennot, siis tällä hetkellä meidät ihmiset. Mutta Hän on samalla se rakkauden ääretön kärsivällisyys, joka lainaa tämän oman ihanuutensa, täydellisyytensä sille, jota me nimitämme pahaksi, ja ottaa siis kärsivällisesti päälleen kaikkien ihmisten synnit ja taakan. Tästä muuten selvästi näkyy, että sellaiset nimitykset kuin miehellinen ja naisellinen, ovat hieman puolinaisia, nimittäin, että Kosmillinen Kristus on miehellinen, koska hän edustaa henkeä, tajuntaa, sitä täydellisyyden ihmeellistä nostavaa voimaa, joka siinä tajunnassa piilee. Sillä samalla Hän on naisellinen, passiivinen, koska Hän kautta vuosimiljoonien, kautta maailmankausien, kautta kaikkien seitsemän luomispäivän, edustaa tuota täydellisyyttä, on siinä täydellisyytenä, kärsii ja odottaa aivan hiljaa, aivan naisellisesti, äidillisesti, että kaikki Hänen taivaallisen ruumiinsa osat, kaikki henkiolennot lunastettaisiin. Siinä Hän kantaa koko tämän maailman taakan, uhrautuu. Sentähden nimitetään tätä Kosmillista Kristusta myös uhrilampaaksi, joka on teurastettu maailman alusta. Se merkitsee, että se annetaan tuon maailman, koko tuon nyt luotavan maailman ruuaksi, elämän leiväksi. Se ristiinnaulittiin heti ensimmäisestä luomispäivästä lähtien maailman avaruuteen. – Plato puhuu taivaallisesta ihmisestä, joka on ristiinnaulittu tähän avaruuteen ja teurastettu ruuaksi ja elämän leiväksi kaikille eläville olennoille. Aivan ääretön ja sanomaton kestävyys ja rakkaus, jota eivät tyhjennä sana äidillinen ja vielä vähemmän sana isällinen! Poika edustaa Isää ja Isä-Äitiä, joka on ensimmäisenä Logoksena ja jonka rakkaus on kuvaamaton. Poika, Kosmillinen Kristus kärsii ja odottaa antaen kaiken pahan elää, kasvattaen ja vieden yksilöitä eteenpäin. Mutta yksilöitten täytyy tahtoa, olkoon se heti nyt tässä sanottu, niinkuin aina, sillä rakkaus ei voi meitä lunastaa, elleemme me sitä itse tahdo. Sillä me emme ole siitä Pojasta syntyneet, vaan Isästä, niinkuin Poika itsekin. Siis Poika ei voi meitä lunastaa, elleemme tahdo. Emme ole syntyneet tästä meidän aurinkokuntamme Logoksesta, vaan suuresta universaalisesta Logoksesta. Me olemme kaikki siitä ensimmäisestä jumalallisesta ilmennyksen mahdollisuudesta syntyneet, ja tämä on se ihmeellinen majesteetti, joka tekee sen, ettei Poikakaan voi meitä lunastaa, elleemme me itse tahdo. Mutta kuinka emme tahtois, sillä elämän koulussa opimme tahtomaan. Jos joku meistä tahtois itsetoisesti vastustaa Jumalan tahtoa ja tulla saatanaksi, niinkuin sanotaan, niin silloin Jumala suuressa majesteetillisuudessaan sanoo, että sinä tahdot omaa kuolemaasi, ja kuolema odottaa sitä elävää olentoa, häntä odottaa olemattomuus. Vaikka ihminen vaipuu kuinka syvälle tahansa vastustamaan jumalallista tahtoa, Jumalaa, niin hänellä on aina mahdollisuus kääntyä takaisin miltä kohdalta tahansa, jos hänessä itsessään vain herää näkemys ja halu kääntyä. Jumala ottaa hänet silloin avosylin vastaan, mutta hänen kärsimyksensä tulee sitä suuremmaksi, mitä syvemmälle hän antaa itsensä vajota. Erehdyksistä en puhu, sillä jokainenhan erehtyy ja jokaisen pitää erehtyä, sillä emme mitään hyvää oppisi muuten kuin erehdysten kautta. Sen tähden pitää erehtyä, ja niin joudumme tekemään syntiä, niinkuin sanotaan. Uudessa Testamentissahan syntiä vastaava sana on *hamartia*, joka merkitsee synnissä vaeltamista. Mitä tämä sana synti merkitsee? Kreikankielessä se merkitsee sananmukaisesti »olla osaamatta ampua maaliin», siis koettaa ampua maaliin, mutta osaamatta. Jokaisen ihmisen sisässä asuu luonnostaan halu täydellisyyteen. Hän tahtoo edistyä kaikissa suhteissa sekä ruumiillisesti että henkisesti. Hän tahtoo saavuttaa kunniaa, mutta hän tietää, ettei hän voi sitä saavuttaa, ellei hän ole etevä jossakin suhteessa. Sen parhaimmat muodot ovat, että ihminen tahtoo tulla täydelliseksi, mutta ei osaa. Tätä hänen yritystään nimitetään evankeliumien kielellä synninteoksi. Synnin tekeminen on sitä, että yrittää tulla paremmaksi, mutta ei osaa, siksi tämä yritys on aivan kuin maaliin ampumista, jossa hän näkee täydellisyyden, mutta ei osaa siihen pyrkiä ja lankeaa. Jokainen ihminen, joka harjoittaa itseään johonkin ammattiin, sanokaamme esimerkiksi pianonsoittajaksi, tekee erehdyksiä. Kuinka hän ajattelisi, ettei hän saavuttaisi täydellisyyttä. Hän tekee alussa täydellisesti syntiä harjoittelemansa kappaleen kannalta, kun ei osaa soittaa, mutta hän yrittää uudestaan.

Sillä tavalla on myös henkisesti katsoen ihmisen koko elämä. Hän yrittää tulla paremmaksi ihmisiksi, mutta hän ehkä hetkeksi lamautuu. Hän yrittää uudelleen. Hän elää taas synnissä, itkee ja sanoo: »Tämä elämä on toivotonta, niin surullista; minä elän tällaisessa huonoudessa ja kykenemättömyydessä.» Kuinka moni ihminen, joka juuri on päässyt synnin tuntoon uskonnollisessa suhteessa, tahtoo tulla paremmaksi, ja näkee, ettei hän osaa ja tunnustaa sen toisille: sellainen minä olen, mitä minun pitää tehdä. Mutta kaikissa ihmisissä asuu tuo halu tulla paremmaksi, että kannattaisi elää ja olla olemassa. Ihminen ampuu maaliin, mutta ei osaa. — Elämä on järjestetty niin, että saamme syntyä uudestaan tänne maan päälle ja yrittää uudestaan. Kun kuolemme välillä, niin tullessamme takaisin uusin voimin meistä tuntuu, että taas jaksamme yrittää. Taas epäonnistutaan, mutta henkisesti katsoen hieman onnistutaan ja mennään eteenpäin. Tilanne on vasta sitten toivotonta, kun ihminen sanoo itselleen: miksikä minä yrittäisin paremmaksi. Jos ihminen niin sanoo, hänen elämänsä alkaa kääntyä pahaan päin, mutta hän saa kauan jatkaa siihen suuntaan, ennenkuin Jumala häneen väsy. Vasta sitten, kun hän on kokonaan kieltänyt elämän, Jumalan hyvyden, hän saa tulla niin mustaksi maagikoksi, että häntä ei odota muu kuin kuolema ja olemattomuus. Mutta tämä on niin harvinaista ihmiskunnan historiassa, että useimmat, menkööt he kuinka pitkälle tahansa pahuudessa, tulevat lopulta huomaamaan, että on sittenkin parasta kääntyä. Elämä, hyvyys, Jumala voittaa. — Logos, Isä on ennen kaikkea hyvyys, ja sentähden Hän uskaltaa antaa pahan leikkikaluksi eläville olennoille. Paha on ainoastaan leikkikalu, loistava pallo, jonka hän pitää häikäisevänä lastensa silmien edessä. Ja Poika, toinen Logos, on kauneus, se rakkaus, joka on kauneus. Isä on hyvä tahto. Poika, joka on kauneus, lainaa oman kauneutensa pahalle, ja Isä saa kädessään käyttäen kauneuden lumoavaa häikäisyä lapselleen. Ja kolmas on totuus, Pyhä Henki, totuuden tieto.

Pojan kauneuden tunto saa häikäistä meitä erehtymään pahaan, ja se merkitsee, että tässä neljännessä maamanvantarassa keskimmäinen enkelijärjestö ja siinä varsinkin keskimmäinen eli dynameis-järjestö samoin kuin kolmannessakin kuumantantaras, jossa tulimme ihmisiksi, saa aivan kuin käskyn Isältä, häikäistä ihmisiä pahan kauneudella, koska ei ole mitään pahaa itsessään. Muuten ei voisi ihmisiä häikäistä, muuten eivät ihmiset jaksaisi mitään pahaa tehdä, jos he eivät näkisi sitä niin yliluonnollisen kauniina ja lumoavana. Ihminenhan olisi hyveellinen ja siisti ja siveellinen, jos hän näkisi sen, että se voi antaa hänelle kokemusta ja viedä hänet erehdyksiin. Nämä Pyhän Hengen enkelijärjestöt panevat kaiken tämän toimeen, ja se kauneus tulee dynameis-järjestöltä.

Ne, jotka tulivat ihmisiksi ennen meitä, ovat nyt enkeleitä, ylienkeleitä ja ruhtinaita. Nämä, vanhemmat, ovat saaneet tehtäväkseen meitä kiusata, ja he ottavat kauneuden voimat Poika-järjestöltä. Tämä kiusaaminen ei tapahdu aivan ylimalkaisella tavalla, sillä eivät he kaikki kykene meitä kiusaamaan. Heillä on näet toinenkin tehtävä. Samalla, kun heidän tulee kiusata, on heidän tehtävänsä myös suojella ja varjella. Kaikki on olemassa sentähden, että he heittävät pahan eteemme, mutta eivät siinä määrin, että meidät siihen jätettäisiin. Enkelijärjestöt tulevat kykeneviksi meitä palvelemaan siten, että he itse jokaisessa järjestössä ovat suurin piirtein kahta lajia: niitä, joitten tulee oppia paljon ja sellaisia, jotka siinä asteessa saavuttavat oman täydellisyytensä. Sentähden sanomme, että ne, jotka tulivat ihmisiksi ensimmäisessä eli saturnusmanvantarassa, ovat nyt arkhai eli ruhtinaita, mutta joukossa oli sellaisia, jotka jäivät »laiskanläksylle», ja he eivät ole korkeammassa merkityksessä ruhtinaita, eivät valon, vaan pikemminkin pimeyden ruhtinaita. *Arkhaita* nimitetään ruusuristiläisellä nimellä *persoonallisuuden herroiksi*. Ihmisessä on ylempi ja alempi minä. Alempi käy oppia. Nämä alemmanlaatuiset arkhai-olennot, jotka edustavat meillä saatanoita, tahtovat pahaa eli *abamkaaran kehitystä*.

Myöskin ylienkelien joukossa on sellaisia, jotka eivät ole valon, vaan pikemminkin pimeyden ja valheen enkeleitä. Ja siinä on heidän koulunsa. He tulevat nousemaan sen kautta, että saavat palvella pimeyden ja valheen osassa, joka tuo kärsimystä. He heittävät meidän ihmisten eteen kaikenlaisia harhakuvitelmia, vääriä käsityksiä, ja antavat tajunnassamme versoa meidän mielestämme omaperäisten käsitysten suuret joukot. Heidän tehtävänsä on saada lumota meitä ajatuksilla ja siten viedä meitä aivan harhaan.

Angeloi, jotka olivat kasveja ensimmäisessä manvantarassa, ovat nyt enkelien asemassa. Toiset heistä suojelevat meitä. Yksilöityneimmillä ihmisillä on kullakin oma enkelivartijansa ja vähemmän kehittyneillä ryhmävartijansa. – Ne kehityksessä vähän jäljelle jääneet, jotka olivat ensimmäisen luomispäivän kasveja ja nyt enkeleitä, kiusaavat meitä, kuten kerrotaan paratiisitarussa, syömään hedelmää: »Sinun pitää kokea kaikkea pahaa, siten sinä viisastut!» Mutta jo vanhat suomalaiset lisäsivät: »vaivainen kaikki kokee». He voivat myöskin kiusata meitä sanomalla: nouse suuruudessa; ole täydellinen askeetti, niin sinusta tulee jumalien vertaillen. Heitä nimitetään rosenkreutziläisten kesken lucifer-olennoiksi; niitä ylienkeleitä, jotka kiusaavat, ahriman-olennoiksi ja vastaavia arkhai-olentoja saatanoiksi.

IX

TUNNE- JA AJATUSRUUMIS

Tunne- ja ajatusruumis eli, niinkuin sitä myös nimitetään, astraali- ja mentaaliruumis, – välistä sitä nimitetään vain astraaliruumiiksi tai sieluruumiiksi – ei ole vielä, niinkuin jo ennen olemme kertoneet, mikään varsinainen organisoitu ruumis, vaikka se siksi on joskus tuleva, vaan pikemmin vain jonkinlainen käyttöväline, ilmiö, voisimme lisätä, aineellinen ilmiö, jos vain silloin muistamme, että aineellisuudella emme tarkoita tätä fyysillistä aineellisuutta. Onhan sitä myös sanottu voimaruumiiksi, ja silloin on samalla otettu huomioon, että voima ei ole mitään tajutonta, vaan samalla tajuntaa.

Itse asiassa, kun tutkimme astraaliruumista, joudumme sangen suuren mysteerin eteen, jos tahdomme siihen oikein syventyä, sillä jollemme ole selvillä siitä, että aineellisuus itsessään on jotakin hyvin ihmeellistä taikavoimaa, harhaa, tässä maailmankaikkeudessa, taikavoimaa, joka on yhteydessä tajunnan kanssa, niin me emme ollenkaan käsitä tämän maailman aineellisia ilmiöitä. Ilmenneessä maailmassa, kosmoksessa, ei ole ainetta ilman henkeä, muotoa ilman tajuntaa eikä tajuntaa ilman muotoa. Mutta käsite »aine ja muoto» nousee niin paljon yläpuolelle jokapäiväistä käsitystämme aineesta ja muodosta, että meidän täytyy karsia pois käsityksestämme melkein kaikki se, mitä käsitämme aineella ja muodolla. Se ei ole sillä tavalla rajoitettu, niinkuin me tavallisesti käsitämme muodon. Sana »muoto» herättää meidän tajunnassamme aina jonkin kuvan rajoituksesta. Sillä tavallisestihan muodolla käsitämme ulkopiirteitä. Mutta muodolla voimme myös ymmärtää väriä, ja silloin meidän ei tarvitse ajatella ulkopiirteitä. Me voimme kuvitella esimerkiksi, että avaruus on täynnä väriä, ja silloin on tuo avaruus ilmennyt tietyissä muodossa, mutta ilman ulkopiirteitä, vain värinä. Avaruus on esimerkiksi sininen tai punainen. Me emme silloin näe siinä ulkopiirteitä, vaan ainoastaan värin. Me olemme antaneet avaruudelle muodon, vaikka siinä ei ole ulkopiirteitä.

Jos ajattelemme sellaista käsitettä, jota nimitämme *abstraktiseksi*, esimerkiksi hyvyttä, niin me emme silloin näe mitään muotoa, ulkopiirteitä emmekä väriä; me emme voi saada sellaista kuvaa tajuntaamme, että hyvyys olisi esimerkiksi punainen tai sininen. Ja vaikka hyvyys on abstraktinen käsite, me kuitenkin ymmärrämme ja tajuamme, että silläkin on jokin muoto. Se ei ole sama kuin ääretön elämä. Kun sanomme hyvyys, silloin olemme itse asiassa, vaikka ajattelisimme äärettömyyttä, näin antaneet sille muodon, ominaisuuden. Me olemme pukeneet avaruuden muotoon, kun annamme sille ominaisuuden hyvyys. – Ehkä käsite äärettömyys, jonka annamme avaruudelle, on sekin muoto. Kun ymmärrämme Einsteinin teoriaa, voimme sanoa, että äärettömyys on sittenkin jotakin rajoitettua. Vaikka se on ääretön, niin se on rajoitettu samalla tavalla kuin ympyrä, joka itse asiassa on ääretön. Me emme pääse koskaan loppuun, kun kierrämme ympyrän kehää, ja kuitenkin se on muotoa ja ilmennystä. Jos mikään ilmennyksessään on ääretön, se on samalla äärellinen. Vaikka koetamme keksiä mitä tahansa sellaista, joka meidän mielestämme ei ole muotoa, niin kuitenkin voimme huomata, että se on jotakin muotoa, koska siinä on ilmennystä, vaikka se saattaa kadottaa yhä enemmän sitä, mitä jokapäiväisessä puheessa nimitämme muodoksi.

Kun koetamme tutkia näkymätöntä maailmaa itsessämme, niin läheistä käyttövälinettä kuin astraaliruumista, niin me kuitenkin joudumme yhteyteen mysteerien kanssa, kun menemme syvemmälle asiaan, sillä mikään tässä maailmassa ei ole niin yksinkertaista, kuin miltä se ensin meistä näyttää. Astraalinen käyttövälineemme on meidän tunnuruumiimme, kaikki meidän tuntemuksemme ja tunteemme. Kaikki, mikä meidän tajunnassamme on tunnetta, on meidän astraaliruumiimme elämää, ilmennystä meidän astraaliruumiissamme. Jos saamme sormeemme haavan, sormi ei tietysti tunne mitään. Me eroitamme siinä vain muutamia aineosia toisistaan, ja silloin tapahtuu häiriö. Sormi ei tiedä mitään. Tapahtuu jonkinlainen sähkötyös aivoihin, että jotakin on tapahtunut, ja sen johdosta meidän omassa tajunnassamme tuntuu tuskaa,

kipua. Ja samalla kuin tuo kipu tuntuu, meidän tajuntaamme nousee jonkinlainen kuva. Vaikka me emme ehkä näe, kun leikkaamme sormeemme, tajuntaamme nousee kuitenkin jonkinlainen kuva. Se on meidän astraaliruumiimme toimintaa. Ja itsessään sekään ei olisi mitään, jollei siinä olisi tajuava minuus takana. Mutta on erittäin vaikeata tehdä selvä ero itse tajuavan minän ja aistimusten välillä. Se on niin vaikeata, että tavallisesti teosofien ja salatieteilijöiden kesken puhutaankin kahdesta minästä, ylemmästä ja alemmasta ja teroitetaan, että tuo ylempi on ihmisen todellinen minä, mutta lisätään, että tätä todellista minää ihminen ei tunne persoonallisuudessaan, koska siinä vaikuttaa ns. alempi minä, joka on ylempään heijastusta. Se on saanut voimaa ylempästä ja luulee itse olevansa minuus, vaikkei se sitä ole. Persoonallinen ihminen ei ole oikeastaan minuus. Tätä seikkaa ovat okkultistit ja viisaat erikoisesti teroittaneet: »Te elätte harhassa, persoonallisessa minässä. Se on itsessään harhaa, sillä se on heijastusta varsinaisesta minästä.»

Mutta mistä sitten johtuu, että ihminen tuntee, ettei hänen minuutensa ole harhaa, vaan kouriintuntuva todellisuus? Siinä ovat länsimaalaiset psykologit oikeassa, että he rupeavat *analysoimaan*, erittelemään sitä, leikkaamaan palasiksi. Ja mitä siitä silloin jää jäljelle? Se, että minuus on kokoonpantu kaikenlaisista ajatuksista ja tunteen ilmauksista. Ilman tätä reaalista, todellista sisältöä meidän minäämme ei oikeastaan ole olemassa. Jos me emme osaa mitään ajatella, tuntea, tahtoa, niin missä on meidän minämme? Näin kysyvät psykologit. Jos erittelemme minän eri osiin, niin mitä siitä jää, jos ei ole ajatusta, tunnetta, tahtoa? Missä on se minä? Salatieteilijät lisäävät: teidän täytyy löytää minä kaiken tämän takaa.

Mutta jättäkäämme tämä. Tosiasia on, että jos rupeamme erittelemään jokapäiväisen ihmisen minää kaikkiin sen eri osiin, niin siitä ei jää mitään jäljelle. Silloin ihminen itsekin pelästyy ja ajattelee: mutta todellisuudessa ei ole niin. Jos me todellisuudessa rupeaisimme sillä tavalla hajoittelemaan ihmisen minuutta, niin jotakin kuitenkin jäisi jäljelle. Ihminen silloin pakosta löytäisi oman minänsä. Siitä jäisi joka tapauksessa jonkinlainen rauhallinen tieto, joka ei ole suorastaan ajatusta, tunnetta, tahtoa, tieto siitä, että *minä olen* – taikka vain *olen*. Sellainen tieto olemassaolosta jäisi joka tapauksessa. Mutta tällä tavalla me emme voi eritellä toisen ihmisen minuutta, se on hänen itsensä tehtävä.

Joka tapauksessa se, mikä tekee, että ihmisen reaalin minä tuntuu niin todelliselta, on juuri astraaliruumis, se ihmeellinen käyttöväline, se ihmeellinen väriloisto ihmisessä. Se se vaikuttaa sen, että hän tuntee olevansa elävä olento, elävä minä. Se on hänen reaalin sisältönsä, reaalin minä on koko tämän minän sisältö. Ja se on toisella nimellä *sieluruumis*, astraalis-mentaalinen ruumis. Ja silloin todella on aivan ihmeellistä, että ihminen on sellainen olento, joka osaa tällä tavalla tuntea ja ajatella. Sillä jos tutkimme tuota astraaliruumista niin sanoakseni sen alkuperäisten mahdollisuuksien kannalta, niin jäämme aivan hämmästyneinä ihmettelemään sitä, että ihminen on voinut muovailla jotakin tuollaista itselleen käyttövälineeksi. Ja samalla ymmärrämme, ettei hän omalla voimallaan olisi voinut sitä tehdä; hänen on täytynyt saada enkeleiltä apua.

Kuvitelkaamme, että voisimme ottaa yhden osan astraaliruumista, elävää astraaliainetta, ja asettaa sen pöydälle ja sitten olisimme sellaisessa suhteessa tuon pöydälle asetetun aineen kanssa, että me tuntisimme ja tietäisimme, mitä kulloinkin siinä liikkuu. Ja ajatelkaamme sitten, että pistäisimme jonkinlaisella astraalinelulla tuota ihmeellistä ilmiötä, astraaliainetta, joka on kuin valokupla pöydällä, ja että olisimme sielullisessa yhteydessä tuon astraaliaineen kanssa. Mitä seuraisi, jos itse pysyisimme täysin passiivisina, emme ajattelisi, että sitä on pistetty neulalla, vaan ottaisimme vain omaan tajuntaamme vastaan, mitä tapahtuu, kun siihen pistetään? Meidän tajuntaamme, joka ensin tuntee vähän kipua, nousee miljoonia, kymmeniä miljoonia, aivan lukemattomia kuvia. Tuo astraalinen aine loihtii heti meidän tajuntaamme äärettömän määrän erilaisia kuvia, jotka selittävät tuota pistoa. Tämä on kerrassaan ihmeellinen probleemi, jonka eteen ihminen ja kaikki elävät olennot ovat asetetut. Me elämme elävässä maailmassa. Henki tajuaa kaikki väreilyt aineessa ja herättää aineessa loppumattoman sarjan kuvia. Hengen tehtävä aineessa on valikoida ja sulkea. Me tulisimme aivan hulluiksi, jos meidät ilman suojaa heitettäisiin aineelliseen maailmaan. Me kuolisimme tai tulisimme hulluiksi, jos ei meidän mielikuvituksemme olisi jollakin tavoin suojattu. Meidän ilmennyt elämämme on juuri sitä, että meidän täytyy oppia hillitsemään tuota taikavoimaa,

jota nimitämme aineeksi, elämää itsessämme. Ja kuitenkin me olemme sillä tavoin sidotut tähän taikavoimaan, ja tajunta on niin yhtä sen kanssa, että jos ei tajunnalla ole mitään valtaa ja ennenkuin sillä on valtaa, niin se on aineen taikavoiman vallassa. Se on silloin muotojen lukematonta äärettömyyttä ja tajunnan jatkuvaisuutta, niiden yhtämittaista yhteistä synnyttämistä. Tajunta ja muoto, henki ja aine yhtä mittaa yhdessä synnyttävät. Se on Jumalan, jumalallisen elämän eräs salaisuus.

Kuten tiedämme ja muistamme, astraaliruumiimme annettiin meille siinä kolmannessa luomispäivässä, jota nimitetään kuumanvantaraksi. Siinä kolmannessa manvantarassa me olimme eläinkuntana. Ja silloin sellaiset henkiolennot, enkelijärjestö, jota nimitetään dynameis, mahdit, antoivat meille astraaliruumiin siemenen. Se merkitsee psykologisesti katsoen, että me siinä luomispäivänä, kuumanvantarassa, opimme juuri tuntemaan kaikenlaisia tunteita, kaikenlaista sellaista, mitä huomaamme eläinten oppivan. Ja tietysti opimme vähitellen myös ajattelemaan. Joskaan me emme voi sanoa itsestämme, että me silloin opimme ajattelemaan yhtä paljon kuin nyt eläimet oppivat ollessaan meidän seurassamme – ja villeinä metsässä, vaikkakaan ne silloin eivät opi yhtä helposti kuin ihmisten seurassa, – niin me kuitenkin opimme ensimmäisiä ajatteleminen, tuntemisen, ja aistimuksien askeleita. Ja minkälaisissa oloissa? Ne olosuhteet olivat toisenlaisia kuin nyt eläinkunnalla on maan päällä. Maapallo ei silloin ollut kiinteä samalla tavalla kuin nyt, vaan juoksevassa tilassa. Ensimmäisessä manvantarassa oli maapallo tulitilassa, se oli lämpöpallo, toisessa se jo loisti, se oli valoa ja ilmaa, kolmannessa tuli juokseva aine lisää. Se ei ollut kuten vesi nyt, vaan se oli vettä elementtinä ts. siinä merkityksessä, että aine oli juoksevaa. Lyhyesti voisimme sanoa, että sekä ihmiset että eläimet tuossa kuumanvantarassa olivat ilman luustoa; ne eivät olleet mitään kiinteää, kovaa ainetta, kuten nyt. Jonkinlaisen mielikuvan voimme saada, jos kuvittelemme, että me ihmiset eläiminä olimme aivan pehmeitä olentoja, joilla ei ollut mitään kovaa aineellisuutta. Jos me olisimme olleet esimerkiksi kissan tapaisia olentoja, niin me olisimme tulleet huoneeseen ovesta, – me emme pääsisi seinän läpi. Mutta jos ovi olisi ollut suljettu, niin me olisimme voineet tulla sisään avaimen reijästä, sillä me olisimme voineet venyttää itsemme lankamaiseksi. Fyysillisen ruumiin siemen oli annettu jo ensimmäisessä manvantarassa. Aurinko- eli toisessa manvantarassa oli saatu eetteriruumiin siemen, joten muoto oli olemassa. Sen ympärille kiteytyi karkeampi, nestemäinen muoto kuumanvantarassa, joka muoto aina tarpeen vaatiessa muuttui. Sellaisessa ruumiissa me asuimme eläiminä. Ja siellä meille annettiin astraaliruumis lisäksi. Se merkitsee, että kolmiyhteinen monadimme, henki, joutui lähempään kosketukseen kaikkien muotojen kanssa, niin että se saattoi välittömästi ruvetä tuntemaan. Kaikki, mitä muodolle tapahtui, tuntui tajunnassa. Ne tunteet olivat aistimuksia, sekä miellyttäviä että vastenmielisiä, rakkautta, suuttumusta, kaikkea sellaista, mikä oli mahdollista siinä tilassa. Meissä, jotka olimme silloin eläimiä, heräsi sen kautta, että jouduimme kosketuksiin erilaisten olotilojen kanssa, erilaisia tunteita, pelon, rakkauden ja palvonnan tunteita. Mutta se, mikä tunteessa oli merkillistä alussa, oli se, että nämä tunteet vaihtuivat yhtämittaa. Jokin tunne saattoi kestää vähän kauemmin. Ei ollut olemassa mitään tajuntaa, joka olisi voinut pitää koossa, ei ollut mitään muotoa, joka olisi pysytellyt tunteessa. Ja tunne ei pysynyt tajunnassa, vaan muuttui. Sentähden elämä eläinkunnassa oli kovin heikkoa, niinkuin me näemme, että esimerkiksi lasten elämässä on vieläkin niin laita meidän ihmiskunnassamme. – Lapsi ei voi keskittää huomiota pitkä aikaa samaan asiaan. Kuta pienempi lapsi on, sitä pikemmin se väsyä. Niiden täytyy saada olla niinkuin perhoset, lentää asiasta toiseen. Emme uskalla opettaa heille mitään, ennenkuin heissä minuus on herännyt. – Kuumanvantarassa oli eläinten huomiokyky siksi pieni, että niiden piti tehdä usein ja kauan huomioita samasta asiasta. Ja eläimiä oli vaikea opettaa. Nyt meidän manvantarassamme eläimiä voi opettaa miljoonia kertoja helpommin, kuin mitä niitä olisi voinut opettaa kuumanvantarassa. Se on sentähden helpompaa, että eläimillä on kiinteä ruumis. Silloin oli eläinten keskitysikyky olematon. Jos ne herätti valveille, saattoi silloin muodostua vähän erilainen tila. Ihmiset alkoivat pitää vähän enemmän huolta eläimistä ja herättivät siten niissä kiintymystä itseensä, ihailua, palvontaa, rakkautta. Rakkaus on ihmeellinen voima maailmankaikkeudessa, suuri luova voima. Se voima sai aikaan, että eläinkunta aivan kuin nousi huokaukseen ylöspäin, korkeuksia kohti. Oli niinkuin niiden astraaliruumis olisi rukoillut jotakin. Ja silloin tuli apua eräiltä korkeilta enkeleiltä, *serafeilta*, jotka olivat ottaneet edesvastuun päälleen. He saivat silloin aikaan salaisen yhdyssiteen korkeimman voiman ja tuon astraaliruumiin välille, aivan kuin jonkinlaisen väliasteen ylhäältäpäin, niin että siinä heräsi minuustajunta. On kyllä hieman epätasaisesti sanottu, että se

heräsi *astraaliruumiissa*, mutta tuossa *astraaliruumiissa* oli tuo huokaus; siinä oli jotakin noussut ylöspäin, ja serafien avulla näiden hengestä yhtyi jotakin tuohon huokaukseen, rukoukseen.

Tämä taivaan ja maan yhtymä sai aikaan minätajunnan, hengen, meidän monadimme vapautumisen, niin että minätajunta myös heijastui *astraaliruumiiseen*. Se ei yhtynyt, vaan se jäi sen pinnalle ja otti sen ikäänkuin syliinsä. Näin minätajunta meidän monadimme ulkopuolella saattoi vaikuttaa sen, mitä me sanomme ajatuksiksi. Ajatus alkoi silloin, ja siis ne olennot, ne eläimet, joissa tuo taivaan ja maan avioliitto tapahtui kuussa, tulivat persoonallisiksi olennoiksi ja persoonallisiksi eläimiksi. Ja niin pian kun ne tulivat ajatteleviksi olennoiksi, niin tajunta ja minuudet heitettiin sen probleemin eteen: minkä kuvan nyt valitsette? Sillä silloin uusi pieni minätajunta, tajuinen ajatteleva minuus, joutui yhteyteen luonnon taikavoiman kanssa. Silloin sen tehtävä oli valita jokin ajatuskuva elävästä aineesta. Kuva nousi tajuntaan sentähden, että se aine, jota minä osaa käyttää ja jonka minä saa työ- ja taistelulentäksensä, on elävää. Se on taikavoimaa, joka ei suinkaan ole aivan neitseellisessä tilassa, vaan jota taikavoimaa on niin paljon muovailtu, että se kelpaa. Se on saatu *dynamis*-enkelijärjestöltä. Sen tähden se on aivan elävää ja luo yhtämittä kuvia.

Pieninä ajattelevina minuuksina me jouduimme yhteyteen tuon taikavoiman kanssa. Ja meillä itse asiassa olisi ollut suunnaton työ ja olisimme olleet hukassa, jos olisimme jääneet vain *astraaliruumiin* siemenen kanssa, jonka saimme, ja jos olisimme olleet pakotetut muodostamaan siitä jotakin ajatus- ja sielunsisältöä. Se olisi ollut aivan mahdotonta. Sentähden emme ihmisinä voineet jäädä näihin eläinmuotoihin, vaan meidän täytyi saada levätä ja odottaa tilaisuutta, että saimme syntyä ihmismuotoihin. Ja sen teimme tässä nykyisessä maamanvantarassa, tällä Tellus-planeetalla. Ja meidän varsinainen työskentelymme *astraaliruumiissa* on siis tapahtunut ja yhä tapahtuu tällä planeetalla, tässä maamanvantarassa, tässä neljännessä luomispäivässä. Suunnaton on meidän työmme ollut ja yhä on. Ja me olemme aivan keskellä sitä työtä, sillä me olemme täällä luomassa mentaali-, ajatusruumista. Meillä ei ole muuta kuin *astraaliruumis*, ja sen olemme saaneet lahjaksi, ja nyt on meidän muovailtava itsellemme *astralis-mentaalinen* ruumis. Me emme tee eroa *astrali-* ja *mentaaliruumiin* välillä, koska ne eivät ole kaksi erilaista ruumista. Me emme voi jättää pois koko *astraaliruumista* ja olla vain *mentaaliruumiissa*. Me emme voi sillä tavalla jakautua kahtia, että toinen vain tuntisi ja toinen yksinomaan ajattelsi, vaan koko meidän ajatusruumiimme on myös tuntemista. Ne eivät ole kaksi eri asiaa, vaan tunneruumis tehdään ajatusruumiiksi sillä tavalla, että tunne säilyy ajatuksessa. Tunne tehdään ajatuksiksi, mutta ei tunteettomaksi, vaan ajatuksiksi, johon sisältyy tunne. Me tunnemme, että suuret aallot käyvät meidän ruumiissamme, ja meidän auramme on kovasti liikkeessä, jos me esimerkiksi suutumme. Mutta samalla on meillä ajatuksia tuon suuttumuksen yhteydessä. Mutta jos ihminen ei hillitse suuttumustaan, niin hän ei hillitse ajatuksiaanakaan. Kuta enemmän hän oppii hillitsemään suuttumustaan, sitä enemmän hän on tekemisissä ajatuskuvien kanssa ja osaa järjestellä ja kehittää niitä, ja lopulta herää sellaisia ajatuskuvia, ettei hän enää suutu. Ajatuskuvia herää, mutta hän pysyy rauhallisena, koska hän on sanonut itselleen, että sellaisia tunteita kuin suuttumus hänen ei tarvitse tuntea. Ajatuskuvia herää, ja hän katselee, mitkä niistä tekevät hänet paremmaksi. Ajatuskuva voi olla sellainen, että se sanoo: »Anna anteeksi» – ja hän antaa anteeksi. Silloin ne eivät ole persoonallisia, alempia ajatuksia eivätkä tuntemattomia, koska ne ovat tulleet hänen omaksensa, kun ne heräävät ulkomaailman tapausten yhteydessä. Se ei ole ilman tunnetta, vaan se on rakkautta uhkuva tunte ja aivan rauhallinen. Se sanoo: »Anna anteeksi» – ja näkee kaiken sen, mikä siitä seuraa, ja riemuitsee aivan kuin näkymättömästä. Hänessä ei ole aaltoilua, vaan hienoa, sublimoitua, ylevöitynyttä tunnetta.

Ei siis olisi todellista ajatusta, ellei olisi tunnetta. Ihminen on oppinut tuona pitkänä aikana, että se, mikä on hänen omaansa, on tunne. Hän ei ole vain pelkkää ajatusta, vaan hän on kolmiyhteinen olento, jossa on nuo kaikki kolme: tunne, tahto ja tieto eli ajatus. Ja tunne on niin tärkeä, että se tässä neljännessä, *tellusmanvantarassa*, on määräävä. Ihminen voi kyllä ajatella mitä tahansa. Me olemme ehkä lukeneet paljon kirjoja, ja älykkäiden mielikuvien puolesta voimme tulla rikkaiksi ja ajatella loogillisesti, mutta erehdymme suuresti, jos luulemme, että ajatus on meitä itseämme. Se ei ole meitä itseämme, sillä ajatus on epäinhimillinen, ellei siinä ole tunne mukana, vaikka kuinkakin hiljaisena. Mutta jos ihminen löytää itsestään

vain suuria ja kauniita tunteita, jos hän tahtoo vain sitä, mitä hän kaikista parasta tuntee ja tahtoo sen sovittaa kaikkien hyväksi, silloin meidän täytyy kumartaa sellaisen ihmisen edessä. Useimmat ihmiset huomaavat, että heissä on kaikenlaisia muitakin tunteita, persoonallisia, epätäydellisiä tunteita. Mutta näistä kaikista ihminen oppii puhdistamaan itseänsä. Näistä astraalisista tunteista ihminen oppii muovailemaan itsellensä mentaalisia ajatuksia, ja siinä määrin, kuin siihen yhtyy korkeampi tunne, siinä määrin hän inhimillisenä olentona kehittyy. Ja se on meidän tehtävämme tässä manvantarassa.

Jos me tutkimme ihmisen unielämää, niin me huomaamme, kuinka ihmisen sielu on juuri sillä tavalla rakennettu. On tehty esimerkiksi niin, että ihmisen nukkuessa on asetettu hänen nenänsä eteen hajuvettä ja hän on saanut haistella esimerkiksi jasmiinin tuoksua. Sitten hänet on herätetty. Hän on hyvin pahoillaan ja sanoo: »Miksi herätitte minut. Olin ihanassa paikassa, jossa kaikki tuoksui ihanasti.» Tämä osoittaa, että ihmisessä astraalinen tajunta voi olla spontaaninen.

Nyt ihminen tässä tellusmanvantarassa jo voi tuntea kaikkea luonnollista. Sehän on luonnollista, että kun ihminen esimerkiksi unissaan tuntee hyvän kukkaistuoksun, hän kuvittelee olevansa jossakin ihanassa puutarhassa. Me näemme, kuinka persoonallinen minä siten on dramaattinen ja esteettinen. Se ei tyydy minkälaiseen ajatuskuvaan tahansa. Itsestään meillä on hyvä perintö, ja enkeleiltä olemme saaneet taipumuksen hyvyyteen, kauneuteen ja totuuteen.

Jos me menemme esimerkiksi yöllä pimeään metsään ja kuljemme siellä, niin jokainen meistä on tehnyt sen havainnon, että katsellessamme ympärillemme näemme ikäänkuin merkillisiä näkyjä: tuossa näyttää olevan aivan kuin joku ihminen, joka odottaa meitä; tuossa on joku kummitus; kaikenlaisia ajatuskuvia nousee itsestään meidän tajuntaamme. Kuta enemmän järkeä meissä on, sitä enemmän niitä nousee. Emme tahdo uskaltaa ollenkaan kulkea metsän läpi. Toiselta puolen, kuta rohkeampia olemme, sitä rohkeammin voimme lähteä metsään.

Mutta tuo, että toinen voi niin herkästi kuvitella, osoittaa, millä tavalla meidän käyttövälineemme toimivat itsestään. Ja se ihminen taas, joka ei kuuntele niitä, näyttää, millä tavalla hänen minätajuntansa voi hillitä näitä käyttövälineitä.

ÄLYN TAISTELU

Tämän nykyisen edellisessä manvantarassa eli kolmannessa niin sanotussa luomispäivässä, oli jälleensyntymisessä saavutettu niin sanottu kuuaste. Me, nykyinen ihmiskunta tässä maapallomme kuujälleensyntymässä elimme, niinkuin tiedämme eläinkuntana, ja useimmat meistä saavuttivat sen luomispäivän lopussa niin sanotun minuuden. Jotkut saavuttivat sen vasta tässä neljännessä manvantarassa, jossa me kaikki olemme minuuttamme kasvattamassa. Näistä meidän elämänvaiheistamme eläinkuntana, maapallon kuujälleensyntymisestä, kerroimme edellä ja koetimme antaa jonkinlaisen kuvan siitä tilasta, missä elimme, jolloin ei vielä ollut mitään kiinteää ainetta, vaan olimme saavuttaneet vasta juoksevan tilan. Olimme silloin eläinkuntana, ja se merkitsee, että meissä kehittyi astraali- eli tunneruumis, joka sitten myöhemmin kehittyi myös ajatusruumiiksi. Siellä meissä siis kehittyi tunneruumis, ja se merkitsee, että kaikenlaiset voimakkaat ja vähemmän voimakkaat tunteet meissä heräsivät ja kehittyivät. Jos ajatteleme suurin piirtein tunteita, niin meissä kehittyi pelon ja vastenmielisyyden tunteita ja sitten myös hyviä, miellyttäviä tunteita, ja niitten nojalla himoja ja haluja sekä myös vetäytymystä toisiin olentoihin. Meissä kehittyi myös kunnioitusta silloisia ihmisiä ja korkeampia olentoja kohtaan. Kaikkia näitä tällaisia voimakkaita, mutta huomatkamme, persoonallisia tunteita, tavallaan itsekkäitä, meissä heräsi, vaikkakaan emme olleet minuuksia, koska minuutta ei vielä ollut. Voimakkaita tunteita meissä kehittyi eläinkuntana ollessamme. Ja jotkut niistä tunteista, jotka kehittyivät kyllin pitkälle, saivat aikaan sen, että minä meissä heräsi. Tunteet tulivat niin voimakkaiksi, sanokaamme kunnioituksen, antaumuksen, ihailun ja rakkauden tunteet, että ne veivät meidät ajatuksen, minuuden heräämiseen. Joissakin saattoi myös ahdistava pelko herättää ajatuksia, ja heistä sillä tavalla tuli minuuksia. Mutta useimpien kehittyminen minuuteen tapahtui tuota toista, luonnollista tietä pitkin, rakkauden, kunnioituksen ja ihailun kautta. Emme tietenkään voineet ruumistua enää ihmisinä siellä kuumanvantarassa, vaikkakin saavutimme inhimillisen asteen, osaksi sen vuoksi, että kuvavaihe alkoi loppua, mutta suurimmaksi osaksi sen takia, ettemme olisi voineet saada sopivia inhimillisiä ruumiita. Siellä inhimilliset ruumiit olivat juoksevaa ainetta, ja tämä olisi tehnyt meidän elämämme ihmisinä ylivoimaiseksi, sillä emme olisi inhimillisellä tajunnallamme päässeet selvyteen tunteistamme, emme olisi päässeet niitten herroiksi. Meillä ei ollut niitä edellytyksiä, jotka olivat siellä syntyneillä ihmisillä. Olimme siellä kehittyneet eläimistä ihmisiksi, ja emme olisi voineet tulla toimeen alati muuttuvissa, plastillisissa muodoissa. Emme olisi osanneet valikoida todellisuutta vastaavia ajatuksia, vaan olisimme joutuneet ajatusten suunnattoman määrän keskelle. Edellä koetin selittää, miten tajunnan ja aineen yhtymä astraalisesti vaikuttaa. Sen tähden oli välttämätöntä, että me ihmisinä saimme aivan toisenlaisen koulun ja toisenlaisen kehityskentän, älyn taistelukentän. Se oli meille välttämätöntä, ja sen tähden meidän täytyi odottaa inhimillistä syntymäämme, kunnes maapallon neljäs ruumistuma muodostui. Vasta tässä neljännessä eli maamanvantarassa olemme syntyneet ihmiskuntaan, saaneet inhimillisen muodon. Minuutemme syntyi eläimen muotoon, sillä ei ollut lainkaan välttämätöntä, että meidän muotomme olisi tarvinnut olla inhimillinen. Itse minuus ei ole mitään ruumiillista, vaan tajuava sielullinen asia, muodollinen kyllä, mutta ei aineellinen; ja sentähden minuus itsessään elää toisissa maailmoissa, toisilla tasoilla. Siksi minuus saattaa kyllä syntyä eläinmuodossa, mutta ei voi siinä kehittyä. Voidakseen kehittyä minuuden täytyy saada inhimillinen muoto. Tämän vuoksi jätämme odottamaan sellaista tilaisuutta, jolloin saisimme syntyä inhimilliseen muotoon, että ne muodot auttaisivat meidän kehitystämme ja kasvuaamme. Kun sanomme, että ihminen on järkävä olento ja ihmisen ajatus syntyi kuumanvantarassa, ja me inhimillisinä, ajattelevina olentoina joudumme sellaisen maailman keskelle, jossa kaikki aistimukset herättävät aivan lukemattomia ajatuksia, niin missä on normi, malli, että voimme välittää tietyn ajatuksen? Ajatuskuva, joka nousee jostakin aistillisesta havainnosta, voi olla tosi tai väärä, mutta mikä tekee sen, että ajatuskuva on tosi tai väärä? Sen tekee meidän oma sisäisin henkemme, sillä meidän monadimme, niinkuin

muistamme edellisistä luvuista, eli Jumalan Poika meissä, Isästä syntynyt, tajuntana, tajuntakeskuksena sisältää äärettömiä mahdollisuuksia. Emme ollenkaan voi tietää, mitä kaikkea monadiimme, sisimpään henkeemme voi sisältyä. Meidän täytyy edellyttää, että siihen sisältyy äärettömiä kehitysmahdollisuuksia. Puhumme kolmiyhteisestä hengestä, tahdosta, tunteesta ja tiedosta (aatmaa, buddhi, manas). Tämä ei ollenkaan edellytä, että aatmaa, buddhi, manas tyhjentäisivät sisimmän henkemme koko olemuksen. Emme voi sitä tietää, mutta luultavasti siihen sisältyy paljon enemmän, emmekä voi mitään sanoa siinä suhteessa. Tiedämme vain, että tässä meidän aurinkokuntamme suuressa kehitysjärjestelmässä, sen seitsemässä manvantarassa, on monadiimme, henkemme, saanut aivan kuin henkiset siemenet sellaisilta korkealta olennoilta, jotka ovat painaneet, leimanneet meihin aatmaan, buddhin ja manaksen mahdollisuuden. Sen tähden kehityksemme normina tässä aurinkokunnassa ja maapallomme kaikissa luomispäivissä eli manvantaroissa on kolmiyhteys. Mutta emme voi tietää, kuinka iankaikkisuudessa sitten voi olla. Henkemme kehityksen normina on siis tahto, tunto ja tieto (aatmaa-buddhi-manas), ja se tavallaan rajoittaa ikuisuuteen nähden elämäämme, kehitystämme, vaikkakin se on ikuisuuden normina tämän aurinkokunnan kehityshistoriassa. Muistakaamme, että vaikka me itse olemme Jumalan Poika-monadeja, niin meissä herätetään näitä eri periaatteita enkelihierarkioiden avulla. *Ensimmäisessä manvantarassa eli luomispäivänä, aatmaa herätetään thronoi- eli valtaistuimet-järjestön avulla*, joka antaa meille fyysillisen ruumiin siemenen ja samalla aivankuin aatmaan siemenen, leimaa siis henkemme tahdon leimalla sillä tavalla, että monadissamme herää mahdollisuus elämisen, olemassaolon tahtoon. *Toisessa manvantarassa lasketaan eetteriruumiin siemen, ja sen tekivät kyriotetes-enkelijoukot*. Mutta samalla tässä toisessa manvantarassa annetaan hengellemme tunne eli buddhin leima, ja sen leiman painaa meidän iankaikkiseen henkeemme kherubim-enkeli-järjestö. *Kolmannessa manvantarassa antavat meille astraaliruumiin siemenen niin sanotut dynameis-enkelijoukot* eli voimat, hyveet (virtutes). Mutta ne eivät kykene antamaan meille manasta eli ajatuksen siementä, vaan ainoastaan astraaliruumiin. Ajatuksen, järjen eli älyn siemenen painaa taas meihin, sisimpään henkeemme eli monadiimme, kaikista korkein enkelijoukko, serafim. Järjen mahdollisuus meillä on itsessämme, mutta nämä serafit painavat leiman, herättävät järjen mahdollisuudet meidän monadissamme ja sillä tavalla antavat alun meidän minuudellemme. Muistatte teosofisista kirjoista, että kun minuus eläimessä syntyy, niin se tapahtuu erikoisen vaikutuksen kautta, joka lähtee Isä-Logoksesta serafien, korkeimman enkelijoukon, hierarkian välityksellä, joka edustaa Isää.

Kun nyt tämä on meille selvillä, niin ymmärrämme, että serafim, kherubim ja thronoi ovat antaneet normin, herättäneet jonkin tietyn puolen monadissamme, sisäisessä Jumalan Pojassa, mutta eivät ole tyhjentäneet sen olemusta, sillä siinä voi olla aivan aavistamattomia asioita vielä. Kuitenkin tässä aurinkokunnassa kehityksemme tapahtuu näitten normien mukaan: tahdon, tunnon ja tiedon, järjen, rakkauden ja mahdin eli vallan. Nämä normit, lait, asuvat siis meidän omassa sisimmässä hengessämme. Sentähden järki on jotakin, jonka olemus on meissä. Mitä on sitten ajatus, mitä on järki? Sehän on sitä, että osaamme tajuta totuuden ympärillämme, että osaamme saada oikean kuvan ympäristöstämme. Sillä mitä järki on muuta kuin henkemme silmä. Sitä pyhissä kirjoissa välistä nimitetään silmäksi, sillä järjen avulla tajuamme ulkonaisen maailman, sen kosmoksen, joka on ympärillämme. Tietenkin aistitsemme ulkonaista maailmaa monella tavalla. Voimme esimerkiksi olla sokeita ja tiedämme, että ulkonainen maailma on olemassa. Voimme saada jonkinlaisen kuvan pilarista siten, että sivelemme sitä ja teemme siitä itsellemme jonkinlaisen ajatuskuvan, mutta se kuva voi olla aivan epämääräinen. Kaikki muutkaan aistit eivät anna meille vielä todellista kuvaa ympäröivästä maailmasta. Kuulo esimerkiksi antaa vain erään tietyn puolen. Jos meillä ei olisi näköä, niin kuvamme tästä maailmasta muodostuisi sängen hataraksi. Järkemme on juuri aivan kuin näkökyky. Meidän on helpompi ymmärtää, kun meillä on silmät, mutta järki on itsessään näkemätön. Järki on sellainen silmä meidän henkisessä olemuksessamme, joka antaa meille oikean, arvostelun läpikäyneen kuvan maailmasta. — Mutta järki on muutakin, sillä se myös ymmärtää ja itsestään aivan kuin tietää, mihin päin on pyrittävä kun tieto on sen olemuksessa. Se tietää, että meidän täytyy pyrkiä totuuteen, ettei pidä tyytyä vain kuviin, vaan on myös luotava niistä kokonaisuus, tutkia niitä. Järjessämme on itsessään totuuden normi, ja tähän tekee elämän mahdolliseksi. Kuumaailmassa elimme ainoastaan tunteitten ja aistimusten keskellä, aistitsimme ympäröivää maailmaa, mutta meidän näkemisemme oli siellä sellaista, että kun ulkonainen maailma vaikutti meidän aistimuskykyymme, niin minuuksiksi herättyämme se

synnytti melkein äärettömän joukon ajatuskuvia, ilman että kykenimme valitsemaan niistä oikeita. Elimme aivan kuin sisäisessä maailmassa. Mitään tällaista silmää kuin nyt, ei meillä ollut. Meidän ruumiimme aistitsi ja havaitsi, mutta se oli aistimusta, jota ei voi nimittää näöksi. Se oli vain kuulemista ja tuntemista, mutta ei näkemistä, sillä me emme välittömästi nähneet ulkonaista maailmaa. Aistimukset vain herättivät meissä erilaisia väri- ja valomuodostelmia, ja sentähden meidän minuudellamme, järjellämme olisi siellä ollut aivan mahdoton työ ja tehtävä edessään valikoidessaan, mitä siellä oli oikeata, sillä kaikki ei sitä ollut. Välittömästi emme voineet havaita ulkonaista maailmaa, vaan ainoastaan tuntemalla. Sentähden meidän täytyi syntyä tähän neljänteen luomispäivään maapallolle, näihin inhimillisiin ruumiisiin. Niitäkään emme itse osanneet luoda. Jäimme odottamaan, että luonto, enkelijärjestöt antaisivat meille inhimillisen ruumiin. Jäimme odottamaan siksi, kunnes tilanne täällä maan päällä muodostui sellaiseksi, että inhimillisinä minuuksina saatoimme syntyä tänne inhimillisiin ruumiisiin. Kuten muistanette kaikista luvuistanne ja tutkimuksistanne, meidän syntymisemme minuuksina tänne ihmiskuntaan tapahtui Lemuriassa ja Atlantismantereella, Lemuriassa kolmanteen juurirotuun ja Atlantiksessa neljänteen juurirotuun. Nyt asumme Euroopassa viidennellä mantereella, johon kuuluvat kaikki nykyiset mantereet. Tässä juurirodussa ei enää otettu vastaan uusia minuuksia, vaan kaikki minuudet, jotka olivat valmiit syntymään maan päälle, syntyivät Lemurian ja Atlantiksen aikana. Tämä merkitsee, että luonnon voimat, enkelihierarkiat, saivat valmistaa meille inhimillisen ruumiin. Lemuriassa oli syntynyt jättiläiskokoinen ihminen, joka oli jo nykyisen ihmisen näköinen, mutta tavattoman iso, eikä sillä ollut niitä silmiä, mitkä meillä nyt on. Sillä oli yksi silmä otsassa tai pääläella. Ne olivat aivan kuin kreikkalaisten tarujen kykloopeja. Niillä oli silmä, joka näki sisäiseen maailmaan päin, siis aivan kuin kuumavantarassa. Olimme jo tottuneet siihen sisäiseen silmään, joka näki astraalisia asioita, mutta sellaista silmää, kuin meillä nyt on, ei vielä ollut. Näihin kykloopeihin, jättiläisolentoihin, piti siis syntyä ihmisten minuuksia. Kaikki eivät syntyneet yhdellä kertaa. Toiset kyllä syntyivät niihin, mutta toiset jäivät odottamaan Atlantiksen aikaa. Atlantiksessa olivat ihmiset jo pienempiä kooltaan ja heillä oli kaksi silmää.

Noihin ensimmäisiin jättiläisolentoihin syntyi suuri joukko vähemmän kehittyneitä ihmisminuuksia kaikista kehittyneimpien jäädessä odottamaan. Silloin alkoi se pitkä kehityskausi, jolloin kehitettiin uutta aistia, nimittäin näkökykyä fyysilliseen maailmaan. Tämä näkökyky oli ennen ollut ainoastaan astraalimaailmaan, ja sentähden sanottiin näistä jättiläisistä, että he elivät selvästi tajuisina, kun heidän fyysillinen ruumiinsa nukkui, sillä silloin he olivat astraalisesti vapaina ja näkivät enkeli- ja jumalolentoja.

Ihmiskunnan kehitystä ohjaamaan lähetettiin Merkuriuksesta ja Venuksesta kehittyneimpiä olentoja, jotka perustivat tänne Salaisen Veljeskunnan. Näitä kaikkia olentoja näkivät nuo jättiläiset, jotka olivat uskonnollista kansaa. Heillä oli viisauuskonto. He näkivät, että oli jumalolentoja, jotka heitä opettivat ja ohjasivat. Mutta samalla heidän piti oppia näkemään myös tähän ulkonaiseen maailmaan, jossa viisaat ohjasivat heitä heidän hereillä ollessaan. Heissä alkoi herätä näkökyky fyysilliseen maailmaan. Se kehittyi ensin kolmannen silmän yhteydessä, niin että he sen avulla saivat hämääriä kuvia tästä näkyvästä maailmasta. Ne kuvat olivat samalla astraalisia, siis siten, että kaikki valoilmiot olivat mukana. Tämän näkyvän maailman ulkopiirteitä he eivät nähneet. Luonnossa kaikki käy vähitellen. Heille kehittyi kaksi silmää, mutta ne eivät siinä silmänräpäyksessä olleet valmiit näkemään, vaan kesti miljoonia vuosia, ennenkuin näkö oli täydellinen. Pieni lapsikaan ei osaa mitata etäisyyksiä. Kun lapsi näkee kuun taivaalla, niin se on valmis ottamaan sen käteensä. Se ei osaa arvostella etäisyyttä. Meillä on siinä selvä kuva vanhoilta Lemurian ajoilta, jolloin silmät eivät osanneet arvostella etäisyyttä. Silmät näkivät kuitenkin jotakin ja aina samaa, aina saman ilmiön, kääntivätpä nuo ihmiset silmänsä mihin päin tahansa. Jos tuossa oli esimerkiksi kasvava puu, niin sen ajan ihminen näki saman puun, kääntipä hän silmänsä mihin päin tahansa. Tästä johtui, ettei noussutkaan aivan rajatonta määrää ajatuskuvia, vaikka kylläkin monia. Kun hän katseli puuta, niin sillä oli suuri keltainen aura ympärillä, mutta kohta se aura vivahti siniselle. Tämä fyysillinen maailma muodostui siksi pohjaksi, jonka nojalla me ihmiset opimme näkemään määrättyjä kuvia kaikista esineistä ja tapahtumista ulkonaisessa maailmassa. Sillä tämä fyysillinen maailma ei ole mikään kameleontti; se ei muutu yhtämittaa. Paljonhan suhteet ja värit voivat muuttua, mutta kontuurit, ääriiviat, pysyvät yleensä muuttumattomina. Niitä ei juuri ollut astraalimaailmassa, mutta tässä fyysillisessä maailmassa, luonnon omien olosuhteitten ansiosta,

pysyivät ulkopiirteiden muodot, kontuurit. Tämä tekee meille mahdolliseksi päästä järjessämme tietoon siitä, miten asiat ovat. Juuri Lemuriassa ja Atlantiksessa silmämme kehittyivät samalla kuin näimme vielä astraalisia ja eetteristä asioita. Oli vaikeata saada täsmällistä kuvaa, sillä kaikkiin kontoureihin sekaantui monenlaiset valo- eli aurailmiöt. Emme voineet saada yhtä selvää ja pysyvää kuvaa mistään esineestä kuten nyt, jolloin emme näe samalla näitä auroja. Nyt voimme saada selvän kuvan kappaleen ääriivoista. Muotokäsitemme on saanut nyt uuden ominaisuuden, pysyväisyyden. Tietoaahan ei voisi saada mistään, ellei olisi mitään pysyväistä. Sentähden meille, kun olemme näin rajoitetut tajuntakeskuksina, on välttämätöntä, että muodot ovat pysyviä, jotta me sitten pääsisimme totuuden tietoon. Meidän pitää oppia käsittämään pysyväisyyskäsite. Jos vanhat filosofit saattoivat sanoa, että »kaikki virtaa, kaikki muuttuu», niin antakaamme heidän niin sanoa, jos he tietävät, mitä sillä tarkoitetaan, nimittäin korkeampia, suurempia käsitteitä. He eivät voi tarkoittaa, että kaikki tässä maailmassa muuttuu, kaikki virtaa, sillä silloinhan he kuvaisivat menneitä aikoja kuumavantarassa. Tässä tellusmanvantarassa täytyy saada pysyväisyyskäsite, vaikkakaan ei ikuista, niin kuitenkin suhteellisen pysyväisyyden käsite. Tämä talo pysyy jonkin aikaa, vaikkakin se ehkä tuhannen vuoden perästä on hiekkaläjän sisällä. Näemme Euroopassa kirkkoja, jotka ovat rakennetut tuhat ja enemmänkin kuin tuhat vuotta sitten. Voimme tulla paikkoihin Euroopassa, esimerkiksi Italiassa, missä on vanha, unohtunut kaupunki toisen alla. Mikään siis ei ole ehdottoman pysyvää, mutta se ei muutu joka sekunti, vaan pysyy ajassa suhteellisen kauan. Ja se, että tässä fyysisessä maailmassa on olemassa pysyväisyyden ominaisuus, on tehnyt meille mahdolliseksi kehittää järkeä ja ajatusta. Emme olisi voineet järjen puolesta kehittyä muissa maailmoissa, vaan ainoastaan tässä, jossa olemme saaneet apuna jumalilta ja enkelijärjestöiltä muodon kiinteyden. Mekin olemme jollakin tavoin kiinteitä, vaikka emme suinkaan muuttumattomia, sillä joka hetki atomit muuttuvat. Meillä on selkäranka. Muutumme, kasvamme, mutta kuitenkin voimme saada kuvan omasta minuudestamme, joka minänä ei muutu, vaikkakin se kehittyy ja kasvaa. Meidän silmämme ovat meille opettaneet logiikkaa, kaikkea ajatustaitoa. Sentähden emme myöskään ihmettele, että silmien näkökyvyn kehitykseen on kulunut niin pitkän pitkiä aikoja. Kun synnymme tähän maailmaan, niin otamme kaikki kevyesti; kaikki on meistä niin peräti luonnollista. Ja pieni lapsi hyvin pian kehittyy pikku tyranniksi, jos hän huomaa, että hän on olemassaolon keskipiste. Kun katselen maailmaa ympärilläni, niin huomaan, että monella nuorella ihmisellä on aivan ihmeellinen kyky ottaa aivan luonnolliselta kannalta koko olemassaolo. Meistä on niin luonnollista vaatia, että sitä ja sitä meillä on oltava. Kuitenkin olemme saaneet tehdä tavattomasti työtä. Olemme saaneet kokea melkein uskomattomia asioita, kauhuja ja ponnistuksia päästäksemme tähän kohtaan, missä nyt olemme. Sentähden sen ihmisen mielestä joka on vähänkin tietoinen siitä, kuinka paljon työtä kaikki on vaatinut, on järjetöntä, käsittämätöntä, että ihmiset voivat olla niin kiittämättömiä, että he voivat hävittää ja tappaa toisiaan, ryhtyä sotaan: »Nyt täytyy yhteiskunnan muuttua toisenlaiseksi, sellaiseksi kuin minä tahdon; minä laadin yhteiskunnan oman mieleni mukaiseksi». Kuinka ihmiset voivat olla niin ajattelemattomia ja lyhytnäköisiä. Olemme tehneet työtä miljoonia vuosia. Nyt järki alkaa vähitellen herätä huomaamaan, että meidän itsemme tulee jotakin tehdä, auttaa luontoa, että haluamme muuttaa olosuhteet hyväksi, entistä paremmiksi. Olemme tulleet sellaiseen vaiheeseen, että äly korkeimmassa merkityksessä alkaa herätä. Ja silloin voimme innostua jonkinlaisessa astraalitunteessa ja sanoa: Tämän pitää tapahtua, jos ei aivan silmänräpäyksessä, niin ainakin yhdessä vuodessa! – sen sijaan, että me suuresti kiittolisina tahtoisimme muovata oman elämämme niin kauniiksi kuin mahdollista ja opettaa toisia niin paljon kuin mahdollista ja valmistaa, että ehkä miljoonan vuoden perästä tai ehkä vähän varhemmin voisi tulla paremmat olosuhteet – niin, miksi ei aikaisemmin, jos siihen kykenemme. Silloin on muistettava, että kykeneminen siihen kulkee käsi kädessä hyvän tahdon, totuuden, oikeuden ja oikeitten keinojen kanssa. Pahalla, väkivalloin emme saa aikaan mitään hyvää. Sentähden ne ihmiset, jotka pitkiä aikoja ovat aina vain toimineet hiljaisuudessa valmistamien mieliä, todellisuudessa vievät ihmiskuntaa eteenpäin, ja he todellisuudessa myös saavat muutoksia aikaan. Tämä on salaisen, Valkoisen Veljeskunnan työ. Koska olemme nähneet jonkun Buddhan, Zarathustran, Kristuksen tai jonkun muun viisaan tulevan maan päälle ja sanovan, että nyt panemme päitä poikki ja laitamme kaikki asiat paremmiksi? He ovat toimineet hiljaisuudessa. He tekevät työtä valmistukseksi ihmiskunnan tulevaisuutta kaukaisia aikoja varten, miljoonien vuosien varalta. Ei mitään hyvää äkkiä saavuteta.

Tulemme sitten erääseen toiseen asiaan, jossa älymme on saanut ja saa yhä hirmuisesti ponnistella, sekä älymme, tahtomme että tunteemme. Sillä meitä ei ole tehty vain katselemaan maailmaa ja vähitellen oppimaan silmien kautta totuutta, vaan olemme myös tuntevia ja tahtovia olentoja. Meissä herätetään tahto ja tunne. Meidän täytyy tulla täydellisiksi, jolloin kaikki nuo kolme leimaa pääsevät täyteen kukkaansa. Jumalan poikina tahdomme rakkautta ja kauneutta. Sentähden elämme sellaisessa kosmoksessa, jossa on paljon muuta, kuin mitä silmillämme näemme. Ihmeellinen tahto on esimerkiksi tuossa pilarissa. Miksikä eivät yhtä hyvin kaikki atomit, jotka muodostavat tuon pilarin, kulje omia teitään, sillä tiedämme, että kiinteä aine on harhaa. Se näyttää kiinteältä, mutta siinä on enemmän tyhjää kuin kiinteätä. Ihmeellinen voima on siinä pitämässä sitä koossa. Tahto on siinä manifestoituna, ilmenneenä. Olemme saaneet antaa sille muodon, mutta luonto auttaa, että se pitää saamansa muodon. Luonto, enkelijoukot ovat antaneet aivankuin luovan sanan jokaiseen erilaiseen alkuaineeseen, kaikkiin elementteihin. Voimme, kun tunnemme aineen, sitä käyttää. Kuka meistä yrittäisi tehdä tuommoista pilaria esimerkiksi vedestä tai leivoksista? Se ei pysyisi koossa. Koska tunnemme luonnon, niin osaamme tehdä sellaisen pilarin joka pysyy. Voimme kehittää siten kaikkia kykyjämme, ja tuo tahdon voima pysyttää kaiken koossa.

Opimme siis silmillämme tekemään kaikenlaisia havaintoja ja johtopäätöksiä, mutta elämä ei pysähdy siihen. Meillä on lisäksi tunteemme; itkemme ja nauramme; oh, kuinka elämä on monimutkainen ja vaikea! Tulee kiusauksia ja lankeamme, ja jos voitamme, niin näemme, kuinka pitkä matka on edessämme. Tai olemme tyytyväisiä: olen kuin kuningas, jumala ja oman itseni herra! Kauan mietimme sillä tavalla ja katselemme asioita aivan omien silmälasiemme lävitse.

Sen tähden meitä ei niin hämmästyttä, kun kuulemme, että enkelijoukot auttavat meitä myös näitten toisten ominaisuuksien suhteen, myös tahdon ja tunteen kehittämisessä. Me nyt täällä maapallolla saamme aivan erikoista apua niiltä enkeliolennoilta, jotka ovat tulleet enkeleiksi oltuaan ihmisiä tai tultuaan siksi juuri tässä meidän maapallomme jälleensyntyemisessä, siis niiltä, jotka olivat ihmisiä ensimmäisessä, toisessa ja kolmannessa manvantarassa. Kolmannen eli kuumanvantaran ihmiset ovat saavuttaneet enkeliasteen, toisen manvantaran ihmiset ylienkeleasteen ja ensimmäisen manvantaran ihmiset arkhai- eli ruhtinasasteen. Nämä ovat nyt erikoisesti korkeimpien hierarkioiden palveluksessa meitä auttaakseen. Näistä korkeimmista hierarkioista dynameis eli voimat ja eksousiai eli vallat valvovat aivan kuin ylhäältä päin meidän kehitystämme. He eivät suorastaan sekaannu asioihin, vaan käskien alempia enkelijoukkoja, ylienkeleitä jne., joiden tehtävänä erityisesti on sekaantua meidän elämäämme täällä maan päällä. Ja millä tavalla nämä enkelijoukot sekaantuvat asioihimme meitä auttaakseen? He sekaantuvat oman tehtävänsä eli dharman määräyksestä kahdella tavalla. Toiset ovat aivan kuin oikealla puolella ja kuiskaavat hyvinä enkeleinä meille aivan kuin omantunnon äänenä, mutta toiset ovat aivan kuin vasemmalla puolella ja kuiskaavat aivan kuin persoonallisuuden äänenä: »Et tiedä kuka olet; olet vapaa ihminen, jumalien kaltainen olento.» Näitten kahden enkelivallan vaikutuksen alaisena, välissä, ihminen kulkee. Sentähden, kuten jo ennenkin mainitsimme, Zachris Topelius kertoo, että lapsilla on toisella puolella valkoinen ja toisella puolella musta enkeli. Sitä ei kuitenkaan ole käsitettävä kirjaimellisesti, niin, että jokaisen luona aina olisi kaksi enkeliä, vaan siten, että ihmissielut muodostavat aivan kuin ryhmiä ja heitä inspiroidaan ryhmissä, että on enkeliolentoja, jotka valvovat kahdelta puolen. Mutta joskus on myöskin yksilöitä, joille toinen enkeli kuiskaa toiseen ja toinen toiseen korvaan. Heidän äänensä ei kuitenkaan voisi kuulua, ellei meissä itsessämme olisi vastakaikua. Sillä ihmisessä itsessään on kaikki se paha, joka kiusaa ja myös se hyvä, joka kehoittaa ylöspäin. Jokainen ihminen tietää, että hyvän ääni ei puhu hänelle aivan kuin se olisi hänen omansa, vaan on aivan kuin se hyvän ääni tulisi ylhäältä. Paha pikemmin tulee ihmisestä itsestään, ja vaikka siinä olisikin ärsyttämässä joku ulkopuolinen olento, niin se tuntuu kuitenkin olevan hänessä itsessään, niinkuin se onkin. Mutta joskus voi tuntua, että kiusaaja on hänen ulkopuolellaan oleva olento. Nämä enkeliolennot auttavat siis meitä kahdella tavalla. Erikoisen tärkeä on se apu, jonka saamme niiltä, jotka kiusaavat meitä pahaan.

Ne ihmiset, jotka eivät saavuttaneet täydellisyyttä kuumanvantarassa, jäivät ihmisen ja enkelin puoliväliin. He saivat jatkaa kehitystään siten, että saivat tehtäväkseen kiusata toisia ihmisiä, kiusata meitä nyt pahaan. Ja millä alalla? Tunteitten alalla. Heitä nimitetään lucifereiksi, ja he vetoavat kaikkiin

itsekkäisiin tunteisiimme, ylpeytemme: »Täytyyhän sinun kokea kaikkea; mikä se on, joka ei mitään koe; kaikkea täytyy kokea, silloin tulee viisaaksi. Täytyy mennä ulos elämään ja kokea pahaa, jotta voisi viisastua». Näin kuiskaavat nämä luciferit. – Ja nuo enkelit, jotka ovat toisesta manvantarasta, eivät siellä tulleet täydellisiksi ihmisiksi, eivätkä voineet siirtyä enkeleiksi, vaan tulivat enkeleiksi vasta kolmannessa manvantarassa ja joiden nyt pitäisi tulla ylienkeleiksi, ovat nimeltään ahrimaneja. He asustavat puhtaan älyn tasolla ja kiusaavat meidän ajatuksiamme, kiihoittavat etupäässä ylpeyttämme kuiskaten korvaamme: »Sinähän ihmisenä olet maailmassa kaiken keskipiste, viisain ja tiedät paremmin kuin toiset, kuinka asiat ovat. Jos huomaat, että materialismi on oikea maailmankatsomus, niin se on ainoa oikea. Paremminkin sinä osaisit järjestää kaikki asiat maailmassa, jopa laittaa maailman seitsemän kertaa paremmaksi kuin Jumala. Rakenna sinä ajatuksissasi uusi, hieno maailma, usko siihen ja levitä oppiasi. Sinusta on tullut maailman suurin filosofi ja sinä järjelläsi kirkastat kaiken.»

Tuolla tavalla he meitä kiusaavat. Jokainen ihminen voi huomata, että olemme olleet kaikkien näitten erilaisten, ja niinkuin me sanomme, pahojen enkelien kiusausten alaisina.

Sitten on vielä kolmas ryhmä enkeleitä, jotka ovat ensimmäisen manvantaran ihmisiä ja tulivat enkeleiksi vasta toisen manvantaran lopussa ja ylienkeliaasteeseen kolmannen lopussa. Heidän pitäisi saavuttaa tämän neljännen luomispäivän lopussa arkhai- eli ruhtinasaste. He kiusaavat meitä tahdon alalla, mutta voimme sanoa, että heidän aikansa on jo ohitse. He eivät enää niin suuresti kiusaa ihmisiä, sillä he ovat jo saavuttaneet oman asteensa. Mutta he ovat voineet saavuttaa jäljittelijöitä ihmiskunnan joukosta. He ovat niitä enkeleitä, jotka varsinkin Atlantiksessa kiusasivat meitä tahdon alalla: »Revi tuo heikko olento kahtia, niin näet, kuinka mahtava olet; huomaat, mitä tahdollasi voit; tunnet itsesi jumalaksi; kun olet toiselle julma, niin voit nauraa omassa suuruudessasi.» He houkuttelevat siis, kuten sanomme, suorastaan mustaan magiaan, mikä on siinä, että ihminen tuntee tyydytystä nähdessään toisen kärsivän ja voidessaan tehdä pahaa. Kun ihminen havaitsee itsessään sellaisia tunteita, on ne voitettava, sillä siinä on mustan magian pieni alku. – Näitä enkeleitä sanotaan *asuuroidiksi*, ja he houkuttelevat meitä kaikkeen julmuuteen, itsekkyyteen ja pahuuteen. Niitä nimitetään myös *saatanoiksi*, mutta niitä ei enää varsinaisesti ole tässä maan piirissä. Ne, jotka jatkavat heidän osaansa, ovat meidän ihmiskunnastamme, mutta paljon vähäpätöisempiä, mutta silti kuitenkin pelättäviä. – Joku voi lapsena nauttia sellaisesta, että ottaa karpäsen ja repii jalan toisensa perästä, tai hiiren tai kissan ja viskaa ne uuniin, jossa on hehkuvia hiiliä. Kaikkea sellaista voi tapahtua, ja se on muistoa siitä, että ihmiset juoksivat tällaisten mustien maagikkojen perässä Atlantiksessa. Kaameissa asioissa me ihmiset olemme olleet mukana siellä Atlantiksessa. Ihminen älköön antako minkään sellaisen muiston herätä ilman, että hän heti voittaa sen järjellisellä ajatuksen toiminnalla. Olemme kutsutut enkeleiksi ja jumaliksi ihmisinä, emmekä alistu enää saatanallisuuteen.

EETTERIRUUMIS

Muistamme kaikki vanhan kreikkalaisen tarun sfinksistä, joka uhkasi jokaista ohikulkevaa matkustajaa, että jos hän ei kyennyt ratkaisemaan erästä arvoitusta, niin syöksee sfinksi hänet kuiluun. Sitten satu kertoo, että tämä arvoitus, jonka sfinksi asetti ohikulkijalle, oli näin kuuluva: »Kuka se on, joka aamulla kulkee neljällä jalalla, päivällä kahdella, ja illalla kolmella?» Tämän arvoituksen ratkaisu tietysti sadun mukaankin oli ihminen, joka lapsena konttaa, täysi-ikäisenä kulkee kahdella jalalla, ja vanhuksena kepin nojassa – ikäänkuin kolmella jalalla. – Tämä ratkaisu tuntuu meistä luonnollisesti aivan lapselliselta, ja ymmärrämme, ettei sellainen arvoitus tullut kysymykseenkään sfinksistä puhuttaessa. Sfinksin arvoitus oli tietenkin: »Mikä on minun arvoitukseni? Ratkaise, kuka minä olen, taikka sinä olet hukassa!» – Silloin vastaus siihen kysymykseen oli: sinä olet ihminen. Mutta saattoi tuntua vaikealta löytää tätä ratkaisua, jollei ymmärtänyt asioita niin, että osasi selittää, minkä tähden sfinksi kuvasi ihmistä. Sfinksi kuitenkin kuvaa ihmistä, ei hänen ulkonaisen muotonsa mukaisesti, vaan, niinkuin voimme sanoa, *psykologisesti*, sisäisesti ja historiallisesti. Sfinksillä, niinkuin muistamme, oli ihmisen pää ja rinta, mutta ruumiin etupuoli ja etukäpälät olivat leijonan; takaruumis oli härän ja selässä oli siivet. Kaikin tavoin siis sangen monimutkainen taideteos, josta ei heti saattanut arvata, että se kuvasi ihmistä. Se kuvasi näennäisesti monimutkaista ja kuviteltua olentoa. Kuinka se olisi kuvannut ihmistä? Mutta jos psykologisesti tarkkasi asiaa, niin huomasi, että se kuvasi ihmistä. Se kuvasi sitä, että me ihmiset olemme vielä oikeastaan vain yläruumiimme puolesta ihmisiä, mutta emme suinkaan mitään valmiita ihmisiä, sillä meissä on nähtävästi muu osa eläimellistä. Ainoastaan siivet, jotka olivat sfinksin selässä, kuvasivat, että ihmisessä on jotakin, joka ei ole kiinni maassa – niinkuin taas härkä ja leijona lepäävät maassa. Ihmisessä on jotakin – sanokaamme hänen mielikuvituksensa, tunteensa –, jotka saattavat lentää kuinka korkealle tahansa. Joka tapauksessa ihminen – sfinksi – on kiinni maassa ja on suurimmaksi osaksi eläin, sillä tuollainen mielikuvitus ei lennä ainoastaan korkeuksiin, vaan se saattaa lentää myöskin alas syvyyden kuiluihin. Sentähden sfinksi kuvasi oikealla tavalla ihmistä psykologisesti. Ihminen, tunteva, tahtova ja ajatteleva inhimillinen olento, on sidottu eläimeen – kolmeneljäsosaa sfinksistä oli eläintä. Tämä on psykologisesti hyvin totta, sillä vielä tänä päivänä tunnemme itsemme suurimmaksi osaksi eläimiksi; me olemme eläimellisten lakien alaisia; meidän sielussamme on eläimellisiä vaistoja.

Mutta sfinksi ei kuvannut ainoastaan psykologisesti ihmistä, vaan myöskin historiallisesti. Sfinksissä – tuossa veistoksessa – oli muodollisesti kuvattuna ihmisen okkultinen historia. Siinä oli kuvattu sitä seikkaa, että ihminen itse inhimillisenä järkevänä olentona oli käynyt lävitse eläimellisiä muotoja tuossa alemmassa elämässään ja tuonut ne mukanaan – niinkuin me nyt olemme tottuneet puhumaan – erilaisina käyttövälineinä. Itse asiassa sfinksi kuvaa tällä tavalla ihmisen historiaa pääkohdittain, niinkuin mekin olemme sitä koettaneet tässä kirjassa kuvata. Sfinksi näet kuvaa neljää ensimmäistä luomispäivää; ja tämä neljäs luomispäivä on kuvattuna sfinksin kasvoissa ja rinnassa – se on ihmisen minuuks. Muut kolme olemuspuolta kuvaavat edellisiä manvantaroita. Niinpä kuvaa leijonan vartalo ja käpälät kolmatta luomispäivää, kuumantantaraa, jolloin ihminen, niinkuin muistamme, sai astraaliruumiin. Kotkan siivet kuvaavat toista luomispäivää, aurinkomanvantaraa, jolloin ihminen sai eetteriruumiin. Ja härän takaruumis kuvaa sitä fyysillistä ruumista, jonka siemenen ihminen sai ensimmäisessä luomispäivässä eli saturnusmanvantarassa. Siten on nämä ihmisen kaikki neljä eri olemuspuolta edustettuna sfinksissä, ja ne on siinä esitetty sangen kuvaavalla ja älykkäällä tavalla. Sillä edessä on ihmisen pää ja leijonan ruumis – kun katselee edestä päin –, jotka kuvaavat minuutta ja astraaliruumista, ja takana ovat linnun siivet ja härän takaruumis, jotka kuvaavat eetteri- ja fyysillistä ruumista.

Nämä kaikki olemuspuolet tuossa sfinksin kuvapatsaassa kuvaavat jotakin muutakin. Olemme oppineet puhumaan ihmisen eri käyttövälineistä ja prinssiipeistä, ja kun muistelen omaa nuoruuttani ja ensimmäisiä teosofisia aikoja, kun kuulin ihmisen prinssiipeistä, muistan, kuinka vaikeata oli saada niistä selvää kokonaiskäsitystä. Ne olivat hataria ja kummallisia asioita. Astraaliruumiit, mentaaliruumiit, minuudet ja muut – missä ne olivat? Kaikesta tuntui, että ihminen oli liian monimutkainen olento. Ihminen ei osaa järjestää mielessään näitä eri prinssiippejä oikeaan suhteeseen toisiinsa. Sitten myöhemmin tietysti ymmärtää, että ne ovat kaikki sentään yhdessä jollakin tavoin. Tämä synteesi, yhteys, on kuvattuna sfinksissä. Sillä nämä eri prinssiippimme, käyttövälineemme, eivät ole erillään toisistaan, eikä niitä pidä käsittää toisistaan erossa oleviksi; ne ovat kaikki yhdessä nyt ja tällä hetkellä. Kun sanomme, että meillä on minuuus, astraali-, eetteri- ja fyysillinen ruumis, on ymmärrettävä, että ne kaikki ovat tällä hetkellä yhtä ja ovat kaikki tässä fyysisessä maailmassa. Ei meidän persoonallinen minuutemme ole missään kaukana; se on tässä fyysisessä ruumiissa. Me tunnemme itsemme näissä aivoissa ja tässä ruumiissa. Ei myöskään astraaliruumiimme, – tunteemme, himomme, halumme, mielikuvituksemme, – ole missään kaukana, vaan on tässä fyysisessä ruumiissa mukana. Samaten kaikki aistimuksemme, magneettiset, kemialliset ja muut voimat ovat myöskin tässä fyysisessä ruumiissamme. – On tärkeä havainto, että meidän päivätajuinen minuutemme, ja niin paljon kuin se käsittää halu-, himo-, tunnevoimia, on mukana tässä fyysisessä maailmassa. – Nuoruudessani oli muutamien monististen filosofien tapana puhua siitä, että on aivan fantastista, todellisuuden vastaista ja vanhanaikaista puhua ihmisten sielusta, ja ajatella, että sielu on jotakin, joka elää kuoleman jälkeen, niinkuin uskonnolliset ihmiset ajattelevat. Ihminen on se, mikä on tässä nyt, ja ei ole mitään eroa ruumiin ja sielun välillä; ne ovat yhtä. – Kun ajattelemme päivätajuista persoonallisuuttamme, silloin monistien väite pitää paikkansa. On siis väärin ajatella, että nämä prinssiipit olisivat siellä täällä – kuin hyllyille järjestettyinä. Ne kaikki ovat tässä meidän fyysisessä tajunnassamme yhdessä. Meidän persoonallinen tajuntamme on fyysillistä tajuntaa, ja kaikki on sentähden yhtenäistä. Meidän kehityksemme ei voi olla sellaista, että se veisi meidät pois tästä fyysisyydestä. Se on päinvastoin väärä kanta, joka vieroittaa meidät tästä nykyisestä todellisuudesta. Siis myös kaikki uskonnollinen, henkinen elämä, joka vetää meidät pois todellisuudesta, ei ole oikeata henkistä elämää; se on harhaelämää; jota vastoin terve, oikea henkinen elämä lähentää ihmistä tähän fyysilliseen maailmaan. Se nostaa ihmisen ja koko maailman ylöspäin. Se ei jätä fyysillistä maailmaa eikä vihaa sitä, vaan tekee sen helvetistä paratiisiksi. Niin on meidän käsitettävä henkinen elämä. Ainakin se on niin Jeesus Kristuksen jälkeen, jolloin minuutemme ollen fyysisessä ruumiissa voi puhdistua, pelastua, ja yhtyä Kosmilliseen Kristukseen. – Sentähden sfinksi, jos se onkin vanhalta ajalta ennen Kristusta, on hyvä kuva juuri tästä ihmisen synteesistä, yhtenäisyydestä. Ja se sfinksi viittaa myös moniin muihin suuriin salaisuuksiin.

Me voisimme selittää sfinksiä myös seuraavalla tavalla. Härkähän on sfinksin takaruumiina ja sillä on kotkan siivet. Silloin sanomme, että härän selkä kuvaa fyysillistä ruumista ja kotkan siivet kuvaavat eetteriruumista. Se on aineellinen puoli tässä sfinksissä eli ihmisessä. Leijona on sfinksin eturuumiin alaosassa, ja yläosana ihmisen kasvot. Ihmisen pää kuvaa minuutta ja leijona astraaliruumista, henkeä yleisesti sanoen, sillä me emme käsitä nyt astraaliruumista muuten kuin tajunnan kannalta. Astraalinen aura on se muodollinen pohja, jossa meidän tunteemme, halumme, himomme, toivomuksemme ilmenevät – ja samalla tavalla on minuuus se tajunnan keskus, jossa meidän varsinainen ja aivan selvästi tajuttava tajuntapuolemme ilmenee; jota vastoin sekä fyysillinen ruumis että eetteri – eli voimaruumis meissä hyvin selvästi kuvaavat aineen taikaa. Ihmisen pää, leijonan ruumis, kotka ja härkä, muodostavat ristin. Minkätähden ristin. Sentähden, että hämmästyseksemme huomaamme, että tässä on kuvattuna silloin eräs astrologinen seikka, nimittäin eläinrata. Härkä on eräs astronominen eläinradan merkki. Sitten seuraavat Kaksoiset, Krapu, Leijona, Neitsyt, Vaaka, Skorpioni – Kotka on sama kuin Skorpioni vanhoissa symbologioissa, – Jousimies, Kauris, Vesimies – Ihminen toisin sanoen, – Kalat ja Oinas. Sfinksissä on kuvattu neljä eläinradan ristikkäin olevaa merkkiä ja kuvaa sillä tavalla, että ihminen on risti; hän on ottanut aineellisuuden ristin päälleen; tai että hän on ristin kantaja, niinkuin Jeesus sanoi: »Ota ristisi!» Ja se risti, jota hän kantaa, on nämä muut merkit. Hän ei ole vielä vapaa, valmis ihminen.

Manvantarat ovat: ensimmäinen *Härkä*, toinen *Kotka*, kolmas *Leijona*, neljäs *Vesimies* – nykyinen ihminen.

Huomaamme vielä erään analogian nimittäin, että evankeliumeja on myöskin tämän ristin ja sfinksin mukaan neljä. Ensimmäinen evankeliumi, joka kuvataan ihmisen, *enkelin kasvoilla* – jolle roomalais-katolinen kirkko antoi tämän symbolisen vertauskuvan – on *Matteus*. Toinen evankeliumi kuvattu *leijonana* – on *Markus*. *Härällä* kuvattu – on *Luukas* ja viimein *kotkalla* kuvattu evankeliumi – on *Johannes*. Nämä evankeliumien symbolit viittaavat mystillisiin, syviin asioihin. Jos on selvillä tästä ja sitten lukee evankeliumeja, huomaa niissä uusia, merkittäviä syvyyksiä ja totuuksia. – Me ymmärrämme ensin Matteuksen evankeliumin, mutta jos emme osaa sitä ymmärtää, emme voi ymmärtää muitakaan. Sillä siinä on se avain, joka avaa meille kristinuskon mysteerit. Siinä on ne kohdat, joiden avulla me voimme tulla kristityiksi ja ymmärtää Jeesus Kristuksen sanoja ja opetuksia ja kaikkia maailman salaisuuksia. Jos emme ole Jeesus Kristuksen käskyjen hengen täyttämiä, emme voi evankeliumeja ymmärtää. – Tämä kaikki on kuvattuna sfinksissä.

4

Kuvan vaakasuora viiva härkä – skorpionin on sisältörikas. Härkä, fyysillinen ruumis, on mikrokosmos eli pienoiskuva tästä maapallostamme. Tämä fyysillinen ruumis on toisin sanoen kokoonpantu kaikista niistä elementeistä, jotka ovat maassa. Eetteriruumis, jossa on tuli ja muut eetteriset voimat, on pienoiskuva aurinkosysteemistä. Fyysilliseen ruumiiseen siis voivat vaikuttaa kaikki elementit maan päällä, mutta eetteriruumiiseen vaikuttavat kaikki aurinkokunnan voimat. Eetteriruumis on lähempänä makrokosmosta kuin fyysillistä ruumista. Sanotaan, että eetteriruumis on fyysillisen ruumiin kaksoispuoli. Se on ainoa ruumis, mikä meillä on oikeastaan. On puhuttu astraaliruumiista ja ihmisen minästä, mutta ne eivät ole mitenkään organisoituja. – Tämän kaiken takana on tietysti korkeampi, todellinen minämme, itsemme, kolmiyhteinen henkemme, aatmaa-buddhi-manas. – Tässä on persoonallisuus ja sen historia esitettyä.

Kun nyt voimme erikoisesti pitää kiinni siitä, että kaikki nämä eri olemuspuolet ovat itse asiassa yhtä tässä meidän fyysillisessä ruumiissamme, ja päivätajunnassamme, Silloin ymmärrämme ihmisen salaisuutta koko lailla paljon. Toinen puoli on myöskin muistettava, se, että ulkopuolella meidän päivätajuntaamme on näissä olemuspuolissa paljon, josta emme ole tietoisia. Emme ole tietoisia kaikista eetterivoimistamme. Emme osaa käyttää eetterivoimaamme vapaasti; emme osaa erottaa eetteriruumiasta fyysillisestä ruumiista ilman muuta. Jos eetteriruumis erotetaan fyysillisestä ruumiista, se merkitsee kuolemaa. Mutta sana »kuolema» selittää myöskin, millä tavalla voimme oppia erottamaan eetteriruumiin fyysillisestä ruumiista. Jokainen okkultisti eli salatieteilijä on velvollinen oppimaan erottamaan eetteriruumiin fyysillisestä ruumiista. Se tapahtuu kuoleman kautta. Hänen täytyy käyttää sitä totuuden miekkaa, joka leikkaa hänen ruumiinsa kahtia – erottaa eetteriruumiin fyysillisestä ruumiista. Okkultisti oppii menettelemään niin, että hän ei jätä tätä fyysillistä ruumista ilman voimaa, vaan oppii ottamaan eetteriä tästä fyysillisestä ruumiista, niin että hänellä on toinen ruumis fyysillisen ruumiin ulkopuolella. Se eetteri, jonka hän ottaa tästä fyysillisestä ruumiista, on niin »älykäs» kuin mahdollista. On kuin hän erottaisi sen puolen siitä, joka on puhdasta älyä. Luonnollinen kuolema ei ole samanlainen kuin okkultistin yksityinen menetelmä. Kuolema erottaa koko eetteriruumiin fyysillisestä ruumiista. Fyysillinen ruumis jää silloin, ja ihminen siirtyy kokonaan fyysillisestä ruumiista pois. Salatieteilijä säilyttää niin paljon eetteriä, että hän on tietoinen noissa toisissa ruumiissa eli auroissa, jotka eivät ole vielä organisoituja.

Nyt on huomattava, että päivätajunta käsittää kyllä nämä neljä olemuspuolta tässä fyysillisessä tajunnassa ja maailmassa, mutta päivätajunnan ulkopuolelle jää se, jota nimitämme alitajunnaksi, piilotajunnaksi jne., jonka yli meillä ei ole mitään päivätajusta valtaa. Sentähden ihminen on jonkinlaisten hänelle tuntemattomien, psyykkisten voimien alainen. Ihminen ei tiedä, minkälaisen tunteen valtaan hän voi joutua, mikä hänessä vaikuttaa, ennen kuin hän on saavuttanut okkultistin täydellisen tuntemuksen itsestään. Sentähden hän on kuin sfinksin edessä, joka voi niellä hänet tai syöstä kuuluun. Hänen salattu olemuksensa,

kaikki mikä hänessä on piilossa, voi hänet vallata, ja hän on kuin poissa suunniltaan, on kuin ei olisi oma itsensä. Tuo ei tapahdu usein ihmiselämässä. Yleensä on niin, että mikä on piilossa, pysyy piilossa; se on kynnyksen alapuolella, eikä pääse sieltä. Mutta sellaista voi tapahtua, ja ihminen on silloin kuin suurten luonnonvoimien vallassa. Sehän ei ole toivottavaa, vaan toivottavaa on, että ihminen pysyy päivätajunnassaan. Ihmisen päivätajuntahan fyysisessä ruumiissa käsittää noita muitakin käyttövälineitä ja voimia. Kaikki nuo neljä on mukana tässä fyysisessä tajunnassa. Ilman muuta tiedämme, että meidän minämme on mukana; emme mitään ymmärtäisi, ellemmme olisi minuuksia. Tiedämme, että meillä on tunteemme, ajatuksemme . . . Tiedämme, että meillä on kaikenlaisia eetterisiä voimia omassa ruumiissamme. Esimerkiksi se polttava kemiallinen eetteri, tuli, joka tekee sen, että meidän välttämättä täytyy syödä ja juoda tullaksemme toimeen. Se on se kemiallinen tulieetteri, joka tarvitsee polttoainetta. Me tiedämme, että meissä on magneettinen eetteri, joka ilmenee sukupuolivoimana, joka on luova voima ja samalla magneettinen voima, joka vetää ihmisiä yhteen. Ja se on niin voimakas, että sanomme kaikenlaisten murhenäytelmien johtuvan tästä magneettisesta eetteristä. Ihminen ei ole vielä oppinut sitä hallitsemaan enemmän kuin kemiallistakaan eetteriä. Ranskassa esimerkiksi ymmärretään tämä kemiallinen eetterivoima, ja ei tuomita sitä ihmistä, joka varastaa ruokaa syödäkseen. Jos ihmisellä ei ole muuten ruokaa tai juomaa, niin tuo kemiallinen eetteri panee hänet ottamaan sitä, mistä vain saa. Samalla tavalla on sukupuolieetteri vielä ylivoimainen ihmiselle, niin että siitäkin aiheutuu kaikenlaisia rikoksia ja onnettomuuksia. — Sitten ovat nuo korkeammat eetterit, joita ilman emme tule toimeen, joita ilman elämä on hyvin haikeata ja vaikeata — joskaan ne eivät herätäkään sellaisia haluja kuin alemmat eetterit. Tuo kolmas, aistimuseetteri, tekee mahdolliseksi sen, että voimme nähdä, tuntea . . . aistita tässä fyysisessä maailmassa. Sillä ilman että kuulemme, tunnemme, näemme jne., olemme onnettomia tässä näkyvässä maailmassa. Jos meiltä puuttuu jokin näistä aisteista, olemme onnettomia, olemme kuin vangitut. Jos olemme esimerkiksi sokeita, tiedämme, että se on ääretön onnettomuus; kun näkö puuttuu, on kuin suuri osa maailmasta olisi meiltä riistetty. Samaten, jos olemme kuuroja, silloinkin on suuri osa maailmaa otettu meiltä pois, ja me olemme onnettomia. Sentähden voimme sanoa, että koska emme täydellisesti vielä hallitse tässä fyysisessä maailmassa näitä aistimusvoimiakaan, olemme vielä niidenkin vallassa. — Jos menemme korkeimpaan eetteriin, refleksi- eli heijastavaan eetteriin, voimme sanoa, että ilman sitä ei olisi elämää ollenkaan. Tämä on se muistivoima, joka vaikuttaa sen, että voimme yleensä tuntea itsemme ihmisiksi, minuuksiksi. Jos en muistaisi, että minä olen lapsesta kasvanut ja että minulla on tuttavuuksia, ystäviä jne., — mitä olisi elämämme? Kerrotaan, että alkuperäiset tulimaalaiset ovat olleet sellaisia ihmisiä, että he olivat niin lyhytmuistisia, että kun he menivät nukkumaan illalla, se oli heille kuin kuolemaa; ja kun he heräsivät aamulla, oli se kuin syntymistä uuteen elämään. He eivät muistanneet mitään eilisestä. Kaikki ihmiset olivat vieraita, ja koko elämä oli taas uutta. Jos meissä ei vaikuttaisi tuo refleksi- eli muistieetteri, niin mitä olisi meidän inhimillisyydestämme? Sentähden täydellä syyllä kysymme, että koska nämä eri ruumiit ovat päivätajunnassa ainakin osaksi mukana, ja koska ne vaikuttavat tähän persoonallisuuteen, joka on fyysisenä olemassa, niin mikä on näiden eri käyttövälineiden ja puhtaasti fyysisen ruumiin suhde; sillä mehän olemme fyysisessä ruumiissa? Miten astraaliruumis, eetteriruumis ja meidän minuutemme vaikuttavat meissä? — Jos ajattelemme, että tuossa olisi ihmisen kuollut ruumis — siinä on luita, lihaa, jänteitä, hyytynyttä verta jne. — sanomme, ettei siinä ole tunteita, ajatuksia, tahtoa, aistimuksia . . . ei mitään minuutta. Kaikki se, mitä nimitämme sieluksi, on poissa. Mutta elävässä ruumiissa se on. Missä on se sielu, joka oli näkymätön, jota ei voinut nähdä välittömästi, kun fyysillinen ruumis eli. Nyt voi ainoastaan nähdä, että se on poissa. Missä se sielu on? Millä tavalla se sielu saattoi vaikuttaa tuossa fyysisessä ruumiissa? Miten siinä oli tuntemuksia, aistimuksia, tahtoa ja halua? Miten se vaikutti fyysisessä ruumiissa? — Ymmärrämme, että täytyy olla joitakin suhteita näkymättömien olemuspuolien ja näkyvän, fyysisen ruumiin välillä. Sillä tiedämme itse, että ei se ollut sillä tavalla, että kun sielu oli fyysisessä ruumiissa, niin esimerkiksi koko fyysillinen ruumis näki. Emme me nähneet pikkusormella. Tiedämme, ettei koko sielunelämä ollut fyysisessä ruumiissa noin vain ilman mitään mutkia, vaan että siinä oli merkillinen järjestys. Ihminen tiesi eläessään, että hän ajatteli aivoilla — jos hän ehkä ei ollut oppinut ajattelemaan pikkusormellaan. Tavallinen ihminen ajattelee aivoillaan. Eivät meidän kaikki näkymättömät käyttövälineemmekään ilman muuta vaikuttaneet koko tuohon fyysisen ruumiiseen. — Mikä oli tuo suhde? Sentähden on ihmiselle hyvin tärkeätä olla selvillä siitä, millä tavalla nuo eri käyttövälineet suhtautuvat tähän fyysisen ruumiiseen ja ilmenevät tässä

fyysillisessä ruumiissa. Mikä on niiden perusta fyysillisessä ruumiissa? Siinä nähtävästi on jokin ero, koska tunnemme rakkautta rinnassa, sydämellämme, ja suuttumus voi tuntua päässä. Tämä onkin niin sanottua okkultista fysiologiaa, ja voisi sanoa okkultispsykologista fysiologiaa. Yksityiskohdittain emme voi siihen syventyä, sillä ne ovat asioita, jotka eivät kuulu julkiseen tietoon, mutta on joitakin pääkohtia, jotka jokaisen totuudenetsijän on hyvä tietää.

Ensimmäinen asia fyysillisessä ruumiissa, johon huomiomme voi kääntyä, on veremme. Tiedämme, että jos veri juoksee kuiviin, on elämämme lopussa. – Muistamme, että Goethe »Faustissaan» sanoo: »veri on sangen omituinen neste». Ja muistamme, kuinka tohtori Steiner kirjoitti kirjan tällä nimellä – »Veri on sangen omituinen neste» –, viitaten Mefistofeleen sanoihin »Faustissa». Veremme on todella hyvin lähellä meitä sielullisina olentoina. Tuossa pienessä kirjassa Steiner huomauttaa, että veri on aivan lähellä minuutta. Meidän minämme ilmenee veressä; veri vastaa minuuttamme. Ja hän viittaa joihinkin esimerkkeihin: »Jos esimerkiksi häpeämme, vaikuttaa se vereen heti; jos pelästymme, juoksee veri ruumiissamme sydäntä kohti, meitä suojellakseen. Näemme, että se vaikuttaa heti vereen, saa välittömästi aikaan parallelli-ilmiön.» – Minäkin allekirjoitan tämän, mutta lisäisin että veri ei ole ainoastaan lähellä meidän minuuttamme: vaan siinä itse asiassa nämä kolme käyttövälinettä, minuuus, astraali- ja eetteriruumis vaikuttavat, ovat lähellä verta. Veri on sillä lailla erikoinen, että se on aivan läheisissä tekemisissä kaikkien noiden käyttövälineiden kanssa. Jos nimittäisimme niitä yhdessä sieluksi, silloin voisi sanoa, että sielu on läheisessä ja välittömässä tekemisessä veren kanssa. Voisi sanoa, että sielu asuu veressä. Veri on sangen erikoinen neste.

Kiinnittäkäämme sitten huomiomme ihmisen hermostoon. Se on myöskin hyvin läheisissä tekemisissä ihmisen minuuden, sielun kanssa. Hermostoon ei kuulu ainoastaan se hermosto, jonka avulla ihminen voi liikuttaa kättään jne., vaan jokaisessa aistissa on hermoverkosto. Emme voisi nähdä ilman silmähermoja. Hermosto on siis jotakin, joka on hyvin erikoislaatuista meidän ruumiissamme. Hermosto on siis ainakin välillisesti tekemisissä minuutemme kanssa; mutta se on välittömästi tekemisissä astraali- ja eetteriruumiin kanssa. Aistimuseetteri virtaa noissa hermoissa; se kulkee hermoissa kuin sähkövoima. Jos pistän neulalla itseäni, siitä kulkee sähkötyös aivoihin ja sieltä sitten minuuteemme. Eetteriruumiin se voima, joka asuu hermoissa, on siis fyysillisessä ruumiissa se puoli, jossa asuu eetteri- ja astraaliruumis. Teemme eron kahden hermojärjestelmän välillä. Toinen on keskushermosto, joka on meidän päivätajuntamme yhteydessä: kaikki tunteemme, tuntemuksemme, aistimuksemme ja kaikki tahdonilmauksemme tapahtuvat keskushermoston välityksellä. Toinen on niin sanottu sympaattinen hermosto, joka ei ole meidän päivätajuntamme alainen: se välittää meille usein yhteyden sisäisen maailman kanssa, josta meillä ei ole tietoa. Sympaattinen hermosto toimii ruumiin sisälmyksissä, joissa siis vaikuttaa kemiallinen eetteri. Sentähden voimme sanoa, että sympaattinen hermosto on tekemisissä eetteriruumiin kanssa, jota vastoin astraaliruumis on tekemisissä päivätajuisen hermoston kanssa. Sympaattinen hermosto sisältää salaisuuksia, joista emme ole vielä tietoisia, vaikka se on sellainen hermosto, jota olemme ennen menneissä manvantaroissa käyttäneet. Nyt se toimii itsestään, niin ettei meidän tarvitse valvoa sen toimia. Mutta koska eetteriruumis on yhteydessä aurinkoruumiin kanssa, se viittaa samalla siihen, että tämän sympaattisen hermoston avulla voimme päästä yhteyteen aurinkovoimien kanssa, jotka ovat meille vielä tuntemattomia. Esimerkiksi meediumit, jotka välittävät yhteyttä henkimaailman kanssa, ovat olentoja, joiden sympaattinen hermosto toimii herkästi, sillä tavalla puolitajuisesti, että sympaattinen hermosto vaikuttaa heidän tajuntaansa. Esimerkiksi fysikaalisten ilmiöiden aikaansaamisessa vaikuttaa meediumissa tämä sympaattinen hermosto. Se vaikuttaa sukupuolivoimaan, vetää sen voiman käytettäväkseen, ja sillä tavalla meediumi saa aikaan fysikaalisen ilmiön. Sanokaamme, että meediumi on puolitranssissa. Hän ojentaa kätensä ja piano kulkee meedioon päin. Silloin voi selvästi huomata kummallisia liikkeitä meediumissa. Hän tulee ensin suureen tuskaan, puristukseen. Kun sitten tuo piano tulee lähemmäksi, hänet valtaa autuaallinen tunne; ja kun sitten tutkitaan, mistä se johtuu, huomataan, että hän on käyttänyt sukupuolivoimaansa.

Jos vielä käännämme huomiomme fyysilliseen ruumiiseen, huomaamme, että siinä on muutamia sangen salaperäisiä elimiä, niin sanottuja rauhasia: kilpirauhanen, käpyrauhanen, aivolisäke, perna, munuaiset, sukupuolirauhaset . . . , jotka erittävät nesteitä ruumiiseemme. Nämä nesteet ovat niin tärkeitä,

että jos jokin rauhanen lopettaa toimintansa, niin asiat käyvät hullusti. Meidän aikamme tieteellinen maailma on kääntänyt huomionsa näihin rauhasiin ja saanut selville, mitä niiden toimimattomuus, sairaalloinen tila saa aikaan. Jos esimerkiksi haiman toiminta tulee epäsäännölliseksi, tulee ihmiselle sokeritauti. Jokainen tietää, että hän nuorena, samalla kun hän tuntee itsensä ihmiseksi, samalla tuntee itsensä mieheksi tai naiseksi. Mikään ei voi sitä asiaa muuttaa. Mutta sitten hän tulee vanhaksi, ja häntä harmittaa, että hän ei enää ole mies eikä nainen. Sellainenkin asia riippuu rauhasista. Jos ihminen ei ollut hankkinut toisella tavalla naisellisuutta tai miehuutta, niin hänessä ei vanhana ole niistä paljoa jäljellä. Sentähden luontokin viittaa siihen, että meidän pitää muuttua henkisemmiksi olennoiksi. Me emme saa olla fyysillisistä ja eetterivoimista riippuvaisia, vaan meidän täytyy nousta astraaliruumiiseen, silloin opimme itse asiassa salaisuuden. Jos ihminen jo nuorena päättää, että hän ei ole rauhasista riippuvainen, vaan että hän on inhimillinen olento, joka on sielu, silloin hän rakentaa itselleen sellaista uutta, sisäistä sieluruumista, joka tekee sen, että hän ei viehättävyydessään, voimassaan, sulossaan . . . missään, ole riippuvainen fyysisestä ruumiista, vaan hän saa ikäänkuin toisen, näkymättömän ruumiin, joka itse asiassa toimii fyysisen ruumiin kautta ja loistaa sen läpi, niin että vaikka fyysillinen ruumis tulee vanhaksi ja ryppyiseksi, niin sielu elää. Tällaisella vanhalla mummolla on täysi sulokkuutensa vielä jäljellä; ihmeellinen sulo, ja kukaan ei tiedä, mistä se johtuu. Hän voi säilyttää ulkonaisenkin viehättävyytensä. Ei meidän tarvitse luulla, että historialliset naiset, niin kuin esimerkiksi ranskalainen Ninon de l'Enclos, olisivat olleet mitään elostelijoita. Jos kohta kerrotaan, että he ovat olleet kymmenien ja satojen miesten rakastajattaria, niin meidän täytyy muistaa, että elostelijoita he eivät ole olleet. Ninon de l'Enclos oli yhdeksänkymmenvuotias, kun eräs markiisi rakastui auttamattomasti häneen, sillä hän oli kuin nuori tyttö. Ja se merkitsee, että hän oli löytänyt »elämäneliksiirin», että hän hallitsi eetterivoimiaan.

EETTERIRUUMIIN TOIMINTA

Mikä on ero elävän ja kuolleen fyysillisen ruumiin välillä? Lapsetkin, näkevät, että ihminen, joka äsken puhui, liikkui ja toimi, ei enää puhu, liiku eikä toimi. Tarkempi tutkimus osaa tarkemmin selittää, mikä erottaa kuolleen elävästä ruumiista. Jos kysymme lääkäreiltä, on heillä useampia sellaisia kuoleman merkkejä, jotka heille todistavat, että ruumis ei enää ole elävä. Siitä ovat pääasialliset merkit: että ruumis ei enää hengitä, että sydän ei enää lyö ja veri ei kierrä enää, ja ettei ruumiissa ole enää mitään sisäisiä toimintoja. Mutta nämä suuret päämerkit eivät vielä todista mitään asiantuntijalle, sillä hän tietää, että täytyy olla useampia muita merkkejä, ennenkuin on olemassa täysi varmuus siitä, että ihminen on kuollut. Mutta näistä äsken mainituista merkeistä sentään tavallisesti päättelemme, että kuolema on saapunut; kaikki on hiljaa ja liikkumatonta, hengitys ei enää toimi, sydän ei lyö. Mutta jos okkultisesti kysymme ja tutkimme tätä asiaa, tiedämme, että kuollut ruumis eroaa elävästä siinä, että kuolleesta on lopullisesti siirtynyt pois eetteriruumis, fyysillisen ruumiin kaksoispuoli, ja että ei ole enää mitään yhdyssidettä fyysillisen ruumiin ja eetteriruumiin välillä; että »hopealanka» on katkennut — ne hienot eetterivirrat, jotka yhdistävät fyysillisen ja eetteriruumiin, jotka pitävät fyysillisen ruumiin yhteydessä eetteriruumiin kanssa. Vaikka ruumis näyttäisi kuolleelta, ihminen voi olla vain tainnoksissa, valekuollut, jolla on kaikki kuoleman merkit, mutta yht'äkkiä, monen päivän perästä, voi ruumis uudestaan virotta eloon. Okkultisesti riippuu tämä siitä, että hopealankaa ei ole katkaistu. Sentähden suuret ihmiset, kuten Jeesus Kristuskin saattoi sanoa, kun kuollut ihminen tuotiin hänen luokseen, ettei hän ole kuollut, hän nukkuu. Hopealanka ei ollut katkennut. Siis Jeesus Kristuksella oli tilaisuus kutsua eetteriruumis ja ihminen kokonaan takaisin fyysilliseen ruumiiseen.

Todellinen merkki kuoleman saapumisesta on siis se, että eetteriruumis on poistunut fyysillisestä ruumiista ja »hopealanka» katkaistu. — Meidän ajatuksemme liittävät yhteen silloin nuo molemmanlaatuiset ilmiöt — eetteriruumiin siirtymisen pois ja kaikkien kuoleman merkkien esiintymisen, varsinkin hengityksen, verenkierron jne. lakkaamisen — ja kysymme: mitä yhteyttä niillä on? — Okkultisesti saamme vastauksen, että se on eetteriruumis, joka elähyttää fyysillistä ruumista. Se on eetteriruumis, joka hengittää, joka saa sydämen sykkimään ja veren kiertämään. Se on eetteriruumis, joka saa ruuansulatuksen toimimaan, joka toimii kaikissa rauhasissa, joita ruumis tarvitsee. Toisin sanoen, ne ovat eetterivoimat, kosmilliset voimat, ne ovat aurinkokunnan elävät voimat, jotka vaikuttavat meidän fyysillisessä organismissamme. Ne voimat eivät toimi umpimähkään, vaan eetteriruumiin välityksellä. Meidän eetteriruumiimme on se, joka liittää meidät aurinkokuntaan. Meidän fyysillinen — karkea — ruumiimme liittää meidät maapallon elämään. Karkea, fyysillinen ruumis on mikrokosmos maahan nähden, ja eetteriruumis on mikrokosmos aurinkokuntaan nähden. Se on eetteriruumis, joka tekee mahdolliseksi meidän elämämme tässä fyysillisessäkin ruumiissa. Jos nyt ajattelemme erimerkiksi ruuansulatusta, niin se tapahtuu sen voiman avulla, jota nimitämme tulielementiksi, *kemialliseksi eetteriksi*. Ilman sen toimintaa, sen voimaa, ei meissä ruuansulatus toimisi. Siinä tarvitaan toimintaa ja voimaa. Se tapahtuu tosin automaattisesti. Se on päivätajuntamme ulkopuolella eikä sen hallinnassa, niin kuin tietoiset liikkeemme. Ruuansulatus on kuitenkin yhteydessä ruumiin sympaattisen hermoston kanssa, joka on ulkopuolella päivätajuntaamme: siinä vaikuttavat nuo eetterivoimat. Kun ruuansulatus tapahtuu tulieetterin eli kemiallisen eetterin avulla, merkitsee se, että kun kaikki on hyvin, ei tajunnalla ole mitään tietoa siitä, mutta jos tapahtuu häiriöitä, niin se vaikuttaa niin voimakkaasti, että se niin sanoaksemme lentää yli keskushermostoon, että saamme tuntea sen tajunnassamme — astraliruumiin kautta minässämme —, ja silloin me tahdomme saada ruuansulatuksemme kuntoon jne. — Kun sitten ajattelemme muitten rauhasien toimintaa, erilaisten nesteitten erittymistä rauhasista ja liikkumista organismissamme —, niin kaikki nämäkin sisäiset toiminnat tapahtuvat eetterivoimien avulla, ja voimme huomata, että näissä kaikissa vaikuttaa enimmäkseen ne eetterivoimat, joita olen nimittänyt sukupuolivoimiksi eli *magneettiseksi*

eetteriksi. Se on magneettinen eetteri, joka vaikuttaa koko tuossa rauhasjärjestelmässä. Sentähden huomaamme, kuinka sisäinen rauhasjärjestelmä ei ainoastaan erityisten sukupuolirauhasten välityksellä ole yhteydessä itse sukupuolisuuden kanssa, vaan kuinka toisissakin rauhasissa on sellaista toimintaa, joka vaikuttaa sukupuolisuuteen. Aivoissa on esimerkiksi käpyrauhanen, joka suorastaan toimii sukupuolivoimienkin yhteydessä. Jo ennen kuin lapsi tulee sukupuoliolenoksi, tämä käpyrauhanen erittää sellaista hormoonia, joka säännöstää sukupuolivoimia, niin että ne eivät pääse liian aikaisin kehittymään; ja vasta sitten, kun sukupuolirauhaset alkavat toimia ruumiissa, tuo toiminta käpyrauhassa lakkaa, ja alkaa taas uudelleen toimintansa vasta sitten, kun ihminen alkaa tietoisesti itsekasvatuksen ja joogan avulla voittaa omaa sukupuolisuuttaan. Silloin tuo pieni rauhanenkin astuu aivoissa taas toimintaan ja vaikuttaa sitten lopulta sen, että sen läheisyydessä oleva aivolisäke, *hypofyysis*, alkaa myöskin väreillä ja herättää silloin yhteyden henkimaailman kanssa, ja ihminen tulee sillä tavalla selvänäköiseksi. Tästä muuten näemme, kuinka luonto on asettanut asiat niin, että selvänäköisyys on aina jonkinlaisessa yhteydessä hillityn sukupuolisuuden kanssa. Ihmisen täytyy aina aloittaa siitä kohdasta, että hän pääsee sukupuolisuutensa herraksi, jos hän tahtoo kehittää itseään. — On rauhasia, jotka eivät suorastaan ole magneettisen eetterin kanssa tekemisissä, mutta jonkin verran se kuitenkin aina vaikuttaa näissä rauhasissa. — Nämä rauhaset ovat *perna ja maks*. Pernasta luemme okkultisista kirjoista — mm. Salaisesta Opista, — että se on erinomaisen tärkeä rauhanen. Fysiologisesti ei oikein tiedetä, mitä pernalla ja maksalla on suorastaan tekemistä ruumiissa — täydellisesti ei tunneta niiden toimintaa. Mutta niin paljon kyllä tiedemiehemme väittävät, että veri on jollakin tavalla syntynyt pernasta ja maksasta — ja luuytimeistä. Lääkärit ja oppineet sanovat, että veri on aivan läheisessä tekemisessä niiden kanssa. Se on aivan totta myöskin okkultisesti, sillä — niin kuin huomautimme — »veri on sangen omituinen neste». Kun sitten okkultisesti tutkimme asiaa, huomaamme, että veressä on siis sellaista eetterivoimaa, joka on saanut näkyvän fyysillisen muodon. Kaikissa meissä on tuota omituista nestettä, lämmintä verta. Me voimme havaita, tietää ja tuntea sen. Kuitenkaan se ei ole yhteydessä ainoastaan eetteriruumiin kanssa vaan myös astraaliruumiin ja minätajunnan kanssa. Kun veren kokoonpanoa tutkitaan, on totta okkultisestikin, että siinä on jotakin ainetta — kuinka sitä sanoisimme — luuytimeistä, pernasta ja maksasta. Okkultisesti silloin sanomme, että pernan kautta tulevat vereen ns. valkoiset verisolut. Ne muodostuvat pernan avulla. Se on itse asiassa sitä eetterivoimaa, jota tavallisesti nimitämme *aistimuseetteriksi*, — jota voisimme myöskin nimittää *sähköeetteriksi*. Olen tehnyt joskus sellaisen eron, että kun nimitämme toista magneettiseksi eetteriksi, niin olen nimittänyt sitä sähköeetteriksi, tarkoittamatta, että se on samaa kuin sähkö luonnossa. Mutta jonkinlaista sähkövirtausta on ruumiissamme; se virtaa hermostossa, se on kuin sähköilmiö. Jotkut tiedemiehetkin sanovat, että hermot ovat kuin lennätinlinjoja, joita pitkin sähkötetään. Ja tätä sähköistä eetterivoimaa on veressämmekin, ja se valmistuu pernan avulla. Sitä nimitämme okkultismissa usein *praanaksi*. Blavatskyn tapana oli aina prinsippien joukkoon lukea praana. Hän puhui intialaiseen tapaan *sthuula sharirasta*, sitten *linga sharirasta*, sitten *kaamasta* eli halusta, himosta jne. — Kaamaruupa, vanha intialainen nimi, on tavallaan praana, koska meidän astraaliruumiimme ei ole organisoitu ruumis, vaan on se valo- ja väri-ilmiöitä — ja on vääriin nimittää sitä ruumiiksi. Se saa muodon, muodostuu himoruumiiksi, kaamaruupaksi, vasta kuoleman jälkeen. Vanhassa intialaisessa prinsippijaoissa on praana. Silloin voimme kysyä, mitä se on? Onko se erillään eetteriruumiista, vai onko se sama kuin eetteriruumis? — Myöhemmin ei ole puhuttu praanasta erillisenä prinsippinä, ja tämä on tapahtunut silloin siitä syystä, että elämänvoimana praana on kaikkialla, kaikilla tasoilla, ja ei ole mikään erikoinen prinsippi, joka kuuluisi ihmiselle enemmän kuin muille. Se on auringonvoimaa, mutta kun se saa muodon, voimme puhua ihmisen praanasta, — mutta sillä tarkoitetaan, että se voima virtaa tähän meidän fyysilliseen ruumiiseemme ja tekee meidät eläviksi. Mutta nyt itse asiassa se voima virtaa eetteriruumiiseen, joka ottaa vastaan sen tässä fyysillisessä maailmassa ja antaa sen erilaisina voimina tulla sitten tähän fyysilliseen ruumiiseen. Sentähden se ei ole mikään mainituista eettereistä; se on kaikki nämä eetterit yhdessä. Näin ollen voimme ymmärtää, että lämpö, tuli, joka kemiallisena eetterinä toimii meissä, on auringonvoimaa, joka on meissä erikoistunut. Samalla tavalla magneettinen eetteri, luova sukupuolivoima on praanaa, auringon elämänvoimaa. *Foobatiksi* sanotaan sitä silloin, kun se on kaikkiallinen, ja ihmisen fyysilliseen ruumiiseen se pääsee virtaamaan eetterivoimina. Ja sitten on samalla tavalla myöskin ne voimat, joita nimitämme aistimuseetteriksi, sähköeetteriksi, samaa aurinkoenergiaa, joka tunkee organismiimme

eetteriruumiin välityksellä. — Veressä on siis näitä valkoisia verisoluja, ja ne syntyvät pernassa, sen aurinkoenergian avulla, joka on muodostunut tuoksi eetterivoimaksi, kolmanneksi eetterivoimaksi, sähköeetteriksi, joka sitten pernan kautta virtaa meidän fyysilliseen ruumiiseemme. Perna on rauhanen, joka sitä erittää. — Mutta veren muodostumiseen vaikuttaa myöskin maksa. Millä tavalla? Sillä tavalla, että sen välityksellä — tietysti juuri tämän saman sähköeetterin avulla — virtaa suoraan astraaliruumiistamme, siis tunneaurastamme, himo- ja haluaurastamme, voimaa vereen, joka muodostaa punaisia verisoluja. Ja siinä astraaliruumiissa on meidän minämme. Se muodostaa ajatuksia — niin kuin olen koettanut selittää — astraaliruumiin kaikista tunnevoimista. Meidän persoonallinen minätajuntamme on siinä, ja sentähden se tajunta astraaliruumiin välityksellä on myöskin veressä, virraten siihen maksan kautta — taikka sen eetterivoiman välityksellä, joka maksan avulla erittää punaisia verisoluja. Sentähden nämä molemmat rauhaset — maksa ja perna — ovat erikoisen tärkeitä. Jos ihmisessä perna ei toimi, sanotaan että ihminen tulee luulosairaaksi, taikka että hän tulee väsyneeksi, pessimistiseksi ja raukeaksi — kun ei perna muodosta ja eritä näitä valkoisia verisoluja. Jos sen sijaan perna erittää niitä liian paljon, silloin se hävittää noita punaisia soluja, ja hänen verensä tulee »ohueksi». Ihminen tulee silloin aneemiseksi. Ymmärrämme hyvin, että koska punaisissa verisoluissa vaikuttaa astraaliruumiimme ja minuutemme, niin jos niitä on liian vähän, meillä ei ole valtaa ruumiimme yli. Jos taas on liian paljon punaisia verisoluja — maksa erittää niitä liian paljon —, meissä on liian paljon tunnetta, elämänvoimaa; meissä on liian voimakkaita tunteita, ja me tahtoisimme hallita koko maailmaa. Sentähden on tärkeätä, että on olemassa luonnollinen tasapaino näiden rauhasien toiminnoissa. — Olemme täten puhuneet vähän rauhasista ja verenkierrosta.

Nyt on jäljellä vielä hengitys, joka on sangen ihmeellinen toiminta tässä fyysillisessä ruumiissa. Jos hengitys lakkaa, lakkaamme me myöskin olemasta tässä fyysillisessä maailmassa. Mutta hengitys, joka yleensä toimii automaattisesti, on kuitenkin niin lähellä minuuttamme ja päivätajuntaamme, että me voimme sitä hallita. Jos ihmisessä on kylliksi tahdonlujutta, hän voi päättää olla hengittämättä ja voi vaikka tappaa sillä tavalla itsensä. Tämän tiedämme teoreettisesti, sillä hengitys on jollakin ihmeellisellä tavalla sekä automaattinen että myöskin päivätajunnan vallassa. Se on sekä sympaattisen hermoston että keskushermoston vallan alainen. Sentähden hengityskin on salaperäinen toiminta meidän ruumiissamme. Hengitys on tekemisissä kaikista korkeimman, tuon ensimmäisen eetterin, refleksi-, heijastus- eli muistieetterin, kanssa. Kun tarkastamme elävää ihmistä ja hänen fyysillistä kehitystään, niin havaitsemme sangen huomattavan ja omituisen asian. Kun ihminen tulee tähän fyysilliseen maailmaan, hänellä on valmiiksi organisoituna tämä fyysillinen käyttöväline. Siis nämä kiinteät, juoksevat ja kaasumaiset aineet. Ne on kyllä organisoitu, ja ihminen kehittää niitä, kun hän tulee maailmaan. Lapsi alkaa huutaa heti, kun se tulee maailmaan, mutta kun muuten tarkastamme lasta, huomaamme, kuinka siinä kehitys tapahtuu vähitellen. Se ei osaa syödä muuta kuin maitoa — sillä ei ole hampaita. Se ei ole sukupuoliolento liioin. Se ei ole vastuunalainen, täysijärkinen olento; se on aivan kuin luonnonvoimien heiteltävänä, tavallisesti 21:nteen ikävuoteen saakka. Tapahtukoon se ennemmin tai myöhemmin, mutta me näemme, että hän ei ole vastuunalainen olento, ennen kuin hänessä on tapahtunut sellainen muutos, että hän on tullut täysi-ikäiseksi olennoiksi. Huomaamme sentähden, kuinka ihminen käy eri kehitysvaiheitten kautta. Kun tarkastelemme niitä okkultisesti, huomaamme, että ne riippuvat siitä, että eetteriruumis vasta vähitellen ottaa fyysillisen ruumiin haltuunsa ja vähitellen päästää omia eri voimiaan vaikuttamaan fyysillisessä ruumiissa. Niinpä huomaamme, että pieni lapsi kyllä hengittää, mutta sen syöminen on luonnon mukaan oikeastaan yhteydessä äidin kanssa; niin läheisessä yhteydessä äidin kanssa, että se ei alussa osaa syödä muuta kuin äidin maitoa. Okkultisesti katsoen tämä on tärkeä asia. Jokaisen lapsen pitäisi ensin saada äidin maitoa. Mistä syystä? — Sitä syystä, että kun tarkastamme lasta, se ei ole eetterisesti katsoen aivan vapaa äidistä. Vaikka se fyysillisesti on erillään äidistään, niin eetterisesti se on kiinni äidissään. Eetteriset »hopealangat» liittävät lapsen äitiin, ja lapsi on äidin vaikutuksen alainen. Se on eetterisesti kasvunsa puolesta riippuvainen äidistä — ja on luonnollista, että pieni lapsi saa nauttia silloin ravintonaan äitinsä maitoa. Tietysti lapsi elää ja kasvaa, vaikka hän saa vierastakin maitoa. Mutta tämä on puolustettavissa ainoastaan silloin, kun äiti on niin heikko, että ei itse kykene ruokkimaan lastaan. Mutta moraalisesti katsoen ei saa olla sellaisia syitä, — »että minun täytyy nyt mennä tanssiaisiin, taikka että en jouda». Ne eivät ole luonnollisia syitä. Sentähden lapsen

toinen syntyminen omaan eetteriruumiiseensa tapahtuu silloin, kun äiti on ravinnut sitä, ja se luonnonmukaisesti eristäytyy äidistään, joka tapahtuu silloin, kun hampaat tulevat esiin. Silloin se »hopealanka», joka yhdistää sen äitiin, katkeaa, ja lapsi saa ruveta itse ravitsemaan itseään, syömään ja nauttimaan ruokaa – ei sen tietenkään tarvitse vielä ruveta taistelemaan leipänsä edestä. Silloin se on syntynyt eetterisesti; sillä on oma eetteriruumis. Mutta tällöinkin vaikuttaa siinä varsinaisesti vain kemiallinen eetteri. – Tietysti voimme lisätä, että koko ajan se hengittää, että korkein eetteri siis vaikuttaa. Koko ajan se näkee, kuulee jne. – siis myöskin tuo aistimuseetteri toimii. Mutta toinen eetteri, magneettinen eetteri ei ala sukupuolisuutena toimia, ennen kuin ihminen tulee tiettyyn ikään, tavallisesti 14-vuotiaaksi – se on keskimääräinen ikä; se voi tapahtua myöhemmin tai varhemmin. Magneettinen eetteri on toiminut kyllä muissa rauhasissa, mutta aivan salaisesti; mutta vasta kun lapsi tulee puberteetti-ikänsä, alkaa kehittyä sukupuoliolennoksi, alkaa magneettinen eetteri hänessä vaikuttaa. Lapsi tulee täysi-ikäiseksi vasta silloin, kun korkeammat eetterit, jotka kyllä ennenkin ovat vähän toimineet, alkavat voimakkaammin toimia. Silloin vasta, kun varsinkin tuo kolmas, sähkö- eli aistimuseetteri oikein pääsee ihmisessä toimimaan, hän tulee täysi-ikäiseksi. Silloin vasta hän osaa tehdä oikeita havaintoja ja asioita punnita. Tiedämme, kuinka nuoret ihmiset ovat mielikuvituksensa vallassa. He eivät osaa punnita ja harkita tasapuolisesti ja luonnollisesti asioita, ennen kuin täysi-ikäisiksi tultuaan. Täysi-ikäisyys merkitsee juuri sitä, että ihminen ei ole enää tunteittensa vallassa niinkuin aikaisemmin. Ehkä nykyajan nuoret ovat teräväjärkisempiä kuin ennen, ehkä he tietävät, kuinka olla ja elää maailmassa. Mutta luonnostaan ihminen nuorena on enemmän tunteittensa vallassa. Menestyäkseen maailmassa, tullakseen toimeen tässä universumissa, ihmisen täytyy tehdä oikeita johtopäätöksiä. Se on hänen täysi-ikäisyytensä. Silloin juuri kaikki nuo eri eetterivoimat vaikuttavat yhdessä, niin että hänen ajatuksensa, hänen minuutensa on tullut tähän fyysilliseen ruumiiseen. Sillä koko ajan kehityksemme on sitä, että meillä on fyysillinen ruumis ja sitten inhimillinen sielu eli minä, joka vähitellen tulee meihin, vähitellen järkevä minuus – *karmallinen minuus* – tulee enemmän ja enemmän lapsen sisään. Kun hän on täysi-ikäinen, silloin hänen minuutensa on tässä fyysillisessä maailmassa; se ei ole enää taivaassa. Hänen minuutensa on tässä; hän on täysi-ikäinen olento, joka osaa ajatella ja tehdä oikeita havaintoja.

On erittäin kiintoisaa ja opettavaista tutkia pitkiä ajanjaksoja taaksepäin ja nähdä, millä tavalla ihminen on muodostunut, millainen hänen historiansa on ollut. Me olemme tässä kirjassa sitä jonkinverran tehneet – ja me tiedämme, että inhimillinen minämme syntyi eläimen muodossa eläinkunnassa. Me olimme siis kuumanvantarassa, kolmannessa luomispäivässä eläinkuntana, ja siellä meissä, ainakin suuressa joukossa, syntyi minuus. Muutamissa se syntyi vasta tämän maan päällä – ehkä voisimme sanoa: inhimillisissä muodoissa täällä. Mutta suuri joukko syntyi kuussa – niin kuin on tapana sanoa. Nyt me silloin kysymme; mikä se oikeastaan silloin syntyi? – Meidän tajuntamme oli kuumanvantarassa astraaliruumiissa. Astraaliruumis oli annettu ja se kehittyi; ja lopulta astraaliruumis, joka oli hyvin epämääräinen aluksi, tuli kiinteäksi ja keskittyi muotoon, että lopulta syntyi ajatus ja minuus. Se ajatus ja minuus syntyi silloin – niin kuin muistamme – noiden korkeiden enkeliolentojen, serafien avulla. He, edustaen Isää, aivan kuin painoivat leimansa tuohon, joka oli syntymäisillään ja syntyi. He antoivat järjen, manaksen, minuuden siemenen. Ja kuinka tämä minuus on käsitettävä? Onko se muodoton vai muodollinen? Ei se voi olla muodoton. Muodoton tajunta olisi aivan universaalinen. Minuus on itsessään sellaista, joka on jollakin tavoin muodollista, keskitettyä. Minuus ei ole muodollinen sillä tavalla, että se olisi kuutio tai ympyrä; emme voi oikeastaan käyttää tällaisia kontuuripiirroksia, kun puhumme minästä. Meidän minämme on sellainen, että se minänä voisi lentää aurinkoon ja ajatella siinä kuuluvia asioita, tai että se voisi mennä sisälle teidän aivoihinne ja kuunnella ja ajatella teidän persoonaanne – esimerkiksi. Sellainen on minämme. Se on itsessään jotakin fyysillisesti käsittämätöntä, ja kuitenkin se on mahdollista. Ehkä yksinkertaisinta, kaikista luonnollisinta olisi nimittää sitä sellaisella muodollisella nimellä, joka ei oikeastaan mitään selitä, joka sekin on yhtä käsittämätöntä kuin sana »minä». Voisi sanoa, että minä on kuin henkinen atomi. Jos sanomme, että se on atomi, se ei mitään selitä – kuin että se on jotakin. Atomia ei ole olemassa missään vanhassa mielessä, että se olisi jokin hyvin pikkuinen pala, jota ei voi nähdä, ja jota ei voi leikata pienemmäksi. Atomi on sopiva sana, kun tahdomme kuvata minuuden aineellista pohjaa. Minuutemme on kuin atomi. Mitä

tämä silloin merkitsee? Kun laskeudumme alas käytäntöön, mitä se merkitsee, että minuuttamme seuraa atomi sellaisena pohjana, joka tekee minuudellemme mahdolliseksi ilmetä ja toimia? Se on käytännöllisesti sanoen se, mitä okkultismissa ja vanhassa viisaudessa on nimetty intialaisella nimityksellä *kaarana shariraksi*, latinaksi *kausaaliruumiksi*; taikka myöskin näin tavallisessa nykyaikaisessa okkultismissa *auramunaksi*. Se on toisin sanoen siis ilmennys. Se on meidän minuutemme, joka auramunana säilyy kautta jälleensyntymien. Se on aineellinen pohja. Minuus ei olisi ilmennyt, jollei olisi tätä auramunaa, syyruumista, joka säilyy jälleensyntymisestä jälleensyntymiseen. Se on myöskin ihmeellinen elämäkirja, johon kaikki kokemukset kootaan minuudelle itselleen, kun se syntyy tuossa elämän muodossa. Kun me synnyimme ihmisiksi kuumanvantarassa, niin meidän minuutemme oli kuin atomi – muodoton –, tai todellisuudessa se oli kuin pieni auramuna, ja sellaisena auramunana se jäi säilymään. – Mistä aineesta tämä auramuna muodostui? – Se muodostui eetteriaineesta, sitä kaikkein korkeimmasta eetteristä, jota nimitämme *muistieetteriksi*, elämäneetteriksi. Ja kuitenkin ei ole aivan siten, jos sanotaan, että muodostui pieni auramuna, kuin ohut kalvo – se on vertauskuva. Mutta tästä korkeimmasta eetteriaineesta muodostui tuo syyruumis, auramuna. Kuitenkin, kun katselemme okkultisesti tuota ihmistä, joka silloin syntyi, huomaamme, että ihminen itse minuutena ei ole suinkaan tuon auramunan sisällä. Minuus itse ei voi tulla vangituksi sillä tavalla, vaan se on kuin tuon auramunan ulkopuolella. Minuus on henkinen, muodoton asia, mutta siihen on liittynyt seuralaiseksi tuo auramuna. Meidän ei pidä käsittää, että asiat olisivat realistisesti tämän muotoisia. Kun fyysillisesti koetamme esittää asioita, meidän täytyy käyttää fyysillistä vertauskuvakieltä. Kun tällä tavalla esitämme asioita, saamme kuitenkin jonkinlaisen käsityksen. – Kun auramunan piti liittyä minään, se jäi nirvaanisessa tilassa odottamaan, liittyäkseen inhimilliseen minään. Se sai odottaa hyvin kauan tällä Tellus-planeetalla sentähden, että se ei enää voinut pukeutua eläimen muotoon. Olisi ollut turha pukeutua sellaiseen muotoon, joka ei olisi voinut ilmentää muuta kuin tunteita, vaan täytyi pukeutua sellaiseen muotoon, jossa saattoi kehittyä ja kasvaa, siis inhimilliseen muotoon. Sen täytyi odottaa niin kauan, kunnes maan päälle tuli inhimillisiä muotoja, joihin se voi syntyä. Meidän täytyy muistaa, että nämä inhimilliset muodot eivät voineet syntyä tänne ilman muuta. Salainen Oppi kertoo kauniisti, kuinka suurta työtä tehtiin täällä maan päällä, kun yritettiin luoda inhimillisiä muotoja. Täällä oltiin päästy niin pitkälle, että oli syntynyt eläimellisiä muotoja. Sellaisissa olivat monadit asuneet. Mutta mistä saada inhimillisiä muotoja, kun muut eivät kelvanneet? Silloin täytyi pyytää apua niiltä, jotka olivat olleet ihmisiä kuumanvantarassa, jotka eivät kuuluneet suorastaan meidän ihmiskuntaamme. Näiltä kuuihmisiltä, joita nimitetään kuupitreiksi, täydellisyyden saavuttaneilta ihmisiltä pyydettiin ja vaadittiin apua. Ja sitten kerrotaan, että nämä kuuisät, kun aika oli tullut, antoivat itsestään oman *tshaajaansa*, haamunsa, inhimillisen haamun. Sen he saattoivat antaa. He olivat eetteriolentoja, heidän fyysillisyytensä oli juoksevaa laatua. He saattoivat antaa eetterimuodon tälle tulevalle ihmiskunnalle. He antoivat itsestään inhimillisen eetterimuodon. Sitten kului aikoja, jolloin nämä eetterimuodot elivät, mutta ihmiset eivät vielä syntyneet niihin. Sitten vasta, niinkuin on kerrottu, kolmannessa juurirodussa tällä Tellus-planeetalla inhimilliset minät saivat syntyä näihin eetterimuotoihin, joita myöskin oli valmistettu luonnon puolelta, toisten auttajien puolelta, että ne sitten saattoivat muodostua fyysillisiksi. Oikeastaan ihmisminuuksien inkarnaatio tapahtui varsinaisesti vasta sitten, kun näiden eetterimuotojen sisään oli muodostunut fyysillinen ruumis – *luusto, selkäranka* jne. Sillä – niin kuin koetimme kertoa elämästä kuumanvantarassa – meidän inhimillinen minuutemme ei olisi voinut tulla toimeen mitenkään sellaisessa ruumiissa, joka olisi ollut aivan juoksevaa muodoltaan. Emme olisi silloin saaneet aistimuksillamme kiinni mistään; vaan saadaksemme kiinni sillä tavalla, kuin meidät on kutsuttu tietämään, ymmärtämään maailmaa, piti saada kiinnekohta ruumiistamme. Sen täytyi olla pysyvä, kestävä ruumis, luustoruumis – jossa nyt olemme oppineet selventämään ajatuksiamme. Silloin me siis synnyimme ihmisiksi. Nämä kuuisät antoivat siis meille meidän inhimilliset muotomme; voisi sanoa, sellaisen eetterisiemenen, josta tulee aina tällainen inhimillinen muoto fyysillisesti ja näkymättömässä maailmassa. Jos meillä ihmisminuuksina ei ollut muuta kuin tuollainen auramuna, niin sen sisään aina siirretään ihmisen muoto – siinä suhteessa auttoivat meitä kuuisät. – Olemme siis saaneet apua serafeilta minuutemme syntyessä ja kuuihmisiltä lahjaksi inhimillisen muodon.

XIII

FYYSILLINEN RUUMIS

Olemme koettaneet tehdä selkoa astraali- ja etteriruumiista, ja nyt meidän olisi käännettävä huomiomme fyysilliseen ruumiiseen. Mutta koska soisin, että saisimme mahdollisimman ehjän kokonaiskuvan ihmisen fyysillisruumiillisesta olemuksesta, tahtoisin vielä lyhyesti kosketella sekä astraali- että etteriruumista.

Astraalinen käyttövälineemme eli auramme sai alkunsa kolmannessa eli edellisessä luomispäivässä, kuumavantarassa. Se sai alkunsa sillä tavalla, että eräät enkeliolennot – nimittäin serafit – antoivat sille kuin leiman, siihen puoleen astraalikäyttövälinettämme, jota sanomme persoonalliseksi minäksi, ja jota myöskin sanomme sielumme realistiseksi sisällöksi, ja myöskin usein teosofisesti ajatus- eli mentaaliruumiiksi. Sille antoivat nämä serafit ikäänkuin leimansa ja herättivät tuon minän varsinaisessa astraaliruumiissa, jolle taas toinen enkelijärjestö – asteikossa alempi – antoi ikäänkuin muodollisen siemenen. Mutta minuus, joka heräsi astraaliruumiissa – useammassa kuumavantarassa –, heräsi monessa ihmisessä vasta tässä neljännessä manvantarassa, ja serafien leima pääsi siis vaikuttamaan vasta tässä neljännessä manvantarassa, eikä oikeastaan itse ihmiskunnan minuus pääsytäkään toimintaan kolmannessa manvantarassa, vaan vasta tässä neljännessä. Itse astraaliruumis sitä vastoin kyllä toimi ja kehittyi kolmannessa manvantarassa, sillä sen muodollinen siemen, leima, oli saatu toiselta enkelijärjestöltä. Nyt on eräs seikka silloin huomattava juuri tämän sielullisen – astraalis-mentaalisen – ruumiin suhteen. Se on se, että emme saa käsittää sen kehitystä, kasvua ja toimintaa liian suoraviivaisesti – niin sanoakseni –, sillä niinkuin eläimissä ja ihmisissä on monenlaisia tunteita – erittäinkin ihmisessä, himoja, haluja, intohimoja ja tunteita –, niin on ihmisessä myöskin kaikenlaisia ajatuksia, monenlaatuisia ymmärryksen ja järjen toiminta-aloja ja muotoja. Sentähden kehitys ei ollenkaan ole suoraviivaista. Olemme jo aikaisemmin viitanneet siihen, että meidän tunteistamme syntyy vähitellen aistimusten kautta oikeita, totuudenmukaisia ajatuksia. Voitaisiin siis sanoa, että ihmisessä vähitellen kehittyi *tieto*. Hänen järkiruumiinsa kehittyi, hänen minuutensa kasvaa tiedossa, järjellisessä toiminnassa ja totuudessa. Tämä järkiminä on kyllä astraaliruumiin yhteistoiminnan kautta syntynyt jossakin ikäänkuin sen ulkopuolella. Senvuoksi juuri meidän järkiminämme ei ole itse mikään suuri voimatekijä tässä kehityskulussa. Meidän järkiminämme on korkeista enkelijärjestöistä saanut alkunsa ja Isä Logoksesta syntynyt. Isä Logoksen henki on kyllä siinä meidän järjessämme, ja meidän sisäinen itsemme on aivan Absoluutista syntynyt. Mutta kuitenkin tämä meidän minuutemme – järkemme – on alussa siksi heikko ja pieni, että se tarvitsee pitkän kehityskauden, ennenkuin se saavuttaa mitään todellista järkitietoisuutta, itsetietoisuutta, saati tietoisuutta omasta jumaluudestaan. Sentähden järkiminä itsessään, tuo ihmeellinen leima, joka pantiin meihin, ja sen hieno muoto, jota sanomme syyruumiiksi, pysyy ulkopuolella, ja tässä astraaliruumiissa varsinaisesti syntyy persoonallinen minä, joka on heijastus todellisesta minästä, jonka oma olemus ja luonne on niin puhdasta järkeä, että se ei voi olla siinä tunteiden temmellyksessä, joka on astraaliruumiissa. Jos se voisikin siinä olla, se tukahtuisi. Mutta sentähden luonnon ihmeellisen järjestyksen kautta syntyy heijastus astraaliruumiissa siitä todellisesta minästä, ja tämä on persoonallinen minä. Se kasvaa yhä vahvemmaksi, yhä tietoisemmaksi, ja tulee itsetietoiseksi lopulta siitä, että sillä on oikeastaan joku korkeampi minä, ja että se on lähtöisin korkeammasta todellisesta minästä. Tieto kasvaa persoonallisessa minässä vähitellen, ja se kasvu tapahtuu monenlaisten harha-askeleiden kautta. Sentähden astraalis-mentaaliset kehitys ei ole suoraviivainen ylöspäin, vaan se on erehdystä, valheellisten käsitysten omaksumista, synnintekoa. Ihminen joutuu keskelle tunteita, aistimuksia, vaikeuksia, niin että hänessä kehittyi ajatuksia, mielipiteitä, näkökantoja, jotka ovat suorastaan vääriä ja eivät vastaa todellisuutta. Otan aivan jokapäiväisen esimerkin, joka koskee maailmankatsomusta. Ajatelkaamme kehittyntä ihmistä, joka on käynyt elämänkoulua jo niin paljon, että

hän on luonut itselleen jonkinlaisen maailmankatsomuksen. Hän sanoo itselleen, että hän on materialisti eikä usko mihinkään muuhun kuin siihen aistittavaan ruumiiseen, jonka hän tuntee ja tietää omaksi itsekseen, ja on vakuuttunut, ettei ole kuolemanjälkeistä elämää, eikä mitään . . . – Hirmuinen harha, että ihminen on materialisti ja kieltää kuolemanjälkeisen elämän, näkymättömän maailman, enkelit ja jumalat – ja ties mitä kaikkea. Se on sanomatonta sokeutta tietävän ihmisen silmissä, mutta materialisti itse luulee olevansa järjellisen elämän huipulla. Hän puolustaa kantaansa kaikilla aseilla. Ja mistä hänen materialisminsa riippuu? Siitä, että hän on kehittänyt astraaliruumistansa kokolailla pitkälle, mutta on kääntänyt huomionsa vain aistimuksiinsa. Hän on tahtonut päästä selvään havaintoon ja on luottanut vain aisteihinsa ja aistimuksiinsa ja on siten rakentanut itselleen maailmankatsomuksen. Mutta tämä materialistinen katsantokanta on kuin sairaus astraaliruumiissa. Ylhäältä päin katsoen näyttää siltä, kuin hän olisi koettanut rakentaa suojamuurin alemman ja ylemmän minänsä välille. Ihmisellä on kanava kummankin minän välillä, jonka pitäisi vähitellen hävitä, niin että ne sulaisivat lopulta yhteen. Mutta materialisti yrittää sulkea itseltään kaiken vaikutuksen ylhäältä päin ja voi päästä niin pitkälle, että hän rikkoo siksi elämäksi tuon sillan oman persoonallisuutensa ja korkeamman minänsä väliltä. Hän ei koeta pitää sisäistä silmäänsä auki näkymättömään – sanokaamme omantunnon ja sisäisen inspiraation – maailmaan, joka muuten ihmisestä tuntuu luonnolliselta. Hän on voinut saada aikaan sen, että hän elää kuin jonkinlaisessa pimeydessä. Hän on tehnyt sumuiseksi tuon yhteyden korkeamman minän ja persoonallisen minänsä välillä ja elää tuollaisessa sairaassa tilassa, vaikka luulee, että hän on terveempi kuin muut. Itse asiassa hänen kantansa on terveempi ja raittiimpi kuin sen ihmisen, joka elää mielikuvissaan ja fantasiaissaan, mikä on yhtä vähän todellisuuden kanssa yhtäpitävää kuin edellisen materialismi. Voihan olla ihmisiä, jotka uskovat kuolemanjälkeiseen elämään, mutta kansoittavat ajatuksensa kaikenlaisilla väärillä kuvilla Jumalasta ja maailman kokoonpanosta. Hekin tarvitsevat paljon puhdistusta, ennenkuin pääsevät eteenpäin. Kummat ovat enemmän väärässä? Voimme sanoa, että se ihminen on sittenkin onnellisemmassa asemassa, joka pitää yhteyttä sisäisen Jumalansa kanssa. Mutta molemmat ovat erehtyneet pois totuuden tieltä. Molemmat tarvitsevat korjausta. Paluu totuuden luo, todelliseen näkemykseen, olisi voittamaton, ellei ihmisessä olisi tuota sisäistä normia, korkeamman minän eli järjen omaa jumalallista luontoa, joka tahtoo ja lopulta pääsee oikeuksiinsa. Se sisäinen ihminen tekee vastarintaa ja taistelee, kunnes se pääsee tietoiseksi omasta luonnostaan. Sentähden me ihmiset emme saata erehtyä aivan toivottomasti. Emme voi langeta erehdyksiin, syntiin, valheeseen, aivan lopullisesti, jollemme itse sitä lopulta tahdo. Onhan ihmisiä, jotka itse valitsevat valheen, itsekkyyden, synnin ja pimeyden – mustat maagikot nimittäin. Useimpia ihmisiä estää sillä tiellä etenemästä heidän oma sisäinen järkensä, korkeampi minänsä. Se tahtoo totuuteen, ja lopulta viekin ihmisen siihen – puhdistaa ihmisen astraaliruumiin tunteet, halut ja himot, niin että niiden lävitse näkyy itse totuus. Kaikenlaiset kasvannaiset ihmisen äly- eli mentaaliruumiissa, jotka ovat astraliruumiista muodostuneet mentaaliksi, lopulta häviävät. Kun järjen puhdistava elonvirta alkaa virrata tuossa tunneruumiissa, silloin kasvannaiset häviävät, ja astraalinen tunneruumis kirkastuu, tulee aivan hopean väriseksi, ja siinä se kaikki, jota nimitämme älyruumiiksi, persoonallinen minä, on kuin kultaa. Siten puhdistuneen ihmisen sisäinen sieluruumis on kuin kultaa ja hopeaa. Kaikki värithän tavallisesti vaihtuvat ihmisen aurassa, mutta täysin kirkastuneessa astraalis-mentaalisisessä ruumiissa on ainoastaan kultaa ja hopeaa. Lopulta siis se leima, minkä serafit painoivat meidän astraaliseen ruumiiseemme, se minuuden, se järjen leima, pääsee täysiin oikeuksiinsa.

Kun sitten käännämme huomiomme hetkeksi eetteriruumiiseen, niin muistamme, kuinka se sai alkunsa toisessa, aurinkomanvantarassa, toisena luomispäivänä. Eräs enkelijärjestö antoi sille muodollisen siemenen, mutta lähinnä korkein enkelijärjestö, kherubim, antoi sille sisäisen hengen eli elonleiman. Jos Logosta ajattelee, niin se sai Pojasta sen leiman, joka määrää sen sisäistä luonnetta tässä kehityssarjassa. Kuten kerran huomautettiin, emme ollenkaan voi tietää, mitä uusia kykyjä ikuisessa monadissamme herätetään tulevilla kehityssarjoissa.

Tässä maapallomme nykyisessä kehityshistoriassa – sen kaikissa jälleensyntymisissä – on nuo kolme, joita nimitämme aatmaa-buddhi-manakseksi. Niinkuin kolmannessa manvantarassa herätettiin manas, niin toisessa manvantarassa kherubit antoivat tuon buddhisen leiman meidän eetteriruumiellemme. Ja mitä tämä

merkitsee? — Voimme sanoa, että se leima, minkä serafit painoivat astraaliruumiiseemme, oli totuuden leima — totuus. Totuus on järkemme luontoon kuuluva ehdoton vaatimus, jonka täytyy päästä oikeuksiinsa. Ottakaamme esimerkki. Keskiajalla ajateltiin, että aurinko nousee idästä ja laskee länteen. Maapallo oli kaiken keskipiste. Kuu oli kuin isompi lyhty ja tähdet kuin pieniä lyhtyjä. Niin ajateltiin keskiajalla. Se oli aistimusten, havaintojen mukaista. Se näytti totuudelta silloin. Uudella ajalla päästiin sitten selville, että maapallo ei ollutkaan keskipiste, vaan aurinko, ja että kiintotähdet ovat toisia aurinkokuntia jne. Näin saimme oppia uudella ajalla. Mutta kova oli vastustus, ennenkuin ihmiset tottuivat tuohon uuteen maailmankuvaan. Totuus ei tullut aistimusten kautta heihin ilman muuta. Totuus siis saattaa ensin olla yhtä lajia, näennäistä; sitten vasta huomataan, että sen takana on uusi totuus. Täten näemme, kuinka meidän ajatuksemme ovat pakotetut muuttumaan vähitellen yhä totuudenmukaisemmiksi. — Siis eetteriruumiissa, tuossa leimassa, minkä kherubit painoivat siihen eetteriruumiin elonsiemenen, jonka saimme toisena luomispäivänä, on eräs ominaisuus. Se eetteriruumiissa oleva kherubien leima on tietenkin rakkaus. — Mutta meidän täytyy kuvata sitä parilla muullakin sanalla. Se on rakkaus, harmonia, kauneus. Meidän on hyvä muistaa, että se hengen leima, mikä asuu eetteriruumiimme siemenessä, on kauneus, harmonia, rakkaus.

Jos sitten siirrämme ajatuksemme neljänteen manvantaraan, niin muistamme, että meidän piti saada ihmisen muoto. Tämän muodollisen eetterisiemenen saimme tätä manvantaraa varten kolmannen manvantaran täydellisiksi kehittyneiltä ihmisiltä, joita nimitämme kuupitreiksi. Niiltä saimme sen alkuperäisen ihmisruumiin haahmon, jonka mukaan tämä ihmiskunta on tällä maapallolla kasvanut. Se ei voinut syntyä itsestään, siten kuin meidän luonnontieteilijämme ovat ajatelleet, että vähitellen meidän inhimillinen ruumiimme on syntynyt eläinkunnasta. Fyysillinen ruumiimme ei salaisten traditioiden eikä sisäisten näkemysten mukaan voinut niin syntyä, sillä sellainen kehitys olisi vaatinut paljon pitemmän ajan. Emme tiedä, olisiko ollut koskaan sellaista kehitysjärjestelmää, jossa ei olisi ollut inhimillinen muoto edellisestä kehityskaudesta valmiina, vaan jossa muodon olisi täytynyt vähitellen kehittyä. Aina huomaamme, että muodon idea on jo valmiina, ja että kehittyneemmät luovuttavat sen aina vähemmän kehittyneille. Emme tiedä, kuinka toivottoman kauan olisi kestänyt, jos neljäs manvantara olisi alkanut sillä, että me olisimme syntyneet tänne eläimellisiin muotoihin, ja tässä manvantarassa saaneet kehittää inhimillisiä muotoja. Emme olisi lähimainkaan valmiita vielä, sillä ajatelkaamme, että me olisimme olleet kaloja, lintuja, matelijoita ja hirviöitä, ja että niistä olisi pitänyt kehittyä inhimillisiä muotoja. Silloin huomaamme, kuinka suunnattoman pitkän ajan olisi saattanut kestää, ennenkuin olisimme saaneet inhimillisen muodon. Meidän maapallomme aika ei olisi siihen riittänyt. Sillä sekin eläin, jota nimitämme apinaksi, on lähempänä ihmiskuntaa kuin eläinkuntaa. Me voimme ymmärtää, että se alkuaan on syntynyt jostain jo valmiiden ihmismuotojen ja eläimellisten muotojen sekoituksesta. Niin luonnontieteilijätkin alkavat jo ajatella. Mutta mikä se yhteinen kantaisä on, sitä ei osata selittää. Mutta on havaittu, että on hyvin suuri välimatka ihmisen ja apinan muodon sekä muun eläinkunnan välillä. Sitä välimuotoa, joka olisi ollut niiden ja muun eläinkunnan välillä, ei löydetä. Sentähden meidän järkemme on sängen taipuvainen siihen näkökantaan, jonka salainen traditio esittää, että inhimillisen muodon antoivat meille tässä neljännessä manvantarassa edellisen manvantaran kehittyneemmät ihmiset. He aivan kuin hikosivat ja eristivät itsestään inhimillisen muodon ikuisen siemenen, ja näistä alkuperäisistä haahmoista periytyi ihmiskunta. Nämä inhimilliset muodot lankesivat sitten syntyin eläinkunnan kanssa, ja siitä syntyivät apinat. — Inhimillinen muoto tuli kuitenkin noilta kuupitreiltä. Sentähden jokaisen ihmisen eetteriruumiissa asuu kauniin, täydellisen ihmisen muodon siemen. Me olemme saaneet inhimillisen muodon lahjaksi luonnolta, sillä inhimillinen muoto rakennetaan eetteriruumiin sisään. Se on kuin inhimillinen kiteytymä eetteriruumiista — aivan kuin jotakin voimaa olisi pysähtynyt, niin että siitä syntyy fyysillinen ruumis. Luusto on jotakin toiminnan pysähtymistä, kuin ehkäisyä elämän virroille. Luuston muodostuminen on tavallaan kuin kuolema, jolle on annettu valta elämän keskellä, ja sillä tavalla syntyy tuo jäykkä luusto, ja sen ympärille rakentuu meidän fyysillinen ruumiimme. Eetteriruumiissa kuitenkin on täydellisen ihmisen leima, täydellisen muodon siemen, sentähden että sen antoivat täydelliset ihmiset. Siinä on myös kauneuden, rakkauden, sopusoinnun leima, jonka antoivat korkeat kherubit. Tämä on meidän elävässä ruumiissamme. Oikeastaan fyysillis-eetterinen ruumis on ainoa todellinen ruumiimme, sellainen minuutemme käyttöväline, joka on itsessään jo olemassa. Se ei ole niinkuin astraaliruumiimme niin lähellä meitä itseämme, — koska meidän persoonallinen

minuutemme on tuossa astraaliruumiissa —, vaan sen olemme saaneet kuin luonnolta lahjaksi. Sillä meillä ei ollut mitään minuutta silloin, kun eetteriruumis pantiin alulle toisessa manvantarassa. Sentähden me emme ole ollenkaan yhtä lähellä fyysillis-eetteristä ruumista kuin tunne- ja ajatuskäyttövälaineitämme. Ne ovat meidän sielullista ja varsinaista olemustamme. — Kaikki monistiset materialistit, Häckel esimerkiksi, väittävät, että kaikki ihmisessä on yhtä ruumista. Se on totta: me asumme tässä eetteris-fyysillisessä ruumiissamme. Mutta sekin on totta, kuten useissa uskonnoissa sanotaan, että me olemme jotakin muutakin. Tämä eetteris-fyysillinen ruumis on tavallaan kuin meille vieras asunto. Se ei ole niin välittömästi meitä itseämme. Me emme saa ruveta ajattelemaan: mitä minulla on tekemistä tämän eetteris-fyysillisen ruumiin kanssa — sehän on minulle vieras. Emme saa ajatella niin, että minä olen sielu ja vain asun tässä ruumiissa. Siitä voi aiheutua monia harha-askeleita. Meidän täytyy ymmärtää, että me elämme tässä fyysillis-eetterisessä ruumiissa ja että se on meidän oma itsemme sillä tavalla, että voimme kasvaa ja kehittyä sen avulla, ja että meidän on siitä ruumiista luotava itsellemme ikuinen ruumis. Ajatukset ja tunteet ovat lähellä meitä, mutta ne eivät ole varsinaista ruumistamme. Me emme voisi ikuisina olentoina elää vain ajatuksissa ja tunteissa. Meillä täytyy olla jokin sellainen käyttöväline, jonka avulla voimme myöskin toimia eikä vain ajatella ja tuntea. Meidän täytyy tulla maagikoiksi, saada tahdollamme jotakin aikaan. Sitä varten meillä täytyy olla sellainen käyttöväline, joka palvelee meitä siinä, ja samalla edustaa meissä koko luonnon aineellista taikavoimaa, tekee meidät yhdeksi koko olemassaolon kanssa — ja myöskin sen herraksi. Jos meillä ei olisi sellaista käyttövälinettä, voisimme sanoa enintään, että ehkä olemme kaikkivaltiaita hengessä, niinkuin meidän Logoksemme on kaikkivaltias hengessä. Logos ei tahdo olla kaikkivaltias muulla tavalla. Hän jättää sen vallan niille olennoille, jotka elävät maailmankaikkeudessa. Heidän täytyy tulla kaikkivaltiaiksi, niin että he hallitsevat koko luontoa — Logoksen poikien täytyy olla kaikkivaltiaita myöskin aineessa. Sentähden meidän on kehityttävä ja kasvettava siten, että saamme ruumiin, joka voi toimia tässä maailmankaikkeudessa, sen kaikilla tasoilla, joka on sanan, magian välikappale. Jos nyt katselemme eetteriruumista, huomaamme, että se on vielä sangen suuressa määrin meidän vaikutusvaltamme ulkopuolella. Huomaamme, että siinä on tuo kalvomainen muoto, ja että se on fyysillisen ruumiin näköinen, joka ei ole ainakaan lähellä kauneuden ihannetta. Emme suinkaan voi luoda mitään täydellistä ihmiskauneutta vielä. Meidän kauneutemme ja rumuutemmehan riippuu suureksi osaksi vanhemmista, sillä eetteriruumiin saamme vanhemmilta, johon meidän oma eetterisiemenemme ottaa asuntonsa; ja meidän oma eetterinen kauneutemme on niin heikko, että se sangen vähän kykenee muovaamaan sitä muotoa, minkä se vanhemmiltaan perii. Sentähden olemme kaikki niin erilaisia ja kaukana täydellisestä kauneudesta. — On olemassa merkillinen laki tässä eetteriruumiin muodostumisessa ja kasvamisessa, ja se on, että aina kun meissä jokin ajatus ja tunne, joiden täytyy kulkea käsi kädessä, kasvaa voimakkaaksi tunnelmaksi, ja kasvaa sitten alati tajunnassa asuvaksi tavaksi, niin silloin se ajatus-tunne-käyttövälaineestä ikäänkuin putoaa eetteriruumiiseen. Ne väreilyt, jotka aina uusiutuvat meidän persoonallisessa minuudessamme, tulevat lopulta niin voimakkaaksi, että ne laskeutuvat, niinkuin jossakin kemiallisessa sekoituksessa, ja yhtyvät eetteriruumiin virtauksiin. Silloin, kun ne laskeutuvat tuohon eetteriruumiiseen, ne muodostuvat tavoiksi. Eetteriruumiin virrat eivät ole välittömästi meidän tajuntamme alaisia, mutta jos jotakin siihen laskeutuu, niin se on siinä, jää elämään eetteriruumiissa. On kuin ruumiimme silloin saavuttaisi jonkin tottumuksen. Tämä tulee taipumukseksi, kun synnymme taas uudestaan. Tämä on erinomaisen suurenmoista pyrkiessämme hyvään. Jos tänään ajattelen, että puhun totta ja teen sen, ja huomenna ja ylihuomenna, monta päivää pidän itseni kurissa, niin tulee päivä, jolloin en muistanutkaan valehdella, tulin kuin itsestään puhuneeksi totta. Vähitellen muodostuu kuin tottumus. Mutta sitä ei olisi voinut muodostua, ellei se olisi tullut eetteriseksi. Voimailijan alkaessa harjoittaa jänteitään ja lihaksiaan, hän kehittää itseään vahvaksi. Tämä olisi toivotonta, jos hänen ruumiinsa joka kerta unohtaisi, niin että ruumis seuraavana päivänä olisi yhtä velto kuin eilen. Silloin ei kukaan voisi kehittää itseään atleetiksi. Totuttaessaan ruumistaan yhä uudelleen tekemään tiettyjä liikkeitä, ne tulevat tottuuksiksi ja ruumis itsestään väreilee ja verenkierto kiihtyy. Tämä vaikuttaa lihaksiin, niin että ne virkistyvät ja vahvistuvat, ja sillä tavalla ihminen muuttuu voimailijaksi — vahvaksi ja notkeaksi. Ihminen voi siis kasvattaa ruumistaan fyysillisesti. Samalla tavalla ihminen voi totuttaa itseään myöskin kaikenlaisiin hyviin tapoihin. Näin ihminen voi totuttaa itseään laiskottelemaankin. Hänen ruumiinsa voi tottua siihen, että hän mielellään lojuu sohvalla. Huomenna hän uskoo jaksavansa olla reippaampi, mutta ei tänään. Mutta huomenna hän huomaa, ettei hän silloinkaan

jaksa sen paremmin. Hän tulee yhä veltommaksi. Voin ajatella, että miksi minä olen sen huonompi poika kuin toisetkaan luokalla – poltan tupakkaa. Tunnen aluksi pahoinvointia, mutta päätän sittenkin jatkaa. Vaikka luonto aluksi sanoo: etähän sinä ole mikään savupiippu, – niin lopulta se ei sano enää mitään, ja minusta tulee »savupiippu», ja totun siihen, niin ettei ole enää niinkään luonnollinen asia sanoa: minä jätän tupakoimisen. – Olen kuullut, että jos voi yhdellä kertaa luopua tupakasta, niin se on mies. Jotkut kyllä osaavat sen tempun, ja ajattemme että siinäpä on mies, joka osasi luopua tupakasta. Kuoleman jälkeen täytyy kuitenkin siitä luopua, sillä kiirastulessa ei ole Havannaa eikä Työmiestä. Hyvä olisi ajoissa luopua turhista tavoista. – Näemme siis, että yhtä hyvin kuin eetteriruumis voi tottua hyviin tapoihin, se voi myöskin tottua huonoihin tapoihin. Luonto ei väkivallalla pakota meitä tulemaan hyväksi. Siinä on meidän vapautemme. Meidän täytyy lopulta oppia valikoimaan. Sentähden on eetteriruumiin suhteen erikoisesti mieleen pantava se seikka, että se on tottumuksiemme ja taipumuksiemme ruumis. Voimme yhtä hyvin kehittää itsestämme musiikki-ihmisiä, taitelijoita, maalareita, kirjailijoita, runoilijoita, kuin tupakkamiehiä tai joitakin muita. Muistakaamme vain, että taipumukset eivät ole äkkiä saavutettavissa. Huonot taipumukset saavutetaan aina nopeammin. Sentähden on hyvä vertaus, kun sanotaan, että kaikki mikä on huonoa, menee alaspäin – vieriminen käy helposti. Hyvä on ylöspäin menemistä, toivottoman vaikeata. Jos tahtoisin tulla esimerkiksi kirjailijaksi, minun täytyisi tietysti ensin haaveilla sitä asiaa. Se merkitsee, että kun alan haaveilla kaunista ja hyvää, niin kaikki entiset ihanteet kadottavat viehätöksensä. Onko tuo kirjailijaksi tuleminen lopullinen ihanne? Se ei ole lopullinen ihanne, jos se tuntuu kuivalta ja ikävältä. Lopullinen ihanne on täydellinen ihminen. »Oo!, täydellinen ihminen. Mikä on ikävämpää. En saa juoda kahvia, en syödä lihaa, en vitsailla, puhua, keskustella kenenkään kanssa.» Kun ihminen näin ajattelee, hänellä ei ole silloin mitään käsitystä täydellisestä ihmisestä, sillä mistä tiedämme, ettei täydellinen ihminen naura ja voi olla täynnä sukkeluutta ja vitsailla niin, että voimme olla pitkällämme naurusta. Mistä tiedämme, ettei täydellinen ihminen panisi viiniä suuhunsa? Mistä tiedämme, että täydellinen ihminen ei saa mennä naimisiin? Buddha sen teki. Tiedämme täydellisestä ihmisestä, että hän on sellainen kuin Buddha ja Kristus ja muut, että hän rakastaa kaikkia ja auttaa kaikkia. Hän ei auta kaikkia samalla tavalla. Kun ihmiset tulivat Jeesuksen luokse, hän ei puhunut kaikille samoja sanoja. Jollekin, joka tuli hänen luokseen, hän ei saattanut sanoa: täytä minun käskyni. Tuo ihminen olisi tullut masennetuksi. Jeesus ja Buddha puhuivat kyllä kaikille, mutta jos joku tuli heidän luokseen, tämä sai kertoa heille sydämensä surut, ja ihmetellä, että hän osasi kertoa sydämensä surut niin lyhyesti, ikäänkuin Buddha olisi ymmärtänyt parista kolmesta sanasta. Hän saattoi ajatella, että minun täytyy nyt kertoa hänelle koko elämäni. Ja kun hän tulee Buddhan luokse, hän huomaa, että viidellä sanalla hän on sanonut kaikki salaisuutensa; ja Buddha hymyilee: tee niin ja niin! Ihminen lähtee pois ja tietää, että siitä hetkestä alkoi hänelle uusi elämä. Samoin kaikki viisaat ymmärtävät jo, ennenkuin ihminen on ehtinyt mitään sanoa. Sentähden täydellisyys on jotakin, mistä tietysti luomme itsellemme oikeita kuvia, kun otamme varteen ne määritelmät, jotka olemme saaneet täydellisestä ihmisestä. Mutta todellisuudessa saamme oppia sen kuitenkin vähitellen, sillä monet ominaisuudet, joista luulemme, että niitä ei ole täydellisillä ihmisillä, voivat olla heillä kirkastuneina ja ihanina. Ja ihminen vähitellen ymmärtää, mikä suuri koulu elämä on ollut, kuinka se on kirkastanut meidän järkeämme ja sydäntämme lämmittänyt. Ei mikään ole ollut turhaa. Ei mikään ole hävinnyt syntyin, sillä täydellinen ihminen on saanut kaikesta jotakin. Missä olisi hänen viisautensa, ellei hän kaikkea tietäisi. Missä hänen rakkautensa? Mistä se olisi tullut, ellei hän olisi niin paljon tuntenut? – Sentähden se täydellinen muoto, mikä asuu meidän eetteriruumiimme kherubeilta saamassamme leimassa, on sanomattoman monivivahteinen ja ihmeellinen, niin että kyllä me kaikki tulemme vähän eri näköisiksi täydellisinäkin. Emme tule kaikki samanlaisiksi niinkuin kiinalaiset, vinosilmäisiksi ym., vaan kaikki tulemme olemaan erilaisia, täydellisen kauniita, mutta täydellisen persoonallisia yksilöitä.

TERVEYS JA SAIRAUS

Fyysillisen ruumiimme kannalta on tehtävämme tässä näkyväisessä maailmassa oppia sitä pitämään pyhänä. Siihen viittaa Paavali sanoessaan, että *soma*, fyysillinen ruumis, on Pyhän Hengen temppeli. Sangen harvoin me muistamme tämän Paavalin – en sano lauseen –, vaan totuuden. Me muistamme sangen harvoin, että tämä näkyvä, fyysillinen ruumiimme on Pyhän Hengen temppeli. Sillä epäilemättä me vietämme ainakin osan ajastamme sillä tavalla, että voimme täydellä syyllä sanoa, ettemme muista kunnioittaa ruumiimme pyhyttä, vaan sitä ajatuksillamme, sanoillamme, teoillamme, ikäänkuin saastutamme. – Muistamme, että tämä meidän fyysillinen, näkyvä ruumiimme, on vanhin käyttöväline, mikä meillä on. Tämä ruumis se ensiksi luotiin, jos tuota sanaa tahdomme käyttää. Minuutemme on vasta tässä neljännessä luomispäivässä päässyt kehityksensä alkuun. Tunnekäyttövälineemme – tunteemme, himomme ja halumme, jotka asuvat astraaliruumiissa – luotiin tämän edellisessä eli kolmannessa luomispäivässä. Fyysillisen ruumiin molemmat kaksoispuolet, eetteri- ja karkea fyysillinen ruumis luotiin ensimmäisinä luomispäivinä eli manvantaroina, eetterinen toisena ja fyysillinen ensimmäisenä manvantarana. Eihän meidän ole oikeastaan hyvä sanoa, että nämä ruumiit luotiin, vaan paremmin, että fyysillisen ja eetteriruumiin siemen laskettiin silloin elämän minään. Fyysillis-eetterinen ruumis on täten vanhempi kuin meidän minuutemme, jos kohta monadimme, niinkuin olemme nähneet ja selittäneet, kyllä on ollut olemassa iankaikkisesti. Kun se alkoi pitkän vaelluksensa, niin ei tämä minuus, jonka heijastus on persoonallinen minä, syntynyt ennenkuin vasta myöhään, jota vastoin nuo ruumiit, käyttövälineet luotiin ennemmin. Tämä on muistettava seikka etenkin juuri näkyvän, fyysillisen ja eetteriruumiin suhteen, sillä se merkitsee, että tämä fyysillinen ja eetteriruumis ovat vanhempia kuin meidän minuutemme. Ne ovat siis meidän itsemme vanhimpia osia tässä aurinkokunnassa, ja toiseksi, ne ovat, niinkuin meidän täytyy sanoa, kokeneempia ja viisaampia kuin meidän persoonallinen minämme. Ne ovat viisaampia kuin meidän minuutemme sentähden, että meidän minuutemme on nuorempi, myöhemmin syntynyt. Näissä käyttövälineissä piilee luonnon oma laki ja se vaikuttaa niissä ehkä tehokkaammin, ehkä läheisemmin kuin meidän omassa inhimillisessä minuudessamme, jonka ominaisuuksiin kuuluu jonkinlainen vapaus. Fyysillis-eetterinen ruumiimme on pikemmin organismi, melkein kuin koneisto, ja ehkäpä silloin hienoimpia koneistoja, mitä on olemassa, hienempi kuin esimerkiksi radio. Sillä ei ole sitä vapautta, mikä on ajatuksella, tunteella, persoonallisuudella, joka on myöhemmän kehityksen tulos, mutta joka taas on vähemmän kokenut, vähemmän luonnon laeista tietoinen kuin fyysillinen ruumis. Se on tavallaan niistä tietämätön. Sen tähden Nietzsche, joka luultavasti ei tuntenut näitä okkultisia seikkoja, intuitiivisesti sanoi aivan oikein, että ihmisen pitäisi oppia kuuntelemaan ruumiinsa ääntä. Todella, jos oppisimme kuuntelemaan fyysillisen ja eetterisen ruumiimme ääntä, jos oppisimme toisin sanoen ymmärtämään sitä suurta luovaa viisautta, mikä tähän ruumiiseen on kätkeyty, silloin paljon paremmin tietäisimme, kuinka meidän on elettävä ja oltava. Jos me osaisimme lukea oman ruumiimme kieltä, tulkita kaikkea sitä kokemusta, mikä siinä salassa piilee, niin silloin kyllä viisaammin osaisimme järjestää omankin elämämme. Tämä on suuri totuus, jonka Nietzsche havaitsi, ja sen tähden meidän on itse asiassa opittava askel askeleelta pitämään tätä ruumistamme pyhänä. Se on tavallaan kuin vieras puoli meissä, tavallaan kuin luonnon lahja, jonka saamme vanhempiemme kautta suurelta luonnolta ja alunperin enkeliolennoilta. Sen tähden se ei ole niin välittömästi meidän vaikutuksemme alainen kuin esimerkiksi ajatuksemme. Ajatusmaailmaa voimme aika paljon oppia hillitsemään ja ohjaamaan, mutta ruumis on kuin jokin todellisuus meidän seurassamme, joka ei meitä välittömästi tottele. Se on jotakin, jonka olemme saaneet valmiina. Tämä on selitettynä siinä okkultisessa tosiasiasa, että korkea enkelijärjestö (thronoi – valtaistuimet) antoi ensimmäisessä manvantarassa tälle fyysilliselle ruumiillemme siemenen, ja samalla painoi siihen sen leiman, joka kuuluu yhtenä oleellisena ominaisuutena meidän monadiimme, ja jonka tarkoitus on tässä kehitysjärjestelmässä kehittyä esille

monadissamme, nimittäin kuten tiedämme, aatmaan, sisäisen hengen, tahdon leiman. Vaikka se on korkein henkisessä kolminaisuudessa, niin samalla aatmaata vastaa juuri fyysillinen ruumiimme.

Manasta siis vastaa astraaliruumis, ja manas herää astraaliruumiin toiminnan kautta muodostaen niin sanotun mentaaliruumiin, jonka avulla se kehittyy. Sentähden manas muodostuu astraalis-mentaalista ruumiista. — Buddhi sen sijaan on tuloksena eetteriruumiin siitä muodosta, siitä alkuperäisestä siemenideasta, täydellisestä kauneuden ideasta, mikä siihen leimattiin. Buddhi tulee olemaan sen leiman tulos suunnattoman pitkien ajanjaksojen kuluttua. Eetteriruumiissa piilee tämän ikuisen muodon idea. — Meidän fyysillisessä ruumiissamme piilee, kuten voimme sanoa, aatmaan leima, sillä ilman tätä fyysillistä ruumista ja sen aatmaan eli tahdon leimaa ei mikään voisi järjessä eikä rakkaudessa tulla ikuiseksi ja pysyä ikuisena. Fyysillinen ruumis on pysyväisyyden idean toteutuma. Siinä on, kuten edellä mainittiin aineellisuus aivan kuin pysähtynyt hetkeksi. Se ei muuta muotoa, vaan on jähmettynyt, pysähtynyt. Luusto, luuranko, on tuo aineen pysähtyminen, ikäänkuin elämän negaatio, kieltäminen, kuolema elämän keskellä. Se on elämä, joka juuri voittaa kuoleman, tai kuolema, joka juuri kamppailee elämän kanssa ja todistaa samalla, että elämällä on voimaa ja valtaa kuoleman yli. Kuitenkin luuston aate, idea, on muodon jähmettyminen, joka on tapahtunut kuoleman kautta ja samalla kuoleman voittamisella. Tuo okkultinen idea fyysillisestä aineesta on syvä salaisuus. Meidän täytyy jonkin verran käsittää tätä asiaa, jotta ymmärtäisimme, että ilman tätä fyysillistä elämää ja ilman näitä pysyväisiä, kiteytyneitä muotoja emme voisi mitään oppia; järkemme ei voisi kehittyä eikä päästä totuutta ymmärtämään, jos se ei oppisi pitämään muotoa pysyväänä, ensin ulkopuolella itseään ja sitten itsessään. — Tässä fyysillisessä elämässä me kyllä ajattelemme ja tunnemme näitten sisäisten, sielullisten käyttövälineitten välityksellä. Ilman astraaliruumista ja siitä muodostunutta mentaaliruumista emme ollenkaan voisi ajatella ja tuntea. Kuitenkin tiedämme samalla, että fyysillisen elämän aikana emme myöskään voisi ajatella ja tuntea mitään ilman fyysillistä ruumista. Juuri fyysillisen ruumiin avulla sittenkin kaikki ajatteleva ja tunteminen tapahtuu tässä näkyvässä maailmassa, jossa itsetietoisuutemme herää. Sen tähden olemme lähellä tätä fyysillistä ruumista. Vaikka sielumme on aivan kuin erillään, niin kuitenkin olemme läheisessä yhteistoiminnassa sen kanssa, niin ettemme tässä näkyvässä maailmassa olisi tietoisia, jos se ei tapahtuisi fyysillisen ruumiin ja lähemmin sanoen fyysillisten aivojen välityksellä. Sen tähden kaikki inhimilliset käyttövälineet ovat läheisesti liittyneet toisiinsa. Sen tähden ihminen, joka on jossakin käyttövälineessään sairas, ei osaa toimia aivan luonnon määräämällä tavalla. Hän on epänormaali eikä siis siinä tilassa, kuin luonto on tarkoittanut. Voimme ilman muuta ymmärtää, että eläessämme tässä näkyvässä maailmassa, niin sanottuun terveyteen, onneen ja täydelliseen inhimilliseen voimaan kuuluu, että kaikki eri käyttövälineemme, astraalis-mentaalinen ja eetteris-fyysillinen, ovat sopusoinnussa keskenään. Sitä paitsi niiden on oltava oikeassa suhteessa minuuteemme, niinkuin voisimme sanoa, puhtaan puhtaassa tilassa. Jos meidän sielumme sisäiset käyttövälineet ja tämä näkyvä ruumis sekä kaksoispuoli, eetteriruumis, eivät ole oikeassa suhteessa toisiinsa, niin meidän sielunelämämme ei voi olla normaali; jos ne eivät ole puhtaat kukin omalla alallaan, niin silloin me emme ole ihmisiä aivan sanan täydellisessä merkityksessä. Jos ne eivät ole kaikki oikeassa suhteessa meidän minuuteemme, niin silloinkin ehdottomasti me myös olemme sairaita.

Kun me siis käänämme huomiomme tähän ruumiitten terveyteen ja sairauteen, silloin heti ymmärrämme, että fyysilliset sairaudet eivät ole ainoastaan ulkonainen fyysillinen ilmiö, vaan että ne koskevat meidän koko muodollista kokoonpanoamme. Vaikka meidän inhimillinen minuutemme, joka käy läpi elämän ja kuoleman, olisi terve, mutta sen käyttövälineet sairaita, olisi myös se minän heijastus käyttövälineissä, jota nimitämme persoonalliseksi minuudeksi, sairas. Tämän kaiken me ymmärrämme paremmin, jos ajattelemme joitakin esimerkkejä käytännöstä. Silloin on otettava huomioon, että ihminen on jälleensyntyvä olento ja että paljon siitä, mitä nimitämme sairaudeksi, on tullut meihin menneisyydestä, on *siis karmaamme*, niinkuin sanomme itämaalaisella sanalla, ja niinkuin me teosofisina totuudenetsijöinä olemme tottuneet käsittämään. Sairaus on usein karmaamme. Se ei siis merkitse, etteikö se olisi meidän itsemme aiheuttamaa, vaan se merkitse, että se on saanut alkunsa jossakin entisessä ruumistuksessamme. Siitä voi johtua, että meillä on jokin synnynnäinen heikkous ja taipumus tiettyyn sairauteen tai heikkouteen. Sillä joskin voimme sanoa, että on luonnollista saada nuhaa ja yskää, kun on varomaton kylmällä tai

kostealla säällä, ja että se silloin on nähtävästi välitön seuraus kylmettymisestä, niin voimme lisätä, että jos tämä yskä kehittyy niin pitkälle, että se muuttuu keuhkotaudiksi, niin silloin tämän keuhkotaudin on täytynt olla synnynnäisenä taipumuksena meidän organismissamme. Tämän tapaista heikkoutta meissä on ollut, sillä eihän usein saada keuhkotautia yskästä, vaan siitä useimmiten parantuu. Keuhkotautihan on koko Euroopassa hyvin suuri vitsaus. Se syntyy jonkin perinnöllisen taipumuksen nojalla. Yksilöllä täytyy olla siihen jokin mahdollisuus, jonka hän on tuonut mukanaan; hän on voinut saada sen ruumiiseensa perintönä vanhemmiltaan tai esivanhemmiltaan, mutta hänen karmassaan on kuitenkin se taipumus, heikkous. Sentähden meidän täytyy ymmärtää, että hyvin usein sairaus on kotoisin kaukaisesta menneisyydestä. Silloin on luonnollista, että kysymme, millainen on se menneisyys ollut ja mistä erilaiset sairaudet johtuvat? Mistä saamme taipumuksen sairauteen? Se on luonnollinen kysymys okkultistille, sillä totuudenetsijänä hän pyrkii ymmärtämään syntyjä syviä.

Aivan toista laatua oleva sairaus, joka näennäisesti koskee enemmän meidän sieluamme kuin ruumiistamme, on se, joka huipentuu mielisairaudeksi. Jos ihminen esimerkiksi etsittyään totuutta luettuaan paljon kirjoja, epäiltyään sinne ja tänne, tulee niinkuin sanotaan, hulluksi, niin silloin syrjäiset ja lähimmäiset päättelevät sangen nopeasti, että se siitä seurasi, kun vaivasi päättään liikaa kaikenlaisilla, turhanpäiväisillä luvuilla; eihän siitä voi muuksi tulla kuin hulluksi. Sellainen arvosteluhan on tavallinen. Eivät sentään enää kaikki lääkärit niin sano, vaan että se on vain sivuilmiö, koska hänen omassa olemuksessaan oli taipumusta mielisairauteen. Se, että hän harrasti kaikkia tuollaisia asioita, johtui vain hänen sairaudestaan. Kun sitten kysymme lääkäriltä, miksi eivät sitten kaikki, jotka harrastavat tuollaisia hassuja asioita, tule mielisairaiksi, saamme vastaukseksi: »No, ne eivät ole ehtineet, ja niillä ei ole siihen taipumusta; ja sitä paitsi, kun se on vain sivuilmiö, niin se on enemmän sielullista sairautta. Emme voi sanoa sitä fyysilliseksi sairaudeksi, koska se on sivuilmiö, mutta fyysillinen sairaus on se mielipuolisuuden itu, mikä on muutamilla ihmisillä. Toiset ovat sielullisesti vähän lapsellisia, kun harrastavat tuollaisia hassutuksia, mutta heillä on terve ruumis, eivätkä he sen vuoksi tule hulluiksi siitä.» Tämä on jonkun materialistisen lääkärin arvelu. Kuitenkin se on lohduttavaa totuudenetsijöille, sillä eivät nuokaan, jotka tulivat hulluiksi näennäisesti sen takia, että harrastivat »hassutuksia», tulleet hulluiksi sen takia, vaan siksi, että heillä oli, jonkinlainen taipumus mielisairauteen. — Jos me kysymme salatieteellisinä totuudenetsijöinä, kuinka nuo asiat ovat, silloin tulemme tehneeksi merkittäviä havaintoja. Sillä voimme huomata, että ihmisissä on tuo todellinen inhimillinen minä kaiken takana, ja sitten sielullinen astraaliruumis, josta muodostuu mentaalinen. Kun katselemme ihmisiä, niin huomaamme, että muutamit ihmiset hyvin vähän kehittävät mentaaliruumistaan, muodostavat sangen vähän mentaalista ainetta. He toisin sanoen elävät astraaliruumiissaan, heidän tajuntansa viihtyy astraalisissa tunteissa, haluissa, himoissa, *tunnelmissa*. He eivät välitä niin paljon järjestään ja ajatuksistaan. Onhan ihmisiä, jotka tekevät enemmän tai vähemmän tylsän ja tyhmän vaikutuksen. Heidän astraaliruumiinsa paisuu mentaaliruumiin kustannuksella, ja me jäämme ihmettelemään, mitä siitä seuraa, minkälaisen karman he luovat, kun he tuolla tavalla elävät vaistojojensa varassa. — Sitten on toisenlaisia ihmisiä, jotka eivät paljon välitä astraaliruumiistaan, tunteistaan, himoistaan ja haluistaan, vaan antavat niiden aivan kuin kuolla nälkään, ja kehittävät ajatusruumistaan, *elävät ajatuksissaan*, järjen toiminnassa. Selvännäkijän silmä näkee, että heidän varsinainen astraalimaailmansa kuihtuu ja että mentaalinen puoli paisuu, voimistuu, elävöityy. Tämähän ei tietenkään sinänsä olisi merkittävää, sillä voisihan se vähitellen korjautua; mutta ihmisellä on minuus takana, joka ei ole tämän päivän lapsi, ei ole syntynyt tämän elämän ohella, vaan on ikuinen ja tahtoo totuutta, rakkautta, valtaa kaiken elämän yli. Sen omassa olemuksessa asuvat ne sinetit, jotka enkelit ovat siihen painaneet ja sen tähden minuus ei ole ollenkaan tyytyväinen, jos se huomaa, että sen käyttövälineet kehittyvät epätasaisesti. Katsellessamme ihmistä, joka on kasvattanut älypuolta itsessään kerrassaan kaikkien tunteitten kustannuksella, huomaamme, että hän, jos se ei tapahdu tässä elämässä, syntyy seuraavassa elämässä sellaisin taipumuksin, että hänellä on äly voimakkaana ja että hän ponnistaa älyään siinä elämässä; ja jos hänellä on muita luonnollisia vaistoja, hän kieltää ne ja painaa ne alas — hän on kuin tyranni. Me huomaamme, että hän vähitellen tulee persoonallisessa olemuksessaan tunteettomaksi, kylmäksi, vaikkei hän sitä tahtoisi. Hän ei osaa tuntea; hän elää vain älyssä, ja tunteet pakenevat häntä. Hän ei tule helläksi mistään, ei itke, ei naura. Hän alkaa tuntea itsensä yhä enemmän yksinäiseksi. Koko maailma voi muodostua hänelle aivan kuin näytelmäksi, joka on hänen ulkopuolellaan. Hän elää vain järjessään.

Hänellä on kuitenkin astraaliruumis, jonka toinen puoli on pelkkää tunnetta. Mitä silloin seuraa siitä, että hän omasta halustaan elää vain älyssään, järjessään, ajatuksessaan? Vaikkei hän ole astraaliruumistaan voittanut, okkultisella tavalla sitä puhdistanut, hän on aivan kuin jonkinlaisesta persoonallisesta halusta yrittänyt elää järjessään. Mikä on siitä seurauksena? Siitä on seurauksena, että hän alkaa kuulla ääniä, hän saa niin sanottuja kuulohallusinaatioita. Kun astraaliruumis ei saa mitään esiintymistilaa hänen tajunnassaan, se silloin tekee itsensä tiettäväksi, ja hän alkaa kuulla ääniä; ja tiedämme, että se on ensimmäinen askel mielisairauteen. Tavallisesti äänten kuuleminen muodostuu vainomaniaksi, niin että hän kuulee kaikenlaista, mitä hänestä puhutaan. Häntä moititaan, ymmärretään väärin, hän tuntee tai uskoo, että häntä vainotaan. Jos hän on tutkinut nykyaikaisia yliaistillisia asioita, hän sanoo, että hänessä on kehittynyt telepaattinen vaisto. Hän kuulee henkien kuiskaavan, ja mitä toiset häntä vastaan tuumiskelevat ja kokoon panevat. Hän kuulee ääniä vieraista maista, ja jos mitä. Se johtuu liiallisesta älyn painostamisesta, ilman että asianomainen ihminen on okkultisesti kasvattanut itseään, miten on vapauduttava himoista ja haluista. Sen tähden maailmassa yleensä on vaarallista puhua umpimähkään, että täytyy kieltää kaikki himot ja eläimelliset vaistot, että pitää tulla askeetiksi. Kristikunnassakin – ei alkuaikoina, vaan myöhemmin – lähdettiin erämaahan ja vuoristoon harjoittamaan askeesia, jotta voitaisiin päästä omasta itsestä ja voittaa himot ja halut. Ei sellaista voi puhua ja saarnata ihmisille. Sehän vie heidät suoraan kohti kadotusta, sillä useimmat noistakin pyhimyksistä, itsekiduttajista erikoisesti, tulivat joko kaiken pyhyden vastakohtaksi tai hulluiksi, jolleivät onnistuneet, ja tienneet, miten oli meneteltävä. Koko ponnistus oli sattuman varassa, kun se perustui siihen, että ruumis oli voitettava, sitä piinattava, kidutettava, jottei sen himojen ääni kuuluisi. Eivät himot fyysisessä ruumiissa asu. Ne voivat olla eetteriruumiissa, mutta siihen ne ovat tulleet astraaliruumiista. Jos ei puhdistu pitkällisissä ponnistuksissa, ja niinkuin nyt sanomme Kristuksen avulla, niin sellaista itsekidutusta ei seuraa mitään hyvää, paitsi hyvin harvinaisissa poikkeustapauksissa. Psykoanalyttikot ovat tehneet paljon havaintoja siitä, kuinka hirmuisen paha on, että ihminen on päättämällä päättänyt kasvattaa itseään johonkin sellaiseen suuntaan, johon hänellä itsellään ei ole taipumusta, jos hän on kieltänyt itseltään liian paljon. Siitä on syntynyt sielun sairaus. Se voi lopulta viedä vaikka hulluuteen. Sillä tavalla ihminen ei saa menetellä käyttövälaineittensä kanssa, vaan järkipäisesti, oikean suunnitelman, oikeitten tietojen mukaan. On siis huomattava, että sellaiset mielisairaudet, jotka puhkeavat yhtäkkiä, ovat aiheutuneet jostakin menneisyydestä, jos ei tässä elämässä, niin jossakin entisessä. Sieluruumiissa on kasvatettu joitakin puolia yksipuolisesti, joka sitten lopulta on vienyt johonkin tiettyyn mielisairauteen, sillä voimme huomata, että sielunelämämme on eräiden muidenkin sairauksien takana.

Euroopassa ja Amerikassa keuhkotauti on hyvin tavallinen vitsaus. Niin merkillistä kuin se onkin, se on aivankuin kristikunnan vitsauksena. Mistä se johtuu? Ainakin eräästä syystä voinevat okkultiset tutkijat olla varmoja ja yksimielisiä, sillä monessa tapauksessa, kun niitä asioita on oltu tilaisuudessa tutkimaan, on tehty tietty havainto. Tämä tauti on myöskin alkanut sielullisessa elämässä eli sielussa, ei itse keuhkotauti, vaan sen syyt, ja siitä langennut eetterisfyysisen ruumiiseen. Kun ne syyt eivät muuten poistu, niin luonto korjaa asian sillä tavalla, että se synnyttää fyysisen sairauden. Keuhkotauti on tavallaan kaunis tauti, tavallaan kauniista syistä aiheutunut, vaikka se ei ole tietysti miellyttävä tautina. Se on aiheutunut siitä, että ihminen on innostunut uskonnollisesti ja lähtenyt tavoittelemaan uskonnollista haltioitumista, ekstaasia. kokouksissa ja yhteisissä rukouksissa, niinkuin lahkoissa on ollut tapana meillä kristikunnassa. Uskonnollisen haltioitumisen rinnalla kulkee aina toinen ilmiö kristikunnassa ja se toinen ilmiö on, että nämä ihmiset, jotka näin tahtovat haltioitua, eivät ymmärrä, mitä tämä kaikki on, ja että he tulevat toisia ihmisiä kohtaan hyvin suvaitsemattomiksi, ahdasmieliseksi. Kaikki, jotka luulevat olevansa pyhiä ja tosia hetkellisen tunnelman nojalla, ovat ankaria ja tuomitsevia toisia ihmisiä kohtaan, näkevät kovin paljon syntiä maailman kaikissa menoissa, loukkautuvat kaikesta, vaatteista, ruuasta, taiteesta, ja esiintyvät tuomitsevana. He pyrkivät kyllä itse jumalalliseen hartauteen, mutta heillä ei ole järkisyytiä, minkä tähden he olisivat yksinkertaisia ruuassa ja juomassa. He ajattelevat, että kaikki muu on syntiä; pitää vain haltioitua ja päästä tunnelmaan Jumalan kanssa. Siitä seuraa, että he halveksivat omaa ruumistaankin, eivät hoida sitä, eivät pidä sitä kunniaissa. He voivat sen unohtaa, pitää mitättöminä ruumiillisia tarpeita jumalallisen elämän edessä ja sen seikan edessä, että pitää olla hyvissä väleissä Luojaan. Ruumis ei heidän mielestään ole mitään sen rinnalla.

Mitä tällaisesta uskonnollisesta hartaudesta ja uskonnollisesta tuomitsevaisuudesta ja uskonnollisesta oman ja toisen ruumiin halveksumisesta on ollut seurauksena? Keuhkotauti on ollut juuri täällä kristikunnassa ja on vielä tänä päivänä yleinen ilmiö, sillä Jumala, luonto ei anna pettää itseään. Me emme saa halveksia mitään luonnossa. Meidän ruumiimme on Pyhän Hengen temppeli, ja me emme saa pitää sitä aivan kuin jotakin halveksittua elukkaa, jota ruokitaan. Sitä on hoidettava ja se on pidettävä kunnossa. Meidän täytyy oppia olemaan tasapuolisia kaikessa, jos tahdomme mennä eteenpäin. Kyllä me silti saamme paljon oppia voittamaan, emmekä mene eteenpäin ilman voittoja, mutta niitä ei pidä saavuttaa väkivaltaisesti. Sen tähden keuhkotauti, joka on yleinen kristikunnassa, on nähtävästi aiheutunut siitä, että kristikunta on sen jälkeen, kun Jeesuksen oppi unohdettiin, ollut aivan pimeydessä, umpimähkäisesti hapuileva ja kovin vähän tietoinen oikeasta uskonnollisesta pyrkimyksestä ja ponnistelusta.

Jos sitten ajattelemme hyvin kaukaisia aikoja, niin harva meistä on ollut kokematta magiaa jossakin muodossa. Atlantiksella kaikki saimme kokea sitä, sekaannuimme magiaan, joka melkein poikkeuksetta oli hieman mustahtavaa. Korkeampia asioita emme oikein älynneet, ja usein magia Atlantiksella sai seksuaalisen luonteen; silloin ihmisen sukupuolivoimia käytettiin maagillisiin tarkoituksiin. Vaikka tietysti olemme hyvin paljon maksaneet sitä vanhaa velkaa ja päässeet siitä vapaaksi, eikä siitä enää ole niin paljon vanhaa karmaa, niin on kuitenkin paljon tapauksia, jolloin jotakin tuosta vanhasta velasta on jäänyt maksamatta, ja ilmenee jonkinlaisena raskaana karmana nyt. Se voi ilmetä erilaissa muodoissa, esimerkiksi sellaisina vaikeina tauteina kuin on kaatumatauti, selkäydintauti ja syöpä. Ihmiset, jotka nyt voivat olla mitä hienoimpia, puhtaimpia ja kehittyneimpiä olentoja, voivat saada tällaisia tauteja, vaikka he eivät nyt mitenkään ole niitä aiheuttaneet; he maksavat nyt vanhan karmansa.

Eräs tauti, joka on hyvin yleinen esimerkiksi Englannissa, on reumatismi, joka on oikeastaan myös koko kristikunnan vitsauksena. Mistä se johtuu, että nivelissä ja jäsenissä on kolutusta? Kun sen syytä tutkii, niin huomaa, että se on jonkinlaisessa yhteydessä vanhoillisten ajatustapojen ja ylpeyden, pysyvien, enemmän tai vähemmän itsekkäitten ajatusten kanssa. Se on aivan kuin vallan väärinkäyttöä, ei vaarallista, mutta se lähtee siitä ajatuksesta, että ihmisellä persoonallisena olentona on valta ja oikeus hallita, määrätä ja käskä toisia. — Tiedämme, että englantilaiset ovat erittäin edustavia tässä suhteessa. En tahdo sanoa, että he olisivat valtaansa käyttäneet väärin. He ovat järkevää, viisasta kansaa, ja hyvin he järjestävät ja hallitsevat maailmaa. — Siitä muodostuu jonkinlainen vanhoillinen jäykkyys meidän käyttövälineisiimme, ja jollemme huomaa, kuinka naurettavia olentoja olemme, kun tahdomme määrätä toisten elämästä, niin se kiteytyy ja putoaa alas fyysilliseen ruumiiseen esiintyen hirmuisena reumatismina.

SAIRAUDEN SYYT

Tarkastellessamme ihmisen henkis-sielullis-ruumiillista olemusta, olemme nähneet, kuinka läheisessä vuorovaikutuksessa ovat keskenään hänen minuutensa ja sen eri sielullis-ruumiilliset käyttövälineet. Sellaisetkin aivan ruumiilliset ilmiöt kuin terveys ja sairaus, eivät johdu ainoastaan fyysillisen ruumiin vaivoista ja vammoista, vaan myöskin hänen sielullisesta olemuksestaan. Itse asiassa monet taudit ja sairaudet eivät ole saaneet alkuaan ihmisen fyysillisestä, ruumiillisesta olemuksesta, vaan hänen sielullisesta olemuksestaan. Ihmisen ajatus- ja tunne-elämä on ollut ensimmäinen – ehkä kaukaisessa menneisyydessä – fyysillisten sairauksien aiheuttaja. Emme saa kuitenkaan mennä niin pitkälle, että ajattelisimme, että aina on sielullinen syy takana, kun olemme sairaita. Ihminen tulee pian taikauskoiseksi, jos hän pienenkin sairauden sattuessa aina ajattelee: »Mistähän menneestä sielullisesta erehdyksestä tämä on seurauksena?» Emme saa mennä niin pitkälle, sillä on ilmeistä, että on olemassa vammoja, jotka ovat puhtaasti fyysillisten syiden aiheuttamia, kuten esimerkiksi ihmisen loukkaantuminen. On kyllä luonnollista, kun ihminen taittaa kätensä kaatuessaan, että hän ajattelee: »Miten minä näin liukastuin?» Jos hän ei tiedä jälleensyntymisestä yms., hän luonnollisesti ajattelee: tässä oli niin liukasta ja sattui niin pahasti, että käsi meni poikki – taikka jalka loukkaantui. Silloin tämä on hänen pelastuksensa. On turha etsiä liian kaukaisia syitä ja tyydyttävä selvästi nähtävään syyhyn. Jos ihminen on ajatellut elämää syvältä kannalta ja tutustunut jälleensyntymiseen, silloin on luonnollista ajatella: »Minä taitoin jalkani . . . Siihen oli syynä, että olen tehnyt menneisyydessä teon, josta seurasi tällainen karma.» Luonnollista on silloin tyytyä sellaiseen vastaukseen. – Pääasia on, että ihminen tulee rauhalliseksi, saavuttaa sellaisen sisäisen, sielullisen tasapainon, joka auttaa hänen tervehtymistään. Jos ihminen hermostuu tai pelästyy, on se omiansa estämään luonnon parannustyötä hänen ruumiissaan. Tietenkin on sairauksia ja tauteja, jotka ovat karmallisia, ja jotka ovat saaneet alkunsa vääriin kehitetyistä ajatus- ja tunne-elämästä. Tuo väärin kehitetty ajatus- ja tunne-elämä ei ole voinut purkautua muulla tavoin kuin heijastumana tähän fyysilliseen ruumiiseen ja tulemalla ilmi sairautena. – Jos ajatteleme meidän aikamme ihmistä yleensä ja hänen terveydentilaansa, on tavallista sanoa: »Nykyajan ihmiset ovat erikoisen tunnettavia siitä, että heidän hermonsensa ovat enemmän tai vähemmän epäkunnossa.» Nykyinen ihmiskunta on hermostunut. Harva ihminen pääsee läpi elämän, ilman että hänen hermostonsa ainakin joskus järkyttyy jollakin tavoin, tai ainakaan niin, että hän tietää ja tuntee olevansa olento, jolla on hermot. Nykyajan ihminen ei saata elää sellaisessa luonnontilassa kuin entisajan ihmiset. Kaukaisia aikoja sitten ihmiset olivat terveitä, ja heidän hermonsensa olivat aina kunnossa, kun he elivät luonnon yhteydessä. Ihmisten hermot ovat nykyään epäkunnossa sentähden, että heidän ajatus- ja tunne-elämänsä on kasvanut niin monipuoliseksi, rikkaaksi ja mutkikkaaksi samalla, etteivät he enää osaa tulla toimeen ilman ristiriitoja tässä jokapäiväisessä elämässä. Minkä tähden juuri nykyajan ihmiset ovat niin hermostuneita? Se johtuu meidän aikamme kiireestä, keksinnöistä ja monista mukavuuksista. Ihmiskunnan aineellinen kulttuuri on mennyt eteenpäin, tehnyt ihmeellisiä keksintöjä, mutta se kaikki on ollut omiansa enemmän synkistyttämään kuin sulostuttamaan elämää. Autot, lentokoneet, radiot, ja kaikenlaiset koneet ja mukavuudet aiheuttavat sen, että elämämme tulee niin monimutkaiseksi ja kiireelliseksi. Saamme seurata maailman tapahtumia joka puolella maapalloa melkein samalla hetkellä, kun ne tapahtuvat. Aivomme täytyvät aivan liian paljon jokapäiväisellä tiedolla, niin että ihminen, joka tahtoo välttämättä tietää, mitä kaikkea maailmassa tapahtuu, on aivan hukassa. Hänen täytyy seurata kaikkien maiden ja kansojen poliittista elämää ja kehitystä. Hän ei ennätä muuten elää kaikissa noissa tunnelmissa ja olla tietoinen kaikesta hirmuisesta, mitä tapahtuu joka puolella maapalloa. Sillä on myöskin huomioon otettava seikka, että verraten vähän puhutaan mistään kauniista ja ylevistä asioista. Siltä alalta ei ole niinkään paljon uutisia. »Uutiset» ovat melkein aina pöyristyttäviä. Ei ole ihme, että ihminen nykyaikaisessa elämässä tulee hermosairaaksi ja joutuu sairaaloihin, lepokoteihin ja mielisairaloihin, kun hänen aivoissaan on niin paljon elämää. Se ei johdu ainoastaan siitä,

että saamme tietää niin paljon uutisia, vaan nykyaikana täytyy jokaisen tehdä myöskin paljon työtä. Säveltäjän paljon säveltää, kirjailijan kirjoittaa, taidemaalarin maalata, että he tulisivat toimeen, sillä kilpailu on suuri. Näin on myös kaikilla ammattialoilla. Ihmisen täytyy aina yrittää parastaan. Hän ei tyydy ainoastaan hyvään työhön, vaan hänen täytyy saada aikaan myös paljon. Sellainen kiire vallitsee joka puolella, että ihmisillä ei ole enää aikaa matkustaakaan, niinkuin viime vuosisadan alkupuolella ja sitä ennen matkustettiin. Kun ihminen silloin tahtoi nähdä Eurooppaa, hän istuutui vaunuihinsa ja kulki läpi Euroopan, ja epäilemättä tutustui silloin paljon paremmin elämään – ja kaikkiin eri kansoihin. Mutta nykyään meidän aikamme on tarkkaan mitattu – emme voi mennä huvimatalle, milloin mieli tekee. Jos on muutama viikko lomaa ja silloin tahtoo nähdä Rooman, Pariisin, Wienin jne., niin ymmärtää, mikä hirvittävä kiire on sellaisella ihmisraukalla. Hänen täytyy matkustaa junalla, laivalla, lentokoneella . . . , että näkisi edes jotakin. Mitä hän näkee? Se on juoksemista kaikissa merkittävissä paikoissa. Sellaisen »huvimatkan» jälkeen hän tulee kotiin ja huoahaa: »Hyvä, että taas pääsi kotiin!» – Olen kuullut rouvien puhuvan, että noilla matkoilla he olisivat olleet innostuneita näkemään kaupunkia ja sen merkittävyyksiä, näkemään sen taulugallerioita jne. Mutta miehet ovat huokailleet ja koettaneet muistella, missä on paras ruokapaikka ja missä on parasta viiniä. – Se on minusta luonnollista, ja ymmärrän noita miehiä. – Rientää nyt tuolla tavalla paikasta toiseen! Ei siitä tule hullua hurskaammaksi. Mutta toista on, jos siinä ja siinä hotellissa syödään oikein ensiluokkaisesti. Siitä jää ihana muisto. En myös ihmettele, että rouvat nauravat miehille, että he eivät osaa muuta kuin syödä. Heti kun he heräävät, he suunnittelevat, missä syödään päivällistä, missä illallista jne. Silloin on päivän ohjelma valmis. Miehet menevät lepäämään, kun he pääsevät ulkomaille. Jokapäiväiselle miehelle on lepo sitä, että hänen ei tarvitse ajatella mitään, – kun vain ruuansulatus on kunnossa.

Mikä on aiheuttanut tämän nykyisen kulttuurin ja sen ihmeelliset keksinnöt, jotka ovat tehneet elämän niin kiireelliseksi? Täytynee sanoa, – sen johtuneen siitä, että pari sataa vuotta sitten – ehkei aivan kahta sataa vuotta (1700-luvun toisella puoliskolla) – vyöryi kuin hyökyaalto yli Euroopan – materialistinen maailmankatsomus. Ihmiset heräsivät kuin unestaan: »Mitä ihmettä tämä kaikki on? Mehän olemme olleet nukuksissa satoja vuosia. Meidänhän pitää tutustua enemmän tähän näkyvään elämään. Me olemme hullutelleet kautta vuosisatojen, luulleet että on jumala ja että ihminen on olemassa kuoleman jälkeen. Tämä kaikki sentähden, että kirkot ovat niin opettaneet. Mutta todellisuudessa meillä ovat vain nämä aistimme, joilla meidän täytyy tarkastaa elämää ympärillämme!» – Sillä lailla valistusaika herätti ihmiset kuin unestaan. Suuri osa ihmiskuntaa tuli käytännöllisesti katsoen materialistiseksi. Ihmiset katselivat elämää ympärillään, tutkivat omaa ruumistaan ja heittivät pois kuolemattomuususkon, jota ei voitu millään tavalla todistaa. Eräänä seurauksena juuri tuosta materialismista on ollut tuo suuri aineellisen kulttuurin edistyminen. – Mistä syntyi tuo materialismin hyökyaalto? Tuliko se vain sen takia, että uskonto oli pitänyt ihmisiä kuin pimeydessä, ja että he heräsivät sitten yhtäkkiä näkemään – vai oliko siinä muuta takana? Sillä jos ihminen on kuolematon olento ja Jumala on olemassa, eivätkö nämä tosiasiat silloin luonnostaan aiheuta vastaavaikutusta, jos ihminen tahtois tulla materialistiksi? Eikö hänen kuolematon olentonsa, eikö Jumala, näkymätön maailma ja henkimaailma pane vastaan silloin? – Minä ohimennen huomautan, että henkimaailma on yrittänyt parastaan viime vuosisadan puolivälistä lähtien, siitä alkaen, kun ensimmäiset mediumistiset ilmiöt ja spiritistinen liike alkoivat. Oli kuin luonto olisi sanonut: älkää uskoko materialismiin; se ei ole totta. Siitä huolimatta tiedämme, että ihmiset vieläkin ovat suuressa määrin materialisteja. Nyt voimme kysyä, kuinka ihmiset saattoivat niin innostua materialismiin? – Kun okkultisteina ja teosofisina tutkijoina koetamme etsiä esille syvempiä syitä ja mennä ajassa kauas taaksepäin, aivan niihin aikoihin, joita nimitämme atlantilaisiksi ajoiksi, silloin huomaamme, että ihmiset silloin olivat luonnostaan selvänäköisiä. He elivät luonnostaan myöskin henkimaailmassa. Silloin ei kenenkään päähän voinut pälkähtää, ettei ihminen eläisi kuoleman jälkeen, koska hän saattoi seurustella kuolleitten kanssa. Hän näki näkymättömän maailman omalla tavallaan. Ei aivan sillä tavalla, kuin nykyaikainen okkultisti voi sen tehdä, joka on kehittänyt itsessään selvänäön. Atlantiksen aikana ihminen näki tosiasiana, että ihmiset olivat olemassa, vaikka olivat näennäisesti kuolleet ja jättäneet fyysillisen, näkyvän ruumiinsa. Ihminen myöskin näki, että henkimaailma ei suinkaan ollut ainoastaan vainajien kansoittama, vaan että siellä asui suunnattoman paljon

muitakin olentoja. Siellä oli monenlaisia luonnonhenkiä, haltioita, enkeleitä . . . Hän näki ja tiesi sen omasta kokemuksestaan. Kun historiassa siirrymme tähän viidenteen juurirotuun, silloin huomaamme, kuinka luonto pyrkii uuteen saavutukseen. Luonto on ensinnäkin lisännyt ihmiselle viidennen aistin – hajuaistin – ja sitten luonto pyrkii myöskin siihen, että ihmiset oppisivat selvemmin näkemään ja tajuamaan tätä ympäröivää maailmaa. Heidän aistinsa olivat vielä Atlantiksessa olleet hieman epätarkat; ne eivät selvästi erottaneet kaikkia ääriviivoja. Kun he näkivät aina auran kaikkien esineiden ja olentojen ympärillä, he eivät päässeet aivan selvään tietoon, minkälainen oli puhtaasti fyysillinen maailma. He eivät erottaneet eri tasoja toisistaan, vaan näkyvä ja »näkymätön» maailma sulivat yhteen heidän tajunnassaan. Sentähden heidän havaintonsa eivät vastanneet todellisuutta kummassakaan maailmassa – ne olivat kaaosmaisista. Mutta elämä tahtoi, että ihmiset kehittyisivät siihen, että he selvästi tajuaisivat fyysillisen maailman ensin, sitten aste asteelta selvästi muut maailmat. Ja minkä tähden piti alkaa fyysillisestä maailmasta? Sentähden, että tämä oli alkuaan ainoa maailma, jossa pysyväisyyden periaate oli toteutunut – muodot eivät muuttuneet niin äkkiä kuin esimerkiksi astraalimaailmassa. Ja miten tämä alkaminen oli mahdollista. Senkin täytyi tapahtua vähitellen, ja koetettiin keksiä keinoja sen auttamiseksi.

Tämän viidennen juurirodun alkuaikoina, esimerkiksi Intian vanhan sivistyksen aikana, ihmiset elivät vielä huomio puoliksi henkimaailmaan päin kääntyneinä. He olivat tietoisia sisäisen maailman tapahtumista ja sen olennoista. Vaikka heille oli annettu uusia mahdollisuuksia, he eivät osanneet niitä aluksi käyttää, vaan vasta vähitellen. Ja mikä silloin keksittiin ihmisille keinoksi, joka auttaisi heidät unohtamaan tuon toisen maailman, joka tekisi heidän ruumiinsa ikäänkuin karkeammaksi – sillä sen piti tulla karkeammaksi; heidän piti unohtaa sisäisen maailman objektiivisuus. Ja mikä keino keksittiin? – Se oli eräs keino, jota viisaat ensin paljon pohtivat, sillä he tiesivät, että jos sellainen keino annetaan ihmisille, he tulevat sitä käyttämään väärin – kuitenkin sen väärinkäyttökin kasvattaisi heitä. Viisaat päättivät, että vähitellen saisi tulla yleiseen käytäntöön eräs keino, joka tekisi fyysillisen ruumiin karkeammaksi. Se keino oli samalla kyllä periytynyt vanhoista mysteeriosta, joissa sitä käytettiin siihen tarkoitukseen, että fyysillinen ruumis syrjäytyisi ja tajunta siirtyisi astraalis-eetteriseen ruumiiseen, ja sitten tehtyään havaintoja astraalis-eetterisessä ruumiissa, siirtyisi takaisin fyysilliseen ruumiiseen ja toisi muistot elävänä mukaansa. Vanhoissa mysteeriosta käytettiin tätä varten erästä *sooma*-nimistä juomaa, joka oli eräästä kasvista valmistettua. Sitä annettiin ihmiselle, kun hän oli valmistanut itseään. Tämä juoma ikäänkuin leikkasi kahtia hänen ruumiillisen olemuksensa, niin että hän pääsi ulos fyysillisestä ruumiistaan, mutta palatessaan takaisin säilytti muistinsa. Sooma oli jonkinlainen maagillinen juoma. Mutta se keino, joka sai tulla julkiseksi, oli kyllä kuin tämän sooma-juoman äpärälapsi. Se keino oli viini – alkoholi. Vanhasta pyhästä kirjasta, Vanhasta Testamentista, löydämme esimerkiksi kertomuksen Noakista, joka istutti viinitarhan. Noak kuvaa sitä ihmiskuntaa, joka jäi perustamaan uutta rotua, kun vanha ihmiskunta oli hukkunut vedenpaisumuksessa – joka oli juuri Atlantiksen häviö. Tämä oli niinsanottu viinikulttuuri. Viini oli siis kotoisin jostakin korkeammasta – mysteeriosta. Se oli taivaallinen juoma. Kun se tuli julkiseksi, ei sitä tietysti osattu valmistaa samalla tavalla kuin sooma-juomaa valmistettiin mysteeriosta. Sillä tavallisella viinillä ja alkoholilla ei ole sitä vaikutusta kuin soomalla Ainoastaan alussa viini vaikuttaa sen, että ihminen ihastuu sisäiseen maailmaan – omiin näkemyksiinsä. – Mutta vastavaikutus oli, että ihmisen ruumis todella tuli karkeammaksi ja että hänen huomionsa kääntyi enemmän näkyvään maailmaan. Sentähden alkoholi tuli vähitellen kaksiteräiseksi miekaksi. Sillä oli se viehätys, että ihminen ei tyytynyt siihen, että veri alkoi virrata hänen ruumiissaan ja kaunistaa ja avartaa hänen näkemyksiään, vaan hän joi yhä enemmän. Tämä tylsistyi ihmisen fyysillistä käyttövälinettä, irroittaen sen sielullisesta yhteydestä, ja se tuli yhä karkeammaksi. Jouduttaakseen ihmiskunnan kehitystä viisaat antoivat siis ihmiskunnan käsiin täten valmistettuja alkoholijuomia juotavaksi. Se on siis tavallaan jotakin taivaallista, taivaasta kotoisin olevaa, ja jos ihminen osaisi käyttää sitä kohtuullisesti, niin se vaikuttaisi sen, että eri käyttövälineiden välillä vallitsisi harmonia, ja ihmisen sielu aivankuin piristyi, ja silloin ihminen tuntuisi sielukkaammalta olennolla. Kuten enemmän ihminen elää sellaisissa olosuhteissa, joissa on liian vähän aurinkoa, sitä enemmän hänelle voisi tehdä hyvää se konsentroitunut, tiivistetty aurinkoelämän lämpö, mitä hän voi saada viinistä. Kun nyt katselemme, millä tavalla ihmiskunta väärinkäyttää tätä taivaallista lahjaa, niin huomaamme ensiksikin, että etelämaissa ei sitä kaivata niinkään paljon. Siellä kyllä juodaan viiniä, mutta verraten kohtuullisesti – joka juo paljon, ei ole täydessä tajussaan. Meidän täytyy ehkä tunnustaa, että niissä

maissa, missä viini kasvaa, ihmiset osaavat noudattaa suurempaa kohtuullisuutta. — Kun käännyimme sitten niiden maiden puoleen, joissa on vähän auringon lämpöä, niin näemme, että siellä ihmiset kaipaavat jotakin muuta keinotekoisista lämpöä. Ihmiskunta kaipaisi kyllä jotakin sellaista, joka antaisi sille auringon valoa ja voimaa, ja se olisi tuo taivaallinen lahja — viini. Kun tulemme tänne pohjoismaihin, niin ihmiset helposti menevät kohtuuttomuuteen. Kaikki eivät osaa tottua viinin käyttöön — alkuperäiseen luonnolliseen tuotteeseen —, vaan kaipaavat väkevempiä juomia. He eivät ymmärrä viinejä. Oikein karkeat miehet täällä pohjoismaissa kaipaavat »miestä väkevämpää». Asia ei silloin pysähdy siihen, että he osaisivat siitä nauttia luonnollisella ja kohtuullisella tavalla, vaan melkein poikkeuksetta — jos sivistys ja sisäinen kulttuuri ei estä — he tulevat väärään tulokseen, mihin sen ei pitäisi viedä, ja joka näkyy siitä, että ihminen aivan tylsistyy. Ei ainoastaan hänen ulkonainen käyttövälinsä tule karkeammaksi, vaan myöskin hänen sisäiset käyttövälinsä saavat osansa pahasta vaikutuksesta; hän tylsistyy ajatustensa ja tunteittensakin puolesta, ja muuttuu aivan eläimeksi. — Tämä on se ihmiskunnan suuri murhenäytelmä. Meidän ihmiskunnassamme on aina käytetty alkoholia väärin, ja se vaikutti alkuaan materialismin syntyyn — ja hermostoomme, josta on tullut karkea. Sen että ihminen ei millään tavoin ole vielä valmis jättämään sitä hyvää ja samalla pahaa, mikä seuraa alkoholia, olemme nähneet aivan viime aikoina niistä kolmesta valtakunnasta, jotka ovat panneet toimeen niinsanotun kieltolain. Norja ensimmäisenä viisaasti sen hylkäsi, Suomi toisena, ja myöhemmin Amerikka seurasi esimerkkiä. Ihmiskunta ei ole valmis minkäänlaiseen sellaiseen kieltäytymiseen, että se ilman muuta olisi valmis jättämään sen, mikä voi oikein nautittuna sulostuttaa, virkistää ja vahvistaa elämää näkyvässä maailmassa. Jos ihmiskunta voisi tyytyä siihen, että se on taivaallinen lahja, jota on vain joskus käytettävä, silloin ei olisi mitään sanottavaa. Ihmiskunta on kuitenkin vielä ahne ja eläimen tasalla. Se hyökkää kaiken sen kimppuun, mistä voi nauttia — ja siitä pitää nauttia yhtämittaa. Kun ihmiskunta on vielä niin kehittymätön, olisi aivan toivotonta odottaa, että missään maassa voisi käytännössä toteuttaa kieltolakia. — Minä olin kyllä niin hullu, että uskoin, että se olisi ollut mahdollista. Olin mukana niiden kanssa, jotka suunnittelivat kieltolakia — ja tahtoivat saada Suomesta kaikki väkijuomat pois. Kun vielä ylioppilaat ja vanhemmat innostuivat asiaan, olisi minusta ollut epäsiiveellistä estää kansaa toteuttamasta suurta siiveellistä tahtoaan. Olin jyrkästi kaiken kieltolain takana. Eräs vanhempi ystäväni silloin muun muassa sanoi: »Olisiko oikein ottaa pois kaikki kiusaukset ihmisiltä. Mihinkä he joutuvat? He etsivät kiusauksia kuitenkin.» — Kauhistuini melkein ja sanoin: »Kun kansa itse tahtoo, sitä täytyy ainakin koettaa — ainakin tehdä koe.» Se tehtiin. Ja se onnistui, niinkuin se onnistui. — Huomatkaamme nyt — vaikka minun sanani voi viedä pois aineestani —, että eräänlaiset sairaudet ovat saaneet alkunsa alkoholin väärinkäytöstä. Ne sairaudet eivät ole jääneet ainoastaan niille, jotka ovat alkoholia väärinkäyttäneet, vaan ne ovat myrkyttäneet koko ihmiskunnan vähitellen, niin että kaikki olemme taipuvaisia materialismiin, kaikki olemme taipuvaisia hermostumiseen. Hermostomme helposti menevät pois tasapainosta. Ja meidän ruumiimme on muutenkin tullut heikoksi alkoholin väärinkäytöstä. Vaikka meistä kukaan ei itse olisi väärinkäyttänyt alkoholia tai edes nauttinut sitä, niin olemme kaikki osallisia ihmiskunnan yhteisestä karmasta. Meillä on taipumusta ei ainoastaan hermo- vaan myös sydän- ja munuaistauteihin. Nämä heikkoudet elimistössämme ovat saaneet alkunsa alkoholin väärinkäytöstä.

Vielä on eräs toinen yleinen heikkous ja sairaalloisuus ihmiskunnassamme, mikä herättää huomiotamme. Kuinka monella ihmisellä on aivan kunnossa oleva ruuansulatus? Kenellä on hautaan saakka ollut terve vatsa? Se on hyvin harvinainen tapaus. Sellaisiakin kyllä on, mutta enimmäkseen ihmisten vatsat ovat heikot ja koko ruuansulatuskoneisto heikonlainen. Kaikkien kansojen keskuudessa tuo vatsan heikkous ja kaikki vatsataudit ovat hyvin yleisiä. — Mistä ne ovat aiheutuneet? Onko ihmisten ruuansulatuselimistö luonnostaan huonosti rakennettu, niin että kuuluu asiaan, ettei ole terve? — Kyllä luonto soisi, että jokainen ruumiin elin ja kaikki ruumiin toiminnat olisivat täysin kunnossa. Se on luonnon tahto. — Koko ihmiskuntaa koskeva yleinen syy on se, että me emme vielä täällä maan päällä ole oppineet olemaan tappamatta — riistämättä elämää. Me otamme hengen toiselta ihmiseltä, teemme kaikenlaisia julmuuksia; riistämme hengen myöskin eläimiltä ja syömme niitä. Tässä painaa eniten vaa'assa se, että riistämme hengen toisiltamme, että tapamme ihmisiä, käymme sotia keskenämme, kidutamme toinen toistamme. Vähemmän merkitsee se, että tapamme eläimiä ja syömme niitä. Syynä siihen, että meidän

vatsamme, meidän ruuansulatuskoneistomme, ei ole täydellisesti kunnossa, on veren vuodatus. Ei tarvitse ollenkaan sanoa, että eläimellinen, liharuoka on epäterveellistä, että on epäsiiveellistä sitä syödä. Ei ole syytä kiihkoilla tässäkään suhteessa, vaan meidän täytyy rauhallisesti tunnustaa se tosiseikka, että jos osaisimme olla verta vuodattamatta, silloin ihmisten ruuansulatus muuttuisi hyväksi vähitellen, ja ihmiskunta jättäisi vähitellen myöskin verenvuodatuksen ravintoa hankkiessaan. Se ei normaalilla tavalla siitä pääse, jos ajatlemme omaa pyhyttämme, lopetamme lihansyönnin emmekä tapa eläimiä, mutta kuitenkin lähdemme sotaan tappamaan toisia ihmisiä. Siitä päästä täytyy alkaa, että ihminen tulee sisässään täysin vakuuttuneeksi siitä, että hän ei voi vuodattaa toisen verta. Kun ihmiset tulevat ensin siitä vakuuttuneiksi, silloin tulee luonnolliseksi asiaksi ymmärtää, että heidän ravinnokseen voi kelvata kasvimaailma ja ettei heidän tarvitse syödä mitään lihaa. Mooseksen kirjassa sanotaan, että kaikenlaiset vihannekset ja kasvit luotiin ihmisille ruuaksi; siinä ei mainita mitään eläimistä, vaan nimenomaan hedelmistä ja kasveista. Se on selvästi meidän ihanteemme. Meidän pitää samalla ymmärtää, ettei kaikille ihmisille ole suinkaan suotu yhtäkkiä päästä tuohon ihanteeseen, ja noudattaa sitä käytännössä, vaan että useimpien täytyy tyytyä ensin hengessään ymmärtämään, että ei ole oikeutettua riistää henkeä toisilta ihmisiltä; ja sitten vähitellen he tulevat siihen, että luopuvat kaikesta liharuusta. On selvää, että ihmisten huono ruuansulatus on johtunut karmallisesti juuri verenvuodatuksesta. Verta vuodatetaan joka hetki maan päällä. Sentähden tämä meidän planeettamme on kaikkien luontokappaleiden syvien huokausten ja surujen tähti. Sentähden Paavali sanookin, että koko luomakunta huokaa ja ikävöi Jumalan Poikien ilmestymistä. Luontokappaleet ikävöivät sitä aikaa, jolloin ihminen on tullut tietoiseksi omasta jumaluudestaan, ja tahtoo, elää tämän maan päällä, niinkuin Jumalan Pojan tulee elää. Silloin vasta tulee vapautuksen päivä myöskin kaikille eläville olennoille. Silloin voi lammas ja leijona kulkea yhdessä. Ihminen voi vaaratta kulkea kaikkien villieläintenkin keskellä, sillä kaikki tuntevat, että hän on Jumalan Poika, että Ihminen on tullut maan päälle.

TERVEYDEN IHANNE

Kerran nuorena luin oikein radikaalisen kirjan terveydestä. En enää muista kirjan nimeä, mutta muistan vaikutelman, jonka siitä sain. Siinä sanottiin, että ihmisen normaali tila oli terveys. Oli oikeastaan luonnotonta, että ihminen ei ollut terve, että hänen ruumiinsa ei ollut mallikelpoisessa kunnossa. Se oli melkein kuin syntiä. Oli väärin, rikos luontoa vastaan, että ihminen ei ollut terve. Tässä hengessä puhuttiin kirjassa ankaria sanoja sairaudesta ja sairaista ihmisistä, moitittiin ja tehtiin pilaa heistä, kun he alistuivat sairauksiin eläen sillä tavalla, että sairastuivat. Siinä kirjassa tietenkin suositeltiin jotakin luonnollista elintapaa, uutta ravintojärjestelmää tms. Vakuutettiin, että jos ihminen elää sillä tavalla, niin hänestä tulee oikea ja terve ihminen. Erikoisesti muistan, kuinka siinä kirjassa tehtiin pilaa lihavista ihmisistä ja näytettiin kuvissa, minkälainen ihmisen pitää olla. — Muistan, kuinka masentuneeksi ja huonoksi tunsin itseni. Tiesin, että minun oli mahdotonta tulla täysin terveeksi, koska minulla oli sellainen ruumis, joka ei koskaan voinut tulla aivan terveeksi ja normaaliksi. Tulin surulliseksi ja masentuneeksi siitä, että olin syntymästäni saakka tuomittu kuulumaan huonoihin ja epänormaaleihin ihmisiin, jotka eivät koskaan voi päästä sairauksista, jotka eivät koskaan voi tulla aivan terveiksi. — Terveys oli kyllä sillä tavalla ihmisen luonnollinen tila, että se mahdollisesti oli ollut hänellä pitkiä aikoja sitten, ja että se varmasti tulisi joskus olemaan hänen normaali tilansa. Ihmisyksilöt tulisivat joskus täysin terveiksi, koska he olivat jälleensyntyviä olentoja. Vasta sitten kun ymmärsin, että terveys itse asiassa oli ihanne, silloin vasta saavutin mielenrauhan, joka oli kerrassaan järkyttynyt tämän kirjan johdosta. Sen leikkiä laskeva ja pilkallinen äänensävy vaikutti minuun masentavasti. Nyt vanhempana ymmärrän, että terveys on ihmisen luonnollinen tila, mutta samalla se on ihanne, jonka tulevaisuudessa kerran tulemme saavuttamaan. En tietenkään voinut asettua tuon kirjan kannalle ja tuomita sairaita ihmisiä. Sairas ihminen nykyään on pikemminkin normaali tapaus. Se tila on luonnollisempi nykyajan ihmiskunnan kehityksessä kuin täydellinen terveys. Kaikki ihmiset ovat sairaita — tavalla tai toisella heikkoja ruumiiltaan. Tämä on kuin Damokleen miekkana aina uhkaamassa terveyttä. Sentähden aivan terveet ihmiset ovat vielä täydellisiä poikkeuksia. — Olen tavannut kerran erään ihmisen, joka oli aivan terve. Se oli eräs vanha kenraali, joka oli ystävällinen minulle nuoruudessani. Hän oli kuollessaan yli 80-vuotias. Hän sanoi minulle viimeisinä aikoinaan: »Minä en ole koskaan elämässäni ollut sairas. Minulla ei ole ollut ikinä edes päänsärkyä tai hammaskipua. Mitään vikaa ei ole koskaan ollut ruumiissani. Olen aina ollut terve, ja sentähden kuolema ei ota tullakseen.» — Kuoleman täytyi pitää tuota vanhaa miestä hereillä — hän ei saanut unta. Lääkärin antamat unilääkkeetkään eivät tepsineet lainkaan hänen terveeseen ruumiiseensa. Hän makasi yhden kuukauden aivan unettomana ja sanoi minulle: »Minä olen niin äärettömän väsynyt. Koko olemuksessani ei ole enää muuta kuin yksi ainoa kaipuu ja halu — päästä pois tästä ruumiista ja yhtyä Isään.» Hän oli vanha teosofi, joka ajatteli asioita rauhallisella ja kärsivällisellä mielellä. Ensimmäisinä unettomina viikkoina hän ei valittanut, mutta viimeisinä viikkoina hän puhui, että nyt hän ei jaksakaan enää, ja että Isän täytyy armahtaa häntä ja päästää pois tästä ruumiista. — Hän oli siis harvinainen ilmiö. Enkä muista tällä hetkellä ketään toista ihmistä, joka olisi ollut koko elämänsä, syntymästään saakka, täysin terve. Se on jälleensyntymisen kannalta katsoen merkillinen karma. Se on luonnon puolelta kuin vaikeitten menneitten kärsimysten sovitusta. Ehkä tuon ihmisen ruumiista oli niin piinattu edellisessä elämässä, että hän ei olisi jaksanut jälleensyntyä, jos ruumiissa taas täytyisi olla tuskia. Sillä kun ihmissielu on liaksi kärsinyt jossakin elämässä ja hyvin väsynyt, silloin ihminen saa kuin hyvitykseksi sellaisen inkarnaation, jossa hänen ruumiinsa on aina terve. Niin oli nähtävästi ollut tuonkin vanhan ystäväni laita, joka oli erinomaisen rakastettava ihminen kaikin puolin. — Yleensä me kaikki ihmiset, mikäli tiedän ja tunnen, olemme sairaita. Kaikilla meillä on taipumuksia sairauteen. Tietysti suurin osa elämästämme kulkee jonkinlaisen terveyden merkeissä. Jos ajattelen omaa elämäni, en ole yhtään päivää kahdentoista vuoden vanhasta lähtien maannut sairaana vuoteen omana ja ollut tekemättä työtä. Mutta en myöskään muista yhtään päivää, jolloin en olisi tiennyt,

että minulla on fyysillinen ruumis, joka ei suinkaan ole terve, vahva ja voimakas, joka ei ole iloinen olemassaolosta. Aina täytyy muistaa, että ruumis on raihmainen, jota uhkaa milloin mikin vaiva, jollei ole varovainen, sekä muista mitä syö ja juo, ja ole kohtuullinen kaikessa; tulee muistaa, että ei saa liiaksi rasittaa itseään, kuitenkin aina täytyy tehdä työtä – muuten ei ruumis liioin pysy terveenä. Sentähden ihmisen silloinkin, kun hän on kiitollinen omasta ruumiistaan – niinkuin minä olen aina kiitollinen elämälle omasta ruumiistani, – täytyy aina kuitenkin muistaa ja tietää, että hänellä on tällainen käyttöväline, joka on annettu hänelle ristiksi ja taakaksi. Sentähden juuri puhun terveyden ihanteesta. Tiedämme, että tämä joskus saavutetaan, ja meillä on kuin aavistus siitä, millainen se ihanne – terveys – on. Sillä olemmehan toisessa ruumiissa kyllä voimakkaita, loistavan ja kirkkaan terveitä, ja vapaita. Tämä ruumis on todella kuin peite, jonka otamme päällemme vaivan ajaksi ja kannamme mukana, ja jonka karmassa ei vielä pitkään aikoihin ole olla mikään lentävä lintu. Sentähden emme myöskään voi mitenkään tuomita ketään tai ajatella moitittavasti hengessämme toisten sairauksia. On kerrassaan väärin, että me hengessämme moitimme toista siitä, että hän on sairas: »Voi kuinka sinä olet huono; mitä pahaa sinun karmassasi on, että olet noin raihmainen . . . » Se ei ole luonnollinen asenne, vaan luonnollinen asenne on mitä suurin sääli ja myötätunto toisia kohtaan. Parhaimmat ihmiset, Jeesus Kristus, Buddha ja kaikki sellaiset suuret viisaat, tietäjät, ovat aina myöskin parantaneet sairaita, tavalla tai toisella poistaneet ihmisten kärsimyksiä. Sentähden näemme, että heidän asenteensa – rakkaus kaikkia kärsiviä kohtaan – on oleva meidänkin asenteemme. Näin olemme ymmärtäneetkin, ja koko meidän sivistyksemme on sen älynnyt. – Kun siis puhumme täydellisestä terveydestä, puhumme sillä varauksella, että se on tulevaisuuden ihanne, sillä meidän teosofinen käsityksemme täydellisestä terveydestä on siksi vaativa ja monipuolinen, että siihen sisältyy tuo ajatus: »Terve sielu terveessä ruumiissa». Sana *sielu* tarkoittaa silloin meidän sisäisiä käyttövälineitämme, sillä meidän henkemme on kyllä aina terve, mutta käyttövälineittemme, sielumme ja näkyvin ruumiimme on tultava terveiksi. Ensimmäinen ehto on, että näiden käyttövälineiden välillä vallitsee mitä täydellisin harmonia. Persoonallinen minä, tunneruumis ja fyysillis-eetterinen, tekojen ja taipumuksien ruumis, kaikki nuo käyttövälineet ovat sopuinnassa täydellisessä ihmisessä.

Ihane on, että ihminen minuutena hallitsee kaikkia käyttövälineitään; että hänellä oikeastaan ei olisi mitään tapoja ja tottumuksia. Hänen käyttövälineensä ovat tottuneet kaikkeen hyvään. Ne eivät vaadi mitään elämänlain vastaista epäharmoniaa. Ne ovat tottuneet kaikkeen hyvään vapaudessaan. Ihmisen eetteriruumis on kirkastunut heleän kauniiksi; se pyytää vain kauneutta, tahtoo ja menettelee kauniisti. Jos se jätetään oman onnensa nojaan, se ei voi saada aikaan mitään muuta kuin kaunista. Sillä tavalla hänen käyttövälineensä ovat tottuneet kaikkeen kauniiseen, rehelliseen ja todelliseen. Ihminen käyttövälineinen on aivan vapaa olento; hän ei tunne olevansa niiden sitoma, niin että ne pakottaisivat häntä tekemään niin tai näin. Hän itse tahtoo niin yleviä, korkean kauniita ja ihania asioita, että kaikki hänen käyttövälineensäkin ihastuksella katsovat häneen ja tuntevat nousevansa, kun tottelevat häntä kaikessa hyvässä. – Se on ihanne. Siksi kysymme: »Millä tavalla on tuo ihanne saavutettavissa? Millä tavalla voimme tulla niin terveiksi, ettei meitä uhkaa minkäänlaiset sairaudet, ei mielenvikaisuutena ajatusvälineessä, ei intohimoina ja haluina tunnevälineessä, eikä eetteriruumiissamme tottumuksina ja tapoina, jotka asettuisivat esteeksi tiellemme, kun tahdomme tehdä hyvää, ei mitkään sairaudet, raskaudet, fyysisissä ruumiissa, painot, jotka estäisivät meitä lentämästä; voimmeko kehittyä ja kulkea tällaista terveyden ihannetta kohti?» – Näin kysymme, ja siihen kysymykseen pyydämme vastausta. Silloin me saamme vanhan viisauden ja myöskin oman sydämemme inspiraation ääneltä ja myöskin kokemuksiemme kautta vastauksen eli vastaukset, jotka kerrassaan järkevällä ja ymmärrettävällä tavalla selittävät meille, miten meidän on pyrittävä terveyteen. Silloin ensimmäinen on se, että meidän on tultava – jollemme sitä ole – Jumalan – eli totuudenetsijöiksi. On ensimmäinen ehto, ja se kääntyy sen käyttövälineen puoleen, joka on meissä ikäänkuin nuorin. – Fyysillinen ruumiimme on vanhin, eetteriruumis lähinnä vanhin. Astraali- eli tunneruumis on sitten näitä nuorempi; persoonallinen minä vielä sitäkin nuorempi. Kaikista nuorin on se, joka herää viimeksi ihmisessä, se totuutta etsivä, Jumalaa, täydellisyyttä, hyvyttä ja rakkautta ikävöivä *minä*, joka tekee ihmisestä totuudenetsijän. Se on nuorin. Niinkuin saduissa nuorin lapsi onnistuu, missä vanhemmat eivät menesty, niin on oleva ihmisessäkin hänen nuorin totuutta etsivä minuutensa, joka nyt on kukkaansa puhjennut ihmisessä. Siitä täytyy aloittaa, kun ihmisestä tulee totuudenetsijä, jumaluuden ikävöijä. On sama, mitä sanaa käytämme. Sana »totuudenetsijä»

voi tympäistä joitakin ihmisiä. Ihmisen on saatava asenne, jota nimitän totuudenetsijän eli jumaluudenikävoijän asenteeksi. Sillä ihmisen, jos hän tuumaa, mietti, fantisoi ja koettaa päästä, selville asioista, tulee ymmärtää ja huomata, että hän itse omin neuvoin tuskin pääsee perille. Ainakin kestää uskomattoman kauan, ennenkuin hän ymmärtää elämän kaikkia ilmiöitä, niin että hänen ajatuksensa ovat totuudenmukaisia, että ne heijastavat elämän todellisuutta. Kestää kauan, ennenkuin hän siihen pääsee, jos hän yksin siihen pyrkii. Mutta hän huomaa pian, että hänen on saatava apua. Me ihmiset olemme sellaisia olentoja, että meidän täytyy aina saada apua ja aina auttaa. Jos meidän olisi määrä tulla yksin toimeen, niin meidänhän pitäisi asua yksin jollakin taivaankappaleella, yksi siellä, toinen täällä. Silloin meitä ei tarvitsisi olla miljoonia yhdessä. Se, että meitä on monta tälläkin maapallolla, opettaa meille, että meidän täytyy aina olla toisillemme avuksi. Sentähden, kun ihminen pyrkii oikeaan asenteeseen elämään nähden, kun totuudenetsijä tahtoo päästä ymmärtämään elämää, silloin hän saa apua. Pian hän huomaa, että ei tavalliset ihmiset sinään osaa häntä auttaa, vaan että apua on täytynyt tulla ihmiskunnalle jostakin muualta. Jotkut korkeammat, kaikista viisaimmat ihmiset ovat sillä tavalla auttaneet ihmiskuntaa, että ovat antaneet ohjeita tiellä kulkemisessa. Meidän täytyy ymmärtää, että aina on ollut olemassa Valkoinen Veljeskunta ja viisauden mestareita, jotka tahtovat auttaa ihmiskuntaa. Vaikkemme pääsisikään selvyyteen siitä, että tällainen veljeskunta on olemassa, meidän täytyy päästä selvyyteen ainakin siitä, että joku ihminen on näyttänyt toisille ihmisille tietä elämän ymmärtämiseen. Se on silloin aina ihmisille heidän uskontonsa perustaja. Siinä joka tapauksessa on ihmisyksilö, joka on toisia äärettömän paljon viisaampi, on osannut ohjata ihmisiä oikealle tielle. Niinpä meillä kristikunnassa on Jeesus Kristus, jos emme tiedä mitään Buddhasta ja muiden uskontojen viisaista ja tietäjistä. Silloin ihmisen on ymmärrettävä, että hänen on kuunneltava noiden viisaiden neuvoja. Hänen ei pidä kuunnella vain sitä, mitä kirkot kertovat tiestä, sillä kirkot ovat voineet väärentää heidän opetuksiaan, vaan hänen on kuunneltava heidän itsensä puhuvan. Pyhissä kirjoissa tulee heitä vastaan viisas, täydellinen ihminen. Hänessä kuulemme Valkoisen Veljeskunnan äänen ja opetukset. Hänen ääntänsä on kuultava. Se on havainto, jonka totuudenetsijä tekee. Silloin hän ymmärtää elämän ja pääsee selvyyteen siitä, että hän itse on jälleensyntyvä olento ja että Jumala, joka on kaikkialla oleva suuri elämä, asuu jokaisessa ihmisessä. Silloin hän saa kuin tuen koko henkiselle elämälleen. Hänen ajatuksensa tottuvat kulkemaan oikeaan suuntaan, joka on elämänlain kanssa sopusoinnussa, kun hän ymmärtää maailmaa sillä tavoin, että maailma on hengen ilmenemistä aineessa. Koko maailma on kiteytynyt tajunta, ja ihminen on jälleensyntyvä olento, joka käy täällä koulua ja vähitellen omien pyrkimyksiensä nojalla saavuttaa täydellisyytensä. Kun hän on saanut tämän maailmankuvan, hän on autettu. Silloin hänen koko ajatuselämänsä muuttuu, kirkastuu, tulee rauhalliseksi, iloiseksi ja tyyntyy. Jos hän ei huomaa tässä elämässä tehneensä sellaista, joka aiheuttaa sairautta, kuten esimerkiksi kylmettyminen, vaan jos hänellä on sairaus, jonka alkua hän ei ymmärrä, silloin hän jälleensyntymisen valossa ymmärtää, että se on hänen karmansa. Hän on saanut vastaanottaa sen lahjan karmalta. Silloin se on oikein, hyvä, ja niinkuin olla pitää. Hän saa maksaa velkansa. Hän on iloinen tietäessään, että kärsimykset ovat ohimeneviä, että kaikki tuska maailmassa haihtuu. Silloin hän on rauhallinen, sillä kärsimykset kadottavat kärkensä. Hän ei napise, ei moiti elämää, eikä Jumalaa, vaan kantaa ristinsä. Se seuraa oikeaa elämänymmärrystä. Sentähden ensimmäinen ja paras lääke on oikea elämänymmärrys. Viisaat ovat sanoneet: ymmärrä ensin elämää oikein, silloin kaikki muuttuu. Kivut eivät tunnu kivuilta – ainakaan niin raskailta – ja kärsimykset ovat kuin salapukuisia siunauksia. Kaikki muuttuu toisenlaiseksi, ja ihminen voi silloin vapaasti kuvitella jo terveyden ihannetta, eikä hän pidä sitä mahdottomana, vaikka olisi kuinka sairas hyvänsä. Hän voi uskoa siihen, että hän saa kerran ruumiin, joka on aivan terve. Silloinhan on otollinen aika, jos hän osaa sitä terveyttä oikein käyttää. Tämän hän ymmärtää, ja se muuttaa hänen elämänsä. Silloin hän tuntee, kuinka hänen ajatuskäyttövälineensä on voimakas. Hän ei ole ollenkaan enää sama, kaikkien kipujen ja kärsimysten orja – ruumiinsa orja. Hän on vapaa, ainakin ajatusten kirkkaassa käyttövälineessä, joka on kaikista lähinnä totuudenetsijää.

Sitten myös astraalinen tunne- ja himoruumis on tuleva terveeksi, sillä sekin on tietysti sairas, niin kauan kuin siinä on kaikenlaisia haluja, nautinnonhimoja, rikkauden ja ahneuden pyyteitä, jotka estävät ihmistä olemasta onnellinen ja terve. Hän huomaa, että tuo tunnekäyttöväline on sairas, kunnes se vapautuu ja kirkastuu niinkuin ajatusruumiskin – ja se tottelee kyllä monessa kohdin ajatusruumista. Kun ihminen

osaa ajatella oikeaan suuntaan, niin hänen tunnepuolensa myötäilee – mutta vain jonkin verran. Hänen tunnemaailmansa on raskaampaa, hitaampaa – se ei lähde lentoon niin kuin ajatus. Siinä hitaudessa on myöskin jotakin hyvää, sillä huomaamme, että ajatus pyrkii lentoon joskus aivan väärään suuntaan, ja silloin tunneruumis sanoo: »No, no! – minä tahdon kuitenkin näin.» Ihminen voi ajatuksissaan esimerkiksi kuvitella, että hän ymmärtää yhä enemmän elämän totuutta, ja voi ajatella, ettei mitään tunteita, himoja ja haluja tarvitse ollenkaan olla. »Olen ajatuksissani vapaa lentämään mihin vain – tunteet saavat kuolla pois.» Häntä vaivaa pelkkä ajatuskin, että pitäisi istua mukavasti ja syödä ja juoda ja mennä naimisiin . . . »sehän on vanhaa materian palvomista . . . minähän olen vapaa olento.» – Silloin hänen tunneruumiinsa rupeaa puhumaan, ja jollei hän kuuntele sitä, hänen täytyy silloin kuolla. Hän voi ottaa vaikka hengen itseltään, sillä hän on eksynyt oikealta tieltä. Hän ei ollut huomannut, että hänellä oli vielä liian pienet siivet lentääkseen. Me tavalliset ihmiset emme mene sellaisiin äärimmäisyyksiin. Me olemme niin älykkäitä ja järkeviä, että pysymme maassa kiinni ja käännämme katseemme tuohon tunneruumiiseenkin ja kysymme, mitä se tahtoo. Emme tallaa sitä jalkoihimme emmekä kutsu sitä käärmeeksi. Me kuuntelemme sen ääntä ja huomaamme, että se on itse asiassa ihmeellinen. Se on kuin elämä itse. Mikä elämä se on, jota emme tunne? Vaan ajatuskin lentää, emmekä tunne. Todellisuus ei ole pelkkää ajatusta, vaan se on ennen kaikkea sitä, että syvästi, puhtaasti, korkeasti, tunnemme, mitä ajattelemme. Se meille selviää, ja silloin me ymmärrämme myöskin, kun pyrimme todellista terveyttä kohti, että tämäkin tunneväline on silloin omalla tavallaan puhdistettava ja tehtävä terveeksi. Mikä on sen terveys? Se on siinä, että se tulee vapaaksi himoista ja haluista – nautinnon himosta, rikkauden halusta yms. Sen terveys ei ole siinä, että se vapaudessaan kuolisi, vaan siinä, että se noilta kaikilta himoilta ja haluilta perii aivan kuin uuden suuren tunnevoiman. Mikä voima se on? Sen ihminen myöskin huomaa. Se on aivan ääretön nauttimisen, iloitsemisen kyky – ei kuitenkaan mikään karkea nautinnon kyky. On vaikeata keksiä mitään sopivaa sanaa. Siinä ei ole mitään tunnetta vailla olevaa, »kalpeata.» Se on ääretöntä iloitsemista kaiken kauneudesta. Se on suurta, sanomatonta rakkautta kaikkea ja kaikkia kohtaan. Aivan uusi tunnemaailma avautuu tuossa astraaliruumiissa. Ihmiselle muodostuu kerrassaan uusi käyttöväline, kun hän sitä puhdistaa. Tämä uusi käyttöväline on täynnä rakkautta, ihastusta, täynnä uskoa, hallusinaatiota, inspiraatiota, täynnä voimaa. Mutta matka siihen on pitkä. Vaikkakin ajatusmaailma on puhdasta todellisuuden peilikuvaa, ja ajatus kulkee oikeaan suuntaan, niin ei tunne-elämä äkkiä herää suureen, lunastavaan, sanomattomaan rakkauteen ja ihailuun, vaan se tapahtuu vähitellen ja niin, että pääsemme selvyteen siitä, että yksin emme kykene, vaan että kaipaamme apua toisilta. Niinkuin ajatusmaailmassa, niin emme tule tunnemaailmassakaan yksin toimeen. Emme osaa yksin puhdistaa astraaliruumistamme. Silloinhan olisi kaikista selvintä tehdä niinkuin entiset erakot, ja mennä korpeen yksinäisyyteen puhdistamaan itseään. Mikä olisi sen yksinkertaisempaa, kuin että istuutuisimme puun juurelle ja vain puhdistaisimme itseämme sisäisesti. Silloinhan voisi pian ratkaista tämän asian – ehkä neljässäkymmenessä päivässä. Mutta pelkään, että useimmat erakot huomaisivat omaksi ihmeekseen ja surukseen: »Mitä ihmettä! Eihän tästä mitään puhdistamista tullutkaan; minä toin vain kiirastulen ja lopulta helvetin tänne.»

Mitenkä se puhdistus sitten tapahtuu? – Siten, että me ihmiset autamme toisiamme. Se apu voi tulla monella tavalla. Eräs kaikista tärkein, luonnollisin ja yksinkertaisin tapa on se, että me ihmiset rakastamme toisiamme. En puhu nyt siitä suuresta rakkaudesta, joka tulee ihmeellisenä palkkana ja lahjana, vaan siitä persoonallisesta rakkaudesta, joka tulee kuin jumalallisena rakkautena meitä auttamaan, kun olemme synnin suossa ja olemme kiinni omissa himoissamme. Silloin tulee kuin Jumalan lähettämänä ihminen ja tarjoaa meille kätensä ja nostaa meidät – vain sentähden, että hän herättää meissä rakkautta. Emme tiedä, miten se tapahtuu, mutta me tunnemme, että hän on olemassa ja että hän pelastaa meidät. Hänen olemassaolonsa, jo se, että saamme ajatella häntä ja nähdä hänessä yliluonnollisen kaunista, auttaa meitä. Tapahtuu elämässä usein, että ihminen ottaa kädestä meitä ja sanoo: »Tule, minä rakastan sinua.» – Mikä on sen suurenmoisempaa. Se on apu, jonka me ihmiset annamme toisillemme. Sillä tavalla me nostamme toisemme mudasta ja suosta. On merkillisin etuoikeus, joka meille ihmisille on annettu, että vaikka emme ole täydellisiä, voimme auttaa toisiamme. Kun vain unohdamme itsemme ja rakastamme toista ihmistä, silloin me autamme itseämmekin – ja hän auttaa meitä. Se on elämän ihmeellinen romantiikka. Nykyaikana

ihmiset ovat niin käytännöllisiä ja arkipäiväisiä, että he eivät usko rakkauteen. Romaaneista voi usein lukea, että on olemassa vain sukupuolien vetäymystä toisiinsa, mutta rakkautta ei ole olemassa. Mutta minä sanon, että se, mitä nuo ihmiset näin runoilevat ja kirjoittavat, on harhanäkyä. He eivät näe mitä elämässä on. – Menkäämme suurten runoilijain, kirjailijain ja viisaitten luo. Heiltä me saamme kuulla, että rakkautta ja ihmisyyttä on olemassa. Emme ole pelkkiä eläimiä – koiria, kissoja, apinoita . . . , vaan ihmisiä. Sentähden on rakkautta olemassa. Se on suuri apu meidän tunnekäyttövälinemme vaikeuksissa.

Vielä on meillä tämä fyysillis-eetterinen ruumiimme. Se on tekojen ruumis. Emme voi tuntea ja ajatella ilman, että myöskin teemme ja toimimme. Käyttövälinemme ovat vuorovaikutuksessa keskenään. Jos vain haudomme ajatuksia, tulemme hulluiksi; jos viihdymme vain pelkkien tunteiden parissa, emme voi mitään. Meidän täytyy myös tehdä jotakin. Sentähden elämä on ajatusten, tunteiden ja tekojen vuorovaikutusta. Sillä tavalla ihminen oikealla tavalla kasvaa ja kehittyy. – Teot ovat ulkokultaisia, jolleivat ne lähde suoraan sydämeistä. Sentähden kaikki viisaat ovat sanoneet: »Pyrkiessänne ylöspäin täydelliseen terveyteen, ikuiseen onneen ja elämään, ette voi alkaa teoista. Silloin olisitte ulkokultaisia. Silloin huomaisitte pian, että teidän ajatuksenne eivät ole niin kauniita, kuin teidän tekonne ovat. Sentähden alkakaa juuri nuorimmasta käyttövälimestä ja tulkaa lopulta vanhimpaan, tekojen ruumiiseen. Se seuraa mukana, kun ajatukset ja tunteet ovat yleviä, kauniita ja puhtaita. Silloin myöskin teot itsestään ovat yleviä, kauniita ja puhtaita. Ennen sitä annetakoon sinulle sinun syntisi anteeksi; jos teet jonkin huonon teon, lankeat kyllä heikkouteen, mutta tunnet samalla, että sinä et tahdo sitä; silloin sinun syntisi voidaan antaa sinulle anteeksi.» – Mitä tulisi meistä lapsina, kun me itsekkyydessämme, häijyydessämme teemme jotakin, jos äiti silloin olisi vain ankara tuomari ja aina rankaisisi meitä. Mitä meistä tulisi? Mutta äiti antaa anteeksi. – Sitä varten me ihmiset olemme olemassa, että auttaisimme toisiamme. Emme voi tekojen maailmassa tulla täydellisiksi ilman toisten apua. Jos ajattelisimme, että nyt en enää tee syntiä, en valehtele, en ole epäpuhdas, en tee väkivaltaa ja en vihaa ja tarkoittaisimme tätä ulkonaista ruumista, silloin päätyisimme hirmuiseen ulkokultaisuuteen – taikka huomaisimme, jos olemme rehellisiä itsellemme, että emme kykene siihen. Silloin huomaamme, että meidän olisi ehkä helpompaa olla suuttumatta, jos olisimme yksin, jos istuisimme erämaassa yksinämme, niin ettei kukaan kuuntelisi meidän suuttumistamme – vain luonto kuuntelisi, aurinko paistaisi, ja sade kastelisi meidät. Siinä suhteessa huomaamme juuri, kuinka tärkeätä on, että meitä on monta tässä maailmassa, sillä huomaamme, että voimme suuttua, kun on toisia, jotka kuuntelevat, kun on toisia, joita saamme rääkätä ja suuttuttaa. He puolestaan loukkaavat meitä. Jos oikein ajatteleme, niin se on samalla luonnollista, molemminpuolista nautintoa. Sentähden tämän näkyvän maailman elämä todistaa meille, että meitä on monta täällä auttaaksemme toisiamme. Kun olemme ymmärtäneet, että puhdistuneet ajatukset ja tunteet tulevat vaatimaan puhtaita tekoja, niin ymmärrämme, että tässä näkyvässä maailmassa emme pääse noihin puhtaisiin tekoihin, jos kaikki olemme toisiamme vastaan, vaan ainoastaan sillä tavalla, että autamme toisiamme. Niinkuin ajatus- ja tunnemaailmassa, niin tulee meidän tässä näkyvässäkin maailmassa auttaa toisiamme. – Mikä meitä auttaa silloin, kun me suutumme? Auttaako se meitä, että toinen suuttuu vastaan? Ei, eikä se auta tuota toistakaan. Se vain jatkaa tuota ikuista komediaa. Mutta jos me suutumme tai teemme syntiä, olemme häijyjä ja pahoja, ja toinen hymyilee ja antaa anteeksi – ehkä silittää tukkaamme –, silloin häpeämme ja halu tuohon synnintekoon häviää, ja me tunnemme, että olemme saaneet anteeksi. Sentähden kaikki viisaat sanovat – Jeesus Kristus nimenomaan, – että pahat teot eivät lopu, ennenkuin olemme antaneet toisillemme anteeksi; – meidän täytyy ensin antaa toisille anteeksi, sitten Taivaallinen Isä antaa meille anteeksi. – Siksi tässä tekojen maailmassa on annettu selvä osviitta, millä tavalla voimme toisiamme auttaa. Kun opimme antamaan anteeksi, silloin opimme myöskin puhdistamaan omia tekojamme, ja ne tulevat jaloiksi ja epäitsekäiksi, ja koko elämä tulee paremmaksi. Niinhän jo vanha kiinalainen Laotse sanoi: »Jos joku on minulle paha, minä olen hänelle hyvä, ja hänkin tulee hyväksi.» Ja Buddha sanoi: »Ei paha lopu pahalla, vaan ainoastaan hyvällä.» Ja Jeesus sanoi: »Siunatkaa niitä, jotka teitä sadattelevat ja tehkää hyvää niille, jotka vainoavat teitä; rakastakaa vihollisianne.» – Se on se ohje, joka on meille annettu tekojen maailmassa. Sillä tavalla tekojen maailmassa puhdistumme, jalostumme ja voimme alkaa auttaa ihmiskuntaa.

VIERASPERÄISTEN SANOJEN SELITYS

- aalaja**, (sanskrit.) »asunto». Pohjoisbuddhismissa maailmansielun eli Logoksen nimi, joka vastaa ihmisen aatmaa eli aatmaa-buddhia.
- aatmaa**, »Itse»; henki; korkein henki; universaalinen eli yleinen kristusprinsiippi, *aalaja*, Christos, ihmisen seitsemäs eli ylin prinsiippi, jonka koti on nirvaanisella tasolla. – Yhdessä buddhi-manaksen kanssa on aatmaa taivaallinen ihminen, *anupaadaka*-tasolla olevan monadin heijastus; sanotaan sentähden myös monadiksi.
- absoluutti(nen)**, vapaa rajoituksista, ehdoton; todellinen; rajoittamaton; puhdas; täydellinen, riippumaton. – Filos. oppisanana *a* tarkoittaa ehdotonta, itsenäistä, korkeinta olevaista, täydellisyyttä, Jumalaa.
- abstraktinen**, puhtaasti käsitteellinen; vain ajatuksissa oleva; ei todellinen; vaikeatajuinen. (Vastakohta: konkreettinen.)
- ahamkaara**, eli *ahankaara* »minä-tekeminen (*kaara*), minuus»; minä-tajunta; se mikä aiheutti yksilöllisyyden ja persoonallisuuden.
- analysoida**, eli analyseerata (kreik. *ana* = jälleen ja *lycin* = irroittaa); jaoittaa aineosiinsa, jaoitella, eritellä, suorittaa analyysi, jäsenellä.
- anupaadaka**, (sanskrit.) »ilman vanhempia»; aurinkokunnan lähinnä korkein taso, jolla monadit asustavat. Samoin kuin *aadi* yksinomaan Logoksen toiminta-ala.
- atomi**, (kreik. *atomos* = jakamaton, kielt. *a* ja *temmein* = leikata), alkuaineen pienin hiukkanen, joka vielä kemiallisesti on samaa alkuainetta.
- askeesi**, asketismi (kreik. *askesis* = harjoitus), kieltäytyminen tämän maailman hyvydestä, itsekidutus erikoisen pyhyden saavuttamiseksi. Vanhassa Kreikassa etenkin kaikenlainen ruumiillinen harjoitus eli voimistelu, mutta myös erikoista tarkoitusta varten vietetty säännöllinen elämä. – Keskiajalla kristillinen katumuksen teko eli itsensäkiduttaminen.
- astraalinen** (lat. *astralis*, *astrum* = tähti-), tähtiä koskeva; käytetään usein kaikenlaisista yliaistillisista aineenlaaduista, mutta tarkoittaa uudemmassa teosofisessa kirjallisuudessa sitä ainetta, joka on lähinnä fyysisen tason ainetta. *astraaliruumis* = ihmisen ja eläimen astraalinen käyttöväline, joka elää fyysisen ruumiin kuoleman jälkeen ja on tajunnan ilmenemismuoto astraalitasolla. Nimitetään sanskritinkielellä nimellä *kaama ruupa* eli *himoruumis*, koska astraalitaso on himojen ja halujen taso. – Ei pidä sekoittaa eetteriruumiiseen.
- aura**, (lat.) ilma, hengähdys, tuulahdus; hieno »ilmakehä», joka ympäröi jokaista ihmistä tai esinettä, ikäänkuin muotuneena tämän ominaisuuksista. Selvänäköiset henkilöt sen näkevät, ja pimeässä huoneessa voivat monet ihmiset olematta selvänäköisiä nähdä magneetin ympäröivän auran heikkona valonvälkkeenä, joka napojen luona on selvin. – Inhimillinen aura on monenlaatuinen: *praaninen* eli terveys- aura, astraalinen, mentaalinen jne.
- brahma**, (sanskrit. *Brahman* = uhrin voima), merkitsee int. uskonossa alkuperäisesti uhratessa käytettyä rukouskaavaa; sitten brahmalaisuuden, korkein jumaluus, persoonaton kaikkeuselo. Hindulaisten nimitys absoluuttiselle jumaluudelle, jota vedaantafilosofit kutsuvat *Parabrahmaksiksi*. Käsittämätön, ikuinen, ääretön, kaikkiallinen elämänlähde, josta kaikki tulee ja johon kaikki palaa. Brahma on suvuton, persoonaton ja mainitaan sanalla *Tat* (Se). Erotettava brahmaasta, joka on maailman luova voima, Logos, Sana, Jumala, Herra. Brahmaa on persoonallinen jumala, joko maailmankaikkeuden yleinen Logos tai erityisen järjestelmän, esim. aurinkokunnan Logos, jonka ajatustoiminnasta kaikki syntyy. Brahmaata sanotaan jumaluusopeissa Häneksi. Brahmaa on myös yksi hindulaisen kolminaisuuden persoonista.
- buddhi**, (sanskrit.) »ymmärtämiskyky», myötätunnon aisti; ihmisen kuudes prinsiippi, aatmaan kannattaja eli käyttöväline. – Ihmisjärki (manas) voi ainoastaan buddhin (veljesrakkauden) avulla saavuttaa tietoa aatmaasta (Hengestä, jossa kaikki ovat yhtä). Buddhi silmänään nero katselee jumalallista kauneutta. Buddhia sanotaan toisinaan »henkiseksi sieluksi» ja yhdessä aatmaan kanssa hengeksi. Ruumiilliselta

kannalta buddhi on ns. autuuden verho (*aanandamaajakoosha*), joka on vihityn käyttöväline buddhisella tasolla.

deeva, (sanskrit. = »loistava», »taivaallinen», samaa juurta kuin lat. *deus* ja *divus*), merkitsee jumalaa. — Hindulainen nimitys jumalalle eli *demoonille*; deevat ovat taivaallisia olentoja ja asustavat »kolmessa maailmassa» — astraalitasolla ja mentaalitasolla. Heidät jaetaan sentähden kolmeen pääryhmään: kaama-deevas (astraalitasolla), ruupa deevas ja aruupa deevas, jotka ovat korkeimmat. Deevoja sanotaan olevan 33 ryhmää.

deevakhan, (tibet.) »jumalain asunto», taivas, paratiisi, mentaalitason alue; inhimillisen minän autuas olotila kahden inkarnaation eli maallisen olotilan välillä, johon se astuu vapauduttuaan *kaama ruupasta*, so. astraalisen olotilan jälkeen. — Deevakhaanisen olotilan pituus riippuu yksilön karmasta, siitä, paljonko taivaallisia aarteita (epäitsekkäitä ajatuksia, tunteita ja tekoja) hän on koonnut maan päällä eläessään.

dharma, (sanskrit.) »laki, tehtävä, velvollisuus, hyve, uskonto». 1. ihminen täyttää oman dharmansa, kun hän kuuntelee omantuntonsa ääntä: »toisten dharma on täynnä vaaroja». 2. dharmaksi kutsutaan Buddhan oppia.

eetillinen, (kreik. *ethos* = kansan tapa), siveysopillinen, siveellinen.

eetteriruumis, katso *linga shariira*.

eksoteerinen, (kreik. *eksoterikos* = ulkopuolinen), yleistajuttava kansantajuinen esitystapa. (Vastakohta esoteerinen.) »*Eksoterikoiksi*» sanottiin P y t h a g o r a n »ulkopiirin» oppilaita, jotka eivät päässeet mestarin asuntoon ja joita ei vielä voitu vihkiä salaiseen tietoon. Sitä ylipäänsä julkinen, ulkonainen, kaikille avoin. Opinkappaleiden kirjaimellinen muoto on eksoteerinen, koska se salaa esoteerisen.

ekstaasi, (kreik. *ekstasis*, oik. = »poistempaus»), haltioituminen; voimakas innostus eli hurmio; »loveen lankeaminen»; uskonnollisen elämän ilmiö, joka voi olla kahta laatua: 1. *mediumistinen* (ja hypnoottinen) ekstaasi, joka on tavallinen transsi-ilmiö. 2. *okkultinen ekstaasi*, johon salatieteilijä vai-puu ja jolloin hänen tajuntansa itsetietoisesti siirtyy näkymättömiin maailmoihin. — Sanaa ekstaasi käytetään myös aivan yleisesti kaikenlaatuisista haltiotiloista.

episodi, (kreik. *episodes* = väliintulo), muin. kreikkalaisilla alkuperäisesti draaman koorilaulujen (joukkue, joka esittää tanssia ja lauluja uskonnollisissa juhlissa) väliin sijoitettu toiminta; laajemman runoteoksen (eepoksen, draaman, romaanin) päätoiminnan ohella kulkeva tai siihen liitetty sivutoiminta; välikohtaus, toisarvoinen tapaus.

esoteerinen, (kreik. *esoterikos* = sisäinen), esitys, joka on sovitettu »sisäpuolella oleville», so. ahtaammalle oppilaspiirille. »*Esoterikoiksi*» sanottiin P y t h a g o r a n »sisäpiirin» oppilaita, joita mestari vastaanotti luoksensa ja vihki korkeampaan tietoon. Sitä ylipäänsä salainen, sisäinen. — Opinkappaleen esoteerinen merkitys on tosi, sisäinen merkitys.

evoluutio, (lat. *evolutio*), kehitys. — Kehitys alemmasta elämänmuodosta ylempään tapahtuu siten, että aineellinen muoto puhdistuu ja kykenee ilmaisemaan yhä enemmän jumalallista elämää.

fantasia, (kreik.), mielikuvitus, kyky muodostaa mielessään sisäisiä mielikuvia; erittäinkin »tuottava mielikuvitus».

fenomeeni, (kreik. *faínomēnon*), ilmiö, olion ulkopuoli. (Vastakohta *noumenon*, (olion tosi olemus).

foohat, (tibet.) Logoksen (jumalan) ajatuksen luova voima kaikilla luonnon tasoilla. (Salaisessa Opissa käytetty nimitys).

fysiologia, (kreik. *logos* = oppi), oppi elämän ilmiöistä; ruumiillisia elämän ilmiöitä tutkiva tiede.

graafinen eli graafillinen, (kreik. *grafein* = piirtää) piirroksellinen, grafiikkaa koskeva

hallusinaatio, (lat. *hallusinatio*), aistinhäiriö, tajunnassa esiintyvä havainnollinen kuva, joka ei vastaa ärsytystä. Hallusinoosi, eri mielitaudeissa tavattava oireyhtymä, missä kuuloharhat ovat hallitsevina.

hormoonit, sisäerityksessä syntyneet kemialliset ärsykkeet, jotka säännöstelevät elimistön toimintoja. Vereen liuenneina ne leviävät kaikkiin elimistön osiin, mutta ainoastaan tietyt solut ja soluryhmät ovat niiden vaikutuksille alttiita. (Katso tarkemmin Tietosanakirjasta sanaa »sisäeritys»).

H. P. B., lyhennys teosofisen liikkeen perustajan Madame Helena Petrovna B l a v a t s k y n nimestä.

automaattinen, (kreik. *automatos* = itsestään liikkuva), itsetoiminen, koneellinen.

hypofyysis, (kreik. *fysis* = kasvi), aivolisäke. *Glandula pituitaria*, tämä on tärkeä sisäeriterauhanen, joka on aivosuppilon päässä. (Samanlainen on toiminta väliaivojen takaosassa kohoavalla pitkänpyöreällä käpylisäkkeellä (*epifyysis*, *corpus pineale*).

hypokondrinen, (kreik. *hypokondrion* = sydänala), luulosairas.

inspiraatio, (lat. *inspiratio* = sisäänpuhaltaminen), sisäänhengitys; innoitus; haltioissa olo.

instanssi, (ransk. *instance*, lat. *instantia* = hellittämättömyys), vaihe; oikeusaste; se jolla on määräämisvalta.

intelligentti, (ransk. *intelligence*, lat. *intelligentia*), älykäs, ymmärtäväinen.

kaama ruupa, (sanskrit. *kaama*), »halu, himo, rakkaus»; luova voima; jumalallinen ilmenemis- ja luomishalu; myöhemmin aineen kuohuileva elämä, intohimo, vietti; ihmisen neljäs prinssiippi, joka yhdessä aivoymmärryksen kanssa muodostaa hänen persoonallisuutensa (kaama-manas).

Kaama ruupa, »himoruumis». Ihmisen astraaliruumista sanotaan kuoleman jälkeen kaama ruupaksi (eläessä vain kaamaksi, koska se ei silloin ole yhtä vankkamuotoinen kuin kuoleman jälkeen). Kun minä puhdistusaikansa loputtua vetäytyy deevakhaniin, jää kaama ruupa tuonelaan sieluttomana ruumiina odottamaan hajoamistaan. Tätä elotonta ruumista sanotaan silloin »liekkiöksi» (lat. *larva*, ruot. *larv*, skal, engl. *shell*) ja se voidaan spiritistisessä istunnossa ikäänkuin »sähköistää» eloon. Mutta jos ihmisen ymmärrys on siinä määrin maallisen elämän aikana hyväksynyt ja palvellut alemmää minää, ettei se kokonaan voikaan yhdistyä korkeampaan minään, tapahtuu ikäänkuin kahtiajako: persoonallisen minän puhtaampi ja epäitsekkäämpi osa kohoaa deevakhaniin, mutta kuolemaan tuomittu alempi osa jää eläyttämään kaama ruupaa tuonelassa; ja tässä tapauksessa (joka ei ole peräti harvinainen) nimitetään kaama ruupaa haahmoksi eli haamuksi (lat. *umbra*, ruots. *skugga*, *vålnad*, engl. *shade*). Tämä haamu esiintyy mielellään spiritistisessä istunnossa. Jonkin ajan kuluttua se muuttuu »liekkiöksi». (Katso deevakhan).

kaarana shariira, (sanskrit.) »syyruumis» (lat. *causa* = syy), kausaaliruumis, korkeamman mentaalitason käyttöväline. Yksilöllisen minämme hieno verho samalla tasolla – ts. kuolematon ruumiimme.

kausaaliruumis, katso kaarana shariira

klärvoajanssi, (ransk. *clairvoyance*), »selvänäköisyys», kaukonäkö, kyky havaita ja tietää ajasta ja paikasta riippumatta. Selvänäkö avaa näöllemme korkeampien tasojen maailmat; se on sentähden erilaista. Ns. kuudennella aistilla tarkoitetaan astraalista selvänäköä; seitsemännellä mentaalista; nämä molemmat kehittyvät vielä ihmiskunnassa. Useat henkilöt ovat kuitenkin nyt jo astraalisesti selvänäköisiä, ja okkultistit kehittävät mestarien johdolla näitä samoja aisteja.

kollektiivi, (lat. *colligere* = koota) ryhmämuodostus. Yhdysanoissa = yhteis-. (Esim. *kollektiivisielu* = joukkosielu.).

komplikaatio (lat. *complicare* = taittaa kokoon), asian mutkistuminen, lisävaikeus, selkkaus.

konkreettinen, (lat. *concretus* = yhteenkasvanut, kovettunut), esineellinen, todellinen, aistimin havaittava, kouraantuntuva. (Vastakohta: abstraktinen.)

kontuuri, (ransk. *contour*), ääriviiva, joka määrää esineen muodon; ulkopiirre, peruspiirre.

koosha, (sanskrit.) »kotelo, verho». Ihmisen käyttövälineiden vedaantinen nimi.

kosmos, (kreik. järjestys), maailma, maailmankaikkeus, taivaankappaleet yhtenä kokonaisuutena; aurinkokunta.

kriittillinen, (kreik. *kritike* = arvosteleminen), arvosteleva, tutkiva, vaaranalainen, ratkaiseva.

kyklooppi, (kreik. *kyklos* = kehä, *obs* = silmä, siis, = »pyöreäsilmäinen»), kreikkalainen taruolento, jättiläinen, jolla oli yksi ainoa silmä keskellä otsaa.

linga shariira, (sanskrit.) »malliruumis», ihmisen toinen prinssiippi, eetteriruumis, karkean fyysillisen ruumiin sisäinen puoli eli eetterinen haahmo. Nimitettiin ennen myös astraaliruumiksi. – Hindulaisessa filosofiassa linga shariralla on laajempi merkitys.

logiikka, (kreik. *logos* = järki), oppi ajattelemisen laeista eli oikeasta ajattelemisesta; myös kyky ajatella johdonmukaisesti; johdonmukaisuus.

logos, (kreik. *logos* = järki), sana, järki; Jumalan luova sana; käytetään teosofiassa samassa merkityksessä kuin aleksandrialaisessa filosofiassa ja Johanneksen evankeliumissa: ilmennyt Jumala, sana, Brahmaa, Ishvara. Jokaisella aurinkokunnalla, jokaisella maailman järjestelmällä on Logoksensa, joka on sen herra ja haltia, sen luoja ja laatija, sen ylläpitäjä ja hävittäjä – sen »maailmansielu» eli yhteisminä. Myös

puhutaan *universaalista* eli yleismaailmallisesta kolminaisesta Logoksesta (vedaantan *satchitaananda*), joka on kaiken ilmennyksen takana oleva itse eli *Paramaatman* (korkein itse eli henki), johon kaikki muut yksilölliset Logokset uppoutuvat kuin pisarat mereen, joka yksin on iänkaikkisuudesta iänkaikkisuuteen likempänä Parabrahman suurta salaisuutta kuin kukaan muu. Jokainen yksilöllinen Logos eli *Isvara* on kolmiyhteinen (Isä, Poika ja Pyhä Henki; Brahmaa, Vishnu ja Shiva, ym.) ja universaaliseen Logokseen verrattuna se on »Isän yksisyntyinen poika» eli »jumalan poika», Sana, joka »tuli lihaksi» maailman syntyessä Ikuisen neitseellisestä kohdusta. Johanneksen evankeliumin alkusanoista erotamme helposti Logoksen kolmiyhteisen luonteen: 1) »Alussa oli Sana ja se Sana oli Jumalan tykönä, ja Jumala oli se Sana. Tämä oli alussa Jumalan tykönä» — ensimmäinen yhtenäinen Logos: 2) »kaikki ovat sen kautta tehdyt ja ilman sitä ei ole mitään tehty, joka tehty on» — toinen, kaksinainen Logos, henki ja aine; 3) »Hänessä oli elämä ja elämä oli ihmisten valkeus: ja se valkeus pimeydessä paistaa jota ei pimeys käsittänyt» — kolmas Logos, täysin ilmennyt, toimiva maailmanjärki, joka kaikkialla vaikuttaa, vaikkemme sokeudessamme sitä huomaakaan.

maajaa, (sanskrit.) intialaisessa uskonnossa ja filosofiassa alkuaan jumalallisten olentojen taikavoima; aistimaailman harhanäky; mytologiassa käytetty jumalatar. — »Harha, illusiooni». Ilmiöllisen olemassaolon aiheuttava voima. Hindulaisessa filosofiassa on kaikki mahaamaajaa — suurta harhaa — paitsi ainoa Todellisuus, Jumaluus Parabrahman.

makrokosmos, (kreik.) »suuri maailma», maailmankaikkeus. (Vastakohta: *mikrokosmos*, »pikku maailma», so. ihminen.)

manas, (sanskrit.) »mieli, ajatuksen aisti, ajattelija», (lat. mens) ihmisen viides prinssiippi, »inhimillinen sielu», intelligenssi, ajatteleva, järjellinen minä, jälleensyntyvä ja yksilöllinen prinssiippi, jota sanotaan hengeksi eli »sieluksi» yhdessä aatmaan-buddhin kanssa. Manas on kaksinainen: korkeampi manas, *järke*, kohdistaa katseensa henkeen, ikuisen alkujuureen, totuuden taivasta kohti; alempi manas, *ymmärrys* (»aivo-intelligenssi») tuntee vetovoimaa kaamaa (himoja) kohtaan ja muodostaa sen kanssa alemman persoonallisuuden (kaama-manaksen). Manas on varsinainen ihminen, ja koska sana johtuu sanskritinkielisestä juuresta man »ajatella», tämä osoittaa, että vanhat kansat pitivät ajatuskykyä (järkeä) varsinaisena inhimillisenä prinssiippinä, joka nosti ihmisen eläimen yli; samasta rungosta ovat muodostuneet indoeurooppalaiset sanat, jotka merkitsevät »ihminen», »muisti», »arvella» ym.; vertaa ruots. människa, minne, mena. (Ehkä suomalainen sana ihminen on sille sukua.)

mania, (kreik.), vimma, kiihko; eräs mielisairauden muoto; sairaalloinen vietti joihinkin tekoihin.

manifestaatio, (lat. *manifestatio*), ilmestyminen, ilmestys; mielenosoitus, ilmennys.

manvantara, (sanskrit.) »manu-väliaika» (manukausi), jokainen toimintakausi, joka seuraa lepokautta (praalajaa) ja päättyy siihen. Manvantara vastaa päivää, *prualaja* yötä. Tavallisesti manvantara tarkoittaa seitsemän kierroksen sarjaa planeettaketjussa.

materialisti, (lat. *materia* = aine), materialismin kannattaja; henkisiä arvoja halveksiva. — Materialismi, aineellisuuden oppi, mielipide, että kaikki olevainen on ainetta; aatteellisia, henkisiä arvoja halveksiva ajatussuunta.

mentaalinen, (lat. *mens* = sielu, mieli, ymmärrys), sielua koskeva, sielullinen, ajatuksellinen: ajatus- eli ajatusta eli ajattelijaa koskeva, tarkoitettava. — Mentaaliruumis on verho, johon ajattelija, manas, on »pukeutunut» alemmalla mentaalitasolla. — Loogillisen ajattelumme sisäinen »elin». Älyruumis. Mentaalitaso lähinnä astraalisen »yläpuolella» oleva taso. Sen kaksi alaosastoa ovat: korkeampi eli aruupataso, korkeamman, yksilöllisemmän minämme koti, ja alempi eli ruuupataso, persoonallisen ajattelijan toiminta-ala, älytaso.

mikrokosmos, (kreik. *kosmos* = maailma), maailma pienoiskoossa, pienoismaailma; kuvaannollisesti ihminen. (Vastakohta makrokosmos.) — Minkä tahansa kosmoksen pienoiskuva, esim. ihminen verrattuna aurinkokuntaan tai aurinkokunta verrattuna suurempaan tähtikuntaan. Käytetään useimmiten ihmisestä.

momentti, (lat. *momentum* = liikkeellepaneva voima, liike), hetki, tuokio, asiaan vaikuttava seikka.

monadi, (kreik. *monas* = ykseys), yksinkertainen, jakamaton ja häviämätön alkuosanen, joista olevainen on kokoonpantu, mutta joita ajatellaan, erotukseksi atomeista, sisäiseltä olemukseltaan sielullisiksi. — Okkultinen filosofia on suurenmoinen panteismi: sekä itsekohtainen eli subjektiivinen (kuten

Spinozan) kun katselee olioita ilmenemättömän todellisuuden kannalta, että ulkokohtainen eli objektiivinen (niinkuin Leibnizin monadioppi), kun ottaa lähtökohdaksi ilmenneen todellisuuden. Edellisessä tapauksessa kaikki on suurta illuusiota paitsi ainoa ykseys, jälkimmäisessä taas kaikilla ykseyksillä on suhteellinen todellisuus, jonka olemusperusta on ainoa ykseys. Tämän yksilöiden ykseyden eli ykseyden peilikuvain, tämän kaikkien elävien olentojen elämänyhteyden ymmärtämiseen perustuu esoteerisen filosofian oikea käsittäminen. Ihmisestä puhuttaessa monadi on se »Jumalan yksisyntyinen (so. yksin Isästä, ensimmäisestä Logoksesta syntynyt) Poika», jonka koti on anupaadakatasa, ja jonka heijastus on aatmaa-buddhi-manas. Sentähden tätä heijastusta (aatmaa eli aatmaa-buddhia) nimitetään monadiksi.

mytologia, (kreik. *mythos* = kertomus ja *logos*= oppi), jumalaistarusto; taruoppi, myyttejä käsittelevä tutkimus. Myytti, laajimmassa merkityksessä kertomus muinaisajalta, suppeammassa merkityksessä ja tieteellisenä oppisanana: taru, kertomus jumalista ja jumaluusolennoista (puolijumalista).

negaatio, (lat. *negare* = kieltää, eittää), kieltäminen, kieltosana.

normi, (lat. *norma* = ohje, sääntö), sääntö, ohje, malli.

objektiivinen, (lat. *objectum* = »vastaan asetettu» eli »eteen asetettu»), ulkokohtainen, asiallinen, tosi, puolueeton, yleispätevä. – Havaittajan ulkopuolella oleva, aistillisesti havaittava tai tajuttava fyysisellä ja muilla tasoilla.

okkultismi, (lat. *occultus* = salattu, salainen), ns. salaoppien harjoittaminen. – Okkultismi on maailman salaisia tasoja tutkiva tiede, ja ainoastaan vihityt ottavat tähän tutkimukseen osaa. Madame Blavatsky sanoi, että »okkultismi tutkii jumalallisen järjen toimintatapaa luonnossa». Okkultisten tutkimusten ehtona on tiettyjen elämäntapojen noudattaminen, puhtaan ja epäitsekään elämän viettäminen, jottei niistä koituisi vasenkätistä eli mustaa magiaa; sentähden okkultismia myös on kutsuttu elämän tiedoksi eli taidoksi. Sanskr.-kielellä sitä sanotaan *guptaavidjaaksi*. Paavali nimittää sitä salatuksi »teosofiaksi eli jumalan viisaudeksi» (I:nen Kor. 2: 7); juutalaiset rabbiinit kabbalaksi, Jeesus »taivasten valtakunnan salaisuusiksi».

organismi, (ransk. *organisme*, kreik. *organon* = elin), elimistö, eliö.

pantheon, (kreik.), »kaikkien jumalain temppeli»; kuuluisin on konsuli A g r i p p a n Roomaan 27 e. Kr. rakentama; kuuluisien henkilöiden muistomerkkejä sisältävä rakennus.

para, (sanskri.), esitavu, joka merkitsee »ylä» tai toisella puolella.

paralleeli, (kreik. *parallelos*, *para* = rinnalla ja *allelon* = toinen toisensa), yhdensuuntainen; rinnakkainen; samanlainen; vastaava; rinnatus.

polaarinen, (kreik. *polos* = akseli, maannapa), vastakkainen.

positivismi, (lat. *positivus*, *ponere* = asettaa), tieteellinen katsantotapa, joka tahtoo nojautua yksinomaan todettuihin tosiasioihin.

pragmatismi, (kreik. *pragma* = toiminta), se suunta nykyajan filosofiassa, jonka mukaan väitteiden ja käsitteiden merkitys riippuu yksinomaan siitä, millaisiin seurauksiin joudutaan, kun ihminen toiminnassaan noudattaa niitä.

prinsiipit, (lat. *principia* = alkeet). Perusalkuaineet, joista kaikki on luotu. Meidän aurinkokuntamme Logoksen ilmennyksessä on seitsemän perusolemuspuolta. Makrokosmoksen kannalta nämä ovat seitsemän tasoa, mikrokosmoksen taas ihmisen seitsemän prinsiippiä. Jälkimmäiset ovat H. P. B:n mukaan: *aatmaa*, *buddhi*, *manas*, *kaama*, *praana*, *linga shariira*, *sthuula shariira*. Olemukseltaan ihminen on kolminainen eli Paavalin sanojen mukaan henki, sielu, ja ruumis. »Henki» on aatmaa-buddhi-manas, korkeampi minä, jälleensyntyvä olento, yksilöllisyys (manas äärettömine kehitysmahdollisuuksineen aatmaa-buddhi), »sielu» on kaamamanas, alempi minä, kuolevainen persoonallisuus, joka ainoastaan henkeen yhtymällä perii kuolemattomuuden. »Ruumis» on praana, linga shariira ja sthuula shariira, josta henki kutsuu sielun eloon. Teosofisessa kirjallisuudessa käytetään kuitenkin sanoja henki ja sielu yhden veroisina; varsinkin »sielulla» tarkoitetaan usein varsinaista kuolematonta ihmistä.

prosessi, (lat. *processus* = eteneminen, kulku), toiminta, tapahtuman kulku tai kehitys; menettely.

psykoanalyysi, (kreik. *analysis* = hajottaminen). Sigmund Freudin perustama oppi neuroosien, sielullisten häiriöiden, rakenteesta ja hoidosta.

psykologia, (kreik. *logos* = oppi), sielutiede.

puberteetti, (lat. *pubertas* = parrakkuus; mieskuntoisuus), murrosikä.

purgatorio, (myöh. lat.) kiirastuli, »puhdistuspaikka»; katolilaisten kiirastuli, tuonela.

radikaalinen, (lat. *radix* = juuri), oikeastaan juureen saakka ulottuva, perinpohjainen, äärimmäisyyteen menevä, jyrkkä.

radioaktiivinen, (lat. *radius* = säde ja *activus* = toimiva), muutamien ns. radioaktiivisten aineiden ominaisuus itsestään hajota ja muuttua toiseksi aineiksi luovuttaen samalla energiaa, voimaa, säteilyn muodossa.

reaali, (myöh. lat. *realis*, lat. *res* = asia), asiaa, olemusta koskeva, asiallinen, todellinen; esineellinen, esinettä koskeva; tehokas, teossa tapahtuva.

reaktio, (lat. *re* = vastaan, *actio* = toiminta), vastavaikutus, taantumus; edistyksen ja uudistusten vastaliike.

refleksi, (lat. *reflectere* = taivuttaa eli käännäyttää takaisin), valon tms. heijastuminen; heijastus.

relatiivinen, (lat. *relatum* = viedä takaisin), suhteellinen. (Vastakohta: absoluuttinen, ehdoton.) **sfinksi**, (kreik. *sphinx*), »puristan». Hirviö, jolla oli eläimen ala- ja ihmisen yläruumis. Egyptiläinen ja kreikkalainen symbolinen kuvapatsas; kuvasi ihmistä ja kuolemaa, joka nielaisee kaikki, jotka eivät okkultistin tavalla ole sitä voittaneet, sen »arvoitusta ratkaisseet».

sfääri, (kreik. *sphaira*), pallo, piiri, ala, maapallo, taivaanpallo; ilmapiiri, vaikutuspiiri.

skemaattinen, (kreik. *skhema* = olento) kaavamainen.

sooma, juovuttava juoma, jota Intiassa Veedojen aikana käytettiin uhriaineena; myös jumaluuden nimitys.

sthuula shariira, (sanskrit. »karkea ruumis»; fyysillinen ruumis; ihmisen ja kaikkien olentojen alin ja ensimmäinen periaate).

spontaaninen, (lat. *spontaneus*), vapaaehtoinen, oma-aloitteinen, tahaton; itsestään, ilman ulkonaista syytä syntyvä tai tapahtuva.

stimuloida, (lat. *stimulare* = pistää, kiihottaa), kiihottaa, virkistää.

subjektiivinen, (lat. *subjectum*, »alleasetettu»), subjektin, so. tajuavan ihmisen luonnosta ja käsitystavasta, eikä tajuttujen esineiden olokohtaisesta luonnosta johtuva; itsekohtainen, omakohtainen.

suggestio, (lat. *sub* = alle ja *gerere* = johtaa; siis = »viedä alle»), mieleenjohtatus, mieleennosto; kuvittelu, uskottelu; jollekin henkilölle hypnoottisessa tilassa tai valveilla ollen uskoteltu käsitys tai kuvitelma, jota tämä pitää totena; ajatuksen siirtäminen toiseen henkilöön, tämän ollessa joko normaali- tai hypnoottisessa tilassa, tavallisesti jälkimmäisessä.

synteettinen, (kreik. *synthesis*), yhdistävä, yhteen kokoava, synteetin avulla aikaansaatua, keinotekoinen.

taso, aineen ja tajunnan eri tilojen teosofinen nimitys; meidän aurinkokunnassamme on seitsemän päätasoa, jotka jakautuvat seitsemään alatasoon. Päätasot ovat: aadi, anupaadaka, aatmaan eli nirvaaninen taso, buddhinen taso, mentaalitaso, astraalitaso, fyysillinen taso. Näistä kaksi korkeinta tasoa, aadi ja anupaadaka, ovat ainoastaan Logoksen toiminta-alana. Siihen kehitykseen nähden, mikä on ihmisen saavutettavissa nykyisen manvantaran kestäessä, on hän oppiva toimimaan viidellä alemmalla tasolla; näistä aatminen, buddhinen ja mentaalinen taso vastaavat ihmisen korkeampaa minää, aatmaa-buddhi-manasta, jota vastoin astraalitaso on kaaman ja praanan vastine, fyysillinen taso fyysillisen ja eetterisen ruumiin taso. Kuten on laita ihmisen periaatteiden, samoin luonnon tasot läpitunkevat toinen toisensa ja ovat itse asiassa peilikuvia, jotka Logoksesta heijastuvat olemassaolon hunnulle. Aineellisesti ne eriyvät toisistaan siinä, että joka tasolla on omat ominaiset alkuatominsa, joiden kokoomuksista sitten syntyvät eri alitasojen ainelajit. Nykyään on myös tapana sanoa, että korkeammalla tasolla on aina yksi ulottuvaisuus enemmän kuin alemmalla naapuritasolla. Koska fyysillisellä maailmalla on kolme ulottuvaisuutta, olisi astraalitasolla neljä, mentaalitasolla viisi jne. Olemme ottaneet käytäntöön suomalaisen tasan, koska se vastaa muissa eurooppalaisissa kielissä käytettyä sanaa plan (ransk. ja ruots.; engl. plane, saks. *Ebene*), joka johtuu latinalaisesta sanasta planus »tasainen».

telepatia, (kreik. *tele* = kaukana, ja *pathos* = tunne, vaikutteen saanti), kaukotaju, sielullinen kaukovaikutus. Telepaattisessa ilmiössä tunne tai ajatus siirtyy toisesta henkilöstä toiseen ilman fyysillistä välittäjää. Välittäjänä on itse asiassa astraalinen tai mentaalinen värähtely.

teosofia, (kreik. *theos* = jumala ja *sofia* = viisaus), »jumalan viisaus»; filosofinen ajattelu, joka etupäässä kohdistuu Jumalan olemuksen selville saamiseen; uudenaikainen liike, jonka tarkoituksena on tutkia ihmiselämässä ilmeneviä salaperäisiä (okkultisia) voimia ja tällaiseen tulkintaan nojautuva elämäntietämys.

– »Jumalviisaus, jumalallinen viisaus», Viisauskonto, lähde, josta kaikki maailman uskonnot ja suuret filosofiat ovat ammentaneet. Kaikki suuret henget, kaikki »harvat valitub» ovat julistaneet viisaususkontoa, joskin eri puolilta katsottuna. He eivät ole sitä ainoastaan saarnanneet, vaan he ovat myös sitä eläneet. Viisaus on tietoa ja elämää, totuutta ja rakkautta. Käytännölliseltä kannalta katsoen teosofia on jumalallista siveysoppia. Teosofian nimi on melkein yhtä vanha kuin meidän ajanlaskumme. – Paavali puhuu »salatusta jumalan viisaudesta» käyttäen sanaa teosofia; Ammonius S a c c a s ja uusplatonikot käyttivät sitä 3:nnella vuosisadalla j. Kr.; Jaakob B ö h m e (1575–1624), saksalainen tietäjä ja syvämietteinen ajattelija, kutsui itseään »teutoniseksi teosofiksi.»

traditio, (lat.), perinne, perintätieto, perintätarina, muistotieto, perintätapa. .

tragedia, (kreik. *tragodia*, oik. »pukkilaulu», merkitsi alkuaan laulua, joka esitettiin pukkiuhrin yhteydessä (Dionysosjuhlassa), murhenäytelmä.

tshaajat, (sanskri.) *kuupitrien* varjot; haamut. Luonnossa on kolminkertainen kehitysjärjestelmä, kolmen aikakautisen *upaadhin* kehittämiseksi, eli oikeammin kolme erilaista kehitysjärjestelmää, jotka meidän luomakunnassamme ovat erottamattomasti yhteenkiedotut ja sekoittuneet joka kohdasta. Nämä kehitykset ovat: monadinen (eli henkinen), älyllinen ja fyysillinen. Nämä kolme ovat aatmaan seitsemännen Ainoan Todellisuuden rajallisia olemuspuolia eli heijastuksia kosmisen harhan tasolla.

1. *Monadinen*- niinkuin nimi ilmaisee, koskee monadien kasvua ja kehitystä vielä korkeampiin toimintamuotoihin; yhdessä:

2. *älyllisen* (kehityksen) kanssa, jota edustavat *Maanasa-Dhjaanit* (aurinkodeevat eli *Agnishvatta Pitrit*), »älyn ja tajunnan antajat», ja:

3. *fyysillinen*, jota edustavat *kuupitrien tshaajaat* (varjot), joiden ympärille luonto on aineellistuttanut nykyisen fyysillisen ruumiin. Tämä ruumis on välineenä, jonka avulla rajallinen »kasvaa» – käyttääksemme harhaan viepää sanaa – ja muuttuu rajattomaksi, katoavainen Ikuiseksi ja Ehdottomaksi – manaksen kautta ja keräytyneitten kokemusten nojalla.

universumi, (lat. *universum*), kaikkeus, maailmankaikkeus; avaruus.

upaadhi, (sanskri.) »kannattaja», käyttöväline. – Ruumis on sielun upaadhi eli käyttöväline, eetterivalon jne. Okkultiselta kannalta upaadhi on sama kuin *koosha*, »verho» tai *shariira*, »ruumis».

vedaanta, (sanskri. *veda* = tieto), »vedan loppu», so. »tiedon päämäärä»; oikeaoppisimpana pidetty brahmalainen filosofinen oppijärjestelmä; mystillis-filosofinen järjestelmä, jonka perusti *Vyaasa*, (sanotaan eläneen 1300 vuotta e.Kr.), jota kehitti suuri Shankaracharya, ja jota ovat selityksin varustaneet monen miespolven viisaat. Vedaanta on upanishadien esoteerinen selvitys.

vibraatio, (lat. *vibrare* = väristä), värähdys, värähtely.

SISÄLLYSLUETTELO

	Sivu
Alkulause.....	1
I Ihmisen käyttövälineet	2
II Ihmiskunnan menneisyys ja tulevaisuus	8
III Ruumiin kehityshistoria.....	14
IV Mistä ja mihin?	20
V Enkelien apu.....	28
VI Taistelu taivaassa.....	35
VII Ihminen maan päällä.....	43
VIII Ihmisen taistelu henkivaltoja vastaan	49
IX Tunne ja ajatusruumis	57
X Älyn taistelu	63
XI Eetteriruumis.....	71
XII Eetteriruumiin toiminta.....	79
XIII Fyysillinen ruumis.....	86
XIV Terveys ja sairaus.....	93
XV Sairauden syyt.....	100
XVI Terveiden ihanne	106
Vierasperäisten sanojen selitys	113

Taulukot

Ihmisruumiin – maapallon alatasot.....	24
Enkelijärjestöt	29
Elonaallot.....	32
Kolminaisuudet ja elonaallot.....	52
Eläinrata	74